AXIS LIBRI

REVISTĂ CULTURALĂ

trimestrială
editată de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia“ Galați

Anul VIII, Nr. 28, septembrie 2015

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI

2015 - Anul Bibliotecii „V.A. Urechia”

125 de ani de existență

Înființând Biblioteca Publică de la Galați, V.A. Urechia a dorit să repete gestul ctitorilor de biserici și mănăstiri... a vrut și a devenit ctitor de „biserică culturală”.

Lectura și studiul cărților i-au fost acte de voință individuală, i-au fost principale căi în formare și creație, pe care le-a desăvârșit în școală și bibliotecă. Începe prin a-și constitui biblioteca personală încă din anii adolescenței, de la 15-16 ani, adăugându-i mereu alte cărți, raportate la preocupările imediate. Devenind om de bibliotecă, a ajuns la concluzia că aceasta este principala instituție prin care se poate săvârși actul lecturii. [...] apoi se va fi gândit că biblioteca personală este mai de folos dacă o trece în patrimoniul public.

A strâns multă „iubire pentru români în vasta lume pe care o străbătea în neastâmpărul său... până la adânci bătrâneți”, remarca Nicolae Iorga. Această iubire s-a concretizat și în faptul că cei ce creau sau realizau material cărți, se simțeau onorați ca unul dintre primii lor cititori să fie V.A. Urechia. Și cum în vizunea lui cărțile aparțineau tuturor precum aerul respirabil, le-a trecut în folos obștesc, instituționalizând Biblioteca Publică „Urechiă” la Galați.

(Nedelcu Oprea)

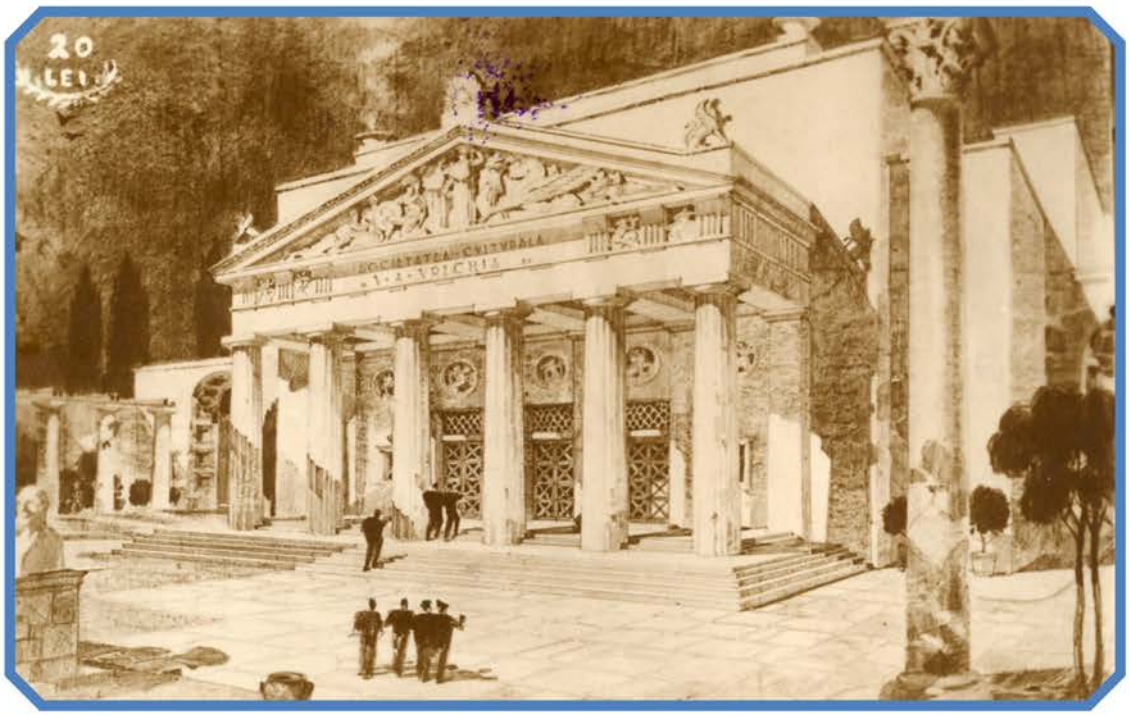

Societatea Culturală „V.A. Urechia”

Carte poștală în valoare de 20 lei, emisă în scopul colectării de fonduri pentru terminarea Palatului Cultural „V.A. Urechia”

Reprezintă planșa fațadei realizată de arhitectului I. Enescu

Colegiul editorial:
Acad. prof. dr. Dinu C. Giurescu
Acad. prof. dr. Gheorghe Buzatu
Acad. prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu
Prof. univ. dr. Adrian Dinu Rachieru
Conf. univ. dr. Elena Tîrziman
Dr. Doru Bădără
Lector univ. dr. Cătălin Negoiță

Editorial

Galați, Orașul teilor eminescieni

Motto: *„Deasupra teiul sfânt/ Să-și scuture creanga”.*
(Mihai Eminescu)

Prof. dr. ***Zanfir Ilie***
Manager,
Biblioteca Județeană
„V.A.Urechia” Galați

În ultimele zile ale lunii mai și în primele ale lui iunie, Galațiul trăiește anual unul dintre momentele sale memorabile și definitorii – se întâmplă, la ceas de taină, spre mirarea și încântarea tuturor, o nouă înflorire a teilor... Este clipa lor cosmică de manifestare, este marea și inconfundabila lor revendicare în ansamblul miraculos al firii și e dreptul nostru să ne bucurăm de ea. La sfârșit de mai și început de iunie, teii înfloresc pur și simplu. Lucrul acesta se întâmplă oriunde în lume unde ei există, în fiecare sat sau urbe în care și-au instalat, prin grija edililor, rădăcinile, dar *Galațiul* este chiar *Orașul teilor* și, de aceea, se cuvine a face din acest moment al nuntirii lor florale un ceas de sărbătoare, deopotrivă a naturii și a omului, a triumfului lor comun. Aș spune chiar, îmbătat discret de încântătoarea lor mireasmă, în chiar momentul în care scriu aceste rânduri, că înfloritul teilor la Galați se constituie într-un fel de festival vegetal de amploare, unul care să plutească apoteotic peste toate festivalurile adevărate ale orașului, peste cel al teatrului, al cărții, al poeziei, al muzicii, al cântecului popular, unindu-le și înnobilându-le într-o aură de legendă...

Teiul însuși este o legendă. Din profunda antichitate și până în zilele noastre, pretutindeni pe unde a crescut, în zonele temperate, preponderent deluroase, până spre ținuturile nordice, el a impresionat prin minunatele sale daruri naturale, prin anvergura coroanei, prin umbră, prin floare, dar mai ales prin floare, prin acea minunată creație divină alb-gălbuie care încântă toate simțurile omului și, mai mult decât atât, îi stăruie ca sprijin și nădejde în viață, nu numai prin simbolurile care s-au țesut în jurul ei, dar și prin minunatele binefaceri terapeutice pe care i le oferă anual ca o ofrandă ritualică. La vechii greci, teiul devenise personaj în mitologia de nuanță erotică a lui Zeus și a Herei, la teutoni era un arbore sacru, iar la celți simbolul suprem al altruismului, pentru că ei credeau că doar sub influența miresmei lui încântătoare oamenii spun adevărul. În tot Evul Mediu, îndrăgostiții din întreaga Europă își jurau iubire eternă sub ramurile lui înflorite, arborele căpătând simbolul deopotrivă al iubirii și al fertilității, iar în Polonia, în preajma tuturor pădurilor de tei mai importante, oamenii au înălțat câte o capelă, catolicii asociind imaginea sfântă a Maicii Domnului cu puritatea inegalabilă a florii frumos/ademenitor mirositoare.

Românii au creat și ei o legendă a lor, una atât de simplă și de încântătoare prin chiar această naivitate a ei, încât ea poate fi oricând inclusă cu ușurință în aria mai cuprinzătoare a miturilor noastre primordiale. Se spune că, odată, demult, tare demult, trăiau un băiat și o fată care se iubeau atât de mult, încât nu se puteau despărți niciodată. Pe ea o chema Teia, iar pe el, Albin, și amândoi zburdau întreaga ziulică fericiți pe sub copaci și cerul liber. Despre frumusețea fetei a auzit însă și împăratul acelor meleaguri care, dornic să împărtășească și el din farmecul ei, și-a trimis oamenii s-o răpească și s-o aducă la palat. Zadarnic a încercat Albin să-și apere iubita. Soldații împăratului l-au răpus cu săbiile și, din pământul în care s-a scurs sângele lui, s-a înălțat o mică zburătoare, cu un ac în coadă. Dusă cu forța în fața împăratului, Teia s-a stins și ea de dorul lui Albin. Înfuriat, împăratul a poruncit să fie îngropată departe de castel, în pustietate. Acolo, din

trupul ei tânăr a crescut un arbore măreţ cu flori încântătoare. Spre acele flori a zburat de îndată micuţa albină născută din sângele băiatului şi, astfel, Teia şi Albin s-au reîntâlnit şi se reîntâlnesc anual într-o iubire eternă. Aşa au apărut pe lume frumosul tei şi harnica albină...

Adevărata legendă a teilor din Galaţi începe însă cu unul dintre cei mai renumiţi edili ai urbei, Constantin Ressu. Și nu e deloc o legendă, este un adevăr istoric. Constantin Ressu, nimeni altul decât tatăl celebrului pictor, portretist şi peisagist, Camil Ressu, a fost cel care a plantat teii la Galaţi, pe strada Domnească, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Constantin Ressu se născuse la 5 martie 1843, în satul Cărăpceşti, comuna Corod, judeţul Tutova, pe atunci. După terminarea studiilor juridice (cu un doctorat la Bruxelles), a lucrat mai întâi ca funcţionar la Cahul, apoi ca procuror la Galaţi, stabilindu-se definitiv aici. S-a implicat imediat în viaţa politică şi culturală a urbei şi a înfiinţat, alături de alţi acţionari, ziarul „Poşta”. A fost în mai multe rânduri primar al Galaţilor, între noiembrie 1886 şi martie 1887, între august 1888 şi septembrie 1889, între septembrie 1890 şi februarie 1891 şi ultima dată, între septembrie 1894 şi iulie 1895. Practic, activitatea sa de edil şi-a pus amprenta asupra oraşului pe o relativ de lungă perioadă de timp (aproximativ două decenii), cu întreruperile de rigoare, veghind la buna gospodărire şi înfrumuseţare a urbei între anii 1866 şi 1895. În aceeaşi perioadă, mai precis între 1888 şi şi 1894, a fost şi deputat de Galaţi, fiind coleg şi prieten cu Vasile Alexandrescu Urechia, marele iubitor al Galaţilor, alături de care a înfăptuit multe dintre iniţiativele sale de excepţie, cu impact major asupra viitorului Galaţiului.

Puţini gălăţeni ştiu că, în perioada în care a fost primar al oraşului de la Dunăre, Constantin Ressu s-a implicat într-o amplă campanie de modernizare a Galaţiului, fiind principalul susţinător al realizării liniei de cale ferată Galaţi-Bârlad, a pavat Piaţa „C. Negri” din centrul oraşului, a amenajat Parcul Municipal (pe locul unde astăzi se află Magazinul „Modern”), acela în care, peste ani, se va înălţa statuia lui Mihai Eminescu, a reuşit extinderea şi înfrumuseţarea Grădinii Publice, a introdus iluminatul public cu gaz, s-a ocupat de înălţarea primei şcoli de stat din urbe, gimnaziul care va deveni ulterior Colegiul „Vasile Alecsandri” de astăzi, a sprijinit înălţarea bustului lui V.A. Urechia în curtea acestui liceu, a făcut o importantă donaţie de cărţi bibliotecii pe care o înfiinţase prietenul său şi, nu în ultimul rând, a plantat teii de pe strada Domnească...

Nu există date precise privind momentul exact al plantării falnicilor arbori de astăzi, dar este de presupus că acesta s-a produs cam la jumătatea perioadei în care s-a aflat la cârma administraţiei publice locale, adică pe la 1875. Dacă aşa stau lucrurile, înseamnă că nici la prima vizită a lui Eminescu la Galaţi, în 1867, şi nici la a doua, în 1869, tânărul poet n-a găsit strada Domnească aureolată de coroanele teilor... Iar teii, iubiţii lui tei, dacă existau, se aflau răzleţi, pe diverse străzi şi în curţile şi grădinile cetăţenilor. Dar, cu siguranţă, atunci când Eminescu avea să vină şi a treia oară, simbolic, la Galaţi, şi anume la 16 octombrie 1911, întrupat în celebra statuie a lui Frederic Storck, înălţată în parcul (tot de Constantin Ressu amenajat) care avea să-i poarte numele, teii lui Ressu se aflau chiar în „adolescenţa” pe care o avusese Mihai la prima sa descălecare, în calitate de sufleur la o trupă itinerantă de teatru, la malul Dunării gălăţene... Și unde şi-ar fi putut dori mai mult şi mai mult Mihai Eminescu să-şi trăiască în chip de marmură veşnicia dacă nu într-un oraş în care teii lui să fie aproape pretutindeni, atât de

răspândiţi şi atât de veneraţi, încât acel oraş să poarte chiar numele copacului pe care l-a iubit atât de profund? De aceea, Galaţiul, Oraşul teilor, este şi Oraşul lui Eminescu, deopotrivă...

S-ar putea spune că, deşi porneşte cu adevărat de jos, de la malul Dunării, strada Domnească, cea mai lungă arteră a Galaţilor, abia în dreptul lui Eminescu şi prin binecuvântarea lui începe cu adevărat, pentru că doar el, Eminescu, ne-a dat nouă, românilor, adevărata dimensiune a simbolismului teiului, prin sfânta şi profunda evlavie pe care poetul a avut-o pentru el toată viaţa, din copilăria luminată de sclipirea pădurii de argint şi până la dispariţia sa pământească în ostilul târg al Bucureştilor, cel în care el nu s-a regăsit niciodată cu adevărat, nu numai pentru că mai degrabă de duşmani era înconjurat acolo, decât de prieteni, dar şi pentru că nu găsise nici pe străzile şi nici prin parcurile lui dulcea ocrotire a coroanei înmiresmate sub care se născuse şi pe care o va purta mereu în suflet. Stă mărturie teiul lui din Copoul Iaşilor, trecut acum de 500 de ani de existenţă în înflorire. Acum, aici, la Galaţi, Eminescu din statuie se află într-o adevărată împărăţie a teilor, el este chiar *Făt-Frumos din tei* şi, împreună cu veşnica sa muză întruchipată la picioarele lui, în acelaşi trup de marmură, ar putea şopti, în nopţile de început de vară în care parcă şi Luna de pe cer se apleacă asupra minunatei miresme, versurile din eterna „Dorinţă”:

„Pe genunchii mei şedea-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr înfiorate
Or să să-ţi cadă flori de tei.

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.”

Cei mai mulţi dintre teii Galaţilor, cei plantaţi prima dată de Constantin Ressu, străjuiesc de o parte şi de alta, pe alocuri coroană lângă coroană, contopindu-se într-o continuă perdea de verdeaţă şi de miresme, pe toţi cei patru kilometri ai străzii Domneşti. Este cea mai lungă arteră urbană cu tei din România şi a doua din Europa, prima fiind Unter der Linden din Berlin, ceea ce, în traducere, înseamnă chiar „Pe sub tei”, stradă foarte importantă în capitala Germaniei, cu muzee, sedii de instituţii, universităţi, biserici etc. Dar parcă denumirea noastră, Domnească, ni se pare cu mult mai inspirată, tocmai pentru că nu este explicită şi pentru că nimic din ceea ce este cu adevărat valoros şi frumos nu poate fi străin de ea, iar teii, sutele de tei care o însoţesc pe toată întinderea, nu vin decât să încoroneze salba de sedii de instituţii şi de clădiri de patrimoniu, cu nimic mai puţin importante decât cele berlineze, ca să nu mai amintim de faptul că teii noştri se împart la numai un sfert de milion de beneficiari, pe când ai lor trebuie să se împartă la aproape trei milioane şi jumătate de suflete...

La Galaţi, o plimbare de seară pe strada Domnească, pe sub teii abia înfloriţi, fie în plin centru, în preajma Parcului „Eminescu”, fie mai departe, spre Prefectură şi Teatru, şi mai apoi, dincolo de Catedrală, spre Grădina Publică, până la Parcul „Carol I”, poate deveni un ritual de întâmpinare a verii astronomice, cu puţin timp înainte de noul solstiţiu, cu sărbătoarea Drăgaicei sau a Sânzienelor (o altă floare venerată de români), ce marchează triumful luminii solare, ridicarea firii la punctul ei cel mai înalt. Dar teii te întâmpină în oraş pretutindeni, pe arterele centrale, îi găseşti pe strada Eminescu, pe Nicolae Bălcescu sau pe Al. I. Cuza, după cum îi găseşti şi pe Mihai Bravu, în preajma palatului care adăposteşte astăzi biblioteca iscată din donaţia generoasă lui Vasile Alexandrescu Urechia şi la care a contribuit mai apoi şi prietenul său Constantin Ressu şi mulţi alţii.

De ce a adus tatăl marelui pictor teii la Galaţi, de ce anume a ales acest legendar arbore şi nu altul, de ce nu a optat pentru salcâmi, cum a făcut Brăila, sau pentru trandafiri, cum avea s-o facă Tecuciul? E greu de răspuns la această întrebare, dar trebuie să ne amintim că satul său natal, Cărăpceşti, se afla nu departe de pădurea seculară de tei de la Buciumeni, loc pe care tânărul elev sau student nu se poate să nu-l fi vizitat avântat pe şeaua calului său, încântându-se de mireasma neasemuită a arborilor care, se ştie, pot atinge vârste de câteva secole şi chiar de un mileniu, dacă nu chiar două... Apoi, trecând Dunărea, tânărul doctor în drept sau mai apoi maturul primar de Galaţi ar fi putut fi încântat şi de priveliştea parcă şi mai mirifică a Pădurii de tei de la Luncaviţa... Oricum, pe aceste meleaguri anume, începând din sud, din Grecia şi Turcia, în întreaga întindere a Dobrogei şi apoi mai sus, spre curbura Arcului Carpatin, teiul s-a aflat la el acasă din cele mai vechi timpuri. În plus, este posibil ca, la stabilirea sa la Galaţi, Constantin Ressu să fi găsit, răzleţiţi sau grupaţi, destui tei pe străzile de atunci şi ar fi putut porni la ideea de „teificare” a străzii Domneşti tocmai de la acele prezenţe diafane în

vegetaţia de ansamblu a urbei. Toate acestea, cred, l-au determinat pe Ressu, sfătuit cu siguranţă şi de prietenii şi consilierii lui, de alegătorii pentru care lucra, să lase moştenire Galaţilor această comoară neasemuită a teilor de pe strada Domnească.

Acum câţiva ani, trei ofiţeri în rezervă, cu iubirea de patrie în suflet şi cu dorinţa de păstrare şi cinstire a memoriei celor care au trăit şi muncit pentru prosperitatea şi viitorul oraşului lor, au luat pe cont propriu iniţiativa şi au reuşit renovarea monumentului funerar al lui Constantin Ressu, aflat în Cimitirul „Eternitatea" din Galaţi. Au dus la bună îndeplinire această minunată şi pioasă ispravă, colonelul în rezervă V. Manolache Hulea, locotenent colonelul în rezervă Ilie Lungeanu şi generalul în rezervă Neculai I. Staicu Buciumeni, cel care, cu o carieră militară dramatică, dar şi cu una literară de excepţie (este decanul de vârstă al scriitorilor din Galaţi) şi-a împrumutat numele de la comuna sa natală, aceea în care se află una dintre cele mai impresionante împărăţii ale teilor... E un amănunt care ne-ar putea îndritui să credem, încă o dată, că nimic nu este întâmplător în lumea aceasta, că teiul leagă la Galaţi ere, generaţii, tradiţii şi perspective şi că anume sub coroanele şi parfumul lor seducător s-a petrecut întreaga istorie modernă a Galaţilor. De aceea, a rupe, la ceas de înflorire a teilor, de pe Domnească, o crenguţă dintr-un bătrân arbore şi a o aşeza cu evlavie la căpătâiul neuitatului edil Constantin Ressu de la „Eternitatea" ar fi cel mai frumos şi mai pios omagiu care s-ar putea aduce din partea celor care se bucură astăzi, ştiind sau neştiind, de fructul înfăptuirii sale...

Cu Oraşul Trandafirilor, Tecuciul, la nord, cu Oraşul Salcâmilor, Brăila, la sud, Oraşul teilor, Galaţiul, îşi construieşte acum noua istorie cu precădere prin ridicarea vieţii spirituale la cote pe care cu greu le-ar fi putut visa înaintaşii. Or, întotdeauna, alături de fapta gospodărească a stat pe aici, fie ca o îmbărbătare, fie ca o oglindire fidelă, înfăptuirea culturală de excepţie. Constantin Ressu nu ne-a lăsat, nouă, gălăţenilor, doar teii, minunaţii tei de pe strada Domnească, dar şi un mare pictor, pe fiul său, unul dintre cei mai reprezentativi artişti plastici ai României, Camil Ressu, maestru, artist al poporului, membru al Academiei, rector al Academiei de Belle Arte, preşedinte de onoare a Uniunii Artiştilor Plastici, născut la Galaţi, în 1880 (cam o dată cu teii) şi trecut în eternitate la Bucureşti, în 1962... Dar Oraşul teilor a dat ţării şi alte mari personalităţi, i-a dat şi mari scriitori şi, chiar dacă aceştia nu s-au ridicat mereu la înălţimea celor porniţi din Oraşul Salcâmilor, şi ne gândim aici la Panait Istrati, Fănuş Neagu sau Mihail Sebastian (acesta chiar a scris un roman cu titlul „Oraşul cu salcâmi"), ei au strălucit în alte zone şi luminişuri ale scrisului literar, iar gândul ne zboară spre cele două doamne ale literaturii române, Hortensia Papadat Bengescu şi Nina Cassian, prima - simplă şi fericită coincidenţă - cu nume de floare...

E vară din nou şi pe sub teii noştri, purtând mireasma lor spre necuprinsă zare, se aud parcă şoaptele Poetului întrupat în Făt-Frumos din Teii Galaţilor:

„Floare de tei,
Cât de curând te treci
Ochilor mei lucind
Te-i arăta pe veci".

Din Colecţiile Bibliotecii

Donaţia Schwartz (scrisori, fotografii, autografe) O comoară dăruită Bibliotecii „V.A. Urechia” (VII)

Violeta Ionescu
scriitoare

Georg Morris Cohen Brandes (cunoscut sub pseudonimul Georg Brandes) (1842-1927) a fost un critic literar şi estetician danez. Un cărturar cu o mare influenţă asupra literaturii scandinave şi europene din 1870 până în secolului XX. Potrivit teoriei sale, scopul literaturii este de a fi „un promotor al marilor gânduri de libertate şi progres ale umanităţii”. Mulţi scriitori i-au împărtăşit ideile, printre care şi dramaturgul norvegian Henrik Ibsen.

Reproducem aici articolul referitor la corespondenţa lui Georg Brades cu familia Schwartz, publicat de lector univ. Cristina Jung, de la Universitatea din Galaţi, în revista „Manuscriptum” XII, 1981, 2, p. 168-174, „*Scriitori străini în arhive româneşti. Georg Brandes în arhive gălăţene*”.

În fondul bibliotecii „V.A. Urechia” din Galaţi se găsesc opt scrisori autografe ale lui Georg Brandes, critic şi istoric literar danez, un „pionier al literaturii comparate”.

Aceste scrisori particulare sunt adresate surorilor Antonie şi Rovena Schwartz şi fratelui lor, Solomon Schwartz. Cele mai multe - şase - au ca destinatară pe Antonie, o fire entuziastă, preocupată de educaţia tineretului.

Nu putem şti cu exactitate când Antonie Schwartz a luat cunoştinţă cu opera lui Georg Brades. Cert este că ea deschide un dialog epistolar în anul 1897, dialog ce va dura aproximativ 15 ani, dar din care s-au păstrat doar scrisorile de faţă. Impulsul pare să fi fost un articol al lui Brandes dintr-o revistă franceză, articol publicat fără consimţământul scriitorului.

Antonie Schwartz comunică cu scriitorul danez în limba germană, o limbă pe care şi criticul a învăţat-o abia în timpul exilării sale la Berlin, dar pe care nu a cunoscut-o decât aproximativ.

Între anii 1897-1900, Brandes este deseori ţintuit la pat. Boala îl oboseşte. Astfel, în cele două scrisori care provin din această perioadă, pare un om irascibil şi extenuat. Chiar şi greşelile de ortografie şi de exprimare în limba germană sunt o mărturie a indispoziţiei sale (scrisorile au fost corectate pe alocuri în mod tacit). Nota dominantă rămâne însă optimismul.

Din scrisorile trimise în perioada septembrie 1903 - februarie 1904, reiese că Georg Brandes a depăşit stadiul acut al bolii. Ceea ce îl torturează în continuare este criza permanentă de timp. De aceea este nevoit să se scuze mereu faţă de A. Schwartz pentru întârzierea cu care răspunde la scrisori. Pe lângă scuzele de rigoare, strecoară de fiecare dată o idee sau o scurtă observaţie, care permit să se întrevadă vitalitatea acestui om, o calitate pe care o sesizează şi la alţii şi pentru care nutreşte un respect adânc.

La prima vedere, pare o simplă curtoazie rugămintea lui Georg Brandes de a primi de la Antonie Schwartz o fotografie şi la fel bucuria exprimată cu ocazia primirii ei. Dar preocuparea pentru fizionomia interlocutorului este pentru Georg Brandes profund serioasă, căci astfel se poate cunoaşte „infinit mai bine orice om, având o idee asupra fizionomiei sale”, concepţie exprimată, negru pe alb, într-o scrisoare către Friederich Nietzsche.

Dialogul Brandes - Antonie Schwartz se încheie în anul 1912, cu o scrisoare adresată lui Solomon Schwartz, în care prezintă condoleanţe cu ocazia dispariţiei acesteia. În amintirea surorii sale, Rovena Schwartz, reia în anul 1913 corespondenţa, dar în limba franceză.

Georg Brandes, care în anul 1897 se plânge că a scris 31 volume şi mii de articole şi primeşte zilnic 30 de scrisori şi multe cărţi, lucrând 10-12 ore, nu se îndură să întrerupă o corespondenţă care venea dintr-o ţară a cărei literatură îl interesa foarte mult

și despre istoria căreia spunea într-o scrisoare adresată primului său traducător în limba română, I. Hussar, că este atât de însemnată, încât nu numai romaniștii, ci toți oamenii culți ar trebui să se intereseze de ea."

Aceste scrisori au fost publicate atunci, 1981, cu bunăvoința conducerii Bibliotecii „V.A. Urechia" din Galați, pentru a „aduce astfel o contribuție la cunoașterea și întregirea corespondenței lui Brandes", după cum motiva autoarea articolului. Astăzi, le republicăm într-un alt context, cu dorința de a evidenția entuziasmul, cultura și perseverența surorilor Schwartz în desăvârșirea operei lor de caritate și de educație la Galați, prin școala pe care o înființaseră în 1901 și căreia și-au dedicat întreaga viață:

15 septembrie 1897

Mult stimată domnișoară.

Eu sunt danez și trăiesc în Copenhaga, nu în Christiania (un cartier autonom al capitalei daneze - n.n.). Acel articol nu a fost trimis de mine. El este unul din cele 50 sau 60 pe care le-am scris stând bolnav în pat și care a ajuns în traducere schimbat de presa franceză de nord. Eu îmi editez scrierile - numai în limba daneză am scris 31 volume și mii de articole.

Din păcate sunt încă bolnav, nu pot să stau, nici să merg, de aproape cinci luni sunt țintuit la pat. Dar acum o duc mai bine și se pare că într-un viitor nu prea îndepărtat voi fi iarăși sănătos. Vă mulțumesc pentru interesul Dumneavoastră. Șederea mea în pat este cauza scrisului prost.

Al Dumneavoastră supus, Georg Brandes.

(Carte poștală cu adresa: Fraulein Antonie Schwartz, 25 Spiridonstrasse, Galatz, Rumanien)

Kommunehospitahl, Copenhaga, 4 iunie 1900

Stimată domnișoară,

Îmi este imposibil să descifrez numele străzii. Cum este posibil, dragă domnișoară, să scrieți lucrul esențial, adresa, complet neclar? Și în afară de aceasta, folosiți mereu acele oribile litere gotice, pe care nimeni nu le poate citi, și doar nu sunteți de origine germană? De ce această barbarie? Sunt iarăși bolnav de aproximativ 10 săptămâni; acum însă sunt pe care de a mă însănătoși, până ce boala revine din nou. Astfel am pierdut mai mult de trei ani cu boală, însănătoșire și reconvalescență. Este foarte drăguț din partea Dumneavoastră că vă interesați de starea mea, dar eu primesc zilnic o jumătate de duzină de scrisori cu întrebări, la care nu pot să răspund pe larg. Sper că voi părăsi în curând spitalul, dar statul în pat de atâta vreme face imposibil orice lucru de mari proporții.

Cu cele mai cordiale salutări, al Dumneavoastră, Georg Brandes.

(Plic cu adresa: Fraulein Antonie Schwar(t)z, Domneasca Strasse, Galatz, Rumanien)

Sassnitz, (Rugen), 29 august 1903

Stimată și dragă prietenă,

Aici am ajuns în posesia scrisorii Dumneavoastră dragi, expediată de la coasta Mării Negre, și m-am bucurat din două motive: unul este că vă știu acum înconjurată de un peisaj frumos. Aici e, din păcate, numai frig, ploaie, furtună, iar marea e cenușie și cerul încărcat și greu ca plumbul. În toată Europa de Nord a fost o vară înfiorătoare.

Draga mea, cărțile poștale trimise mie s-au pierdut, în parte și din vina Dumneavoastră. Iar fotografia cu protejatele Dumneavoastră nu mi-a parvenit deloc, ceea ce este foarte regretabil, întrucât precis ați fost și Dumneavoastră în mijlocul lor, și astfel aș fi avut ocazia să știu cum arată corespondenta mea de mai mulți ani. Vă rog să-mi trimiteți poza Dumneavoastră.

Ați mai făcut încă o greșeală mare (făcută și de alte persoane) trimițând scrisorile la adresa Hotelului de Jena. În acest an nu sunt cazat la Hotel de Jena. (Sînt rar doi ani consecutiv la același hotel.) Chiar și ce mi s-a trimis din diferite părți corect adresat s-a pierdut. Fiind supărați că nu ne-am cazat la hotelul lor, nu ne-au mai trimis lucrurile înapoi. Astfel s-au pierdut atât lucruri oficiale, cât și știrile de la Dumneavoastră.

Am citit acum cu mult interes relatările Dumneavoastră în legătură cu succesul protejatelor Dumneavoastră la examene și mă bucur că strădaniile și munca Dumneavoastră dau roade.

La sfârșitul lunii mai mă voi întoarce de la Paris, toată vara o voi petrece la Copenhaga și pe la mijlocul lui septembrie voi fi din nou acolo. Următoarea mea adresă este: Castelul (indescifrabil) Silezia Austria.

Cu obișnuita supunere, al Dumneavoastră, Georg Brandes.

(Plic cu adresa: Fraulein Antonie Schwartz, D. Pomeranz, Rue Dorobantzu! Nr. 20, Constantza, Rumanien)

Copenhaga, 25 septembrie 1903

Stimată domnișoară,

Primiți mulțumirile cordiale pentru fotografia drăguță pe care mi-ați trimis-o și unde două domnișoare țin vâslele pe aceeași parte a bărcii; ceea

ce nu s-a mai întâmplat de când a fost descoperită navigaţia.

Deci aceasta sunteţi Dumneavoastră. V-am crezut mai în vârstă şi cu totul altfel, totuşi arătaţi mai lumească decât v-am putut aprecia după credinţa Dumneavoastră în Dumnezeu şi după neobişnuitul sentiment de filantropie. Totuşi poza nu poate fi considerată bună. M-ar bucura una mai bună.

Sînt cu toată stima al Dumneavoastră supus, Georg Brandes.

(Plic cu adresa: Fraulein Antonie Schwar(t)z, Domneasca Strasse, Galatz, Rumanien)

28 februarie 1904

Mult stimată domnişoară,

Mi-aţi făcut o mare bucurie prin fotografia Dumneavoastră şi prin scrisoarea amabilă de ziua mea. Am citit cu mult interes despre succesul şcolii Dumneavoastră. Sunteţi supărată că nu v-am scris. Dar să ştiţi că pe nedrept. Nu mai pot să scriu scrisori care nu sunt absolut necesare. Eu primesc zilnic 30 de scrisori şi sunt silit să lucrez 10-12 ore. Rar citesc până la capăt scrisorile primite şi niciodată cărţile primite în număr de 15-20 zilnic. Dacă aţi citi cuvântările mele aţi observa cât am de lucru. Nu sunt în stare să scriu despre mine binevoitorilor din toate ţările. Sunt ocupat peste măsură.

Peste o săptămână părăsesc (indescifrabil) şi rămân două luni pentru a-mi reveni cât de cât. Nu am vrut să plec fără să vă trimit salutări cordiale.

Al Dumneavoastră supus, cu mult respect, G(eorg) B(randes)

(Plic cu adresa: Fraulein Antonie Schwar(t)z, Domneasca Strasse, Galatz, Rumanien)

1 august, 1906

Prea stimată domnişoară,

Avalanşa de scrisori nerezolvate datorită bolii mele este cauza întârzierii răspunsului la scrisoarea Dumneavoastră atât de amabilă.

Acum sunt restabilit şi sunt în stare să plec mâine la Karlsbad. Boala mea este foarte puţin interesantă, ca orice boală.

Mă bucur că tindeţi atât de energic tot înainte şi savuraţi succesul Dumneavoastră. Ştiţi încă de mult că o astfel de râvnă trezeşte în mine o simpatie deosebită.

Eu nu am scris în anii din urmă lucruri de o valoare prea mare. Albert Langen (Munchen) va edita în limba germană operele mele alese şi în această toamnă „Memoriile mele".

Cu salutări cordiale, al Dumneavoastră, Georg Brandes.

(Carte poştală cu adresa: Fraulein Antonie Schwar(t)z, 26 Mihai Bravu, Galatz, Rumanien)

În vara anului 1912, Antonie Schwartz moare. Georg Brandes află de decesul corespondentei sale din Galaţi printr-o scrisoare primită de la fratele acesteia, Solomon Schwartz, căruia îi răspunde:

Copenhaga, 22 iunie 1912

Mult stimate domnule,

Foaia cu marginea neagră, care mi-a anunţat trista dispariţie a corespondentei mele, atât de fidelă timp de mulţi ani, m-a umplut de tristeţe.

Vă rog să mă credeţi, stimate domnule, că mă înduioşează soarta dură de care aţi avut parte.

Cu respect, Georg Brandes.

(Plic cu adresă: Herrn Solomon Schwartz, Galatz, Rumanien)

O altă scrisoare de la Georg Brandes este pentru Rovena Schwartz, str. Foti, Galaţi, datată 19 nov. 1913 (vezi corespondenţa Rovenei).

Toate scrisorile de la G. Brandes, la care se face referire pot fi consultate la cotele: Ms I/481, 482, 483, 484 şi Ms. II/319, 320, 321, 322.

Anatole France (1844-1924), născut François Thibault-Anatole, scriitor francez, poet, romancier de succes, cu multe best-seller-uri, jurnalist. Ironic şi sceptic, era considerat în vremea sa „bărbatul de litere francez ideal". A fost un membru al Academiei Franceze şi a câştigat Premiul Nobel pentru Literatură.

La 6 ianuarie 1896, el răspunde la scrisoarea Antoniei, mulţumindu-i pentru simpatia arătată. (Ms I/106) • La 5 mai 1897, îi scrie din nou, anunţând-o că îi va trimite o carte (Ms I/107).

Alexander von Gleichen-Rußwurm (1865-1947), strănepotul scriitorului Friedrich Schiller s-a născut la Castelul Greifenstein in Unterfranken. A fost militar de carieră, locotenent, aghiotantul Marelui Duce din Darmstadt. După căsătorie, în 1895, a locuit la Castelul Greifenstein şi la München şi s-a ocupat de literatură. A scris o biografie a lui Schiller, a compus numeroase piese de teatru, poezii, romane, nuvele, eseuri. Literatura în această familie era o tradiţie, căci bunica sa, Emilie, cea mai tânără fiică a lui Friedrich Schiller, a publicat corespondenţa tatălui ei şi a fondat un muzeu în onoarea sa, în Castelul Greifenstein. Împreună cu

tatăl său, Alexander a adunat documente, făcând posibilă, în 1880, crearea arhivei Goethe-Schiller la Weimar. În 1938, Partidul Naţional Socialist a expropriat familiei ancestrală, iar el a trebuit să se mute la Baden-Baden, unde a trăit şi a lucrat până la moartea sa. A reuşit să prevină exproprierea vilei sale din Baden-Baden către Franţa, în 1945, cu ajutorul unei scrisori care atesta calitatea de cetăţean de onoare al Republicii Franceze dată lui Friedrich Schiller, în 1792, pentru ideile revoluţionare din piesa „Hoţii". Ca o ironie a soartei, „Hoţii" lui Schiller au prevenit, peste ani, o altă hoţie...

Alexander von Gleichen îi scria din Salzburg, Antoniei Schwartz din Galaţi, la 11 decembrie 1898, în germană, că se bucură de scrisoarea trimisă de ea, deoarece nu credea să mai existe cineva care să dorească autografele lui Friedrich Schiller. Îi mărturisea că în momentul acela pregătea tipărirea unui nou volum al operelor sale. (Ms I/209)

John Alexander Fuller Maitland (1856-1936) a fost critic muzical britanic şi cărturar, de la 1880 la 1920. A încurajat redescoperirea muzicii engleze din secolele 16 şi 17, în special a lui Henry Purcell. A promulgat noţiunea de renaştere muzicală engleză, în a doua jumătate a secolului 19.

La 8 sept. 1898, el îi răspunde Antoniei Schwartz, mulţumindu-i pentru scrisoarea trimisă. (Ms I/200)

Tommaso Salvini (1829-1915) actor italian. A corespondat mai mult cu Rovena Schwartz, de aceea am preferat ca datele lui personale să le găsim în capitolul despre ea.

Există de la el şi două scrisori adresate Antoniei: pe 13 iunie 1896, din Florenţa, în care îi mulţumeşte pentru călduroasele cuvinte pe care consideră că nu le merită. Îi scrie că nu a citit notele sale biografice publicate în „La Nouvelle presse libre" şi că i-ar face un serviciu dacă i-ar trimite şi lui un exemplar. (Ms II/327). O altă scrisoare este datată 6 ianuarie 1909, tot din Florenţa, în care îi mărturiseşte că este îndurerat de moartea fiului său, Alexandru, şi îi mulţumeşte pentru urările de Anul Nou. (Ms II/328)

Anne Sigismund - nepoata lui Frantz Schubert (în prezent există o pictoriţă cu acest nume). La 13 mai 1897, de la Viena, ea îi răspundea Antoniei, mulţumindu-i pentru scrisoarea trimisă şi regreta că nu are nicio amintire rămasă de la unchiul Franz. (Ms I/222)

Jules François Simon (1814 - 1896), om de stat francez, filozof, unul dintre liderii fracţiunii oportuniste a republicanilor.

Antoniei Schwartz i-a răspuns la scrisoarea primită de la ea, din Paris, la 2 ianuarie 1897. Regreta că nu-i poate trimite niciuna din lucrările sale şi promitea să-i expedieze ultimile discursuri pronunţate la Sorbona: unul pronunţat la centenarul acestei instituţii; celălalt, o notiţă biografică a istoricului Victor Duruy. (Ms I/89)

Émile Zola François (1840-1902) scriitor francez, cel mai important exponent al şcolii literare a naturalismului. A fost o figură importantă care a contribuit la liberalizarea politică a Franţei şi la exonerarea lui Alfred Dreyfus, evreu, ofiţer al armatei, condamnat pe nedrept. Prin publicarea unui articol de ziar renumit cu titlul: „J'accuse!" în ziarul parizian „Aurora", el acuza Armata Franceză de obstrucţionare a justiţiei şi antisemitism, pentru condamnarea abuzivă a lui Alfred Dreyfus la închisoare pe viaţă pe insula Diavolului. El şi-a riscat cariera, dar a câştigat, chiar dacă a fost şi el condamnat la închisoare pentru calomnie.

A fugit în Anglia până a căzut guvernul, dar Dreyfus a fost eliberat. A murit la 29 septembrie 1902, în urma unei intoxicaţii cu monoxid de carbon, din cauza unui coş de fum necorespunzător ventilat. A fost iniţial îngropat în Cimitirul Montmartre de la Paris, dar pe 4 iunie 1908, la numai cinci ani şi nouă luni după moartea sa, rămăşiţele sale au fost mutate la Pantheon, în aceeaşi criptă cu Victor Hugo şi Alexandre Dumas.

De la Emile Zola, Antonie Schwartz a primit două scrisori. În prima, el îi transmitea mulţumiri pentru scrisoarea trimisă (Ms I/122); în a doua, datată 15 aprilie 1901, îi scria că primeşte multe scrisori pentru ajutorarea nenorociţilor din toată lumea şi că îi urează succes pentru munca sa. (Ms II/ 202)

Johann Strauss (1825 - 1899), cunoscut ca Johann Baptist Strauss sau Johann Strauss Jr., cel Tânăr, sau Sohn - Fiul în germană, compozitor austriac de muzică de dans şi de operete. A compus peste 500 de valsuri, polci, cadriluri şi alte tipuri de muzică de dans, precum şi mai multe operete şi un balet. În timpul vieţii i se spunea „Regele Valsului". Cele mai faimoase lucrări ale sale sunt: „Dunărea albastră", „Vals Imperial", „Amintiri din pădurea vieneză"; dintre operete, „Liliacul" şi „Voievodul ţiganilor" sunt cele mai cunoscute.

(Va urma)

Din comorile Bibliotecii „V.A. Urechia”

Jacques Callot (1592-1635) Maestru al gravurii franceze (II)

Camelia Bejenaru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Am prezentat în numărul trecut patru stampe din seria „Mari mizerii ale războiului”, realizate de Jacques Callot, aflate în patrimoniul Bibliotecii „V.A. Urechia”, secția Colecții Speciale. Din această celebră suită de gravuri care înfățișează ororile Războiului de Treizeci de Ani (1618-1648), face parte și cea intitulată ***Spitalul (L'hôpital) (G I 1.027).*** Realizată în 1633, gravura înfățișează un grup de soldați scăpați cu viață din război, dar oribil mutilați, care par să fie primiți în spital.

Voyez que c'est du monde et combien de hazars
Persecutent sans fin les enfans du Dieu Mars
Les uns estropiez se traisnent sur la terre
Les autres plus heureux se resleuent a la guerre
Les uns sur vn giber meurent dun coup fatal
Et les autres s'en vont du Camp a L'Hospital

Spitalul (L'hôpital) (G I 1.027)

După cum precizează și Pierre Larousse[1], o treime din lucrările lui Callot (peste 600 de gravuri create între anii 1631-1635) abordează teme religioase. Acestea includ subiecte de istorie sacră, scene din Noul Testament, patimile Domnului Iisus Hristos, diverse miracole, imagini ale tuturor sfinților.

Chiar dacă un număr mare din temele religioase, care se regăsesc în creațiile artistului din ultimii ani ai carierei sale, poate fi perceput ca o formă de expresie a credinței personale a artistului, mai cert este faptul că lucrările sale sunt o reflecție a propagandei pentru imaginea spirituală a epocii sale. Pentru a înțelege acest fapt, trebuie să cercetăm contextul istoric în care artistul a creat. Callot a locuit în trei zone puternic influențate de mișcarea Contrareformei (promovată de Consiliul de la Trento) care lupta împotriva Protestantismului: Statul Papal, Toscana și Lorena. Prezența unei puternice spiritualități religioase în Lorena poate fi exemplificată și prin faptul că dintre cei nouă frați ai lui Callot, cinci au intrat în ordine religioase, demers considerat normal pentru acele vremuri. Artistul însuși a aderat la Ordinul Neprihănitei Zămisliri și a fost angajat în serviciul Reformei Catolice[2]. Implicarea sa în viața religioasă, precum și importanța crescândă a problemei în timp ce Europa era devastată de un război religios, poate explica de ce opera sa religioasă este atât de mare.

În seria de lucrări cu teme religioase din creația marelui artist se încadrează și cele cinci gravuri în aquaforte din suita **Marilor patimi ale Domnului**, aflate în cadrul Colecțiilor speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia”[3]. Stampele, imprimate în anul 1629, poartă fiecare, sub imagine, semnătura autorului și a editorului - *Jac, Callot. In. et fecit* respectiv, *Israel exc. 1629,* și un text în limba latină.

Spălarea picioarelor (Le lavement des pieds) (G I 1.023)

Humilis en Christus: quia aqua lavat ipse ministros, Nos autem proprio sanguine mundificat.

Spălarea picioarelor (La lavement des pieds) (G I 1.023)

Cina cea de taină (La cène) (G I 1.022), 1629

Christe tuis en pacis oues hic carnibus, ipse et Cibus, et Pastor, noxque futurus ousis.

Cina cea de taină (La cène) (G I 1.022)

Pedeapsa cu moartea /Condamnarea la moarte (La condamnation a mort) (G I 1.024), 1629

Non lavat illo manus, sed Christi sanguiné focdat, Nulla podest tuntum lympha lavore Scelus.

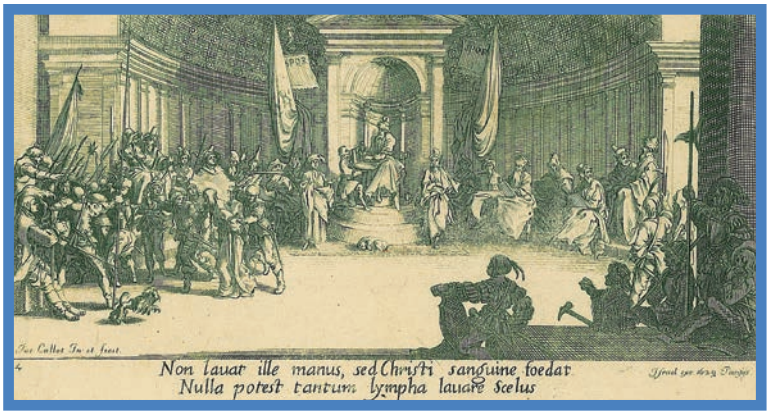

Pedeapsa cu moartea/Condamnarea la moarte (La condamnation a mort) (G I 1.024)

Prezentarea în fața poporului (La présentation au peuple) (G I 1.026), 1629

Purpurea quid opus ueste? heu! num cernis ut illi *Omnia purpureo membra cruore rubent?*

Crucificarea (Le crucifiement) (G I 1.021), 1629.

Heu! quod certamen! quœ palmae! quiue triomphi! et tamen hic mortem, Tartaraq ima domat.

Despre Callot se spune că ar fi gravat cu o extraordinară agilitate, uneori câte o planșă pe zi. Opera sa a fost apreciată de contemporani pentru bogăția și claritatea detaliilor și pasiunea cu care a creat figuri de cerșetori, cocoșați, minunate peisaje, scene de război, târguri, tabere, spectacole, miracole, sfinți. Venit după Albert Dürer și înainte de Rembrandt, Callot, în ciuda geniului său, este umbrit de cei doi mari maeștri [4].

Jacques Callot a exercitat o puternică influență asupra gravurii în acvaforte și chiar asupra unor mari scriitori ai secolului al XIX-lea, cum ar fi poetul francez Aloysius Bertrand, al cărui volum de poeme în proză *Gaspard de la Nuit*, poartă subtitlul *Fantaisies à la manière de Callot*, și scriitorul german Ernst Theodor Amadeus Hoffmann care a publicat în anul 1814 volumul de povestiri fantastice *Fantaisies a la manière de Callot.*

Henri Focillon a remarcat măiestria artistului și modul în care a imortalizat în operele sale scene din realitatea cotidiană, afirmând: „aș fi tentat să-l plasez printre marii artiști ai scrisului pe acest gravor care ține acul de gravat ca pe o pană de scris... Într-un moment când limba și stilul francez erau încă greoaie și întortocheate, maniera sa atât de pură și de liberă o ia înaintea vremii sale. Callot, gravor loren, aparține ordinului marilor scriitori francezi”[5].

Bibliografie:

1. Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890, octombre 1, în această bibliotecă, urmat de inventarul general al mobilierului și dotațiunei bibliotecei. Partea a II-a: Stampe și tablouri. București: Tipografia Curții Regale, 1892. IV 6.361(1)(II).

2. Choné, Paulette. *La flamme, l'astre: Jacques Callot et l'expression emblématique de la lumière*. În: http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/rhef_0300-9505_1989_num_75_194_3467, p. 199. Data consultării: 2015/07/02.

3. Focillon, Henri. *Maeștrii stampei.* București: Meridiane, 1972. II 37.357.

4. Larousse, Pierre. *Le Grand Dictionnaire Universel du XIX-e siècle. Tome troisième.* Paris: Administration du Grand Dictionnaire Universel, [18--?].V 2.334(3).

Note:

1. Pierre Larousse. *Le Grand Dictionnaire Universel du XIX-e siècle... Tome troisième.* Paris: Administration du Grand Dictionnaire Universel, [18--?], p. 165.

2. Paulette Choné. *La flamme, l'astre : Jacques Callot et l'expression emblématique de la lumière*. În: http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/rhef_0300-9505_1989_num_75_194_3467, p. 199. Data consultării: 2015/07/02.

3. Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890, octombre 1, în această bibliotecă, urmat de inventarul general al mobilierului și dotațiunei bibliotecei. Partea a II-a: Stampe și tablouri. București: Tipografia Curții Regale, 1892, p. 91.

4. *Pierre Larousse. Op. cit.,* p. 165.

5. Henri Focillon. *Maeștrii stampei.* București: Meridiane, 1972, p. 50.

Clubul de vacanţă – Clubul Curioşilor
program educaţional de vacanţă pentru copii

Maricica Târâlă-Sava
şef birou, Împrumut la domiciliu pentru copii, Biblioteca „V.A. Urechia”

Încă din data de 15 iunie 2015, a început promovarea şi înscrierea copiilor la Clubul de vacanţă - Clubul Curioşilor, organizat de Secţia pentru copii, din cadrul Bibliotecii Judeţene V.A. Urechia. Activităţile clubului s-au desfăşurat în Parcul „Mihai Eminescu”, la Biblioteca Estivală, în perioada 1 iulie – 9 septembrie 2015. În fiecare zi de miercuri, timp de două ore, copiii prezenţi au avut parte de activităţi atractive, educative şi diversificate. Dintre activităţile clubului, propuse şi realizate, menţionăm: *Alegem o carte după copertă? Citeşte şi tu!* - atelier de lectură cu voluntarii Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”. Invitat special: Dana Vlad, jurnalist Radio ProFM; *Să fim mereu în formă!* Invitat special Radu Frâncu, nutriţionist; *Citeşte şi tu!* - lectură prin parc; *Învăţăm să mânuim marionete!* - atelier de teatru cu actorul Aurelian Iorga; *Jocul copertelor!* - concurs de desene. Participă voluntarii Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”; *Magia culorilor!* - atelier de pictură. Invitat Marietta Vătafu; *Întâlnire cu scriitorii gălăţeni* - lectură publică; *Idei creative!* Origami. Quilling. Confecţionarea brăţărilor împletite; *Căutătorii de comori* – concurs; *Nostalgii de vacanţă!*; *Copiii au talent!* invitat prof. Mădălina Mihai. Au participat în medie 60-70 copii la fiecare întâlnire. În topul celor mai atractive activităţi s-au situat cele de teatru şi mânuirea marionetelor, concursurile interactive de lectură prin parc, atelierele de origami şi prezentarea talentelor. Copiii au socializat, au făcut cunoştinţă cu voluntarii Bibliotecii, şi-au făcut recomandări de lectură, şi-au povestit peripeţiile de vacanţă, au învăţat lucruri noi şi au aşteptat emoţionaţi momentul încheierii clubului, pentru a-şi primi binemeritatele diplome de fidelitate. Instructive au fost şi orele de şah din cadrul Clubului de Şah „Axis Libri”, cu instructorul Adrian Smărăndoiu. Micii şahişti s-au întâlnit în fiecare zi de miercuri după-amiaza, între orele 16^{30}-18^{00}, în „Parcul Eminescu”, la Biblioteca Estivală. Ei au acumulat cunoştinţe despre acest joc al minţii şi au participat la competiţiile organizate de C.S. „Şah Club”, Galaţi. A fost o vară fierbinte, şi la propriu şi la figurat, dar amintirile plăcute de vacanţă ne vor da aripi pentru un nou an şcolar mai bun şi pentru cât mai mulţi cititori activi la Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia”.

Grădina cu Cărţi

Lectură și socializare pentru copiii de toate vârstele

Violeta Opaiț
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Un copil care citește va deveni un adult care gândește!

Cărţile conţin idei, povești, ne dezvăluie lumi diferite, ne oferă modele demne de urmat, ne dau impulsul necesar să ne schimbăm, să iubim oamenii, natura, animalele. Citind ne putem schimba viaţa în bine!

Grădina cu Cărţi este un program de educaţie nonformală, desfășurat în Grădina publică pe parcursul anului 2015, în perioada 22 iunie - 11 septembrie, de luni până vineri între orele 10.00-14.00. Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” își propune să ofere vizitatorilor Grădinii Publice, precum și întregii comunități gălățene posibilitatea de a descoperi plăcerea de a citi o carte bună, de a asculta o muzică relaxantă, de a petrece momente plăcute în natură, socializând într-un spațiu special amenajat în zona foișorului.

De ce ne-am propus să venim cu cărţile în parc? Pentru că am observat mulţi copii însoţiţi de părinţi sau bunici, plimbându-se sau jucându-se în locurile special amenajate și ne-am gândit că este benefic ca acești copilași să știe că există și un loc special cu cărţi interesante, atrăgătoare cu care se pot împrieteni, deprinderile formându-se la vârste fragede, știm cu toţii. Și bine am făcut! Copiii au fost foarte entuziasmaţi, iar părinţii și bunicii nu mai puţin. Vin în fiecare zi, iar când se apropie ora de somn sau prânzul, copiii nu se dau duși. Aici găsim cărţi de colorat, cărţi de povești, *Alfabetul vesel cu animăluţe*, *Marea Carte a Jocurilor pentru întreaga familie*, *Prima mea carte-pian*, *Părinţii mei au luat-o razna,* dar și *Parentaj sensibil și inteligent; Mihai Eminescu, Marin Preda, Stephen King, Orhan Pamuk* sau *Khaled Hosseini* și multe altele. Adolescenţii participă la atelierul de teatru condus de Dragoș Ioniță. Toată lumea se simte bine, e veselă și binevoitoare! Utilul se îmbină întru-un mod fericit cu plăcutul!

V-am prezentat un punct de vedere și pentru a vă convinge, vă invit să citiţi câteva opinii ale copiilor născuţi în secolul trecut:

„Este foarte frumos și bine pentru copii, dar și pentru noi.” (Coviltir Steluţa);

„Felicitări pentru inițiativă, să vadă copii că există și cărţi, nu numai internet.” (David și Sofi);

„Eveniment plăcut și educativ pentru cei mici, cu posibilitatea de a îmbina joaca în aer liber, mișcarea cu cartea, învăţând lucruri noi.” (Luca Iulian);

„Este un proiect interesant, foarte frumos pentru copii, dar și pentru adulţi. Felicitări!” (Mihaela);

„Felicitări pentru inițiativă! Susţin educaţia informală, iar activitatea dumneavoastră oferă șansa dezvoltării copiilor pe plan intelectual într-o modalitate plăcută, atractivă, interesantă, corespunzătoare nivelelor de vârstă. Benefic și pentru adulţi, cărora le oferiţi volume din domenii diverse. Ar fi util pentru noi, locuitorii orașului, să vă extindeţi și în alte locaţii. Succes! Mulţumim!” (Manole Monica);

„Mă numesc Geanina Sion și mă încântă ideea de a promova cartea. Copiii au nevoie să se dezvolte citind o carte. Iar ideea de a citi în natură, dă un plus. Vă felicit pentru inspiraţia pe care aţi avut-o când aţi creat această activitate!”;

„Un proiect binevenit, interesant atât pentru noi, cât mai ales pentru copii noștri. Atmosferă foarte plăcută, aer curat, confort. Vă mulţumim!” (Mardale Anne-Teodora, Brăila).

Cartea verii este ***Vânătorii de zmeie*** *de Khaled Hosseini din care vă prezint un mic fragment:*

„...Și deodată am auzit vocea lui Hassan șoptindu-mi în gând: *Pentru tine, de încă o mie de ori.* Hassan-băiatul cu buză de iepure, vânând un zmeu.

M-am așezat pe o bancă din parc, lângă o salcie. M-am gândit la ceva ce spusese Rahim Khan chiar înainte să închidă, un lucru la care părea că se gândise multă vreme: *Există o cale de a fi din nou bun.*”

Mulţumesc și eu *de o mie de ori* întregii echipe care a făcut posibil ca Grădina cu cărţi să existe!

Biblioteca Estivală

Andreea Iorga
șef birou Împrumut la domiciliu pentru adulți, Biblioteca „V.A. Urechia”

Biblioteca Estivală și-a deschis pentru a treia oară porțile către cetățenii orașului Galați cu lansarea unor programe educativ-recreative, funcționând până în data de 15 septembrie în fiecare zi a săptămânii, mai puțin sâmbăta, în intervalul orar 09^{00}-21^{00}, iar duminica între orele 8^{00}-13^{00}.

La Biblioteca Estivală, pe lângă împrumutul de cărți (aproximativ 2000 de u.b.) și periodice (10 titluri), au fost scoase la vânzare aproximativ 500 de cărți de către librăriile din oraș, la preț de stand, oferind cititorilor oportunitatea de a achiziționa o carte la un preț mai bun decât în librăriile din orașul Galați. Tot la Biblioteca Estivală, pe lângă carte, care reprezintă esența unei biblioteci, au fost asigurate și facilități pentru jocuri de șah, rummy și domino și participarea la diferitele programe organizate de Biblioteca „V.A. Urechia”: Clubul Curioșilor în fiecare zi de miercuri la orele 10^{00}, Cafeneaua Culturală în fiecare zi de joi între orele 10^{30}-12^{00}, *Clubul Vera și îngerașii* în fiecare zi de duminică începând cu orele 10^{30}, *Clubul de Go „Axis Libri”* vineri din două în două săptămâni în intervalul orar 18^{00} – 20^{00}, *Clubul de Șah „Axis Libri”* în fiecare zi de miercuri între orele 16^{30}-18^{00}, dar și *Tabăra de creație „Axis Libri”*, eveniment central al Bibliotecii estivale care s-a desfășurat marțea între orele 10^{00}-12^{00} pentru categoria mică de vârstă (7-9 ani) și vinerea pentru copii cu vârsta cuprinsă între (10-15 ani) în același interval orar.

Tabăra de creație „Axis Libri” este un program educativ-recreativ care a început pe data de 30 iunie și s-a desfășurat pe toată perioada vacanței de vară, cu câte două întâlniri pe săptămână, fiind structurată pe trei secțiuni: artă plastică, artă fotografică și creație literară, pe câte două categorii de vârstă: 7-9 ani și 10-15 ani.

Atelierele de pictură s-au desfășurat în perioada 30 iunie-31 iulie, cele de fotografie între 4 și 28 august, iar cele de beletristică între 1 și 11 septembrie. Lucrările copiilor au intrat automat într-o competiție, pe cele trei secțiuni, menționate mai sus și pe cele două categorii de vârstă. „Metropolitan Life”, „Librăria Donaris” și „Librăria Bon-Ami” au oferit un premiu la fiecare dintre aceste șase competiții, fiind și sponsorii direcți pentru materialele necesare desfășurării activității în cadrul *Taberei de creație „Axis Libri”*. Biblioteca „V.A. Urechia” a oferit cărți și diplome de participare celor mai creativi, dar și mai originali dintre copii.

Pe parcursul desfășurării *Taberei de creație „Axis Libri”*, participanți s-au bucurat de prezența unor invitați de seamă, profesioniști, printre care amintim: maestrul Nicolae Sburlan, Banu Petrina, Vera Crăciun, ing. Adrian Smărăndoiu, Mariana Eftimie Kabbout, Georgeta Muscă, Camelia Nenu, care au îndrumat copiii în arta picturii, a fotografiei, a creației literare și a șahului.

Biblioteca estivală va rămâne deschisă publicului gălățean până pe 15 septembrie, oferind acces la servicii de lectură, informare și recreere pentru cei care și-au dorit să își petreacă vacanța și timpul liber într-un cadru recreativ, distractiv, educativ, o adevărată oază de liniște și relaxare.

Eminescu, M. *Scrisorile.*
Râmnicu Sărat: Rafet, 2015

Dorina Bălan
șef birou, Catalogarea colecțiilor. Control de autoritate, Biblioteca „V.A. Urechia”

Titlul „Scrisorile” de Mihai Eminescu ne duce cu gândul la corespondența purtată de icoana geniului românesc, dar și la poeziile-epistole literare, substantivul scrisorile, având în cazul poetului național un dublu sens. În acest caz, titlul semnifică de fapt intenția culegătorilor de a reproduce integrala Scrisorilor I-V a lui Eminescu, după ediția critică îngrijită de Perpessicius, publicată la București, Fundația pentru Literatură și Artă în anul 1939, a cărei pagină de titlu este redată în cadrul actualului volum, dar și „Scrisoarea către editorul eminescian, integral, din anul 2000”, semnată de Perpessicius, în anul 1964.

Prima ediție a acestei lucrări a fost publicată în anul 2000, cu prilejul sărbătoririi a 150 de ani de la nașterea poetului, prin grija a trei scriitori: Dumitru Ioan Dincă, semnatarul cuvântului înainte și a notelor, Ion Stanciu, cel care astăzi a „plecat în căutarea lui Eminescu” și scriitorul și editorul Constantin Marafet. În anul 2015, cu prilejul împlinirii a 165 de ani de când pământul românesc ne-a dăruit cea mai mare avuție culturală, directorul editurii Rafet a considerat, ca o datorie de onoare, realizarea celei de-a II-a ediții a volumului „Scrisorile”, întregită cu note istorico-literare.

Cele cinci scrisori eminesciene continuă ceea ce Grigore Alexandrescu și Costache Negruzzi începuseră, ca deschizători de drumuri în literatura română, și anume, satira împotriva falselor idealuri sau a viciilor incurabile. Primele patru scrisori au fost publicate în revista „Convorbiri literare” între 1 februarie - 1 septembrie 1881 și sunt urmate de cea de-a V-a, parțial publicată în 1886, iar în întregime în 1890.

Poezie cosmogonică și de satiră socială, „Scrisoarea I” valorifică miturile fundamentale ale literaturii: nașterea și stingerea universului.

„Scrisoarea II”, pe care chiar poetul o subintitulează „Satiră”, subliniază dispreţul față de inversarea valorilor, degradarea raporturilor umane într-o lume a carierismului și ambiţiilor meschine, autorul dorind să scoată în evidență concepția sa despre menirea poeziei și a poetului.

„Scrisoarea III”, concepută din anii studenției la Viena, are o primă variantă cu titlul „Patria și patrioții” și se constituie într-o satiră politică la adresa falsului patriotism contemporan, poetul insistând, mai mult decât în celelalte creaţii, să scoată în evidență revolta față de oamenii politici ai vremii, lipsiți de scrupule și cu un comportament demagogic.

Cel care a aspirat până la epuizare la iubita și iubirea ideală, satirizează în „Scrisoarea IV” și „Scrisoarea V” (subintitulată Dalila) lipsa sincerității în cadrul relației de dragoste, superficialitatea și frivolitatea femeii, poetul rămânând un geniu neînțeles al cărui sentiment rămâne neîmpărtășit, la stadiul de ideal.

Reprezentând sinteza tuturor temelor și motivelor eminesciene, „Scrisorile” sunt scrise în timpul când poetul tinde spre apogeul gândirii și creativității sale, deci aparțin perioadei de deplină maturitate poetică a lui Eminescu, etapă premergătoare creării capodoperei sale, „Luceafărul”.

Ceea ce este interesant în actualul volum e reproducerea parțială a manuscriselor „Scrisorilor” eminesciene, existente în fondul Bibliotecii Academiei Române.

Addenda deține un alt document istoric aparținând lui Perpessicius și redă o „Scrisoare către editorul eminescian, integral, din anul 2000”. Spre cinstea lui Perpessicius, care studiase fondul Eminescu până la pierderea vederii, a apărut integrala operei eminesciene, în cinci volume, în perioada 1999-2000, la București, Editura Univers Enciclopedic, sub îngrijirea lui Dimitrie Vatamaniuc, cu un cuvânt înainte semnat de reputatul eminescolog, academicianul Eugen Simion.

Ceea ce mă uimește însă, ca gălățeancă, este remarca lui Perpessicius din această epistolă cum că atunci, în anul 1964, deși trecuseră, „de la moartea poetului, 75 de ani”, nu exista în țară o statuie a lui Eminescu. Cu regret o spun astăzi că această statuie exista chiar în Galați, executată în marmură de sculptorul Frederic Stork, unul dintre profesorii lui Jalea, cel pe care Perpessicius și-ar fi dorit să îl știe sculptorul primei statui. Statuia a fost dezvelită la Galați, la 16 octombrie 1911, în prezența unor personalități de marcă ale culturii românești, precum: Mihail Sadoveanu, Nicolae Iorga, Dimitrie Anghel, Ion Minulescu, Emil Gârleanu, Jean Bart, Duiliu Zamfirescu, actrița Maria Filotti etc.

Nazare, Ghiță. *Casa Corpului Didactic Galați: Repere monografice.*

București: Editura Didactică și Pedagogică, 2015

Violeta Moraru
șef serviciu, Dezvoltarea, evidența și prelucrarea colecțiilor, Biblioteca „V.A. Urechia”

Misiunea elaborării unei monografii a Casei Corpului Didactic Galați nu este deloc facilă, având în vedere istoria de peste 100 de ani a instituției care a avut și are un rol esențial în formarea profesională a slujitorilor școlii. Dl prof. Ghiță Nazare și-a asumat cu responsabilitate acribioasă această dificilă sarcină, considerând o datorie de onoare transmiterea peste generații a moștenirii și a amintirii unor oameni care au contribuit prin faptele, munca și spiritul lor creativ la dezvoltarea învățământului gălățean.

Autorul lucrării se simte puternic legat sufletește de Casa Corpului Didactic Galați, fiind directorul acesteia timp de 20 de ani, perioadă în care instituția gălățeană și-a consolidat rolul și semnificația în „peisajul cultural local și național”.

Volumul beneficiază de un capitol introductiv intitulat „O carte de învățătură”, semnat de conf. univ. dr. Costică Neagu, fost director al CCD Vrancea, în care sunt evidențiate sacrificiul și dăruirea pe care autorul le-a lăsat în slujba instituției la conducerea căreia a stat timp de două decenii, cu același entuziasm debordant transmis urmașilor de Spiru Haret, cel care a pus bazele învățământului românesc modern. Este inclus și un preambul al prof. dr. Gheorghe Felea, care subliniază rolul major al Caselor Corpului Didactic în dezvoltarea sistemului național de învățământ.

Monografia, structurată pe patru capitole, reprezintă, așa cum subliniază conf. univ. dr. Costică Neagu în introducere, „un util model pentru cei care sunt interesați de problematica școlii: activitatea de perfecționare, activitatea metodică, extrașcolară și extracurriculară, managementul învățământului.”

Primul capitol face o incursiune în istoricul Casei Corpului Didactic, „una dintre instituțiile de tradiție din învățământul românesc care poartă pecetea gândirii întemeietorului școlii noastre moderne, marele ministru al educației Spiru Haret”.

Sunt menționate denumirile sub care a funcționat instituția încă de la înființarea ei de către ministrul Spiru Haret, la începutul anului 1903, asociațiile și organizațiile premergătoare acesteia, precum și cadrele didactice care au condus *Cetatea școlilor* de la Galați de-a lungul timpului, cărora autorul le poartă întreaga apreciere pentru pasiunea și efortul pe care le-au depus în susținerea actului de educație și învățământ.

Capitolul al II-lea este dedicat prezentării activităților de formare permanentă, metodico-științifice și cultural artistice curente și de amploare, organizate în cadrul sau sub egida CCD Galați – cursuri, dezbateri, seminarii, simpozioane, concursuri, manifestări, sesiuni de comunicări, proiecte și programe de formare – toate în contextul încadrării în ansamblul sistemului național de educație și învățământ.

Este prezentată în detaliu revista „Școala gălățeană”, *copilul de suflet și de trudă* al autorului, prof. Ghiță Nazare, periodic care în acest an a împlinit 25 de primăveri și în paginile căruia este abordată o paletă largă de probleme și preocupări privind învățământul românesc actual, managementul educațional, metodele moderne de predare-învățare, performanța școlară, istoria învățământului gălățean etc.

Impactul Casei Corpului Didactic în comunitatea gălățeană reprezintă obiectul celui de-al III-lea capitol al cărții, unde se face o trecere în revistă a activităților metodico-științifice, cultural artistice și educative inițiate și organizate de CCD în scopul perfecționării personalului didactic.

Al IV-lea capitol cuprinde aprecieri și opinii ale unor personalități din domeniul învățământului sau culturii cu privire la revista „Școala gălățeană”, toate acestea confirmând interesul pentru serialul care „continuă pe un plan superior toate celelalte publicații didactice gălățene apărute până în anii 1945-1946”, după cum afirma fostul director al Bibliotecii „V.A. Urechia”, Nedelcu Oprea, la cea de-a 10-a apariție a periodicului.

Bibliografia cuprinzătoare prezentă la sfârșitul lucrării și notele de la finalul capitolelor aduc o valoare suplimentară informațiilor prezentate, demonstrând o amplă documentare a autorului cu privire la subiectul abordat.

Postfața, semnată de prof. Theodor Parapiru, evidențiază rolul și prestația remarcabilă ale prof. Ghiță Nazare în impunerea Casei Corpului Didactic Galați „ca o instituție-fanion în sistemul educativ gălățean și național”.

Necula, Ionel. *Ceremonii maieutice*. Vol. 2.
Râmnicu Sărat: Rafet, 2011

Andrei Parapiru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Deja prea bine cunoscut publicului avizat din Galaţi, filosoful şi istoricul tecucean Ionel Necula îşi continuă periplul restaurator prin volumul *Ceremonii maieutice, Vol. 2*. Cartea se înscrie pe linia interviului, fie în forma direct asumată de către autor, fie într-o modalitate lărgită aproape eseistic, până la detaliu, când alţii joacă rolul de reporter.

Avem în faţă demersul de maturitate al cuiva angajat cu toată fiinţa în abordarea temeinică a problematicii spaţiului spiritual românesc, cu multele sale conexiuni aferente. În acest tablou procesual, Ionel Necula practică un echilibru ideatic temperamental de completare cu partenerii săi de dialog. Cultura, literatura, istoria, statul, dar şi viaţa personală - domenii inerente observaţiei sintetizatoare a istoricului literar - îşi desfăşoară pleiada faptelor de interes sub contrapunctul filosofului direcţiei naţionale şi, îndeosebi, al omului marcat de experinţa ajunsă la stadiul conclusiv. Autorul devine limpede odată cu susţinerea obiectivă a afirmaţiilor sale, desfăşurând, însă, şi o subiectivitate însufleţitoare pe măsură: „[...] Să fim bine înţeleşi. Nici un autor nu se apropie exegetic de un scriitor, dacă nu consubstanţializează afectiv şi spiritual cu el [...]” (p. 72 din volum).

Cele două părţi ale lucrării, *Interviuri asumate* şi *Interviuri încredinţate*, sunt mişcate profund de ingenuitatea funciară a lui Ionel Necula. Aserţiunile sale pitoreşti deschid o substanţă de reflecţii proiectată spre jocul polivalent al receptivităţii cititorului. Cartea reuşeşte astfel un parteneriat angajat cu spiritul investigator al celor ce ştiu cu adevărat s-o aprecieze. De aceea se şi numeşte *Ceremonii maieutice*.

Baicu, Mihai. *Letopiseț de familie: Însemnări din vremi apuse.*
Galați: InfoRapArt, 2015

Leonica Roman
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Mihai Baicu, veteran de război, cavaler al Ordinului „Steaua României” cu spadă, a fost un scriitor complex. Latura sa poetică a fost scoasă la lumină în anul 2013, prin publicarea volumului de sonete și alte poeme intitulat „Un cântec de lebădă”. Latura de cercetător al trecutului istoric, de etnograf, de fin observator, poate fi descoperită în *Letopiseț de familie: Însemnări din vremi apuse,* volum apărut în anul 2015 la editura InfoRapArt.

Acest „Letopiseț” este o carte de căpătâi pentru cei care doresc să își creioneze o imagine cât mai fidelă despre Bălăbănești, „un sat de vechi răzeși”.

Lucrarea este importantă deoarece are valoare istorică prin amănuntele relevante despre înaintași, despre acest ținut și despre locuitorii săi: „Numele satului este nou, vine desigur, de la numele lui Balaban, purtat de un mare număr de locuitori ai așezării. Însuși satul este nou. Mai înainte s-a numit Românești și era situat mai la nord cu câțiva kilometri. Vechiul sat Românești a fost nimicit și ars de tătari.” Are valoare etnografică prin detaliile expuse despre modul de viață al țăranilor, despre obiceiurile și meșteșugurile tradiționale românești, despre stilul arhitectural al satului: „Casele de prin partea locului nu erau din cărămidă sau bârne. Am văzut case bătrânești, ridicate pe așa-zise «tălpoaie», niște bușteni enormi ciopliți în patru muchii, așezați prin încleștare în formă de patrulater după ce fuseseră arși puțin prin foc și dați cu smoală să nu putrezească. Pe această «temelie» se monta scheletul din lemn al casei și se făceau pereți din vălătuci”. Lucrarea capătă și o valoare sentimentală pentru cel care citește aceste însemnări datorită modului de expunere al povestirii. Cititorul este transpus în mijlocul întâmplărilor relatate, el fiind un martor viu, care trăiește faptele și evenimentele sau pur și simplu își retrăiește propriile experiențe de viață. De altfel, scriitoarea Cezarina Adamescu surprinde foarte bine acest lucru în *Cuvântul înainte*: „E firesc, așadar, să ți se trezească nostalgiile vremurilor de altă dată și-ți revezi propria copilărie, îmbrăcată-n poveștile de la gura sobei, în bunătățile făcute de mama și-n somnul lin care te cuprindea, legănat de povești.”

Se poate spune despre *Letopiseț de familie: Însemnări din vremi apuse* că este un roman autobiografic în care autorul surprinde din mai multe unghiuri epoca „în care a crescut, a învățat, s-a dezvoltat ca om și și-a urmat cursul vieții”.

Iată de ce, scriitorul Mihai Baicu poate fi asemănat fără niciun dubiu proverbului pe care îl menționa adeseori în sânul familiei: „Copacul cu rădăcini adânci nu se teme de furtună”. Acest „pom” își are originile în vechii răzeși care și-au dus traiul pe meleagurile Bălăbăneștilor. Poate că de aici, de la înaintași și de la locul de baștină, i s-a tras autorului puterea de a ține piept valurilor vieții cu urcușurile și coborâșurile ei.

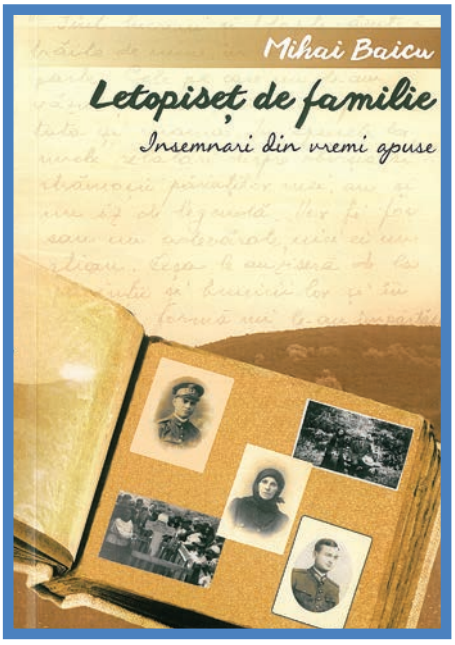

Acest *Letopiseț de familie* ne oferă posibilitatea de a retrăi amintiri, întâmplări pe care bunicii și străbunicii noștri le-au trăit în acele vremuri, lucrarea fiind o adevărată mostră de prețuire pentru înaintași.

Rogac, Raia. *Alte punți de suflet.*
București: Detectiv, 2014

Silvia Matei
șef serviciu, Săli de lectură, Biblioteca „V.A. Urechia”

Jurnalista Raia Rogac s-a făcut cunoscută în ultimii 15 ani prin articolele publicate în presa literară de pe ambele maluri ale Prutului, precum *Făclia*, *Glasul Națiunii*, *Moldova Suverană*, *Accente*, dar și ca redactor la radio și televiziune.

Dintre sutele de articole publicate de-a lungul timpului, interviurile sale s-au evidențiat în special datorită măestriei dovedite în alegerea interlocutorilor săi. Parte din aceste interviuri au fost publicate în paginile primului volum de convorbiri, apărut în 2011, la Editura Biblioteca Bucureștilor, sub titlul „Punți de suflet”. Seria acestor interviuri este continuată în volumul pe care îl avem astăzi în atenție, continuare sugerată încă din titlu. „*Alte punți de suflet*” apare de această dată, la Editura Detectiv, în anul 2014, și conține 31 de interviuri cu personalități care s-au remarcat în cele mai diverse domenii, pornind de la literatură și critică literară, artă plastică, muzică și până la drept, științe sociale și politice, matematică, informatică, medicină și nu în ultimul rând biblioteconomie și bibliologie.

Activitatea, performanțele și motivația protagoniștilor acestor interviuri sunt scoase la iveală în adevărate confesiuni literare prin întrebări bine structurate și nuanțate. Ca un adevărat maestru în știința stimulării interlocutorului, Raia Rogac, reușește să creeze un climat de sinceritate și confesiune, realizând o convorbire aparent simplă, spontană, „fără pretenții”, ce determină răspunsuri revelatorii.

De remarcat este introducerea în scenă a fiecăreia dintre personalitățile intervievate prin scurte și edificatoare prezentări biografice. Facem cunoștință în acest volum cu poeți, scriitori sau critici literari precum: Ioan Alexandru, Ion Anton, Nicolae Dabija, Aurelian Silvestru, Ianuș Țurcanu, Eliza Botezatu sau Argentina Cupcea-Josu, artiștii plastici Ecaterina Ajder, Aurel Bonta, Teodor Buzu, Ion Daghi și Anatol Mocanu, cântăreți de muzică ușoară, populară sau folcloriști precum Ana Barbu, Mirabela Dauer, Dida Drăgan, Maria Mocanu, Florin Săsărman. Din rândul științelor exacte se remarcă matematicienii Gheorghe Păun, Petru Soltan, Valentin Răileanu și informaticiana Svetlana Cojocaru. Din sfera politicului îi avem pe Dumitru Flucuș, primarul comunei Șinca Nouă din Țara Făgărașului, și Iuliana Gorea Costin, președinte fondator al Asociației Europene de Strategii Politice. Cercul meseriilor de succes este închis de medicul Gheorghe Ghidirim, avocatul Pavel Abraham, actorii Andrei Soțchi și Victor Voinicescu-Soțchi și specialiștii din domeniul biblioteconomic Lidia Kulikovski și Zanfir Ilie.

Investigația publicistică a Raiei Rogac se focalizează pe ceea ce intervievatul are mai substanțial și creativ de contribuit, formând un tablou multifațetat, al dialogului direct, suprapus unuia al propriilor asumări. Convorbirile Raiei Rogac dau imaginea realului fericit, gata să răsară din sufletul românesc, punând în secundar nu doar ideologiile politice ci și curentele de artă în fața omului autentic de pe aceste meleaguri. O singură țară desprinsă dintr-o multitudine de inimi pare a vorbi despre adevărata unitate dintre România și Basarabia.

Și pentru că ne aflăm astăzi la cea de-a 7-a ediție a Festivalului de Carte „Axis Libri”, nu pot să nu remarc faptul că, în interviul său, avocatul Pavel Abraham menționează că a fost prezent la Galați, la o ediție anterioară a acestui festival, unde a ținut o conferință cu tema „Împăcarea prin cultură” și a concluzionat: *„a fost o atmosferă extraordinară... Iar pentru mine a fost chiar de neuitat... Am înțeles, poate mai bine ca niciodată, rolul absolut distinct al culturii în relațiile interumane, iar prin vectorul său cel mai important, cartea, cultura împacă, împrietenește, solidarizează întru bine”* .

Cred că este cea mai bună caracterizare care poate fi făcută evenimentelor la care am asistat cu toții, în acele zile la Galați.

Ghica, Vasile. *În ghearele râsului.*
Tecuci: Grapho Press, 2011

Mihaela Pavel
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Atletul gândului concentrat, așa cum îl numește Arhiepiscopul „Dunării de Jos” Casian Crăciun, Vasile Ghica continuă seria de cugetări ale volumului întâi. Lucrarea apărută la Editura Grapho Press, anul acesta, n-a fost gândită editorial pe capitole tematice sau tehnici prozodice reprezentative și atunci nu ne rămâne decât să semnalăm aleatoriu teme, motive, pretexte și fapte de viaţă care au intrat în aria de preocupări ale poetului.

Cu fiecare carte, domnul Vasile Ghica își justifică crezul de viaţă mai mult decât scopul artistic. Scriitorul este sincer, nu inventează povestiri, pentru că ele există, fac parte din lumea noastră ca o rană:

„Lumea noastră de astăzi pare uneori mai sumbră decât neantul.”

„Suntem o lume de analfabeţi. Pentru că nimeni nu-și citește corect harta destinului.”

„Lumea poate fi distrusă de indiferenţă. Nu neapărat de războaie.”

Deși pare ușor ironic în scrierile sale, autorul de fapt este trist. Este tristeţea profesorului, pentru că domnul Vasile Ghica este profesor, care își vede elevii căzuți în tranșeele vieţii, acolo unde societatea nu oferă soluţii, doar le mimează.

„Viaţa este jocul ale cărui reguli le înţelegem târziu. Și de multe ori anapoda.”

„Pe români i-au unit la timpul lor limba, credinţa și cultura. Și i-au dezbinat aproape toate celelalte.”

Fraza autorului e fină, atinsă de piperul umorului, lăsând prin sugestie loc la marile drame și comedii ale vieţii:

„Cine nu are simţul umorului poate fi serios. Dar inteligent, nu are cum.”

„Fă-ţi umorul prieten și ironia scut.”

„Eşti înfrânt, când îţi este greaţă să o mai iei de la capăt.”

Volumul face parte din categoria celor de umor, un umor de calitate, care atinge fenomenul social în România, pune în evidenţă maturitatea scriitorului și tristeţea sa plecând de la scrieri obișnuite, de la fapte aparent banale, dar care au în spatele lor tâlcul, cheia și șperaclul faptelor zilnice.

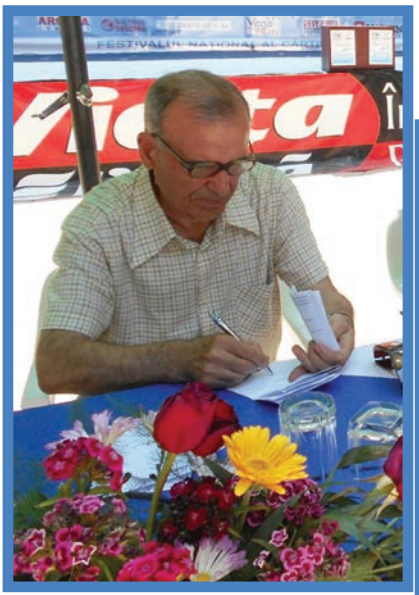

Vișoiu, Mihai. *Viața cu lupi, bani și moarte.*
București: eLiteratura, 2014

Raluca Oancea
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cartea autorului Mihai Vișoiu intitulată „Viața cu lupi, bani și moarte” („Life with wolves, money and death”) apare la Editura eLiteratura București atât în formă tipărită, cât și digitală. Versiunea în limba engleză vine în completarea celei din limba română, „Viața cu lupi, bani și moarte”, oferind șansa pasionaților de limbă engleză și străinilor pasionați de literatură română să se delecteze cu o lectură vibrantă ca o transmisiune în direct a unui meci de box.

Ca să înțelegem mai bine cartea, trebuie să îl cunoaștem întâi pe autor, Mihai Vișoiu, prozator, scenarist, redactor, publicist, reporter și nu în ultimul rând campion național de box la juniori. Un campion ce a așternut cu măiestrie pe hârtie, prin prisma experienței sale de boxer, 319 pagini în engleză, împărțite în nuvele scurte ce redau o lume a periferiilor de provincie, unde bătăliile, furtunile, răzbunările sunt la ordinea zilei și totuși: „o ladă uriașă cu gunoaie în care poți găsi și briliante.” Briliante provenite din copii de mahala, ce în lipsă de alte ocupații sau doar pentru a se întreține se dedică boxului.

În această lume dură, autorul reușește să sensibilizeze cititorul cu povești pline de tâlc, ce cuprind o varietate de întâmplări, de la tragica luptă a unor frați: „ s-au bătut până când cel mic a uitat să mai dea, iar cel mare să mai sufle”.

De aici autorul ne poartă spre ceruri cu nuvela „De-aș avea ochii cât cerul” (If my eyes were as big as the sky) unde personajul principal își dorește să aibă ochii ca și cerul: „De ce nu am eu ochii cât cerul? Aș plânge toată ziua.”

Revenind pe pământ ni se descoperă nuvela „Viața cu lupi, bani și moarte” (Life with wolves, money and death) în care oamenii mai au de trăit „preț de trei așchii cu catran” și încercă fără succes să își plătească viața în fața lupilor cu bani: „în locul unde îl hărtăniseră lupii, jandarmii au găsit cataramele servietei din piele în care ținuse banii, tocurile cu blancheurile strălucind în soare”.

Printre „Lacrimi” ajungem să citim și nuvela „Îngerii mei” de unde aflăm cine sunt ocrotitorii boxerilor: „Era îmbrăcat în alb și m-a învățat să număr. Număra încet, cu răbdare, pe degete. Când a ajuns la 5 s-a risipit mirosul de cârpă arsă și ceața s-a ridicat. La 8 eram în gardă… În timp ce-mi scoteam mănușile mi-am spus: Îngerii mei sunt arbitrii de box”.

Cartea lui Mihai Vișoiu evocă tumultul vieții cotidiene dar și a celei sportive reușind ca prin duritatea evenimentelor și pe alocuri și a cuvintelor să creioneze adevărate lecții de viață. Pe parcursul celor 51 de reprize cu titluri de nuvele, autorul ne oferă meciul vieții prin ochii unui pugilist profesionist.

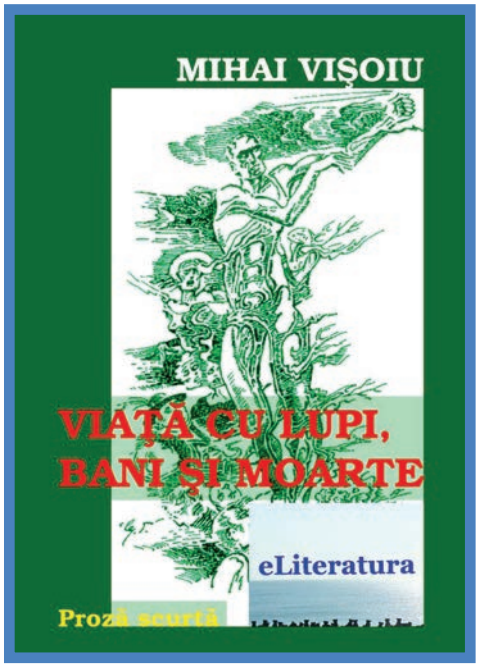

Predescu, Flaviu George. *Obsesia gesturilor.*
Cluj-Napoca: Eikon, 2014

Camelia Găvănescu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Volumul de versuri al poetului **Flaviu George Predescu**, „*Obsesia gesturilor*”, se înscrie în linia unui simbolism modern transparent. Deja prezent în conștiința publicului gălățean, autorul își confirmă propulsia spre un scris calitativ, a cărui tematică e structurată mai ales pe exprimarea iubirii și a aventurii în cotidian, corelate cu nuanțe revelatorii de trimitere bilică. Rezonatorul liric își dă măsura în tot ce ține de simplitate profundă. Așa cum, contextual, îi este recunoscută și de către criticul Vasile George Dâncu : „Dacă simplitatea în poezie devine evidență, ai pierdut totul, dacă universul simplității devine expresie poetică majoră, atunci poetul câștigă totul (p. 7).”

Tema dragostei este corelată cu experiențele senzorialului concret, lipsit de dubiile abstractizărilor pe referent necunoscut cititorului. Deși suferința nu lipsește ci se resimte rezidual față de gestul sau reflecția iubirii, manifestarea anume a acesteia, ca în poezia „Dimineață”, este simultan dezvăluitoare si răscolitoare: „Mă lăcomesc la amintirea/ În care-ți prinzi cercelul / Și din ușă îmi vorbești (p. 18)...” Pe de altă parte, aventura în cotidian se integrează tematic dragostei lirice. De exemplu, în poezia „Gest”, ea reprezintă finalul - simbol - al faptului trecător, reflectat ca permanență afectivă de spirit: „(...)Am rupt o floare/ Ca s-o fac simbol (p. 121).” Tot așa apare și incidența revelatoare, nu neapărat dogmatic religioasă dar de esență inovativă, asociată experienței transfigurării ultime. Omul și credința sa inexorabilă reunesc o afirmare ce depășește sinele, întâmpinând nu doar amintirea iubitei, ci inima ei, adică propria ei așteptare, precum în poezia „Adu-ți aminte!”: „Când am fost eu însumi / S-a scris o biblie a iubirii / Nu-i da foc (numai pentru / A-ți încălzi o clipă orgoliul / Răsfoiește-o/ Adu-ți aminte de mine (p. 45)...”

O asemenea resacralizare a limbajului experienței cotidiene, ca în „*Obsesia gesturilor*”, este un fapt de toată cinstea în lirica poetului Flaviu Predescu, tot așa cât și sensibilitatea comunicărilor subiacente către lectorul său. Într-adevăr, poezia merge înainte odată cu inima celui ce nu doar că a creat/o, ci o și întreține răspunzător vieții înseși drept o ființă ce-l însuflețește, la rândul ei, distinct.

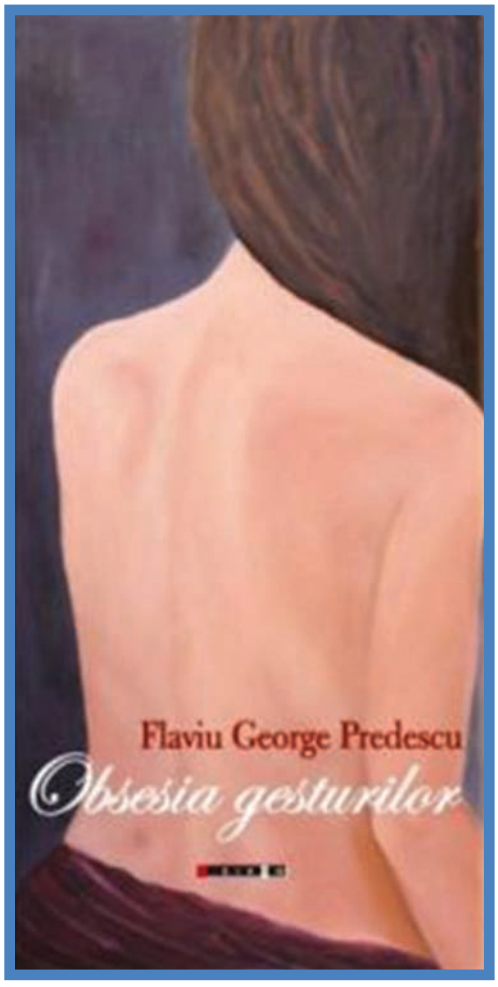

Stoiciu, Liviu Ioan. *La fanion*.
Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2015

Cătălina Şoltuz
şef birou, Biblioteca „V.A. Urechia”

Poet, prozator şi publicist vrâncean, Liviu Ioan Stoiciu este unul dintre reprezentanţii de seamă ai literaturii române contemporane, prezent astăzi în faţa publicului cititor, cu volumul de versuri „*La fanion*”, ediţia a II-a, apărut la prestigioasa editură Rafet din Râmnicu Sărat.

Volumul reprezintă de fapt încununarea celor 35 de ani de la debutul său editorial la Concursul Editurii Albatros, în anul 1980, care i-a adus şi Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor.

Reeditarea volumului de versuri „*La fanion*” anul acesta pune în valoare încă o dată lirica poetului Liviu Ioan Stoiciu, plină de originalitate, sensibilitate şi simplitate, în care descoperim întâmplări din propria copilărie.

Pe parcusul celor 141 de pagini descoperim versuri în care poetul îşi destăinuie liric etape ale vieţii sale, pornind de la copilărie şi realitatea înconjurătoare, transfigurând obiectele în personaje şi invers cu ajutorul unei imaginaţii bogate. Versurile se înfăţişează în ansamblu ca transcrieri de o specială încărcătură emoţională ale unor imagini şi evenimente ce refac un univers în care faptul obişnuit, lipsit de faimă sau strălucire, respectiv cantonul de cale ferată moldovean în care poetul s-a născut, apare conturat de personaje şi fapte ale mitologiei greceşti, cunoscute de poet din copilărie.

Amintirile dragi ale copilăriei, respectiv ataşamentul faţă de propriul trecut sunt descrise în volum cu multă nostalgie şi patos. Rezultatul privirii cu ochii minţii în trecut relevă o lume plină de simplitate, dezvăluită prin tablouri transpuse în cuvânt, aşa cum au fost înregistrate de copilul Liviu Ioan Stoiciu, între mit şi realitatea imediată şi invers. Imaginarul poetic din volum cuprinde cele două universuri, mitic şi uman care se întrepătrund cu multă sensibilitate pentru ca sufletul să îşi găsească adevărata descătuşare în vis sau în reverie.

Aceste *flash-uri* din trecut, transpuse în cuvinte şi trimise de memoria afectivă prezentului reprezintă punerea în valoare a meleagurilor natale ca pe un tărâm al mirajului prin ochii şi mintea unui copil simplu de la ţară, în care personajele întâlnite devin adevărate simboluri mitice.

Cantonul feroviar este astfel un *axis mundi* pentru copilul Liviu Ioan Stoiciu din acele vremuri, dar şi o legătură specială cu lumea, unde fabulosul îşi are un teritoriu propriu şi exercită o fascinaţie inedită. Aşa se face, că din perspectiva de atunci, Olimpul şi Adjudul-Vechi îşi amestecă vraja legendelor, mai ales seara, înainte de culcare, iar realitatea şi zeii coabitează sau chiar se identifică.

Poetul Liviu Ioan Stoiciu readuce, în concluzie, prin această reeditare a volumului de faţă, publicului iubitor de poezie şi nostalgii, lirica sa de început, unde abundenţa imagistică s-a tranformat în versuri biografice de o remarcabilă originalitate.

Vasile Manole
epigramist

De la Adam citire
Uneori tratăm nevasta
Ca pe-un fel de portaltoi,
Când o „altoim" la coasta
Ce-a primit-o de la noi.

Munca în echipă
Şefu-i cu organizarea
Doar în colectiv lucrăm,
Cei din juru-i fac lucrarea
Şi prin dumnealui... semnăm.

Un primar adus la DNA ca la carnaval
Lucru bine l-au făcut
Procurorii, categoric,
Că lui tare i-a plăcut
Sus pe carul alegoric.

Contre-pied
Ce ghinion avu o fată
Că-n dragoste a dat un chix
Şi a rămas nemăritată
C-avea picioarele în „X".

Un petrolist plonjând în mare
Mâna el şi-a rupt când marea
I-a dat şansa unică,
Să-nţeleagă fracturarea
Hidraulică.

La lecţia de anatomie
Un răspuns vrând să găsească
O elevă chipeşă,
Cere timp să se gândească
C-are „bila" leneşă.

Soţia prietenului meu
M-a surprins a lui soţie
Cum îşi căuta de zor,
Soţul ei, ce comedie,
Iar la mine-n dormitor.

Frica de avion
Amicul lui la unison
Cu echipajul se-nţelese,
Să-l protejeze-n avion…
Nu rezista la stewardese!

Destoinicie
Soaţa mea nu-i repezită
Că ea merge doar la pas,
Graba bine o evită
De-o găsesc tot unde-o las.

Abuz de soare
Până la apus de soare
Stă pe plajă dezbrăcată
Şi din cap până-n picioare
Ea de soare-i abuzată.

Unde duce minijupa
Cum mereu ne fură ochii
Bustul şi genunchii goi,
Evident nu-ncap în rochii
Însă-ncap în pat la noi.

Corupţia pozitivă
În români nu ştii ce zace,
Însă de-ar primi poruncă,
Lucru' bine ei l-ar face
Dac-ar fi corupţi la muncă.

Parteneriatul româno-chinez
Singur când îmi sap grădina
Ca recoltele să-mi crească,
Folosesc ca şi în China
Picătura chinezească.

Interlop de viţă nobilă
A tăiat şi o pădure
Cazul lui e antologic,
Gest firesc, ca să-şi procure
Arbore genealogic.

Ioan Fărcășanu
epigramist

Scriitorului Ion Manea autorul volumului „Călimara cu pixeli”
O carte eveniment
Scrisă cu nerv și talent,
De-un scriitor consacrat
Într-un stil clar, elevat...

Municipiul Galați și Festivalul Național de Carte
Cândva „orașul roșu” poreclit
Azi, „centru cultural” a devenit
Și faima sa iat-a ajuns departe
Prin Festivalul Național de Carte...

Salonul literar „Axis Libri” galați
E-o oază de cultură literară,
Un unicat în acest colț de țară,
Unde-și prezintă operele, scriitorii
Și dau piept cu critica și cu cititorii...

Discuții aprinse - argument și contraargument într-o comisie de specialitate
— E-un caz flagrant de plagiat;
Tot textul este copiat!
— Nu e chiar tot, se-observ-ușor:
Nu e semnat de alt autor?...

Dentistul ghinionist
— Mi-a zis un prieten la o bere,
Că scoateți dinți fără durere;
— Nu reușesc întotdeauna:
Ieri, când lucram mi-am scrântit mâna...

Surpriza
— Dragul meu, în casa asta
Nu vom mai fi doar noi doi!
— Ce surpriză-mi faci, nevastă!
— Se mută mama la noi...

Consult gratuit eșuat - un pacient încearcă să obțină un consult gratuit de la un medic
— Doctore, când ești răcit,
Ce faci? Că-s nedumerit!
— Păi, ce să fac? Strănut tare
Și-apoi simt o ușurare...

Mărturisire - după noaptea nunții
Când m-ai întrebat aseară
Dacă sunt sau nu fecioară,
Fiind cu zodiacu-n gând
Ți-am răspuns:-Fecioară sunt!...

După divorț - dialog: judecător - soțul divorțat care se face că nu înțelege să suporte cheltuielile de întreținere pentru soție și copiii minori
— Copiilor și la soția ta
O pensie în bani, voi acorda!
— E-un gest frumos, la ei chiar mă gândeam:
Și eu când avem bani le mai dădeam...

Anunț publicitar
— Tânără, înaltă, frumoasă,
Blondă, sexi, generoasă,
Dornică de aventură,
Vând teren de sport, cu zgură...

Discuție între vecine
— De trei zile, soțul, n-avenit acasă,
Cred că vreo femeie mi l-a prins în plasă;
— Nu mai gândi că ce-i mai rău ți s-a-ntâmplat!
Mai poți să știi, poate-o mașină l-a călcat...

Scriitorului Ghiță Nazare care și-a lansat volumele „Dialoguri 50+1”, „Casa Corpului Didactic Galați - repere; „Monografice” și „Itinerarii spirituale – istorie, educație, Cultură”

Profesor și scriitor,
Ziarist și formator,
Scoate-n lume trei volume
Demne de al său renume...

Toader Buhăescu
epigramist

Precizare
La Salon vin bucuros,
Fără nici-un gând de harță:
N-am deprinderi pe dindos,
Ce-am de zis, o spun în față.

Perenitate
Dintre cărțile de-acum
Scrise după mode noi,
Unele se pierd pe drum,
Altele pe la …gunoi!

Invidie
După titluri și coperți,
Cărțile expuse în hol,
Lăudate de „experți”
Nu-s, măcar, de cinci la pol.

Domnului Ghiță Nazare la volumul de interviuri „50 +1’’

Pretenție
Acel plus unu la fine
Sunt eu! Și nu fac mare caz:
Totuși, cred că fără mine
Volumul n-are pic de haz.

Colaborare
Prin scurte întrebări de-o parte
Și replici,pe măsură, date
Voi fi cu Ghiță într-o carte
Și ambii în …posteritate!

Doamnei Mihaela Baciu-Popa la prezentarea volumului: „Letopiseț de familie; însemnări din vremi apuse” de Mihai Baciu

Progrese
Vremea din carte s-a dus,
Odată cu eroii săi
Și-n locul lor, acum, sunt sus
Niște corupți și nătărăi.

Vasile Manole și-a prezentat cartea: „De voie bună și nesilit de nimeni” și la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor (CARP/ Galați)

Dihonii
De bună voie și nesilit,
Manole iscă dihonii,
Printre cei care-au citit
Cartea lui cu…bazaconii!

Plagiat
Oprește-o Doamne pe Ana
Cu stihii ce nori destramă,
Să nu-mi mai aducă hrana
C-o „zidesc” în epigramă.

Răsplată
La cât e Buzăul de mare,
Din multe cărți de la confrați,
Cu voie bună cea mai tare
E-a lui Manole din Galați.

Pensie lungă
Pensia e lungă,
Dacă câteodată
Ai bani ca s-ajungă
S-o poți face …Lată!

Invitație
Ieșit la pensionare,
Fără prieteni, fără frați
Nu te-afunda în disperare
Vin-o la CARP Galați!

Maria Dunavățu

Rouge et noir,
compoziție în tehnică mixtă, 21x29 cm

Teodor Vișan

Răsărit de soare pe Dunăre,
acrilic pe pânză, 40x50 cm

Pelerini în Țara Sfântă
Cana Galileii - prima minune a Mântuitorului
Transformarea apei în vin

Maria Stanciu
jurnalistă

De această dată, în pelerinajul nostru prin Țara Sfintă, Îl vom însoți pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe cărările din Cana Galileii - așezare a provinciei Galileea[1] din Israel. În aceeași provincie mai este situat Nazaretul, locul copilăriei lui Iisus Hristos, „patria" Dreptului Iosif și a Sfintei Fecioare Maria și locul Bunei Vestiri. Tot în frumoasa Galileea, pelerinul poate vizita așezările Hermon, Carmel, Tabor și Marea Galileii. Mai avem Nainul, Capernaumul și, nu în ultimul rând, Cana Galileii, așezare în care Mântuitorul a săvârșit prima minune din activitatea Sa publică. La Cana Galileii, Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul a transformat apa în vin, după cum ne relatează în Evanghelia sa Sfântul Ioan - „Apostolul cel iubit al Domnului"[2].

Prin această minune, Ioan Evanghelistul „ne introduce în realitatea de dincolo de semne și cuvinte", ne lămurește călugărul Andre Scrima[3], referindu-se la dumnezeirea Fiului Omului care - prin puterea Cuvântului lui Dumnezeu - Își arată slava cerească.

Ca să înțelegem mai bine, vom spune câte ceva despre contextul minunatei întâmplări de la Cana Galileii, care se petrece după Botezul Mântuitorului de la Iordan, săvârșit de Sfântul Ioan Botezătorul. Între Botezul de la Iordan și minunea de la Cana Galileii are loc chemarea la Domnul a primilor apostoli. Să recapitulăm! În prima zi, Iisus îl cheamă la pescuirea cea adevărată pe Andrei - „cel întâi chemat la Domnul"[4], care pescuia pe malul Lacului Ghenizaret. Încântat și copleșit de prezența aparte a Mântuitorului, ucenicul îl invită și pe fratele său Simon-Petru, căruia îi zice: „L-am găsit pe Mesia, Care Se cheamă Hristos" (Ioan 1, 1-11). În următoarea zi, aflăm tot din Evanghelia de la Ioan că Mântuitorul îl cheamă la „pescuirea cea minunată" pe Filip, iar Filip îl cheamă pe fratele său - Natanael (viitorul Apostol Bartolomeu). În acest context, Natanael îl întreabă pe Filip: „Din Nazaret poate fi ceva bun? Vino și vezi!", îi răspunde Filip. „Iată, într-adevăr israelit întru care nu este vicleșug!",[5] spune Mesia la vederea ucenicului în devenire, Natanael. Întâlnirea Mântuitorului cu Filip și Natanael se concluzionează tot cu o mărturisire despre dumnezeirea lui Iisus Hristos, confirmare care vine de la Natanael: „Rabbi (adică, Învățătorule), Tu ești Fiul lui Dumnezeu... Tu ești Regele lui Israel" (Ioan 1,50).

Am insistat pe aceste prime două episoade din viața publică a Mântuitorului, deoarece ele ne arată divinitatea Fiului lui Dumnezeu-Cuvântul, calitate sesizată de cei doi ucenici: Andrei și Natanael. Calitate fără de care Iisus Hristos nu ar fi săvârșit această primă minune și nici pe următoarele. „De acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului" (Ioan 1, 49), ne pune în temă Sfântul Ioan Evanghelistul, anunțând semnele și minunile viitoare săvârșite de Mântuitorul lumii, Care este „Dumnezeu adevărat și Om adevărat", după cum mărturisim în Crez.

Dincolo de semne și cuvinte

Astăzi la Cana Galileii - Kfar Kanna[6], după denumirea de actualitate - pelerinul dornic să călătorească pe urmele Mântuitorului nostru Iisus Hristos face un popas de suflet la Biserica Greco-Ortodoxă, cu hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena.

„Și a treia zi s-a făcut nuntă în Cana Galileii; și mama lui Iisus era acolo. Și a fost chemat și Iisus la nuntă, precum și ucenicii Săi. Și sfârșindu-se vinul, mama lui Iisus a zis către El: «Nu mai au vin…» Și Iisus i-a zis: «Ce ne privește, femeie, pe Mine și pe

tine? Ceasul Meu încă nu a venit». Mama Sa le-a zis slujitorilor: «Orice vă va spune El, faceţi!»".[7] Din aceeași relatare reținem că erau acolo șase vase de piatră, „puse pentru curăţirea iudeilor, care luau câte două sau trei vedre". Și Iisus le-a zis să umple vasele cu apă, după care i-a îndemnat pe cei care au adus apă: „Scoateţi acum și aduceţi-i nunului!" Mirat și, oarecum, supărat, naşul spune: „Orice om pune mai întâi vinul cel bun și, când se ameţesc, pe cel mai slab; dar tu ai ţinut vinul cel bun până acum".

La Cana Galileii, Mântuitorul Iisus Hristos și mama Sa, Sfânta Fecioară Maria, au luat parte la o nuntă. Reiese că era în a treia zi de la debutul activităţii publice a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, după Botezul Domnului de către Sfântul Ioan Botezătorul. Mai reținem de la Apostolul cel iubit al Domnului că Iisus Hristos a săvârșit această minune în smerenie; doar cei care au umplut vasele știau că inițial au fost pline cu apă. Deși, atitudinea Mântuitorului pare ireverențioasă față de mama Sa, El îi ascultă rugămintea, preface apa vin, iar prin această transfigurare săvârșită cu putere de Sus își arată firea Sa dumnezeiască.

Într-o notă de subsol, părintele Dumitru Stăniloae[8] spune că „a preface lucrurile contrar legilor obișnuite e semnul Celui ce e mai presus de legi[9]. E semnul puterii Celui ce a făcut lumea din nimic, arătând și în acesta că e superior legilor ce domnesc în creație, legi pe care El le-a dat. A preface lucrurile contrar legilor e egal cu a face din nou". În accepțiunea duhovnicească, minunea este o invitație a fiecăruia dintre noi de a ne schimba, de a ne înnoi în Hristos.

Cercetătorii spun că mirele despre care relatează Evanghelistul Ioan este viitorul Apostol Simon Zilotul[10], unul dintre cei doisprezece ucenici ai Mântuitorului, căruia i se mai spune și „Canaanitul". Simon Zilotul nu este același cu Simon-Petru, fratele Sfântului Apostol Andrei și nici cu Sfântul Simeon, fratele Sfântului Apostol Iacov", „ruda Domnului" - primul Episcop al Ierusalimului.

Vasele din care s-a băut vin la Cana Galileii nu mai sunt, însă muzeul Bisericii din Cana Galileii deține două vase de lut asemănătoare celor de pe vremea Mântuitorului...

Vinul prefigurează sângele ce Îl dă Mesia pentru păcatele noastre nu la Cana Galileii, ci la Ierusalim, prin Jertfa de pe Cruce. De aceea, El – Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul, știa și îi zice Mamei Sale: „Ceasul Meu încă nu a venit..." Adică, nu plec acum la Tatăl Meu, de unde M-a trimis în lume. Mai rămân aici, pe pământ, ca să chem lumea la înnoire.

Prin simpla Sa prezență și doar prin „cuvântul cu putere multă", Fiul Omului (cum mai este numit Iisus Hristos) transformă apa în vin. Această minune ne duce cu gândul la Facerea lumii, când Dumnezeu a făcut cerul și pământul, toate cele văzute și nevăzute tot prin Cuvântul Său.

Dumnezeu lucrează în lume în Duhul Sfânt prin Cuvântul Său, adică prin Fiul Său, pe Care la Întrupare L-a trimis în lume, ca să ne cureţe de păcatul strămoșesc, să ne mântuiască, răscumpărându-ne păcatele prin Jertfa sângeroasă de pe Cruce. Până la momentul jertfei Sale de pe Cruce mai este, de aceea el spune: „Ceasul Meu încă nu a venit..."

Iisus Hristos la îndemnul Maicii Sale - în smerenie, fără zgomot, fără să atragă atenţia nuntașilor - transfigurează materia, (pre)face apa vin. Arma Lui este cuvântul cu putere multă, rostirea și rostuirea cuvântului în Duhul Sfânt. Minunea săvârșită la Caana Galileii de Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul trebuie reținută drept prima slujire din activitatea publică, socială și arhierească, pe care o săvârșește fără să atragă atenţia Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

„Vedem că unde ajunge Mântuitorul nostru Iisus Hristos vin mulţimile, nu mai este loc, observa Înalt Prea Sfinţitul Casian. Prin cuvântul Lui, cuvântul propovăduit cu puterea harului Duhului Sfânt - El transfigurează lumea, o înnoiește. De aceea, Sfântul Evanghelist Ioan Îl numește pe Mântuitorul Dumnezeu-Cuvântul, fiindcă Cuvântul (Logosul) era din veci la Dumnezeu și «toate prin El s-au făcut, și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viaţă și viaţa era lumina oamenilor», ne relatează Evanghelistul Ioan. Cuvântul este viaţă și este Duh. În Cuvântul Lui este cuvântul de viaţă dătător și prin El învăţăm și noi să fim oameni ai cuvântului..."

Prefigurarea jertfei de pe cruce

Cana Galileii este o așezare situată nu departe de Capernaum, amintită doar în Noul Testament. Astăzi, așezarea este locuită de musulmani, de iudei și de creștini. Este situată în apropiere de Valea Asohis (Batauf), iar în actuala așezare localnicii s-au mutat după invazia arabă, când vechea localitate a fost distrusă. Acum sunt două biserici: una greco-ortodoxă și una franciscană, iar pelerinii români

sunt aşteptaţi cu dragoste frăţească la Biserica Greco-Ortodoxă din Cana Galileii, acolo unde Ortodoxia românească şi-a făcut simţită prezenţa prin ani. Există aici câteva donaţii româneşti de icoane. Specificul acestui loc sfânt este negoţul cu vinul de Cana Galileii, licoare folosită ca materie la Sfânta Taină a Împărtăşaniei.

În vremea Vechiului Testament, „pedagog către Hristos", Dumnezeu ne prefigurează cele viitoare. Vinul nunţii semnifică legământul poporului ales făcut cu Dumnezeu, ne lămureşte Sfântul Ioan Gură de Aur. Însă Fiul lui Dumnezeu va scrie Legea Nouă „pe tablele de carne" ale inimilor apostolilor Săi, mai întâi.

Spun Sfinţii Părinţi că prezenţa Fiului lui Dumnezeu la această nuntă „sugerează plinirea timpurilor mesianice". Vinul prefigurează sângele Mielului jertfit pe cruce.

În Legea Veche, în timpul potopului lui Noe, Domnul a făcut legământ cu poporul ales, a sădit vie şi a băut vin, cu bucurie. În vremea Noului Testament, Iisus Hristos este Mirele cel aşteptat, Care S-a căsătorit cu Biserica - Mireasa Sa - prin jertfa sângeroasă de pe cruce, Sfântă Cruce care ne aduce viaţa veşnică.

Vremurile mesianice nu se împlinesc la Cana Galileii şi de aceea El îi zice Mamei Sale: „Încă nu a venit ceasul Meu!" (Ioan 2,4). La Cana Galileii, Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul abia îşi începe activitatea publică, Îşi arată slava Sa, însă ospăţul mesianic se împlineşte la Ierusalim.

La noi, la români, despre Nunta din Cana Galileii moştenim prin tradiţie o frumoasă priceasnă care reflectă în cuvinte sintetice esenţa acestui episod din istoria sfântă a omenirii. La Cana Galileii, Însuşi Cuvântul Întrupat lucrează în Duhul Sfânt şi transfigurează materia, invitându-ne şi pe noi la o permanentă înnoire sufletească. Pentru că din dragoste, El a fost trimis de Tatăl în lume ca să o ridice din robia păcatului.

La Cana Galileii, cu smerenie, Iisus Hristos însoţeşte cuvântul, „care este viaţă şi este Duh" cu semne şi minuni. Pe Drumul Golgotei şi pe Cruce, Mirele Hristos dă „dota" Sa de sânge, spune Ioan de Sarug, scriitorul sirian, Se Răstigneşte, Învia şi Se Înalţă la Ceruri pentru noi. Apoi, la Cincizecime, potrivit promisiunii, El ne-a trimis Duhul Mângâietor şi atunci are loc înfiinţarea Bisericii văzute, în sensul de „adunare a oamenilor", întrunită în numele lui Hristos. Biserica s-a întemeiat pe mărturia Apostolilor despre Învierea Sa.

Şi până când iarăşi va Să vină cu slavă, să urmăm cu toţii îndemnul Maicii Sale rostit la nunta din Cana Galileii: „Orice vă va spune El, faceţi!"

Să facem şi noi câte ceva pentru sufletele noastre prin fapte bune, nu doar să spunem cuvinte fade, precum cărturarii şi fariseii...

Note:

1. Provincie situată în nordul Palestinei, unde Mântuitorul Iisus Hristos şi-a desfăşurat cea mai mare parte a activităţii Sale, aici trăind până la vârsta de 30 de ani. În Dicţionar enciclopedic de cunoştinţe religioase, pr. Prof. Dr. Ene Branişte, prof. Ecaterina Branişte, Diecezana Caransebeş, 2001, pg. 177.
2. Evanghelia după Ioan, 2-11, în Biblia comentată a IPS Bartolomeu Anania, Ediţia jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2001, pg. 1557-1558.
3. Comentariu integral la Evanghelia după Ioan, Andre Scrima, Editura Humanitas, Bucureşti, pg.32-33.
4. Sfântul Apostol Andrei este ucenicul care a fost întâiul chemat la Domnul, pe vremea când pescuia pe malul lacului Ghenizaret (Marea Galileii) din Galileea natală. Este ocrotitorul spiritual al gălăţenilor din 1992 şi al românilor din 1999. Este născut în Betsaida şi este fratele Sfântului Apostol Petru, decanul de vârstă al ucenicilor. Andrei "cel minunat" a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu în Ierusalim, Iudeea, Galatia, Samaria; de aici s-a îndreptat spre Asia Mică, în Bitinia şi Pont, ajungând până la Sinope, port la Marea Neagră. A ajuns în Dobrogea, dar şi la Bărboşi, hotarul de apus al Imperiului Roman, acum, în coasta actualului municipiu Galaţi. S-a îndreptat spre Epir şi Ahaia. Pentru credinţa sa a fost răstignit pe cruce la Patras, în Grecia. În Sinaxar şi Enciclopedia Ortodoxie Românesti, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 2010, pg. 26.
5. Ioan, 1 (46-51).
6. Ghidul creştinului ortodox prin locurile de pelerinal ale Ţării Sfinte, Vasilios Ţaferis, pg. 106.
7. Evanghelia după Ioan, 2-11.
8. Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan, Sfântul Chiril al Alexandriei, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă
9. Cel ce e mai presus de legi este Dumnezeul treimic - Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Reţinem: Facerea (1, 1-31) din care aflăm că Dumnezeu a făcut lumea, "cerul şi pământul" din nimic, prin puterea Cuvântului Său: "...şi a zis: să fie lumină!... Şi a fost lumină... Şi a zis: Să fie o tărie!... Şi a fost aşa..." Din Evanghelia după Ioan, de asemenea, aflăm că "Întru început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu. Şi Dumnezeu era Cuvântul..." (Ioan 1, 1). În sens ioanic, Cuvântul este a doua Persoană a Sfintei Treimi, este Fiul; în filozofia greacă, Logos (Verbum, în latină) este puterea creatoare a lui Dumnezeu, raţiunea de a exista a fiecărui lucru, ne lămureşte părintele Dumitru Stăniloae.
10. După Cincizecime, acest ucenic a slujit în Egipt şi Mauritania şi ar fi sfârşit în Persia. Este cinstit de Biserica noastră în 10 mai. În Dicţionar al Noului Testament, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1995, pg. 478.

Contribuții la cunoașterea pescuitului în sud-estul Moldovei (II)

Eugen Holban
etnolog

Talienele au apărut mai recent. Au fost semnalate la Folteşti.

Coteţele se compun din *coteţul* propriu-zis, *tindă* şi *gard*. Se amplasează în bălţi, acolo unde nu se poate pescui cu alte scule, precum şi în Prut. Se confecţionează din fire de stuf alese cu atenţie, mai groase, mai viguroase, fără fisuri. Lungimea lor adică înălţimea coteţului şi a gardului este apreciată în funcţie de adâncimea apei din locul în care urmează să fie amplasate.

Înălţimea coteţului peste oglinda apei trebuie să fie de cel puţin 0,50 m, iar înălţimea totală, de obicei, de 1,00 – 1,80 m. La capătul de jos, adică în partea care urmează să fie înfiptă în mâl, aproximativ 20 cm, firele se ascut. Pentru a cuprinde o zonă mai mare se amplasează în linie dreaptă mai multe coteţe, la distanţa de 8 m unul de altul sau în zig-zag. Distanţa dintre ele se închide complet cu un gard, confecţionat din acelaşi material şi în aceeaşi tehnică.

Se fixează îndeosebi la gura gârlelor. În trecut, cei care pescuiau cu coteţele erau numiţi **coticeri**. „Vin *coticerii*" spuneau ceilalţi pescari când îi vedeau pe malul apei. Erau organizaţi în grupuri de câte 4-5 şi amplasau aproximativ 12-15 coteţe. Într-un document din anul 1669, nov., 21, este menţionat ca hotar, printre alte repere şi toponimul „Vadul Coticenilor", situat între Brateş şi Valea Maliniţei[1].

Un grup de patru *coticeri* din comuna Tudor Vladimirescu avea amplasat 30 de coteţe amplasate în lacul Talabasca. Uneori erau nevoiţi să le păzească cu rândul, căci le controlau alţii[2]. Fiecare îşi amplasa suprafaţa de coteţ ce-i revenea după un calcul prealabil, operaţiunea necesitând prezenţa a cel puţin doi indivizi: „*unul stăpâneşte barca şi altul bate coteţul cu lopăţica*". Locul în care se fixează coteţele este curăţat în prealabil cu tarpanul ori cu cosorul de baltă. Acesta din urmă are coadă lungă, de obicei până la patru metri, după adâncimea apei, iar lama în formă de semilună. „*Taie stuful din rădăcini ca briciul*". Ambele unelte erau confecţionate de fierarii din sat. Coteţele se amplasează de obicei primăvara şi se folosesc apoi timp de un an, după care sunt înlocuite cu altele noi. În trecut fiecare grup se grăbea să prindă un loc mai bun. Coteţele erau căutate dimineaţa. „*Când răsărea soarele, coticerii erau ieşiţi deja la baltă*". „Recoltarea" o făceau cu rândul, fiecăruia revenindu-i obligaţia de a merge în baltă, la patru-cinci zile în funcţie de numărul membrilor din grup. Fiecare grup avea neapărat o barcă pe care o foloseau în comun, iar locul de întâlnire zilnică era permanent, hotărât fiind de comun acord, la gospodăria unuia dintre ei. Pescarii de demult, din Rânzeşti, jud. Vaslui – zona Covurlui Horincea îşi împărţeau peştele (goghiile) pescuit în tovărăşie, în râul Prut sau în balta Bărzica, pe chiscul Goghiei. „*Până pe la 1880, în apă, pe lângă malul Prutului locuitorii puneau coteţe de nuiele şi prindeau peşte frumos*" (**Monografia satului Rânzeşti**). De la malul bălţii şi până în acel loc peştele era cărat în coşniţe mari de papură confecţionate în sat, fixate pe umăr cu sticiul de mânat barca. Sticiul era din lemn de salcie „*ca să fie mai uşor*" şi avea o lungime de aproximativ 4 metri. De la fiecare gospodărie asociată venea cineva la ora fixată ca să asiste la *aranjarea părţilor*. *Coticerul* de rând alegea mai întâi peştele pe categorii, apoi făceau grămezi pentru fiecare părtaş. După ce grămezile erau gata, toţi ceilalţi se întorceau cu spatele, iar el lua un băţ şi-l punea la întâmplare pe grămadă. „*Asta a cui este?*", întreba el. „*A mea*", răspundea unul.

Se întorceau toţi cu faţa, vedeau ce a ales respectivul şi apoi întrebările continuau în acelaşi

fel până ce toţi îşi alegeau pe nevăzute grămezile, iar ultima rămânea a distribuitorului.

Dintr-un coteţ se scotea cam 7-8 kg de peşte odată. Prin organizarea în grupuri a coticerilor, timpul efectiv necesar căutării coteţelor se reducea de trei-patru ori, adică de atâtea ori câţi membri erau asociaţi. În plus, suprafaţa de gârlă pe care reuşeau s-o închidă prin coteţele şi gardurile a patru pescari fiind tot de atâtea ori mai mare, creştea corespunzător şi eficienţa pescuitului.

În perioada premergătoare zilelor de „dezlegare", de post pentru peşte – Buna Vestire şi Floriile – toată cantitatea ce se prindea era depozitată în „horeţe", pentru a putea satisface cerinţele din zilele respective. Horeţele sunt tot coteţe, închise însă complet şi se amplasează în rând cu celelalte, pentru a deruta pe eventualii infractori.

„*Când se amplasau coteţele în albia Prutului*" – spun sătenii din Oancea – „*era nevoie de cel puţin, doi pescari*". Le montau în sistem mandră, adică înnădite, prin suprapunere a două coteţe, pentru a atinge înălţimea necesară, adică, de trei metri.

Erau ancorate cu pari groşi, bătuţi cu un mai din lemn de ulm. Înălţimea era necesară pentru a nu permite crapului să sară peste gard.

La fiecare metru distanţă se fixau câte două pietroaie, mari, ca gardul să apese în jos, acoperind astfel eventualele găuri săpate de crapii mai mari. Peştele intrat în mandră era scos cu vologul.

Când apele Prutului se măreau, mandra fiind ruptă ori mâlită, oamenii construiau alta. Ultimele mandre s-au făcut în anul 1985. Coticerii pescuiau tot timpul anului. Iarna spărgeau gheaţa şi scoteau peştele din coteţe cu minciogul. În prezent pescuitul cu coteţele se practică sporadic.

Zătonul. Grigore Antipa defineşte zătonul ca fiind „locul" unde crapul cârduieşte iarna pe sub „gheaţă", zăton fiind numită totalitatea instalaţiilor de garduri şi coteţe ce se fac pentru prinderea unui asemenea cârd de peşte, cu toate instrumentele auxiliare[3]. Uneia din gârlele aflate în apropierea locului numit Cotul Pisicii i se zicea Zătun.

Locul preferat pentru zatonire era „La poala stufului", deseori pe lângă foltane, acolo unde apa avea adâncimea de aproximativ un metru. Foltanele sunt insule de stuf aflate undeva mai departe de mal şi poartă diverse denumiri. După părerea lui Grigore Antipa numele satului Folteşti tot de la numele acestor insule vine, locuitorii lui fiind cei mai buni zatonari. În câteva acte aflate la dosarele Consilieratului Agricol (1909-1912) sunt numite foltane şi pâlcurile de mărăcini aflate pe terenurile agricole.

Locurile din baltă în care se zatonea peştele erau cunoscute pescarilor. Gheaţa era subţire şi într-o anumită porţiune lipsea complet. În momentul descoperirii zatonului cineva rămânea de pază, iar restul mergeau să anunţe întreaga echipă, formată pe baza legăturilor de rudenie şi prietenie, din aproximativ 20 de persoane. „*Hai că s-a zatonit peştele*" anunţau ei din poarta ogrăzii şi mergeau mai departe.[4]

Rostul paznicilor era nu numai de a menţine stăpânirea pe zatonul descoperit ci şi acela de a preveni scufundarea unor care cu boi ce treceau frecvent pe gheaţă, fiind şi perioada tăierii stufului. Ni s-au semnalat mai multe cazuri de scufundare. Membrii echipei contribuiau cu un număr egal de coteţe la construirea zatonului – un coteţ având 2,50 m – 3,50 m. Nu se făceau mai mari, deoarece ar fi fost greu de manipulat. Era foarte important ca pescarii să fie tot timpul pregătiţi pentru a nu fi surprinşi de astfel de evenimente şi când, practic, în lipsa gardului solicitat ar fi fost excluşi din echipă şi înlocuiţi cu alţii. De aceea, orice timp liber aveau la dispoziţie îl foloseau pentru confecţionatul metrajului necesar.

Prima operaţie a echipei consta din fixarea marginilor zatonului cu sighinca. Urma apoi săparea şanţului, lat de aproximativ 12 cm

și bineînțeles introducerea coteţului. După împrejmuirea zatonului, uneori pe un spaţiu cu un diametru de aproximativ 15-20 m oamenii intrau în interior, spărgeau gheaţa cu siminul și topoarele și o aruncau în afara gardului. Făceau loc la barcă, curăţind locul de stuf, apoi începeau să bată apa cu bătoacele pentru a alunga peștele într-o parte. Bătacul este o bucată de lemn gros, cam de 10-15 cm și lung de aproximativ 2 m.

Peștele era alungat spre ieșirea din zaton, unde se găsea amplasat un coteţ. Aici, un pescar îl scotea cu minciogul și-l arunca pe gheaţă. Seara îl adunau și-l transportau cu căruţele în sat. Când zatonul era de mari dimensiuni i se împărţea suprafaţa mai întâi în două părţi, apoi, după ce peștele era „fugărit" în una din despărţituri, aceasta era din nou împărţită, până ce peștele, înghesuit într-o suprafaţă tot mai mică, putea fi pescuit cu mare ușurinţă, nemaifiind necesară amplasarea coteţelor. Alteori, dimpotrivă, numărul coteţelor auxiliare se mărea. Culesul peștelui dintr-un zaton dura mai mult timp, iar noaptea, membrii echipei făceau de pază cu rândul câte doi-trei. Făceau focul cu stuf, frigeau pește și beau vin. „*Bălţile erau luminate din loc în loc de focurile zatonarilor*". „Bătutul" unui zaton dura, în funcţie de cantitatea de pește pe care o avea, în medie cam zece zile. În caz de viscol se întrerupea temporar pescuitul, dar paza se menţinea.

În anii 1907-1908 de la 10 decembrie până la 15 ianuarie s-au întins în Brateș 109 zatoane, care au dat o producţie totală de 165.906 kg de pește. Cea mai mare cantitate de pește scoasă dintr-un singur zaton fiind de 8.000 kg.[5]

După informaţiile verbale primite de noi, despre o perioadă mai recentă decât cea mai sus-menţionată, mai precis în anul 1920, cel mai mare zaton descoperit pe Brateș, lângă un foltan din apropierea gării a fost închis cu 500 m coteţ și din el s-a scos cantitatea de 21 de tone de pește. „*S-a închis după Bobotează și s-a pescuit până la 1 martie fără a-l termina*". De la această dată oamenii l-au deschis și au dat drumul restului de pește, iar ei au plecat să-și pregătească uneltele pentru arat și semănat. Informaţia aceasta primită de la un fost pescar din Tulucești ne dă un indiciu foarte clar asupra modului în care sătenii își distribuiau timpul. Oricât de specializate ar fi fost preocupările și oricât de mari venituri le-ar fi adus pescuitul, nu abandonau în nici un caz ocupaţia principală, agricultura.

Ultimul zaton de mari dimensiuni a fost închis în anul 1944 tot de către pescarii din Tulucești. Se întindea pe o suprafaţă de aproximativ un hectar și a fost împrejmuit cu plasă. În interiorul lui s-a pescuit și cu vintirele, care „*se umpleau cu pește imediat ce le așezai în apă*". S-au pescuit cam 10 vagoane de pește[6]. Coteţele zatoanelor mari aveau circumferinţe de 4 metri și se numeau ogoare. Pescarii din Șendreni nu împrejmuiau zatonul cu gard. Când acestea erau mici, veneau 5-6 săteni cu micioagele și-l scoteau repede. Când erau mari le închideau într-o parte cu setci și într-o parte cu coteţe. Treptat, plasa se strângea, micșorând astfel spaţiul. Se pescuiau între 300-400 kg de pește în zatoanele obișnuite și până la 20.000 kg în zătoanele mari. Deși zătoanele erau făcute de crap, se găseau uneori și știuci de 22 kg. Apăreau deseori și zatoane foarte mici, care erau lichidate repede. „*Băgai doar mâna în apă și-ţi luai pește pentru mâncare cât doreai*". Pescarii din Șendreni începeau să caute zătoanele încă de la sfârșitul lunii septembrie. „Mergeam cu barca pe la baza stufului, prin locurile pe unde știam că ar putea să apară și băteam ușor cu ghiondirul la coșcane. Dacă se isca forfotă închideam locul cu pricina și apoi începeam să pescuim".[7]

Note:

1. *Catalogul Documentelor Moldovenești*, vol. III, București, 1968, doc. Nr. 1893/1669.

2. Informaţie culeasă de la dl. Neculai Stan, în vârstă de 79 de ani, din comuna Tudor Vladimirescu, născut în com. Nămoloasa, jud. Galaţi, căruia îi adresăm mulţumirile noastre și pe această cale. (informaţie din 1980).

3. Grigore Antipa, *op. cit*., p. 560-561.

4. Informaţie de la învăţătorul Solomon M., com. Măstăcani, jud. Galaţi. (inf. din 1982).

5. Grigore Antipa, *op. cit*., p. 569-570

6. Informaţia primită de la Ion Stan Neculai, în vârstă de 77 de ani, din comuna Tulucești, jud. Galaţi. Îi aducem mulţumirile noastre și pe această cale (informaţie din anul 1980).

7. Informaţie din comuna Șendreni, judeţul Galaţi.

V. Burlacu – *Monografia unui așezământ bisericesc tecucean*

Ionel Necula
filosof, scriitor

Abia s-a uscat cerneala de pe cronica prilejuită de apariţia volumului **Memoria hârtiei** că autorul, Viorel Burlacu mi-a făcut o nouă şi plăcută surpriză livrescă. Este vorba de monografia celei mai importante instituţii bisericeşti din Tecuci, **Catedrala Sfântul Gheorghe,** care a ţinut trează, decenii de-a rândul, credinţa în Dumnezeu, rânduielile vechi creştineşti şi respectul pentru învăţăturile evanghelice.

Autorul adună în această lucrare *note, schiţe şi documente* privitoare la construcţia, târnăsirea şi rolul acestui aşezământ de cult în viaţa comunităţii locale şi a locuitorilor din comunele apropiate. Din cuprinsul acestei monografii aflăm că actuala catedrală cu hramul Sf. Mucenic Gheorghe, ca instituţie bisericească fundamentală în viaţa oraşului, preia şi continuă rolul unei mai vechi biserici ortodoxe situată pe actuala stradă 13 septembrie, care a fost devastată de turci în 1821. Refăcută în 1823, biserica a fost ridicată la rangul de catedrală a oraşului, dar a fost avariată atât de grav la cutremurul din 31 august 1903, încât n-a mai putut fi refăcută. În aceste condiţii, credincioşii au înfiinţat, în februarie 1919, un Comitet de iniţiativă în vederea construirii unei catedrale impunătoare, care să satisfacă vanitatea şi orgoliul tecucenilor. Spre cinstea lor, fruntaşii oraşului au dat atunci dovada unei sinergii neaşteptate, mobilizându-se exemplar în strângerea de fonduri şi materiale pentru înfăptuirea acestui proiect.

În octombrie 1937, Primăria oraşului donează suprafaţa de 7904 m.p. din Grădina publică, iar preşedintele comitetului, Alecu Anastasiu, unul din oamenii de vază ai oraşului, este mandatat să poarte discuţii cu arhitecţii din capitală în vederea realizării construcţiei proiectate.

A fost o problemă cu dislocarea suprafeţei de teren menţionată din perimetrul Grădinii publice a oraşului pentru construcţia noului lăcaş de cult. România era conectată la legislaţia europeană, care era foarte severă în privinţa administrării spaţiului verde din marile metropole. Expansiunea neîngrădită a oraşelor în anii de optimizare şi avânt a economiei capitaliste a situat parcurile şi grădinile publice în centrul urbanistic şi astfel au devenit extrem de râvnite de comercianţi. Mulţi comercianţi ar fi dorit să rupă din Grădina Luxembourg sau din parcurile vieneze pentru a-şi amenaja spaţii comerciale. Se rulau sume imense şi toată Europa era măcinată de procese răsunătoare. Din această cauză, ruperea unei suprafeţe, oricât de mică din spaţiul verde trebuia să poarte semnătura suveranului. Aşa s-a întâmplat şi la noi. Actul de donaţie trebuia să poarte semnătura regelui Carol al II-lea, care a consimţit să facă o excepţie pentru un obiectiv de cult aşa de important.

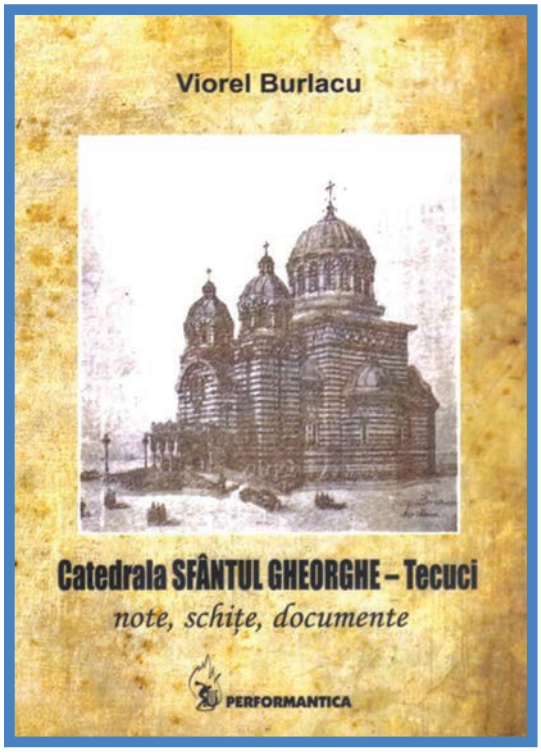

Cartea dlui Burlacu reproduce actul de donaţie cu semnătura şi pecetea regală. *CAROL AL II-LEA, Prin graţia lui Dumnezeu şi Voinţa Naţională Rege al României – La toţi de faţă şi viitori sănătate. Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi Artelor cu No36735/1937, văzând jurnalul Consiliului de Miniştri şi în conformitate cu dispoziţiunile art. 811 şi 817 din codul civil şi cu avizul Consiliului de Avocaţi al acelui departament cu no. 2520/1937, AM DECRETAT ŞI DECRETĂM*

ART.1- Parohia Sf. Gheorghe din oraşul Tecuci

Este autorizată să accepte donaţiunea Primăriei oraşului Tecuci constând dintr-un teren în suprafaţă de 7904 mp din Grădina publică a oraşului, situate la intersecţia străzii Carol cu strada I.G.Duca – fostă 15 august 1916 – astfel după cum este prevăzut în schiţa de plan întocmită de serviciul tehnic local, aflată la dosarul primăriei no. 212/1936, în scopul de a se construi pe acest teren Catedrala oraşului Tecuci în condiţiunile prevăzute de actul de cedare autentificat şi transmis la Tribunalul Tecuci sub no.1965/937 şi 4142/1937.

Art. II - Ministrul Nostru secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi Artelor este însărcinat cu ducerea la îndeplinire a prezentului Decret. Dat în Bucureşti la 11 Martie 1938.

Viorel Burlacu

Actul este semnat de Carol al II-lea şi de Ministrul Cultelor şi Artelor – Victor Iamandi.

Probabil c-au existat mai multe tatonări prealabile, dar până la urmă a fost însuşit planul arhitectului Ion Traianescu, profesor la Academia de Arhitectură din Bucureşti, şi a fiicei sale, Magdalena Iacobescu-Traianescu. Nu mai erau vremurile medievale de altădată, când, pentru construcţia unei catedrale mai impunătoare, contribuiau cu fonduri şi materiale credincioşi din mai multe oraşe şi chiar ţări. Tecucenii trebuiau să se descurce singuri, să găsească donatori şi să chibzuiască economicos resursele primite din partea statului, niciodată îndestulătoare.

La 31 iulie 1938, în prezenţa Arhiereului Ilarie Băcăuanul, de la Episcopia Romanului, a unui sobor de preoţi şi a unui mare număr de credincioşi s-a săvârşit liturghia de sfinţire a locului şi de binecuvântare a începerii lucrărilor. Începea greul şi autorul menţionează numele principalilor donatori din Tecuci, proprietari şi comercianţi, oameni importanţi, care reprezentau protipendada oraşului, care şi-au arătat o mare generozitate prin donaţiile făcute, contribuind prin gesturile lor la începerea acestei costisitoare construcţii.

Odată cu instaurarea regimului comunist a urmat o perioadă de stagnare a lucrărilor, ele fiind reluate abia la 31 iulie 1962, într-o ritmică accelerată ceea ce a făcut posibilă sfinţirea ei la 12 octombrie 1969. La 23 aprilie 1995, din iniţiativa episcopului Casian Crăciun al eparhiei Dunării de Jos, Consiliul Local Tecuci a hotărât ca Sf. Mare Mucenic Gheorghe, ocrotitorul catedralei să devină şi patronul spiritual al municipiului Tecuci, fapt care este marcat anual prin zilele culturii tecucene.

Acesta este istoricul pe scurt al catedralei, dar, firește autorul infuzează toate aceste date cu documente adrese, hotărâri – toate punând în lumină râvna şi interesul tecucenilor pentru ridicarea acestui locaş de cult şi dreapta credinţă de care sunt animaţi. Şi mai subliniez, tot aşa, telegrafic, că textul acestei lucrări este însoţit cu multe imagini şi facsimile şi că autorul a realizat o monografie completă, cu tot ceea ce este necesar pentru ca toţi cei care-o vor deschide să-şi facă o părere deplină asupra acestei zidiri, mândria oraşului şi barometru pentru evlavia, pietatea şi cucernicia celor ce-o populează la zile de sărbătoare.

Îl felicit pe autor pentru această monografie instituţională, care este, la rigoare, un crâmpei din istoria mult mai complexă a oraşului şi a fostului judeţ Tecuci. Nu ştiu în ce tiraj a fost trasă, dar cred că ea nu trebuie să lipsească de pe masa de lectură a fiecărei familii tecucene. Când fiecare biserică locală îşi va întocmi astfel de lucrări mărturisitoare, adică monografia corespunzătoare, atunci vom avea tabloul exact al devenirii spiritului creştin în acest areal geografic. Mai este, cu alte cuvinte, de treabă.

Dicţionaru limbii românești de August Scriban
Etimologii, înţelesuri, exemple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme (III)

Radu Moţoc
inginer, publicist

III. Scrierea și pronunţarea corectă în viziunea lui August Scriban

Autorul dicţionarului trece în revistă toate vocalele și consoanele pe care le studiază sub cele două aspecte: cum se scriu și cum se pronunţă. În același timp, face referiri și la alte limbi europene tocmai pentru a delimita specificul limbii române, stabilind chiar anumite reguli privind modalitatea de scriere și pronunţare.

Referindu-se la numele proprii, susţine cu tărie că trebuie să se supună acestor reguli, precum se supun numele comune. Interesantă este exemplificarea utilizată în acest caz: „Aşadar nu Christescu, Stephănescu, Theodorescu, Kretzulescu, Lahovary, Ştirbey, Berindey, Cottescu, Poppescu, ci Cristescu, Ştefănescu, Teodorescu, Creţulescu, Lahovari, Ştirbei, Berindei, Cotescu, Popescu. Nobleţea nici nu creşte cu **y** și cu alte zorzoane, nici nu scade fără ele!”[1].

IV. Prin ce se detașează dicţionarul lui August Scriban de alte dicţionare?

Dacă analizăm comparativ acest dicţionar cu cel redactat de Lazăr Șăineanu ediţia V-a revizuită în anul 1925 (putem spune contemporană) și cu DEX-ul Academiei Române ediţia a II-a din 1998, putem constata anumite abordări practicate de August Scriban, altele decât cele etimologice, ortografia fonetică etc. Am selectat un număr de 13 cuvinte pentru a le analiza comparativ, după cum au fost explicate în cele trei dicţionare:

- Boier. A. Scriban explică acest cuvânt printr-un adevărat studiu care se întinde pe o pagină. După ce trece în revistă variantele din slavonă, turcă, rusă și maghiară, defineşte sensul acestui cuvânt: nobil, mare moșier, mare dregător. Figurativ este explicat prin: „Om generos, om de omenie: *boierul tot boier*!” Cu timpul boierii s-au împărţit în mai multe categorii: boieri de divan diferenţiaţi în trei clase:

- boieri mari (ban, logofăt, spătar, postelnic, paharnic și vistiernic etc.);
- boieri care ocupau aceleași dregătorii, dar de al doilea rang: al doilea spătar, paharnic, vistier, stolnic, comis, medelnicer, clucer, sluger, jitnicer, pitar, șătrar, armaș, etc.;
- boieri de clasa a treia, care erau al treilea postelnic, spătar, paharnic, vistier etc.

Sunt nominalizaţi și *boiernașii*; *curtenii* în Moldova și *roșii* în Ţara Românească; *călărașii* și *darabanii*; *răzeșii* sau *moșnenii*, care formau legătura dintre poporul de rând și boierime. Boieria era ereditară, independentă de dregătorii, fiind un privilegiu de naștere.

Atunci când autorul se referă la meritele acestei categorii de populaţie, boierii, se distinge foarte clar o atitudine de recunoaștere a meritelor celor care au condus destinele acestui popor: „Dacă avem astăzi o patrie, o avem numai și numai fiindcă boierii cei vechi au știut, prin patriotismul lor, să ne-o păstreze (P. P. Carp-1868). Dacă avem o ţară astăzi, o datorăm, fără îndoială, în mare parte, în foarte mare parte, vitejiei, înţelepciunii, tactului politic și mândriei boierilor de odinioară (N. Iorga, Univ. 8/21 feb. 1916). Tot boierii sunt aceia care au zidit biserici, mănăstiri, spitale și școli și au scris cronici”[2].

Se poate observa dorinţa autorului de a consemna sursele utilizate precum: Academia Română, C.C. Giurescu, N. Iorga sau P.P. Carp.

Lazăr Șăineanu defineşte denumirea de boier lapidar: „Odinioară nobil”. Nominalizează categoriile de boieri și încheie prin următoarea observaţie: „În trecut, titulatură reverenţioasă, azi, ironică”[3].

Dicţionarul explicativ al limbii române (DEX-ul) editat de Academia Română este și mai concis când este vorba de boieri: „Mare stăpân de pământ; persoană din aristocraţia feudală, nobil. Titlu de politeţe adresat persoanelor înstărite, celor cu funcţii administrative”[4].

- **Francmasonerie.** Este descrisă de autor cu detalii care caracterizează această societate: „O societate secretă, răspândită în toată lumea și ai cărei membri se recunosc după anumite semne. Francmasonii se consideră fraţi între ei și trebuie să se ajute oriunde, independent de naţiunea ori clasa socială din care ar fi unul ori altul… La început, în sec. al VIII-lea, era o societate de arhitecţi, de la care azi nu se mai păstrează decât instrumentele de construit, luate ca simbol. Secţiunile societăţii lor se numesc loji: *loja masonică din Galaţi*”[5]. De remarcat este și faptul că autorul indică: „Pentru mai multe amănunte, vezi cartea *La Franc-maconnerie*, *Secte juive née du Talmud*, scrisă de I. Bertrand, Paris, 1908, librăria Bloud, rue Madame, 4”. Exemplul de lojă este ales oraşul în care s-a născut autorul, Galaţi.

Lazăr Șăineanu explică foarte concis și credem insuficient acest cuvânt: „Asociaţiune filantropică ai căror membri se recunosc după anumite semne și care promit a păzi inviolabil secretul ordinului”[6].

DEX-ul Academiei este la fel de sărac în explicaţia acestei societăţi care merita o înţelegere mai complexă: „Asocierea secretă răspândită în diverse ţări, ai cărei membri, organizaţi în loji, sunt adepţii principiului fraternităţii și se recunosc între ei prin semne și embleme”[7].

- **Evreu**. După ce trece în revistă mai multe caracteristici ale evreilor, autorul dicţionarului prezintă o statistică a evreilor în Europa și America, fără să indice de data aceasta sursa: „În 1911 erau în Europa 8.853.599 evrei, dintre care în Rusia 5.215.805, în Germania 600.862, în fosta Austro-Ungarie 2.076.388, în Franţa 100.000, în Italia 35.617, în Spania 2.500, în România veche 266.653 (în realitate trebuie să fi fost aproape 500.000), în Turcia europeană 106.978, în Portugalia 1.200, în Suedia 32.012, în Serbia 5.729, în Bulgaria 37.653, în Elveţia 12.366, în Grecia 8.350, în Danemarca 3.176, în Norvegia 641, în Belgia 15.000, în Anglia 237.860. Restul, până la vre-o 14.000.000 trăiesc în America și-n celelalte continente”[8].

În dicţionarul lui Lazăr Șăineanu găsim o interesantă explicaţie pentru cuvântul jidov: „Jidan; jidovul rătăcitor, personaj din legendele medievale numit și *Ahasverus*, condamnat a rătăci până la sfârșitul lumii, fiindcă insultase pe Iisus purtându-și crucea în spinare”[9].

- **Jubileu.** A. Scriban definește acest termen cu date istorice interesante: „Sunet de corn, prin care se anunţa jubileul. La vechii evrei, o solemnitate celebrată la câte 50 ani, când se iertau datoriile și se eliberau sclavii. La catolici, indulgenţă deplină, solemnă și generală acordată de papi la început (din anul 1300) la câte 100 ani, apoi la câte 50 ani, iar azi la câte 25 ani. Sărbătoare aniversară solemnă nu numai la împlinirea a 50 ani, precum Jubileul de 40 ani de domnie a regelui Carol I al României în anul 1906”[10].

Lazăr Șăineanu se apropie cu definiţia dată de autorul dicţionarului, plasând-o în actualitate la final: „Sărbătoare în vechime la evrei, odată la 50 ani, când se iertau datoriile și se eliberau sclavii; la catolici, al 25-lea an când Papa dă credincioșilor indulgenţă plenară, festivitate cu ocaziunea împlinirii a 50 ani de căsătorie”[11].

Dicţionarul Academiei devine excesiv de concis prin explicaţia oferită: „Sărbătorire a împlinirii unui număr de ani (de obicei cincizeci) de la producerea unui eveniment important”[12].

- **Patrie**. Dacă cele trei dicţionare de data asta sunt în totalitate de acord cu definiţia dată: „Ţara în care te-ai născut”, A. Scriban mai adaugă un detaliu important pentru el: „Oraşul, localitatea în care te-ai născut: *Galaţii sunt patria mea*”[13].

- **Snob**. Cuvântul provine din engleză pe care autorul îl explică astfel: „Se zice că la universitatea din Cambridge, după numele studenţilor nenobili, se scria *sine nobilitate*, din latină *fără boierie*, prescurtat *snob*, și de aici înţelesul actual. Acela care admiră fără să priceapă și se preface că pricepe”[14].

- **Submarin**. O interesantă incursiune pe jumătate de pagină a istoriei submarinelor începând cu anul 1580, când englezul Bourne a încercat să construiască un submarin și terminând cu Gouber, care imagina în 1885 un submarin de 5 metri cu o elice antrenată de un motor electric cu pile[15].

- Un cuvânt care nu se regăsește în cele două dicţionare, dar pe care A. Scriban îl consemnează în dicţionarul lui cu menţiunea de rar, este **sufletar** cu sensul de: „Holtei, burlac, adică: *acela care n-are decât grija sufletului lui*”[16].

- **Tabac.** Dacă cele trei dicţionare definesc acest cuvânt unitar precum: „Praf de tutun, pe care unii (mai ales bătrânii) obișnuiesc a-l trage pe nas”, A. Scriban face o trimitere la o carte pentru o informare mai complexă. Lucrarea citată este *Monographie du tabac* de Ch. Fermond, Paris, Imprimerie Centrale de Napoléon Chaix, rue Bergère 20, 1857, pag. 17[17]. O adevărată istorie este menţionată la explicaţia cuvântului **tutun**.

- **Tipografie.** Este un bun prilej pentru autor să facă o incursiune în istoria tipografiei, începând cu xilografia întrebuințată de chinezi, încă din sec. al VI-lea. Sunt menţionaţi mai mulţi tipografi ,începând cu Gutenberg (1437), Fraust (1450), Petru Schöffer, Ulrich Gering, Martin Krantz, Mihail Friburger (1469).

În secolul al XVI-lea, tipografiile lui Aldo Manuzio din Veneţia, a lui Giunti din Florenţa, a lui Froben din Basel erau celebre. În România, vechile tipografii fură înfiinţate de Matei Basarab în 1632 şi de Vasile Lupu în 1640[18].

- **Tratat.** Este remarcabilă modalitatea cum tratează autorul acest cuvânt prin exemplificare a nu mai puţin de 20 de tratate care vizează istoria Ţărilor Române, începând cu tratatul semnat de Mircea cel Bătrân cu turcii în anul 1411, prin care se consemnează autonomia şi faptul că turcii nu aveau voie să se stabilească în ţară, în schimbul unui peşcheş de 3.000 galbeni turceşti[19].

- **Tricolor.** Dicţionarul *Academiei Române* tratează prea detaşat şi greu de acceptat acest cuvânt: „1. Care are trei culori, în trei culori; tricromati; 2. Drapel cu trei culori; 3. Echipa reprezentativă românească din diverse ramuri sportive" din care nu rezultă culorile drapelului naţional[20].

Lazăr Şăineanu este mai aproape de adevăr printr-o definiţie comprimată, dar mult mai exactă: „De trei culori. Culorile naţionale române: roşu, galben şi albastru"[21].

A. Scriban explică acest cuvânt cu multă atenţie: „Steag tricolor: tricolorul românesc. Se credea că tricolorul românesc a rezultat din contopirea steagurilor Ţării Româneşti (roşu şi galben) cu al Moldovei (roşu şi albastru). În realitate, el a fost admis la 1834, sub Alexandru Ghica, ca steag al armatei române conform aprobării Turciei (Generalul Radu Rosetti, în şedinţa *Academiei* din 29 decembrie 1929). La 1 septembrie 1862, Cuza distribuie tuturor regimentelor unificate tricolorul albastru, galben şi roşu, pe care scria *Honor et Patria.* Se remarcă şi de data aceasta consemnarea sursei menţionată de autor[22].

- **Ţigan.** Este un alt cuvânt explicat de autor, apelând la istorie. După ce trece în revistă diferite denumiri practicate în mai multe ţări europene, autorul apelează la actele cele mai vechi unde apar sub numele de *Aţigani,* ceea ce arată că numele ne-a venit prin Macedonia. Este considerat de autor: „Un neam de indieni vagabonzi răspândiţi astăzi în lume". Figurativ este cunoscut ca om ordinar, nerușinat, trivial, pofticios, hoţ şi zgârcit. Ei au emigrat în sec. VI-X ca paria în Persia (de unde au luat muzica lor), în Asia Mică şi în Egipt unde au stat mult timp şi de unde le-a rămas numele de faraoni. Din Egipt şi Asia Mică au emigrat în peninsula balcanică, de unde au şi luat multe cuvinte greceşti, mai ales din numere. Apoi s-au împrăştiat prin toată Europa, nordul Africii şi vestul Asiei. Uni au fost aduşi de tătari. În Ţările Române au intrat pe la 1387 sub Vladislav Basarab şi au ajuns robi fiind menţionaţi într-un document de la 1387 ca robi ai mănăstirii Tismana. Ei se împărţeau în lăieţi (adică vagabonzi), zlătari, rudari, ferari, căldărari, potcovari, lăcătuşi, spoitori, lingurari, ciurari, ursari, netoţi, lăutari ş.a., iar femeile chivuţe. În Ţara Românească ţiganii statului au fost emancipaţi de Alexandru Ghica la 1837, iar în Moldova de Mihail Sturdza la 1844. Cei particulari au fost emancipaţi la 1855 în Moldova şi sub Cuza în Ţara Românească.

Numărul lor este de 7.500.000, dintre care 600.000 în Europa, şi anume: 40.000 în Franţa, 4.000 în Anglia, 20.000 în Spania, 20.000 în Bohemia, 200.000 în România veche şi 316.000 în Turcia şi Ungaria în anul 1914".

Sunt caracterizaţi de autor ca: „leneşi la munca temeinică, pofticioşi, beţivi, fumători, hoţi, risipitori, fricoşi, feroci când sunt în largul lor (vechii noştri călăi şi hingheri), murdari la trup şi la vorbă. Au pornire spre muzică şi de acea mulţi sunt lăutari. Orchestrele ţigăneşti sunt renumite în toată lumea"[23].

Pentru o mai bună documentare, autorul recomandă două surse: *Les Tsiganes*, de Pop Şerboianu, Paris, 1930 şi cartea lui M. Kogălniceanu, editată la Berlin în 1837.

Dacă ne referim la dicţionarul lui Lazăr Şăineanu, constatăm o teamă de a explica acest termen. El se rezumă la următoarea frază: „Ţigan, cel ce face parte din neamul ţiganilor"[24].

Dicţionarul Academiei nu este nici el mai explicit: „Persoană ce face parte dintr-o populaţie originară din India şi răspândită în mai toate ţările Europei, trăind în unele părţi încă în stare seminomadă. Epitet dat unei persoane cu apucături rele"[25].

- **Zahăr**. Este un alt cuvânt care l-a determinat pe autor să pună în valoare capacitatea acestuia de documentare, explicându-l printr-o istorie puţin cunoscută.

Pentru început, apelează la un proverb: „*Cine n-a gustat amaru, nu ştie ce e zaharu.* Patria

zahărului de trestie este India. Prima ştire autentică despre zahăr a fost adusă în Europa la anul 327 înainte de Hristos de doi generali ai lui Alexandru cel Mare, care povesteau că în India se face miere fără de albine. Această „miere" era sucul din trestie de zahăr. Acest suc s-a întrebuinţat mult timp în stare lichidă, ca şi mierea, numai în secolele III-IV după Hristos s-a inventat şi răspândit metoda fabricării zahărului consistent. Cultivarea trestiei de zahăr şi fabricarea zahărului s-a răspândit mai întâi în China şi insulele Sonde. În secolul al V-lea după Hristos, zahărul se introduce şi în Persia, de unde a trecut în Arabia (mai ales după cuceririle arabului Omar, între 634-644). Apoi cultura trestiei de zahăr s-a răspândit în ţările cucerite de arabi, în Cipru, Sicilia, Spania. Rafinarea zahărului se perfecţionează mai ales în Egipt, al cărui sistem s-a menţinut până pe la sfârşitul secolului al XVIII-lea. În urma cruciadelor din secolul al XI-lea, zahărul s-a introdus tot mai mult în Europa. Veneţienii şi Genovezii înfiinţară în Siria şi Palestina plantaţii de trestie şi „fabrici de zahăr". Italienii îl duseră apoi în Germania şi Austria. În secolul al XIX-lea, în timpul blocului continental, a început să se facă zahăr din sfeclă, care azi e principala plantă din care se scoate zahăr"[26].

Lazăr Şăineanu şi Academia Română se rezumă a explica acest cuvânt printr-o descriere sumară: „Substanţă albă, friabilă, dulce la gust, ce se scoate din trestie şi sfeclă de zahăr"[27].

Din exemplele citate putem trage o concluzie referitoare la modul de elaborare a dicţionarului în care autorul a dorit să introducă, pe lângă explicaţiile seci ale cuvintelor, şi o informare istorică, care conferă o nuanţă enciclopedică lucrării. Prin acest caracter enciclopedic se detaşează de celelalte dicţionare, sugerându-ne şi motivaţia autorului de a elabora un dicţionar cu forţe proprii.

Note:

1. *Ibidem*, pag. 56.
2. *Ibidem*, pag. 184
3. Lazăr Şăineanu, *Dicţionar universal*, Ed. V-a, Ed. „Scrisul Românesc", 1925, pag. 70.
4. Academia Română, *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Ediţia a II-a, Ed. Univers enciclopedic, Bucureşti, 1998.
5. August Scriban, *op.,cit*., pag. 525.
6. Lazăr Şăineanu, *op.,cit*., pag. 257.
7. Academia Română, *op.,cit.,* pag. 397.
8. August Scriban, *op.,cit.,* pag. 714.
9. Lazăr Şăineanu, *op.,cit*., pag. 346.
10. *Ibidem*, pag. 717.
11. Lazăr Şăineanu, *op.,cit*., pag. 347.
12. Academia Română, *op.,cit*., pag. 549.
13. August Sriban, *op.,cit*., pag. 943.
14. *Ibidem*, pag. 1216.
15. *Ibidem*, pag. 1258.
16. *Ibidem*, pag. 1262.
17. *Ibidem*, pag. 1292.
18. *Ibidem,* pag. 1320.
19. *Ibidem*, pag. 1334. Tratatele semnalate de autor sunt următoarele:

- Tratatul lui Bogdan cu Selim I din anul 1511, cu acelea condiţii ca precedentul, dar peşcheşul a crescut la 4.000 galbeni turceşti, 20 şoimi şi 40 iepe de prăsilă;
- Tratatul de la Carloviţa din 1699 între Austria şi Turcia, în care Austria capătă toată Ungaria, Slovacia şi Ardealul;
- Tratatul de la Prut din 1711 prin care Turcia lua mai multe teritorii Rusiei;
- Tratatul de la Passarowitz din 1718 între Austria şi Turcia prin care turcii cedau Austriei Banatul, Oltenia şi o parte din Serbia;
- Tratatul de la Belgrad din 1739 prin care Austria ne restituia Oltenia;
- Tratatul de la Kiuciuk Kainargi din 1774 prin care Moldova pierdea Bucovina în favoarea Austriei;
- Tratatul de la Şiştov din 1791 între Austria şi Turcia;
- Tratatul de la Iaşi din 1792, prin care Nistrul devine hotar între Rusia şi Turcia;
- Tratatul de la Bucureşti, din 1812, prin care Rusia obţine de la Turcia Basarabia;
- Tratatul de la Adrianopol din 1829, prin care Ţările Române ajungeau iar în dependenţa Rusiei;
- Tratatul de la Paris din 1856 între Rusia, Anglia, Franţa, Turcia şi Sardinia, prin care României i se restituie trei judeţe din sudul Basarabiei, iar Rusia renunţă la *protectoratul* ei asupra Ţărilor Române, care rămân numai sub suzeranitatea Turciei;
- Tratatul de la Berlin din 1878 între Rusia şi Turcia, prin care Turcia recunoaşte independenţa României, iar Rusia ia fără voia României cele trei judeţe din Basarabia şi îi dă în schimb Dobrogea cu un hotar deschis pentru un atac din partea Bulgariei;
- Tratatul de la Bucureşti din 1913, între România, Bulgaria, Serbia, Grecia şi Muntenegru, prin care România îşi îndreaptă hotarul spre Bulgaria împingându-l dincolo de linia Turtucaia - Balcic, iar Bulgaria se retrage în mare parte din teritoriile cucerite de la Turci, care teritorii revin Serbiei şi Greciei;
- Tratatul de la Versailles din 28 iunie 1919, între statele aliate şi Germania;
- Tratatul de la Saint-Germain din 10 sept. 1919, între statele aliate şi Austria;
- Tratatul de la Neuilly-sur-Seine din 27 nov. 1919, între statele aliate şi Bulgaria;
- Tratatul de la Trianon din 4 iunie 1920, între statele aliate şi Ungaria;
- Tratatul de la Sèvres din 10 august 1920, între statele aliate şi Turcia;
- Tratatul de la Lausanne din 24 iulie 1923, între statele aliate şi Turcia.

20. Academia Română, *op., cit*., pag. 1112.
21. Lazăr Şăineanu, *op.,cit.,* pag. 661.
22. August Scriban, *op.,cit.,* pag. 1346.
23. August Scriban, *op.,cit*., pag.1365
24. Lazăr Şăineanu, *op.,cit*., pag. 646.
25. Academia Română, *op.,cit*., pag. 1126.
26. August Scriban, *op.,cit.,* pag.1426.
27. Lazăr Şăineanu, *op.,cit.,* pag. 700.

(Va urma)

Interviu cu: lect. dr. Laurenţiu Ichim, directorul Casei Corpului Didactic

Ghiţă Nazare
profesor, publicist

Ghiţă Nazare: *Felicitări, domnule director, pentru cele două concursuri câştigate în mai puţin de două luni: ocuparea postului de director al Casei Corpului Didactic şi a postului de lector la Facultatea de Litere a Universităţii „Dunărea de Jos”. Cum aţi savurat cele două reuşite profesionale?*

Laurenţiu Ichim: Încă n-am reuşit să le „savurez”, cum spuneţi dumneavoastră, dar, evident, orice succes te bucură. Ce să vă spun, şi acestea fac parte dintr-un şir lung de examene şi concursuri, aproape două sute, cred, până acum, şi n-or să fie, cu siguranţă, ultimele. De fapt, nu numai eu, ci toţi colegii din sistem ne-am obişnuit cu examenele, aproape că fac parte din noi, din firescul profesiei. Le trăim cu emoţie, pe fiecare în parte, cu atât mai mult cu cât trebuie să fim şi exemple elevilor noştri. Nu cu teamă, doar cu emoţie şi cu dorinţa de a demonstra că avem o solidă bază ştiinţifică şi, nu mă feresc să spun, chiar o „poftă” de perfecţionare. În ciuda cârcotaşilor care găsesc în scăpările inerente unui sistem ce cuprinde aproape 300.000 de persoane, motive de „înfierare”, cu acea veche „mânie proletară”. Pare de râs, însă nu este. Dar nici de comentat. E de regretat, de ignorat şi de mers mai departe. Pentru că, în ansamblu, colegii mei ştiu că sunt, fiecare în parte, nişte profesionişti dedicaţi meseriei.

Gh.N.: *Vă rog să oferiţi cititorilor prestigioasei reviste Axis Libri câteva repere ale dezvoltării dvs. personale, ale carierei profesionale.*

L.I.: Nici nu ştiu cum să încep. Nu prea am vorbit despre mine pentru că-mi sunt vii în minte sfaturile mamei, care începeau toate cu „lauda de sine nu miroase-a bine”. Ce să vă spun. Am început prin a-mi dezamăgi părinţii, care şi-ar fi dorit unicul copil medic sau avocat. N-a fost să fie. În liceu am avut şansa să am ceea ce numesc eu profesori providenţiali, Doamna de română şi Doamna de franceză. Punct. La celelalte obiecte am reuşit să trec clasa. Eram fascinat de Doamne, de felul în care făceau materia să nu ne pară o sumă de concepte obligatoriu de îngurgitat şi de felul în care ne preţuiau părerile, indiferent care erau acestea şi în ciuda faptului că uneori erau prea puţin argumentate. Şi plecau în demersul didactic de la ele, arătându-ne unde greşim, de ce greşim şi cât de puţin ne-a lipsit să fim, aşa cum spuneam noi, pe subiect. Aşa a început totul, aşa filologia i-a luat locul medicinii, aşa am ajuns aici. Aşa am ajuns să învăţ că pot fi dascăl, profesor sau prestator de servicii educaţionale. Depinde doar de noi în ce categorie vrem să ne regăsim. De noi, de cu cât drag facem ceea ce facem. Şi, da, şi de timp.

Am venit în Galaţi în 1992, am băut apă din Dunăre şi am rămas aici. Nu, parcă aşa se zice. Revenind, după patru probe la admitere, ce bine era fără concurs de dosare, m-am trezit student la Litere, am greşit şi am şi absolvit, am făcut şi a doua facultate, cea de Drept – împăcând dorinţa mamei cu pasiunea mea – au început masteratele şi, firesc, poate, doctoratul.

Dar pierd „spaţiu redacţional” nepermis de mult cu detaliile care nu fac decât să îmbrace ceea ce fac de fapt. Şcoală, alături de copiii mei, alături de elevii Colegiului „Elena Doamna”. Pentru că funcţia de director al Casei Corpului Didactic, nu e, în sufletul meu înaintea celei de profesor. La şcoală îmi încarc bateriile, aici mă simt cel mai bine. Aici reuşesc să fac ceea ce mi-am dorit mereu. Aici încerc să fiu, la rândul meu, ceea ce au fost pentru mine dascălii mei.

Gh.N.: *Sunteţi profesor pentru limba şi literatura română. Aţi predat în mai multe unităţi de învăţământ din Galaţi şi Tecuci, la gimnaziu şi la liceu. Cum receptează elevii limba noastră maternă?*

L.I.: Aici ar fi de scris un studiu. E complicat de răspuns în câteva rânduri. E greu de surprins tot ceea ce ţine de percepţia limbii române, în şcoală, altfel decât un obiect de studiu. Pentru că, în general, aşa este. Avem româna. Şi de aici încep trăirile, fie pozitive, fie negative. O să vă povestesc despre unul dintre colegii mei de liceu şi despre mine. Când venea ora de română, pentru mine era o bucurie, pauza dinainte devenea spaţiu de prelegere şi relaxare. Costel, însă, era atât de încordat şi de speriat încât părea că tocmai s-ar fi declanşat criza mondială, iar el e ultimul care a aflat. La ora de matematică, invers. Nu ştiam unde să mă ascund, iar el, stăpân pe sine zâmbea. Despre asta vorbim, asta trebuie să înţelegem, mai ales noi, profesorii, aici, preţios vorbind, facem diferenţa între performanţă şi competenţă, între apetenţa fiecărui elev faţă de zona reală sau faţă de cea umană. Înţelegând că nu lucrăm cu fotocopii, cu exemplare identice, ci cu indivizi diferiţi, din toate punctele de vedere vom reuşi să ne adaptăm formula de predare şi vom putea obţine maximumul de performanţă, transformând limba

română din obiect de studiu în cunoaștere, așa cum spuneaţi, a limbii materne.

Gh.N.: *Aţi absolvit patru masterate în domenii diverse, dintre care doar unul ține de specialitatea de bază:* Teoria și practica textului, Management educațional, Management financiar și în administrație publică și Științe penale. Cum motivaţi această diversitate de preocupări?

L.I.: Chiar dacă la o primă vedere par să nu aibă o legătură între ele, succesiunea e logică. Teoria și practica textului întregește studiile de licență din domeniul filologic, masteratul în științe penale completează studiile de licență în drept, cel de management educațional consider că este indispensabil oricui își propune să aplice pentru o funcţie de conducere în cadrul sistemului, iar managementul financiar și în administraţia publică pot spune că mi-a clarificat aspectele ce țin de latura economică. Ne apropiem de momentul în care fiecare activitate va presupune o superspecializare specifică domeniului, asta dacă ne dorim performanţă, pentru că se poate „dirija" o activitate și în virtutea experienței și atât. Rezultatele, însă, nu vor fi niciodată aceleași. Managerul de tip văzând și făcând nu mai poate ține pasul cu un prezent din ce în ce mai axat pe competiție și mai avid de rezultate spectaculoase obținute într-un timp cât mai scurt. Adaptarea pune din ce în ce mai mult accentul pe cunoștințe, iar cunoștințele le dobândim la școală. În sensul vechi și bun al cuvântului școală.

Gh.N.: *În ce măsură cele două masterate în domeniul managementului vă ajută în conducerea Casei Corpului Didactic?*

L.I.: Mă provocaţi. Oricum stau cu sabia lui Damocles deasupra capului de când am trecut pragul Casei. Oricât aș face e comparat cu ce s-a făcut în cei 20 de ani cât aţi condus-o dumneavoastră. E o provocare căreia e greu să-i faci față. Dar cum dumneavoastră aţi înţeles să onoraţi funcţia, indiferent ce sacrificii ar fi cerut asta, și eu am înţeles că prin continua comparare, pe care cei din jur o fac de multe ori instinctiv, sunt obligat să păstrez și să cresc prestigiul Casei, într-un cuvânt să performez. Iar această presiune devine plăcută, mai ales dacă te gândești că, astfel, nu lași să-ţi scape nicio oportunitate, nu ratezi nicio conjunctură, nu amâni nicio decizie care s-ar dovedi benefică instituției. Revenind, mă ajută mult, mă ajută în proiectarea planului de dezvoltare a instituției, în fundamentarea ofertei, în analiza viitoarelor nevoi de formare și în prioritizarea acestora, în proiectarea bugetului, în tot ceea ce ţine de latura administrativă a activităţii. Cel puţin, dacă e să vorbim de latura financiară, pot spune că masteratul își dovedește pe deplin utilitatea.

Gh.N.: *Sunteți în al patrulea an de directorat al acestei unități de tradiție din învățământul românesc. Vă rog să vă referiți la câteva dintre activitățile care dau identitate și valoare acestei instituții.*

L.I.: Vă dau doar câteva exemple, deosebit de semnificative: Simpozionul internațional cu tema *Valori didactice românești, premise pentru un învățământ european,* aflat la cea de-a X-a ediție, adevărat exercițiu de facilitare a procesului de diseminare a metodelor educaționale de bună practică. De la un an la altul numărul participanților, din țară și din străinătate, a fost în creștere, ajungând la peste 200; Festivalul Național al Șanselor Tale, aflat la cea de-a XV-a ediție, având ca obiectiv *promovarea oportunităților de dezvoltare personală prin educație nonformală;* Proiectul *Profesioniști în Educație Europeană și Reformă (PEER),* în cadrul căruia Casa Corpului Didactic a asigurat organizarea și desfășurarea cursurilor de formare pentru un număr de 4200 de cadre didactice și personal didactic auxiliar din toate școlile gălățene; publicația *Școala gălățeană*, cunoscuta revistă a cadrelor didactice gălățene, care în luna mai a aniversat 25 de ani de apariție neîntreruptă etc. Evident, mai pot adăuga participarea la mai multe proiecte europene, cursuri de formare pe diferite teme, lansări de carte etc.

Gh.N.: *Vă rog să vă referiți la relațiile pe care Casa Corpului Didactic le are cu alte instituții din domeniile educației și culturii: Inspectoratul Școlar, Universitatea* ***Dunărea de Jos,*** *Biblioteca* ***V.A. Urechia,*** *muzeele gălățene etc.*

L.I.: Casa Corpului Didactic are o adevărată tradiție în ceea ce privește colaborarea cu celelalte instituții culturale și de învățământ ale Galațiului. Activitățile pe care le-am evocat mai sus le-am organizat, de fapt, în colaborare cu instituțiile menționate în întrebare. Evident, partenerul nostru cel mai apropiat, cu care colaborăm constant și eficient este Inspectoratul Școlar (cursuri/stagii de formare, proiecte educaționale etc.). De asemenea, colaborăm foarte bine cu Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic și cu Departamentul de Literatură, Lingvistică și Jurnalism ale Universității *Dunărea de Jos* (cursuri/stagii de formare, conferințe, lansări de carte etc.), cu Biblioteca „V.A. Urechia" (Festivalul Național al Șanselor Tale, expoziții de carte etc.), Muzeul Județean de Istorie (aniversări/comemorări, conferințe, lansări de carte etc.).

Gh.N.: *Dialogul nostru apare în revista* Axis Libri. *De fapt,* Axis Libri *a devenit un adevărat brand în cultura gălățeană și națională (revistă, editură, festival, salon literar etc.). Cum comentați?*

L.I.: Experiența, inițiativa și capacitatea organizatorică a domnului profesor Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia" și profesionalismul echipei pe care o conduce sunt tot atâtea atuuri pentru obținerea unor asemenea rezultate. Revista, Editura, Festivalul și Salonul literar dau consistență fenomenului cultural gălățean, oferind comunității locale, iubitorilor de cultură, alese satisfacții intelectuale.

Gh.N.: *Vă mulțumesc!*

Jurnal în sus și-n jos

Simona Toma
scriitoare

am visat că ceva mă trăgea în sus, sus de tot. de mîinile mele se țineau păpușile. strîns tare se țineau de mine și treceam printre nori. norii păreau ca de frișcă. i-am gustat ca să fiu sigură, da, erau din frișcă. mă uitam în jos la carina, a mea și joia cum stăteau în șir cu rochițele umflate, atîrnate de mine și-mi zîmbeau altfel cu buzele lor de plastic. casa mea era din ce în ce mai micuță, cît o, cît o, mmm, cît o, mică tare de tot, s-a făcut tot mai mică și n-am mai văzut-o. nu-mi era frică. am ajuns în cer și cerul s-a deschis ca să trecem noi, așa, ca la teatru, o cortină. și-am ajuns printre stele. stelele erau și ele mici și parcă mi-au spus că bine am venit. era liniște și era și bunica. parcă nu era bunica, eram tot eu, dar mai bătrînă, molfăiam covrigi cu gingiile. cred că am fost în burta lui dumnezeu. așa cum e și piticul gigi din burta mea.

*

pe piticul gigi nu l-am văzut niciodată. nici el nu m-a văzut pe mine. el mă cunoaște doar pe dinăuntru, că burta mea este casa lui. cînd beau apă, la el plouă. cînd mă doare burta, el e supărat că-i singur și plînge cu fața în jos în pat și dă din picioare. eu nu plîng cînd sînt singură, că nu sînt singură. eu o am pe carina, pe a mea și pe joia, da, și pe piticul gigi. oare cînd plîng eu, pe dumnezeu îl doare burta?

*

mama crede în doamne-doamne, că am auzit-o vorbind cu el. era în bucătărie și-a zis, doamne dă să nu mi se taie maioneza. tata crede că-s mai mulți. cîte unul pentru fiecare om, așa cum sînt eu pentru gigi. cînd e supărat pe mine, tata nu plînge, îmi zice doar dumnezeul mă-tii, adică ăla care o ajută pe mama să facă maioneza.

*

în burta mea e pat, masă, farfurii, hăinuțe și jucării de pitic. și-atît. e singur săracu' gigi, n-are și el o pitică, o piticuță, așa cum tata o are pe mama, așa cum mama și tata mă au pe mine. dacă se satură o dată și pleacă să-și caute o pitică, eu o să fiu tare supărată. dar dacă moare? noi, sau oamenii mari, mari de tot ca bunica, pleacă la doamne-doamne. el unde se duce? cred că va sta doar în capul meu, că în capul meu intră mulți oameni pe care nu-i văd, o să intre și-un pitic. noi, sau oamenii mari, mari, intrăm în capul lui doamne-doamne cînd murim.

*

mă cheamă dora și aseară a fost lună plină. lună plină ochi, că și atunci cînd am stins lumina în cameră să mă culc intra prin perdele, îmi stătea pe picioare, pe degete, pe mîini, pe pereți. a fost tare frumoasă. toți din oraș, din toate orașele din țara asta, din toate țările, din tot pămîntul, s-au uitat la ea. poate că luna stă pe cer și nu cade, pentru că se sprijină pe privirile noastre. de aia îi spun eu lună plină ochi.

*

de ce îmi bate inima, cînd îmi bate inima? mi-a zis mama că așa trebuie, că-i ca un ceas care ticăie tot timpul, dar nu-l auzim mereu și cînd se oprește s-a terminat tot. dacă-i ceas, înseamnă că mama, cînd m-a născut, l-a întors pe-al meu ca să ticăie și pe care să nu-l aud tot timpul. de unde-o fi luat mama inima mea ca să mi-o dea? poate că inima mea e jumate din inima ei, a rupt-o în două să-mi dea și mie, că n-am văzut niciodată un magazin din care să cumperi inimi de oameni. eu, cînd o să fiu mare ca mama, o să am o fetiță și-am să rup și eu jumătate din inima mea crescută mare și-am să-i dau jumătatea ei.

*

gîndurile nu sînt ca bătăile inimii. bătăile inimii pot fi auzite numai de doctorii care au un aparat care se ține în urechi. gîndurile pot fi doar citite sau scrise. de aia m-au învățat să scriu și să citesc, da, să mi se citească gîndurile. și cele pe care nu le scriu? ele unde se duc?

*

e tare urît și greu atunci cînd n-am voie afară și mă uit pe fereastră la alți copii cum se joacă. nu sînt supărată tare, că știu, cînd o să am părul alb și n-o să am dinți, voi sta cît vreau eu afară cu păpușile mele.

*

am șapte ani și e foarte important pentru alții să știe asta. în afară de mama și tata care știu cînd m-am născut, toți mă întreabă cîți ani am și se miră, așa, ce mare-ai crescut! mîine e ziua mea de naștere și va trebui să spun opt. mi-e frică să nu uit și să spun tot șapte, apoi, toți o să se mire, așa, ce mică-ai rămas!

Rebel, cu barca, prin sine

O cronică, altfel, la un eveniment cosmic

Constantin Marafet
scriitor

Macii au prins culoarea semaforului, fix la încheietura dimineţii, din ziua stelară de 29 Mai 2015. Drumul roşu ridică în priviri soarele. Zâmbesc aiurea. Sunt într-o companie selectă. Profesorul şi criticul literar Mioara Bahna, atent la „Înşir-te Mărgărite!" (eu nu sunt atent la spusa mea, nu mă cenzurez niciodată) – vorbe, vorbe, unele cu noimă altele fără, bune doar pentru uciderea timpului din punctul A în punctul B – şi ing. Mihai Bahna, în calitate aleasă de conducător auto, atent întotdeauna la drum şi nu la spusele noastre. În milimetri de verdeaţă (cumplit de multă verdeaţă), măsor distanţele orizontului.

Prima localitate, Râmnicelu, atestată documentar, conform site-ului primăriei, în anul 1599. Brusc, mă gândesc la Mihai Viteazul care a semnat la 27 Mai 1594, un hrisov pentru moşiile Obidiţi (Râmnicelu) şi Măciuceşti, judeţul Slam Râmnic, cumpărate de părinţii surorilor Stoiana şi Neaga, *încă din zilele lui Basarabă voievod.* Complicată istoria fără clipele adevărului.

Un indicator plăpând, din tablă moartă, arată direcţia către Ştiubei, satul natal al lui **Vali Sterian** (n. 21 septembrie 1952, d. 16 septembrie 2000, Bucureşti), muzician, cântăreţ şi compozitor de muzică folk şi rock, unul dintre liderii generaţiei care a pus bazele folkului românesc, cea din anii '70. Pe nesimţite, intrăm în comuna Boldu, mă uit cu înfrigurare să localizez pârâul Viroga, pe vremuri acesta producea caracudă şi ştiucă pentru consumul locuitorilor. Nu reuşesc. Primar, aici, este poetul Marian Mărgărit. Admirăm bustul poetului Adrian Păunescu din faţa primăriei, apoi Biserica cu hramul Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena, zidită în anul 1836 de Ion Bălăceanu şi soţia sa Maria.

Suntem pe vechiul drum roman Oituz – Odobeşti – Balta Albă – vest Făurei, mergem către Durostorum?! La Balta Albă, a fost identificată o necropolă datând din prima epocă a fierului (Hallstatt). Cu imaginaţia, prin miriştea istoriei, a ciulinilor, lăsăm în urmă sate după sate, oricum, nu intenţionez acum să fac monografia acestor localităţi, le-am studiat cândva. Ce să fac dacă am o minte rătăcitoare ca o bibliotecă! Mai departe, localitatea Piscu: evident m-am gândit la poetul Ion Panait, apoi Movileni, oare ce mai face poetul Dan Movileanu?...

Dunărea ne atrage ca un magnet. Apa Siretului rămăsese în urmă, tulbure. Galaţi. Metropola învingătorilor. Mirosul cernelei tipărite ne atrage şi ne îndrumă, unul câte unul, paşii. O mare de scriitori, lângă Dunăre, decriptează „ecuaţii albastre". Poetul Viorel Dinescu împleteşte briza Dunării cu îmbrăţişări frăţeşti.

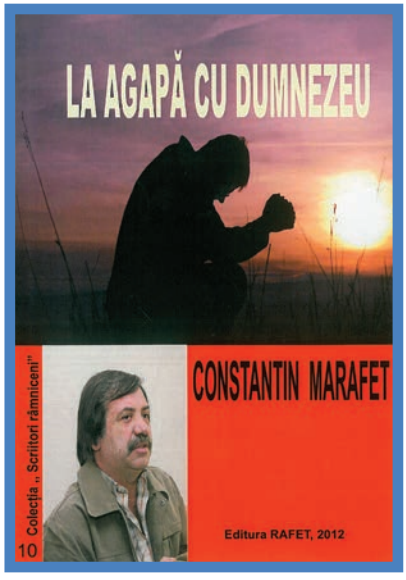

Răsărite din basmele româneşti, căsuţe cu cărţi, în parcul cu amiaza ridicată dincolo de oblon, aşteaptă cititori avizaţi pentru a le reda nemurirea. De multă vreme, şi au trecut „vremi" obositore prin târguri de poveste, nu am văzut atâţia oameni interesaţi de carte. Edituri prestigioase prezente la „Târgul de Carte *Axis Libri*" cu cele mai incitante şi interesante titluri, au conturat sărbătoarea naţională a cărţii. Toate acestea şi multe altele, din zilele anterioare şi evident din cele ce au urmat, noi semnând în

calendar cu prezența, ziua de 29 (a VII-a ediție a Festivalului / Târgului Național al Cărții „Axis Libri" a avut loc în perioada 27 mai -1 iunie 2015), au ridicat la rang de Capitală Culturală (de ce nu) Mondială orașul Galați.

Deodată, toată apa Dunării, o văd clocotind în trupul unui bărbat: ochii iscoditori, plini de-o inteligență aleasă ne ţintuiesc în paginile zilei. Din singurătatea înălțimilor, atent la fiecare detaliu, coordonează cu puterea minții, desfășurarea pe clipe a acestui magnific Festival. El, Omul acesta, poartă cu cinste, cu modestie, cu noblețe, un singur nume ZANFIR ILIE. Omul care sfințește locul! Director al Bibliotecii „V.A. Urechia", cu o echipă managerială „ministerială", a reușit să transforme un vis într-o realitate greu de imaginat în România zilelor noastre. La prezidiul uneia dintre multiplele prezentări de carte, lângă „Piramida singurătății" de Victor Teleucă, „Alte punți de suflet: convorbiri" de Raia Rogac, contemplă detașat „Cititorul de control" a prietenului Marian Nencescu, „notele" sunt acordate într-o gamă verticală prin „Numere în Labirint" de Theodor Codreanu, profesor, critic literar, una dintre personalitățile marcante ale literaturii contemporane.

În fine, după o plimbare cu barca, prin sine, printre rândurile cărților așezate perpendicular în pagină, îmbrățișări, uimiri, mirări și alte marafeturi, Dunărea îmi șoptește complice, e ora 15:30!

Sala *Belgrad*, Hotel *Danube Stars*, etajul III, urc cu liftul, găsesc sala relativ ușor. Plină de domnișoare și doamne, niciun bărbat. Mă opresc încurcat. Întreb. Da, aceasta-i sala. Prozatoarea Doina Popa se apropie de mine, evident și dumneaei încurcată, mă întreabă sfios: Aceasta-i sala? răspund afirmativ. Da, dar să știți că doamnele au venit pentru mine, nu pentru LIS, mai zic eu, zâmbind. Nu știu dacă m-a auzit. Era o glumă, cred. Poetul Liviu Ioan Stoiciu aștepta la ușă nedumerit. Doina Popa îi șoptește ceva. Intră timid, își rotește ochii prin sală, îmi zâmbește complice. Întotdeauna l-am privit cu admirație. Pare un munte cu un million de înălțimi sfâșietoare. El, Poetul tinereții mele, cu „La fanion" în nemărginirea sufletului avea munți „născuți" pe brațe, păduri fără margini zdrențuite în priviri, clocotitoarea Dunăre în piept gata să revese cantoane cu diamante de metafore. M-am întâlnit cu poezia lui Liviu Ioan Stoiciu în gară la Mărășești, în secolul trecut, deceniul opt. Ea, poezia, stătea cuminte pe un raft, eu hai-hui în trecere prin gară, către internatul Liceului de chimie unde împreună cu un prieten făceam catagrafierea fetelor. A fost un déjà vu inexplicabil. Am citit „La fanion" pe o bancă din gară, printre șuieratul trenurilor, apoi în tren, acasă. M-am regăsit în paginile cărții. Dorința de a cunoaște POETUL a fost peste puterile mele. Am mers în nenumărate rânduri la Biblioteca „Duiliu Zamfirescu" din Focșani. L-am văzut printre rafturile pline cu cărți. Nu am îndrăznit să-i adresez nicio „vorbă". Un poet autentic trebuie doar admirat și prețuit. Așa am făcut și voi face în continuare. Peste ani, rămâneam într-o muțenie totală la povestirile scriitorului Marin Ifrim despre Liviu Ioan Stoiciu și cărțile domniei sale. La fix 35 ani am avut șansa să reeditez „La fanion", volum ce stă vertical în inima mea. La fix 35 ani am primit un autograf pe ediția princeps.

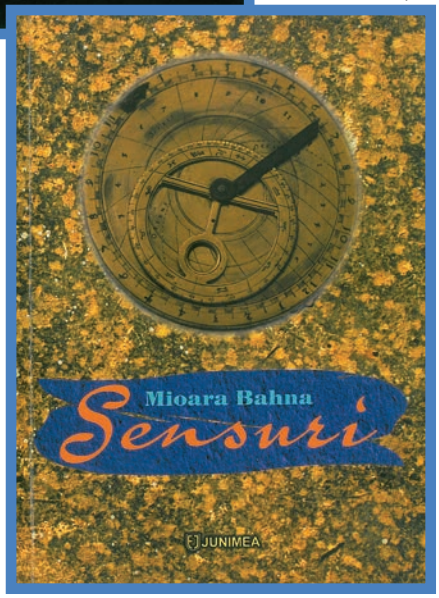

Dunărea coase povești nemuritoare peste „Studii și interpretări", de Lina Codreanu; peste „Sensuri", de Mioara Bahna, ascultând „Privegherile vulturului orb", de Emilian Marcu, în „Penumbra trandafirului" de Constantin Marafet și toți la „La agapă cu Dumnezeu", ne închinăm cu smerenie la „Scrisorile" lui Mihai Eminescu.

Trei episoade cu animale mici

Apostol Gurău
scriitor

În general și-n mare majoritate se acceptă ideea, că planeta noastră (Terra) e dominată și organizată de cea mai teribilă creatură atât prin inteligență, cât și prin voință și sentimente (superioare!?) – OMUL.

O contestație de tip *no comment* a fost făcută totuși de către Carl Sagan în strălucita și tulburătoarea lui carte **COSMOS** (premiul Pulitzer, 1980), voi cita din ediția a doua, anexă (în română), Ed. Herald, București, 2014: „*O ființă inteligentă (ce) străpunge suprafața apei… Balenele cu cocoașă sunt recunoscute pentru salturile lor remarcabile și metoda lor extraordinară de comunicare. O balenă cu cocoașă cântărește 50 de tone și are o lungime de 15 m. Creierul lor este mult mai mare decât cel al oamenilor*.” Ipoteza mea, cam hazardată: dacă rămânea pe uscat vietatea pomenită și s-ar fi adaptat, altfel ar fi structurat viața pe planeta noastră.

Despre animalele mici, de curte, impresiile și experiențele mele cele mai puternice le-am obținut în curtea părintească și, prin extensie, în satul meu; chiar și despre oameni tot acolo mi-am format părerile.

Mă simt dator, pentru cei care nu cunosc detalii despre viața lui C. Sagan, să dau câteva notițe biografice, Carl Sagan 1934 – 1996, a fost profesor de astronomie și științe spațiale al Universității Cornell (U.S.A), consultant al NASA, a contribuit la dezvoltarea misiunilor spațiale fără echipaje Mariner, Viking, Voyager și Galileo. „*Doctor în Știință… capabil să lege esența și istoria vieții de vastitatea spațiului și a eternității*.” (din *Chicago Tribune*). Asteroidul 2709 a fost botezat după numele său.

Revenind la animalele mici, de curte, voi povesti mai întâi despre un berbecuț. Rămasă văduvă, mama nu a mai putut ține decât două mânzări (oi cu lapte) și o cârlană. Cele două mânzări au fătat într-un an, una o mieluță albă ca neaua, cealaltă un berbecuț. De 1 Martie, mama a legat la gâtul mieilor câte un șnur cu alb și roșu, ca să-i ferească de deochiuri, concretizarea, era convingerea mamei, maximei invidii a unor oameni dotați de natură și demoni cu o energie specială transmisă prin ochii răi. Berbecuțul, despre care este vorba, năzuia să devină cârlănaș, tocmai bun de sacrificat de Paște. Cu o săptămână înainte de sacrificiul pascal, m-am dus la țară și m-am jucat (ca-n copilărie) cu berbecuțul: l-am scărpinat ușor între cornițele fragede și i-am sărutat boticul. Se uita la mine nedumerit cu ochii lui mari, ficși. Brusc m-a abandonat și a alergat la cârlană (se pare că intrase în rut), a mirosit-o sub coadă și a rămas împietrit pentru câteva clipe, pe botic avea un surâs imobil. L-am apucat încet de codiță și l-am căutat la punga seminală (la coițe). S-a-ntors rapid și mi-a înlăturat mâna cu capul, a bătut iute și imperativ c-un picior… tulburam ceva se pare, poate mitul sfintei zămisliri (al procreației). M-am retras înfiorat. După un minut, l-am mângâiat iarăși între cornițe. A țopăit căzând simultan pe cele patru picioare înțepenite. Din nou s-a uitat lung la mine. Doamne, n-am să pot sacrifica acest berbecuț, însă nervos mi-am amintit că arabii nu-și făceau scrupule, atunci când cumpărau mii de berbeci de la noi, pe care-i tăiau și-i mâncau.

— Mamă, i-am zis mai târziu, trebuie să vorbești cu vecinul Nelu, casapul uliței, să-l taie! Uite și 25 de lei pentru iscusința și tăria lui sufletească.

— Ei, dacă-i așa, va trebui să-i dau capul și o parte din greabăn, pielea nu i-o dau, are blana ca lâna bătută și creață, argăsită, îmi poate face cojocarul din ea fie un guler, fie o căciulă.

— Oprește și dumneata din miel un picior-spate, și-ți mulțumesc pentru darul de Sfântul Paște.

— Să fie primit! a rostit mama cu multă energie în voce.

*

Țușca este o cățelușă pe care i-am dus-o mamei, deoarece mă rugase să-i fac rost de *un cățel*. Culesesem vietatea cu doi ani în urmă dintr-un șanț de la oraș, se pare că fusese aruncată de om, ori părăsită de mama ei, scâncea și plângea ușor. Am dus animăluțul acasă, soția l-a îmbăiat și a doua zi l-am dus la țară spre dezamăgirea copiilor mei. Când am revenit, în sat, după trei săptămâni, am găsit o cățelușă vioaie și botezată de mama: Țușca. Mai târziu, ignorând timpul inflaționist de pe la noi, când am revăzut-o era pusă în lanț, pe o sârmă mai groasă întinsă pe pământ între doi țăruși. Nu mă mai cunoștea, intuisem că o să mă latre, îi pregătisem două oscioare cu carne, le-a înhățat și se pare că și-a amintit de mine. Mă întorceam periodic în sat, ca să-mi văd mama și casa, pe care părinții mei mi-au dat-o cu acte. Ultima dată venisem cu familia, în automobil, cu soția și cei doi băieți ai mei. Mama era furioasă:

— Mi-ai adus o cățelușă, te-am rugat să-mi procuri un cățel, un băiat…

— Un cățel de usturoi, am dat-o eu pe glumă, nu mi-am dat seama, când am cules-o din șanț că-i fetiță…

— Să fi văzut, băiete, ce-a fost în curtea noastră acum două săptămâni în urmă, nuntă, puiniță, mârâieli și încăierări între dulăi, au râs și vecinii de noi. Nelu, casapul uliței, tocmai venise să mă roage ceva. Mi-a confirmat și el, auzise ce-mi spusese mama:

— Țușca voastră s-a-nnodat cu doi dulăi, n-au căţele, mi-a zis el, râzând apoi cu subînțeles. Lumea din sat crește acum câini de talie mică, sunt mai ageri și mai gălăgioși și se dau la om străin, ca să-l muște.

— Ar fi trebuit s-o castreze un veterinar, i-am zis mamei.

— În acest moment e prea târziu, ia-o de aici și du-o în altă parte! Satul nostru mă disprețuiește, dacă-i las să se înmulțească fără rost.

Acum, hrănită de băieți, Țușca ținea coada între picioare, parcă s-ar fi rușinat, se gudura cu blândețe și viclenie, iar băieții au mângâiat-o.

Un arheolog, fost amic de-al meu, îmi spusese că a descoperit în zona comunei Oarba, din județ, într-un mormânt neolitic (vechi de șase-șapte mii de ani) scheletul intact al unui câine, stăpânul nu-l mâncase, doar s-a îngropat împreună cu el, pentru fidelitatea lui față de el, a remarcat istoricul; și el îl confirmase pe Nelu, casapul: „Le-a trecut vremea dulăilor, astăzi domnișoarele preferă și la noi căţeii piticoți.”

Ne pregăteam de plecare la oraș, mama a pus într-un coș din nuiele albe două bucăți de slănină (una sărată, alta afumată), câteva ouă și într-o pungă niște gogoși îndulcite cu zahăr.

— Ia-ți căţeaua, are burta plină cu pui, las-o la intrarea într-un sat, își va găsi ea perechea! mi-a ordonat mama.

Soția și copiii și-au luat rămas bun de la bătrână, iar eu am luat căţeaua, Țușca era pusă deja în lanț și am urcat-o în portbagaj. După ce am depășit rampa din satul Traian, am oprit mașina, am luat o bucată de slănină din coș, am coborât, am deschis portbagajul, am scos lanțul de la gâtul Țușcăi, i-am băgat în gură slănina și am coborât-o pe marginea șoselei. Era speriată, uimită, nu înțelegea ce m-a apucat. Am urcat repede în automobil, unde soția și băieții erau cu ochii în lacrimi, privind la Țușca rămasă descumpănită în drum, abandonată, dar cu slănina-n gură. Am pornit motorul și am părăsit-o… un băiat încă mai ținea în mână o gogoașă pe care voia s-o dea Țușcăi. Vedeți, asta-i figura pe care o face animalului omul, ființă superioară cu sentimente și rațiune.

Timpul trece și netezește totul, până într-o zi când treceam prin fața unei frizerii din oraș, unde o damă îmbrăcată în alb hrănea niște câini maidanezi.

— De ce nu-i înfiezi? am întrebat-o ironic, acasă la tine.

— Taci, nemernic biped! mi-a strigat coafeza.

Nu m-au lovit vorbele ei, m-au lobat, întrucât eu împărtășeam concepția mamei privind reglarea nașterilor unor vietăți fără viziuni, rațiune. Pe mine mă irită inflația câinilor fără stăpân din orașele noastre, cu aspecte intolerabile, gen Lumea a Treia. Mai înțelepți țăranii noștri!

*

Al treilea episod din viața animalelor mici, de curte, îl are ca protagonist pe un purcel, un godăcel *de viitor*. Trăia tatăl meu, Dumitrache, care într-o toamnă pe la mijlocul lunii noiembrie și-a dat seama că întârziase și nu-și cumpărase un purcel, viitor porc în toată firea, pentru ignatul ce va veni în 20 decembrie a anului următor.

Zicala: „Nu se îngrașă porcul de ignat!” funcționa în satul nostru. Așa că s-a dus la târgul de animale situat între gara de călători și un cimitir, deținea la el bani și un sac mare. În prealabil, tata amenajase, lângă țarcul oilor, un coteț prevăzut cu paie moi, galbene smulse din șura noastră. Scobise cu dalta și fasonase cu o cuțitoaie un trunchi de copac, făcuse o teică (jgheab).

La târg, tata a avut de ales, ne spunea, dintre șapte frați și surori pe cel mai crescut și mai activ purceluș. Evident erau urmașii unei scroafe, evitam cuvântul atribuit uneori depreciativ și unor femei. Tata nu se tocmise prea mult, zicea, din superstiție, ca să ai un porc mâncăcios, nu trebuie să te scumpești la tărâțe. A plătit, vânzătorul a prins purcelul alb indicat și l-a băgat în sacul ținut desfăcut de către tata.

— Să-l stăpânești sănătos! i-a urat.

Tata a luat sacul la spinare și a plecat grăbit spre casă, ocolind cum se lăuda, cimitirul, întrucât purcelul, despărțit de frați și surori, se foia în sac, grohăia și scotea un vițiit tăios, care ar fi trezit și morții din cimitir. „Se uita lumea după mine, îmi convenea, spunea bucuros, să afle mulți că nu-s calic și voi avea porc de tăiat la ignatul anului viitor.”

Ajuns acasă, a pus purcelul în coteț: Doamne, ce singur se simțea, căuta prin paie frații și surorile, nu erau, vedea în preajmă, numai niște vietăți verticale, noi, care, ce-i drept, îi vorbeau cu drag, îl ademeneau. Mama, se pregătise din timp, i-a pus lângă bot un ceaun, în care a fiert tărâțe și puțin lapte bătut, fiertura se răcise și era tocmai bună de supt. Godăcelul nu mânca, singurătatea printre ființele verticale i se părea insuportabilă… La grăunțele de porumb puse în teică nici nu s-a uitat. Două zile nu a mâncat nimic, asuprit de solitudine, de-a reușit să-i întristeze pe bipezi. Nu cumva nu va crește?

În fine, după două zile și jumătate, a supt ceva din ceaun, de grăunțe din nou nu s-a atins. Altă masă, a supt aproape tot din ceaun, făpturile verticale au chiuit de bucurie. Sătul, godăcelul s-a întins pe paie, cu burtica plină, copiii l-au scărpinat, iar el grohăia și icnea ușor de plăcere; ținea însă un ochi întredeschis și ne examina continuu.

După o săptămână, a mâncat și grăunțe, victorie! Tata a zis și repeta și-n fața noastră:

— Să vedeți voi ce porc fac eu din el, de 100 de kg, veți mânca codița și urechile pârlite la foc de paie…

*

Popoarele și culturile vechi au cosmicizat în *zodii*, *stele* și *ani* pe aceste mici animale de curte: Zodia Berbecului, Steaua Câinelui (Sirius), Anul Porcului; descoperiți, rogu-vă, în cer, în constelații, firile și identitățile lor.

Cotul Donului

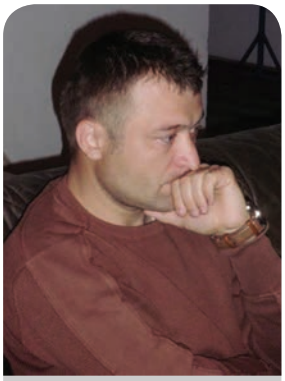

Marius Chiru
scriitor

Blindatele, balene pântecoase strălucind în soare, șirurile de infanteriști lungi, lungi de tot, cerul albastru deosebit de înalt, câmpurile umplând orizonturile vaste, drumurile fără sfârșit ca o carte deschisă a morților. Ora 11. Zăpușeala unui ținut fără anotimpuri, Bărăgan spulberat de vânturi mai tari, fără urmă de om sau de case, pustie aproape biblică dacă aici nu s-ar fi propovăduit un ateism cu rădăcini tocmai din școala germană, zăpușeală ce aruncă cătanele nesuferite într-un delir fără de formă, fără de conținut, un fel de conlocuire cu un sine sălbatic, ce vrea să te sugrume dintr-un instinct canin bine definit. Sute de pași, sute de pași, măsurând infinitul, bocancii grei bine cabrați pe pulpe, șireturile sănătoase schimbate ieri, talpa din cauciuc mulată pe cea din sânge și carne, soarele răscolind ființa desfoliată de idei, cazan sub presiune, mersul fără halte, un fochist negru, uriaș bagă cărbune, cu mușchii lui jucând pe sub pielea netedă, cazanul fierbe, 30 de atmosfere, 40, ne apropiem de liniile inamice, un coiot se vede în depărtare, praful stârnit de coloanele noastre, sunt armatele unui padișah către nicăieri, de ce aș mai fi eu, ce năzuințe să mai am, Bărăgan neprieten, agățat pe o hartă, mult prea sus, mult prea departe, motoarele tancurilor torc plăcut, huruitul picură încredere în suflet, simt dulcea agonie a unei veri nesfârșite, mă înfrupt din aerul ce scaldă mareic totul în jur, cauciucul ce învelește binoclul îmi face mâinile cleioase, aștept prima oprire să spăl degetele ce parcă sunt o povară, de-ar fi dulceață sau transpirație sau miere pe ele, dar este cleiul acesta sublim ce mă face atât de mult să-mi doresc o baie răcoroasă într-un iaz de munte, îi voi spune soldatului să-mi toarne, uite că se hotărăște halta.

Răceala din coasta tancului, se împarte cafea, aerul cald în câmpia fără miros, aproape fără culoare, să cucerești Rusia, o nebunie mai mare decât această țară, ordonanțele se mișcă rapid, furnici agere îndeplinind ordine, dădăcind la propriu pe domnii locotenenți, se aprind țigări bune, cafeaua cu gust sălciu din căni de aluminiu, mai trag un fum, țigara face rău pe căldura asta, dar calmează sistemul pătruns de oboseală, toropeala, cerul albastru, înalt ca o catedrală fără preoți, cu păsări ce caută din înalt de-ale gurii, vreun șobolan, vreun pui de potârniche... Merg țanțoș pe strada Domnească, salut discret pe doamna X, la braț cu soțul ei care lucrează la prefectură, salut pe domnișoara Y, cu zâmbet suav și brațe lungi. Terasele de sub copaci zvelți îmbie la berea adusă de care la ora prânzului, mirosul de mici, cascadele de râsete, bărbații în costume care arată bunăstarea adevărată din marele port. Mă întâlnesc cu un amic mai vechi care mă însoțește până în dreptul Bisericii Grecești, cu ferestrele, mărgăritare și safire paradisiace. Țipătul unui pescăruș strigându-și tovarășii, sirena răgușită a unui vapor, zgomotul storurilor trase de băiatul de la prăvălia armeanului, clopotele ce încep să bată de cu seară anunțând duminica, glasul aprig al celui de la Sfântul Nicolae unduindu-se în contratimp cu cel de la Sfântul Spiridon, făcătorul de minuni, cel de le Greacă ținându-i isonul tenorului de la Odovania Preacuratei Maici a Domnului. Trag cu nesaț aerul curat al serii și trec pe partea cealaltă, a Metropolului, printre o droaşcă și un cupeu doar cu vizitiul, se aud frânturi despre contextul european neclar, prețul la pește și ultimele bârfe de la tripou. Johnny și colegul meu Cezar, artileristul, vin din față, primul cu țigareta în gură. Mă salută jovial și decidem să căutăm un loc pentru a ne delecta cu o bere. Am găsit ceea ce căutam, o terasă umbroasă cu bere Ploll la halbă, cu guler maiestuos, chelneriță cu zâmbet decent, alune prăjite tăvălite prin sare și arcuș țigănesc. Bine, mersi! Ne mai găsim cu patru camarazi, cercul se lărgește, Cezar amenință că va începe războiul, ziarele de dimineață dau să-l confirme, mai comandăm un rând, miros de țigară de foi, un berbecuț din balta Brăilei se pârpolește la foc nici prea mic, nici prea mare, comandăm și noi, șervetele albe, râsete, Mirică de la comenduire își scoate pipa, semn că spiritele s-au încins, vărul Ionel, așa îi zic cei de la masă lui Johnny, comandă o carafă de vin alb de Oancea, vinul rece încarcă de broboane sticla transparentă, Mantu a vândut nu știu ce tablou cu o mie cinci sute de lei, o cioară se burică printre crengi la epoleții unui colonel sau la penele de pe pălăria doamnei, un băiat face ordine cu o coadă de mătură, de la bordel o fată a fost dată afară din motiv de bacșiș gras neîmpărțit cu cine trebuie, din partid ești dat afară pentru mai puțin lucru, coane Fănică, ai pus și micii pe grătar!, se adună ca la urs fetele de pension și cavalerii abia făcuți majori, mai dăngăne un clopot departe, spre Vadul Ungurului, seara se lasă cu miros de tei și pe ici-colo cu parfum de Paris, *bon soir, madame*, un căpitan cu mustață englezească trece la braț cu o dizeuză pe niște tocuri de zici că e iapa lui Eduard al VIII-lea, încălțată cu ciorapi de curse, din porția de berbecuț au rămas doar oasele, parcă merge și un coniac, cerul scapără înspre Bariera Traian, vorbim cu jupânul să ne pregătească un separeu, să vedem cui o să-i surâdă în astă seară Carol al II-lea la partida de poker, țiganul zice ceva oltenește, cărțile Aristocrat ne așteaptă cuminți în cutia lor, încă o carafă

de vin și parcă rochiile domnișoarelor devin străvezii, se lasă aerul răcoros al nopții, furtuna s-a depărtat, Take își ia priza de tutun și ne povestește ceva de o uzină de la Reșița, Vasilescu anunță că se retrage, unul glumește că iar îi naște nevasta, Vasilescu nu gustă gluma, ceasornicul arată zece fără zece, e devreme, trec două cupeuri, în ele recunosc o duduie arhicunoscută, maiorul R. îmi spune cu lux de amănunte de beteșugul calului lui, ce tratament i-a dat, ce om minunat e veterinarul cutărică, ce nevastă șolduroasă are, că mâine dimineață se duce la unitate, nu știu ce mai face și mai drege, etc, etc.

Partida se derulează încet, cocoșii încep să cânte, căscături mai dese și mai dese, încăperea este învăluită în nori de fum, Alecu termină banii și mai cere de la mine o sută, un automobil străbate Domneasca la oră târzie, îi întind bancnota, băiatul face din nou cărțile, iar se aude un cocoș dinspre gară, am un câștig de trei sute, cineva cheamă o sticlă de vermut, a! plus suta dată lui Alecu, fac semn să nu-mi toarne, ultima mână, eu și Johnny plecăm, strângem mâna celorlalți, Alecu a mai pierdut vreo cincizeci de lei, dar nu îndrăznește să mai ceară, aerul rece, sabie de oțel, luăm același cupeu, vizitiul somnoros, îl las pe Johnny, colț cu Ștefănescu, calul alb se pune din nou în mișcare, pe cer nicio lună, gura amară de la băutură și tutun, singurul cupeu pe Domnească, cer să mă lase imediat după Grădină, mai fac doi pași pe jos, mă dezmorțesc un pic, vorbe într-o curte, merg mai departe, să fie ora trei, nu mai scot ceasornicul, alt cocoș face recital, viață dezorganizată, m-apropii de casă, mirosul mahalalei, intru ușor, găsesc ibovnica plânsă, își făcuse griji pentru mine, dincolo, în casa bătrânilor, întuneric, o strâng în brațe, fac promisiuni, zice să mănânc, îi dau o sută, face semne a lehamite, ies afară să mai fumez niște tutun bun de Macedonia, aerul curat, mâine e duminică, simt ordonanța undeva în spate, îmi scoate cizmele, îi dau un șfanț, perechea de papuci, că bine-i acasă, zorii par că pocnesc înspre Brateș, ca să vezi, se face duminică, ce gust amar!, când nu te ia somnul, nu te ia...

Zgomot înfundat de piese grele, ce mama dracului!, băi, am adormit și uite că vin rușii, căpitanul cică-s la vreo patru kilometri în față, asta e groasă!, mă ridic, plutoanele sunt deja pe poziție, toată lumea în poziție de luptă, carele se urnesc greu, comenzile scurte, o durere scurtă de măsea, caut după o țigară, îl prind din urmă pe căpitan și-i cer una. O ridicătură, ce văd, pe toată valea dinspre Volovaka, pe unde trebuia noi să trecem, puzderie de ruși, dar puzderie, în uniforme închise la culoare, mogâldețele înaintează pe solul cretos al Donului, colonelul din flancul stâng ordonă foc, mitralierele noastre, demult pe poziție, deschid focul, panică în rândul inamicului, adăposturi individuale, schimburi sporadice de focuri, iau poziție cu două plutoane pe partea dreaptă în niște șanțuri naturale, ne despart un teren mlăștinos și un fel de drum de țară care se pierde mai în dreapta spre o ridicătură, la doi kilometri de aici trebuie că se ciocnesc tancurile, catiușele lor nu se aud, schimbul de focuri se schimbă într-o hărmălaie groaznică, soldatul P. e mort, chircit în fața mea, cu o grimasă groaznică, alți doi sunt prăbușiți mai în față, ai noștri recuperează rapid armele, praful masiv soarbe sângele băieților, înaintarea, vom lupta la baionetă, dau ordinul, toți le montează în același timp, liniște scurtă, trei clipe de liniște cât o veșnicie, niciun om sănătos la cap nu ar ieși din adăpost, nu ar ieși în bătaia gloanțelor pentru a lupta la baionetă, niciun nebun de legat n-ar face asta, niciun om normal n-ar da un astfel de ordin, dar poziția trebuie ocupată și cât mai repede, inițiativa înseamnă să îți salvezi viața și viețile camarazilor, în război n-ai milă, n-ai mamă, n-ai tată, ești tu și dușmanul pe care trebuie să-l sfâșii, o armată este pregătită să lase pe câmpul de luptă mii, zeci de mii de sacrificați, armata nu este nicidecum conștientă de asta, la urmă se trage linie și se constată grozăvia, atac la baionetă, pumnii sunt încleștați pe arme, atac la baionetă, repetă caporalii moldoveni, rușii sunt înjurați de toate cele sfinte, ieșim din adăposturi, mama lui de adăpost, dacă se putea numi așa, împușcături, urlete, hiene contra hiene, a noastre sunt mai tari, îi prăpădim, cât sânge, bine că n-au avut catiușa pe aproape, nu luăm prizonieri, toate plutoanele au fost exemplare, parcă mâncaseră jar, intrăm în valea ce dă spre Don, se strâng rândurile, în spate piesele de artilerie ale rușilor scoase din luptă, cadavrele grele ce vor rămâne pradă șacalilor, băieții noștri care nu vor mai vedea niciodată țara, mergem înainte, cineva cred că rămâne în urmă să sape gropi comune, sorele a intrat în niște nori zdrențuroși și își arată în răstimpuri fața, nu sunt nemți sau italieni în sectorul nostru, cred că ne-ar fi încurcat, ăștia nu știu să lupte, sunt mândru de ai mei, uite și gălățenii, un soldat și un caporal, înaintăm, acum se face ora patru, căpitane, să facem o haltă!, fumul țigărilor, cei răniți ușor continuă, trebuie să trec printre ei, îi îmbărbătez, împart cu mâna mea porții de rom, fețe vesele, glasuri răgușite, moartea nu mai e o problemă, suntem fiare până la capăt, când te lupți, te lupți, orice gând către casă, către iubită e fatal, să mergem înainte, nu vom cuceri Rusia, dar să-i ținem cât mai departe, ne apropiem de un sat rășchirat, înoptăm înaintea lui, cercetașii pornesc înainte să vadă ce e prin sat, colonelul îmi spune că n-a mai văzut așa ceva de la Mărășești, sunt mândru, dar nu vreau să o arăt, sunt și eu om, îmi întinde tabachera lui cu țigări bune, sporovăim, se lasă seara, îmi trece nu știu cum prin cap dizeuza, de ziceam că e încălțată precum iapa lui Eduard, eram într-o cârciumioară acum câțiva ani, că e îndrăgostită de mine și nu mai știu ce prostii, chestii muierești, ce vremuri, mirosul florilor de tei, ce face dizeuza, îmi cere cinci sute de franci, cu împrumut cică, crezi că îi mai vedeam înapoi, auzi, tu!, amorezată de mine, dar ce n-aș da acum s-o văd cum defilează în manej.

Poeme

Gheorghe Gurău
scriitor

Rondelul florilor de câmp

Crescute-s astăzi în sălbăticie
Să-ncânte ochiul nostru aşadar
Multicolor crescute în Florar
Al primăverilor drapel, solie…

Brânduşe, toporaşi de chihlimbar
Cicoare, roze, volburi, păpădie
Crescute-s astăzi în sălbăticie
Să-ncânte ochiul nostru aşadar…

Şi-nchid corola seara la chindie
Odihnă-şi cată parcă prin ierbar
În vaze de cristal puţin mai rar
Femeilor le-aduce bucurie…

Crescute în astăzi sălbăticie…

Rondelul florilor de măr

Ba alb cu roz ba roz cu alb în floare
Catifelate calm la mângâiere
Depozitare de nectar şi miere
Ciorchine prinse-n ramuri plutitoare…

Se leagăn în vânt şi adiere
În rouă-şi scaldă picul de culoare
Ba alb cu roz, ba roz cu alb în floare
Catifelate calm la mângâiere…

Sunt răsfăţate de senin şi soare
Încet încet din strălucit le piere
Şi-s transformate-n parfumate mere
Revin în primăvara următoare…

Ba alb cu roz, ba roz cu alb în floare!

Rondelul florilor de tei

Sublime în buchet aromitoare
Parfum discret miros aromă fină
Odorizant de zi pentru grădină
E teiul darul primăverii-n floare…

Considerate leac dureri alină
Nectar de vis în cupe-nfloritoare
Sublime în buchet aromitoare
Parfum discret miros aromă fină…

Păcat că omul deseori e-n stare
De a răni copacul fără vină
Cu gest nesăbuit ca să reţină
Aceste mângâieri de flori în soare…

Sublime în buchet aromitoare!

Rondelul unei flori de mac

Fluture cu coadă într-un lan aprins
Roşu purpuriu sângeriu cu pete
Pe un fond gălbui despletite plete
E un foc de paie cărbune încins…

Sub un soare dur suferind de sete
Creşte în tăcere nu se dă învins
Fluture cu coadă într-un lan aprind
Roşu purpuriu sângeriu cu pete…

Scos din lanul galben ocean necuprins
Cântat de poeţi în ritm de sonete
Ori reprezentat în culori palete
Îşi pierde valoarea şi-n final s-a stins…

Fluture cu coadă într-un lan aprins!

Poeme

Săndel Stamate
scriitor

Clipa cea de taină

Se-nvolbură clipa în aspre ninsori
Ce-ai vrea să-ți aducă, iubito, în dar
Fular de zăpezi, cămașă de nori,
Ori ceasuri ce bat mai rar

Clipa ne cheamă, clipa ne-alungă,
Clipa adună cocorii în luncă

Clipa croiește păcatului cale,
Clipa dezmiardă crinii din vale

Clipa respiră peste tinerii morți,
Clipa desparte/împreunează fragede porți

Ca o minune…

Eu
ninsoare de clipe sunt
între cer
și pământ

Și nimic nu este al meu
căci poem
voi fi

Grămăjoară de oase
Grămăjoară de cuvinte
Eu

Minunata doctrină

Nu viața se ridică peste moarte

Astfel când Unu apare
Din moarte răsare

Nu moartea urmează vieții
Ci negreșit solul morții
E viața cu scâncetul ei
La ne-sfârșit

Mic poem în „nu”

Lui Mihai Eminescu

Ca să nu rătăcesc drumul
Ca să nu pierd asemănarea
Ca să nu rămân fără tine
N-am să pot
Cum să pot
Să te uit de tot
Ca să nu găsească pustiul culcuș în toate
Ca să nu rămână cerul cu stelele nenumărate
Ca să nu bat cândva la porți ferecate
N-am să pot
Cum să pot
Să te uit de tot

Pentru ea…

Pe vremea când adoptam
Cu fervoare aproape religioasă
Toate iluziile părăsite
Prin gări, prin săli de judecată
Și chiar la margini de drum -
Le luam la mine, le îmbrăcam, le hrăneam
Și le mângâiam
Cu vorbe de neuitat

Pe vremea când suiam în cuiburi
Puii căzuți peste noapte

Pe vremea când înnebuneam teii cu versuri
Despre parfumul sânilor săi
Pe vremea aceea mă întreba
Ce-aș face eu pentru ea
Și numai pentru ea

Iar eu nu îndrăzneam să-i spun
Că pentru ea și numai pentru ea
Aș fi plecat bucuros în munți
Sau aș fi pornit un nou război mondial.

Poeme

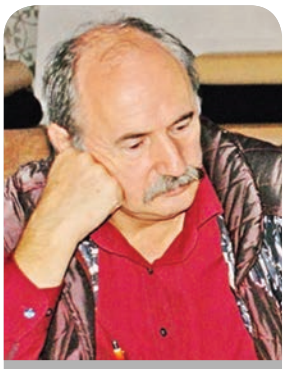

Virgil Diaconu
scriitor

Ceasornicul

Totul începe înspre seară, când ceasul din turn
își începe rondul de noapte.
Când ceasul din turn
își face rondul de noapte cu soldații lui prin camera mea.
Totul începe înspre seară, când scăpați din cazarma de fier
soldații ceasului pornesc să cucerească orașul.
Când merg pe străzi, deodată mă trezesc înconjurat de acești războinici care cred că totul li se cuvine.
De acești războinici care își ascut săbiile de privirile mele.

Totul începe înspre seară, când ceasul din turn
își face rondul de noapte cu soldații lui prin camera mea.
Prin sufletul uitat deschis. Vezi,
cei plecați aleargă toată noaptea prin mine.
Uneori deslușesc printre ei glasurile mamei
care mă cheamă din depărtarea grădinii, din albastru.
Glasurile mamei, care îmi leagă rănile cu mângâierile ei
și mă ceartă cu lacrima.

Ceasul din turn mă urmărește cu soldații lui, cu întunericul.
Soldați pe care nu-i mai dovedesc. Așa că până la urmă
va trebui să îmi strâng toate oștile și să accept lupta.
Și să închei noi alianțe cu Pădurea și Austrul.
Și să aduc la zi vechile mele tratate cu vrăbiile.
Tratate din vremea când toate locuiau într-un cuib:
în mâna Domnului. Da, eu va trebui să mă pregătesc
pentru lupta cea mare! Să-mi adun oștile și să ies în câmp,
la bătaie. N-am nici o teamă, Domnul este cu mine!
Deja Pădurea a pus pe fugă soldații cu verdele ei!
Și legiunile de vrăbii au dărâmat deja cu trâmbițele lor
zidurile întunericului. Ierihonul nopții.

Eu locuiesc într-un ceasornic.
În noaptea aceasta gândurile mele vor pleca la război.

Insula

Iasomia și sulful sunt orizontul în dimineața aceasta.

Prin hățișuri – sufletul tulburat.
Făpturi din altă lume au trecut pe aici, iar el le caută urma.
Nu-s decât vrăbiile, care dezvelesc în aer cărarea
pe care insula o ascunde printre pietre și ierburi.
Nu este decât goana șopârlelor, care cutremură ierburile.
Nu e decât cearta gaițelor căzură din cer.
Sunt chipurile pe pământ ale veșniciei.

Cine va cuteza să le numere? Oastea măceşilor înfloriţi
şi gaiţele care au cucerit văzduhul sunt tot atâtea cărări
pentru cel de curând sosit din cenuşile nopţii.

Oprită sub secure, cârtiţa va mai ţine o vreme în loc
foamea furnicilor roşii…
Încă o zi şi vei spune că nici nu a fost.

Nu te grăbi! Ai încă vreme să prinzi din urmă coţofenele,
aceste gânduri în alb şi negru care ţi-o iau mereu înainte,
fulgerând prin copaci.
Nu te grăbi! Soarele se va întoarce aici în fiecare zi
ca să dezgroape din întuneric surâsul tău cosit de neliniște…

De-acum poţi să scoţi spinul din piept.
Insula se trezește în tine cu toate făpturile.
Pe ramurile tale înflorește cântecul vrăbiilor,
pădurea îţi cotrobăiește prin suflet, în căutare de fragi.
Și râul îţi aleargă prin vene.

Din cârtiţa deschisă sub fulger aduni cenuşă
pentru tot restul nopţii,
opreşti întunericul cu o singură mână.

Coroană

Copilăria mea dintre două biserici…
Ea, strecurata printre bătăile de clopot,
ca să-i prindă pe sfinţi chiar în clipa
în care coboară din icoane pe pământ.

O copilărie plină de sfinţi, o biserică din care,
scăpată, lumina o ia la fugă pe străzi.

Copilăria! O noapte de Paște,
în care Învierea se împarte tuturor.
Tuturor morţilor şi tuturor viilor… Învierea!

Copilăria mea dintre două biserici.
Calc pe urmele ei cu prinţesa de mână. Cu lumina de mână.

Sturzul cântă un lied, care trebuie să fie sufletul lui Iov,
după ce şi-a pierdut fiii.
Chiar şi toamna trece prin sufletul meu cu toate cuiburile.
Cu toate vrăbiile pe care Domnul le îngroapă în ramuri
ca să încolţească la primăvară.

Copilăria, neînvinsa copilărie!
Care cu sabia ei de lemn scurtează de cap balaurii nopţii.
Care mă ia şi-acum de mână prin crâng:
sunt fluturele, sunt toate culorile care bat din aripi spre tine.
Sunt albina care bate cu aripa ei la poarta narciselor.

Copilăria! Care se ascunde seara în braţele mele.
Care ţipă în somn. Pesemne coroana de spini i se arată în vis,
coroana de spini începe să se vadă… Spin cu spin – să se vadă.

Copilăria, care până la Apocalipsă mai are atât de puţin.
Singurătatea mea urcă în Lună.
Nici nu mai ştiu pe unde mi-am lăsat, aseară, gândurile.
Să fie ele merele din capul copacului? Însângeratele mere?
Nici sufletul nu mai ştiu pe unde l-am pierdut.
Să-l fi uitat la greieri?
Să fie el cântecul sturzului, după ce şi-a pierdut fiii?

Copilăria, neînvinsa copilărie!
O flacără cu mâinile goale, în luptă cu întunericul.
Cu spinii.
Şi cum taie unul câte unul capetele întunericului,
ea mă scoate în fiecare dimineaţă victorios din hăţişurile nopţii.
Din hăţişurile coroanei de spini.
Copilăria, neînvinsa copilărie!

Poeme

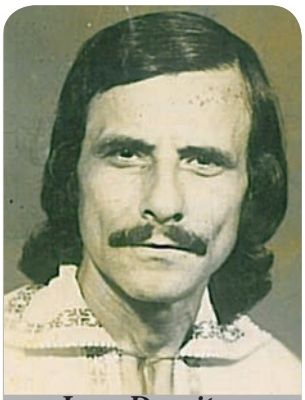

Ioan Dumitru Teileanu
scriitor

Diorasnă rural

Scârțâie drumul sub roțile carului
Mini felinare pâlpâie prin iarba rece
Greierii-ntr-un ritual nesfârșit
O strigă, părăsește, strigă paguba din ziua apusă
O palmă căzută din patul timpului e ziua opusă de apus.
Un dulău sparge liniștea însoțită cu lungi hămăieli.
Oscilantă luna conturează în zare
fânul din car, pare monedă roșie
ducând în spate aștri vibranți.
Cătunu-i departe licărind în ochii vitelor.
Mânașul plugar ajută cu o funie împletită-n coarne la mersul tărăgănat
Ceru-i obadă ruptă aprinde atelajul plin de lacrimi.
Lung duel între viață și moarte pe tenul fățarnic al nopții
Cornutele suflă cald peste trupul căzut în praf.

O buclă în sentiment

Femeie ce-ți duci păcatu-n brațe
Înfofolit-n zdrențe murdare pășești
greu cu a ta povară prin scârțul zăpezii
greaua iarnă te duce spre un colț
de stradă fluctuant, cauți loc ferit
de vifor și omăt,
Cu ochii albaștri aprinși de lampa milei
fără să-ntinzi mâna.
Un bărbat-n haine calde-i oferă un măr
și două felii de pâine,
Un țânc cu ghiozdan în spate îi pune
peste palme reci cornul și laptele școlar,
O matracucă cu toate smacurile unsă
lascivă-i aruncă un bănuț în poala rece.
O bătrână-i oferă un covrig și o haină.
Frigul parșiv-și înfige colții prin hainele ponosite subțiri și reci.

Acei ochi frumoși puteau fi dansatoare
când ghiața devine oglindă,
Putea fi Valentina Tereșkova legănând
enigmaticul cosmos cu melos pământesc
sau lebădă albă cu poantele unei balerine
Picioarele tale pe tocurile stepului american
să fie egală cu Ginger Rogers,
Având toate octavele muzici să cânți
precum Yma Sumac

Crede, la naștere când s-a-mpărțit norocul
și izbânda a lipsit.

Adusă de spate seara cu lehamite-n suflet
nehotărâtă curge la casa plină peste
cap cu nimicuri-mprăștiate și murdare
un covrig, puțin lapte, pâine, două mere,
câteva parale amăgesc foamea prin
somnul pierdut al nopții.
Copilul cu două brazde din lacrimi adoarme visând
Feți-frumoși născuți din amarul cuprinzător.
Coșmarul dimineții dă buzna peste ei.

’968 undeva în Europa
în memoriam IAN PALACH

Planeta calcă în ritm de cizmă.
Semeni nu faceți crez din șenile
și pneuri,
Umbre prea multe umbre pe fereastra continentului meu
Interesul prezent sacrifică gloria
trecutului și moarte în viitor.
Filă cu filă adun din istoria rotitoare
Evrica! lecția umană uită orice general
fost cândva învățăcel,
Cineva ce-și rezervă numele în mapa posterioară.
Cu luciri de foc pustiind vizibil guștarul
de prin grădini,
Zadarnic florile tremură-n aplecare
să apere drumul dorit și promis,
Orice polog umblăm priviri cu fața erodată vizibil,
Orice răzor plânge la miros de motorină
arsă agresiv,
Fluvii culturale rămase prin veacuri
devin tabu pentru prostimea truditoare.

Lângă o statuie celebră se consumă în
tăcere de piatră cel mai zguduitor
Auto-Dafe !

O poezie a cunoașterii

Mihail Gălățanu
scriitor

Un titlu cu o dublă semnificație

În noul său volum, ***Îndrăgostirea de zmeu***, pe care l-a pregătit, cu răbdare, șapte ani de zile, Petre Rău se arată un surfer al poeziei. Plutește pe deasupra apelor, consemnând evenimente istorice (nașterea sa pe când tătucul Stalin tocmai murea!), dar dovedește că știe și lecția epicului.

Cu alte cuvinte, o evoluție vădită există. Din capul locului trebuie spus că o autocenzură mai drastică nu i-ar strica deloc. Pe el, însă, îl dă lirismul afară din casă mai mereu, acesta este motivul pentru care este și debordant, supune cititorul la un efort de înțelegere. Și este aplecat spre a povesti în poezie, ceea ce, ca simplu fapt de tehnică, nu strică, ba dimpotrivă, asigură cursivitate discursului liric, care nu mai este la fel de lapidar și fulgurant.

Călătoria aeriană, în bătaia vieții

Îndrăgostirea de zmeu poate avea o dublă semnificație. Prima ar fi o îndrăgostire de zmeul care, pată de hârtie, zboară prin aer, simbolizând atât călătoria aeriană cât și rătăcirea, uneori chiar cea fără voie, în bătaia vieții/călătoria noastră existențială, profundă - iar nu o călătorie neînsemnată.

A doua semnificație ar putea ține și de îndrăgostirea de zmeul poveștilor, povestaș/povestitor sau geniul malefic (maleficarum), căci - știut este - zmeul, în basme, este o entitate care îl pune la încercare pe Făt-Frumosul care suntem/sau în care ne proiectăm.

Pe jumătate zmeu, pe jumătate Făt-Frumos

Acum, însă, în anul de grație 2015, Petre Rău (ontologic vorbind, rău, dar bun, zmeu dar și făt-frumos :), totodată, în aceeași piele!), nu mai riscă să fie ars pe rugurile oricărei intoleranțe (fie ea și stilistică). Și, oricum ar fi, semnificația este figurată, dar - atrag atenția - și cognitivă, pentru că poezia de față este una a cunoașterii.

Dacă veți întâlni, printre titlurile cărții, leme, teoreme și axiome, ar fi bine să nu uitați că autorul este un matematician, iar nu unul oarecare, ci chiar unul de forță. A făcut carieră în matematici, câștigându-și, cu asta, și existența.

Precedente de luat în calcul

Nu că precedente nu ar exista în literatura română, ba încă mai multe; ar fi suficient să amintesc măcar două: iar aici îl amintesc pe Solomon Marcus, ori, ceva mai celebru, pe Dan Barbilian/Ion Barbu.

Așadar, Petre Rău urmează, în acest sens, o cale deja prefigurată de nume ilustre din generația anterioară.

Lumea este numai o ipoteză sau o teoremă care abia așteaptă să fie demonstrată, sub semnul lui unu, acel unu ceresc, al divinității.

Nostalgii ale copilăriei

Dincolo de armătura matematică, stau subtile și gingașe rostiri, adresate mamei, tatălui sau Nicoreștiului natal, toposul natal îl alătură altor colegi de generație.

Mai mult, toposul devine, de-a dreptul, o temă recurentă, la care converg ecouri din mai multe poeme.

Spiritul locului, așadar, adie prin toate acestea.

În spirit metafizic

Dar, în operă, mai adie și un spirit metafizic, abstract. Căci, în poezie, lui Petre Rău îi place să se interogheze asupra marilor probleme existențiale, despre care vorbește pe înțeles, spre a-l pricepe - și nicidecum cu un spirit abscons, ermetic, propriu în genere matematicienilor, despre care se spune că au o minte abstractă prin excelență. El, deci, ne vorbește pe înțeles, spre a-l putea pricepe.

Universul său, ca și al nostru, e conturat din iubire, de aceea, din loc în loc, vom întâlni și niște poeme de dragoste bine conturate.

Petre Rău este nerăbdător să ne spună, ceea ce e bine, dar, uneori, poate că și rău, explicând tensiunea și torentul liric al poemului. De aceea, fluxul poematic vine ca o avalanșă copleșitoare - și cuceritoare, în același timp. Partea bună a lucrurilor este că are suflu, iar asta îl îndeamnă la scris.

Semn că harul, atât cât este el, încă nu s-a epuizat.

Expresii celebre

„Om de Neanderthal”
„L’Homme de Néanderthal”
„The Neanderthal Man”

Theodor Parapiru
profesor, scriitor

Studiul arborelui genealogic al speciei umane este fascinant prin etapele pe care antropologia le consemnează într-o scară evolutivă constituită cu mijloace moderne de cercetare – de datare, de analiză, de studiu comparativ al osemintelor fosile etc. – care nu neapărat sfidează spiritul operei divine de creare a omului, ci îl explorează cu puterea inspirată a limitelor. Antropologii par a fi de acord că primul reprezentant al speciei *Homo*, care prezintă o conformaţie anatomică apropiată de a omului modern, este *Homo erectus* (din *Homo habilis*, descins din *Australopithecus afarensis*). El confecţionează unelte de piatră cu muchie ascuțită, trăiește în grupuri mari și înregistrează o neverosimilă creștere a volumului cerebral.

În 1856, în Valea Neander din Germania, sunt descoperite fosile umanoide prezentând caracteristici inhibante pentru concepţiile care impuneau prejudecăţile ştiinţifice ale timpului. Este atestată specia *Homo neanderthalensis* cu o conformaţie puternică a scheletului, mâini lungi și masă musculară considerabilă. Chiar dacă superioritatea *omului de Neanderthal* este indiscutabilă, în raport cu înaintașul său (creier mai mare, utilizează unelte mai bune, vânează în cete, este viguros, ager, are capacitate sporită de adaptare la condiţii noi de existenţă, este capabil de sentimente, își îngroapă semenii decedaţi), influenţaţi de fizicul lui grosolan și masiv, antropologii l-au înfăţișat ca pe o făptură nedesprinsă din starea de animalitate, ca pe o brută de peșteră, lipsită de alte calităţi decât instinctele și forţa.

Cu totul inexplicabil, în urmă cu aprox. 40000 de ani, neanderthalienii dispar de pe scena evoluţiei, lăsând loc tipului *Homo sapiens*, mult mai bine dotat pentru supravieţuire. Unele opinii îl identifică pe cel înlocuit cu enigmaticul Yeti (v. *Yeti, Omul Zăpezilor*), conservat în nișe ecologice (munţi, junglă, tundră, taiga). Studii recente ale savanţilor specialiști în domeniu demonstrează că ADN-ul uman este substanţial diferit de al specimenului de Neanderthal. Constatarea conduce la ideea că *Homo Sapiens* l-a înlocuit pe *Homo Neanderthalensis* în procesul fabulos de evoluţie a speciei, având în capacitatea de comunicare argumentul decisiv – se pare că neanderthalienii nu aveau faringe, element esenţial al aparatului fonator. Limbajul lui *Homo Sapiens* a făcut posibilă organizarea, așadar, supravieţuirea și dezvoltarea noii linii evolutive.

Expresia „om de Neanderthal” desemnează o persoană lipsită de educaţie și de sentimente, cu un comportament primitiv și brutal, în ordinea căreia forţa fizică se constituie drept argument decisiv.

Atenţie cu Adevărul pe scările mici!

a.g. secară
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Poetul despre care spuneam că a inventat, într-un fel, îndatorat fiind jurnalismului, editorialul haiku ca specie lirică, Mihai Vintilă, revine cu o aceeași obsesie pentru felul în care putem sau nu spune adevărul…[1]

Aparent, formei i se dă prioritate în raport cu substanţa, autocritica aducându-şi o contribuţie la această punere în abis care este forma de artă practicată momentan, exagerând mai mult sau mai puţin, de către M. Vintilă. O punere în neant, dacă ne luăm după conţinutul poemului „Coborârea în abis”, unde se forţează limitele limbajului: „Nu sunt poate poet/ N-am fost și nu voi fi/ Numai că uneori mă rod cuvintele/ Și mușcătura lor devine sânge/ Și mișcă-n vene cu putere/ Ajunge-n creier și supune/ Voința de-a nu fi./ din ne-poet, ne-fost,/ M-am transformat/ Și versul învăluit în mine/ Respiră, bea,/ Degetele tremură-n scris/ Și gândul meu coboară-n abis/ Poet de azi,/ Ne-fost de vis.” (p. 9)

„Ne-fostul de vis” îndrăznește interesant să inventeze altfel de oglinzi: „Resturi de vieţi/ Zac aruncate/ Și umbrele timpului pândesc/ Să facă în ele case/ Cu ziduri de suflete/ ferestre de vise/ Fundaţii de vreme…/ Uitate./ Așa roase, găuroase/ Îmbrăcau clipe/ Ce-au fost odată/ În toate.”

Mihai Vintilă nu este un seducător al poeziei și nici nu vrea, probabil, aceasta. El vrea ca actul creaţiei să fie simplu, nu neapărat anti-calofil, dar nu „frumusețe de dragul frumuseții”, să ajungă „Dincolo de aparențe”, după cum i se intitulează un poem (p. 11). Apelează la suflet (chiar se și operează pe acesta, p. 15, deși, surpriză, sufletul i se ascunde într-un fel oarecare) în negocierile cu doamna raţiune, recunoscându-și ființa furtunoasă, activă… Cu ochii la soare, descoperă… „pete de suflet”: „Gândul bun/ Zboară prin fire/ De neuroni obosiţi/ Când adevărurile mari/ Pot fi scrise cu litere mici” (p. 17), leit motivul devenind obsedant…

Este parcă mai atent la vocea inspiraţiei, dacă nu a muzei: „Tot ce ai uitat în noapte/ revine parcă-n șoapte” (p. 13). Refugiat „acolo unde cerul/ S-a sprijinit/ Să nu cadă”, este, poate, la un pas să devină un neo-cinic, dacă nu chiar un neo-avangardist (cartea este ilustrată de lucrări ale unui cubist, Juan Gris): „Un câine lătra la lună/ Să vină mai aproape/ pentru a putea vedea/ urmele pașilor mei/ Pe care i-a adulmecat/ Atunci când sufletul/ Hoinărea/ Pentru a găsi/ Câinele”

Revolta sa scriptică poate veni și de la… observaţii precum: „Am văzut oameni mari/ Ce amăgeau poezia/ Am urmărit consacraţi/ Ce preamăresc prostia…” (p. 31)

Probabil esenţializarea dusă la extrem nu-i va ușura apropierea cititorului, dar poate nu acesta este scopul! Oarecum, poezia sa este precum iepurele speriat din „Ideea de real”: „Plutește-n ireal/ Dincolo de universuri” (p. 38). Literare, critice… Totuși, când duhurile lemnelor se ridică în nopţi de iarnă, se mai amintește și de speranţă (p. 40)… Poate sosește și „destinul de luptă/ pentru a începe/ să fii om”…

Oricum, cum spuneam și altădată, ludicul este important pentru arta poetică a lui Mihai Vintilă: „Mi-am ascuţit creioanele/ Și le-am făcut mici/ Atât de mici/ Că le-am putut aduna/ pe toate într-o lamă de ras.// Am început apoi/ Să răzuiesc literatura/ Bărbilor prea dese/ Și-n tăietura mea,/ imagine a realităţii,/ S-au înmulţit petele de sânge”. Este un fragment din poemul „Mici lame de ras”, care se termină (p. 46) prin „Amuzat, am continuat”…

Pe noi poate să ne amuze sau nu scrierile sale în care „totul e pulbere de adevăr”, poţi chibiţa lângă jocul său de-a șotronul vieţii cu pulberea sus numită, cartea sa poate fi luată ca o schiţă a realităţii care încearcă să ne convingă că paradisul e dincolo de litere, amintindu-ne că o cădere în păcat întotdeauna este dată de mușcătura vorbelor spuse sau nu, conform poemului „Esenţe” (p. 64).

Pisica sa este uneori la fel de convingătoare prin simplitatea sa, conform poemului „Simplu” (p. 65). Și aici nu sunt deloc maliţios. Experimentul său liric chiar trezește curiozitatea și are toate șansele să traseze un drum nou, greu de descris ori de ghicit: „Învârt între degete/ Ultimele litere/ Înainte ca ele să moară./ le-am folosit, le-am umilit,/ Când sus au fost și apoi în jos./ Cu ele am bătut ţărușii/ Cu ele am cioplit din idoli…” (p. 73)

Despre pericolele acestui drum poate nici nu mai este necesar să spunem ceva. După cum observă și M.Vintilă, făcând pași într-o anumită direcţie în acest deșert imens al potenţialităţii, urmele pot dispărea. A se vedea „Urme”, p. 72: „Înainte urmele mele erau simple/ Mici și dese/ De om împiedicat de viaţă./ Acum observ că/ Dispar după fiecare pas.”

Dar se pare că au început niște negocieri dure cu Timpul (p. 74), la „colţ de Bărăgan”, ascultându-se Siretul. „Acolo”, fluturii învinge cuiele, dar nu se știe cu ce preţ „în lumea asta/ a minciunii ambalate”, acestea fiind, totuși, ultimele cuvinte ale cărţii scrise de un camusian străin, rătăcit în Siliștea Brăilei.

Note:

1. Mihai Vintilă – Adevăruri mari scrise cu litere mici, Ed. InfoEst, Siliștea, 2015

Literatura și Arta
„capul de pod” al rezistenței identității naționale de dincoace și de dincolo de Prut (II)

conferinţă publică susţinută de acad. ***Nicolae Dabija****, Academia de Ştiinţe a Republicii Moldova, redactor şef „Literatura şi Arta”, prelegere susţinută în cadrul Congresului internaţional „****Pregătim viitorul promovând excelența****”, al Universităţii „Apollonia” din Iaşi, ediţia a XXV-a*

Nicolae Dabija
academician, scriitor

Un vot de blam

În Cartea albă a Securităţii se scrie cum eu, cu Grigore Vieru, atunci când au avut loc manifestările dedicate marcării a 100 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu, la 15 iunie 1859, căutam prin Bucureşti o maşină de tipografiat cu grafie în limba latină, şi cum Securitatea ne punea piedici ca să nu obţinem o permisiune din partea CC al Partidului. După ce am găsit maşina într-un anticariat de obiecte vechi, cum a fost descrisă în operaţiune, cum i-a fost impus celui care era proprietar, vânzător, să închidă magazinul, până a plecat trenul nostru, peste câteva zile. Cine ne-a salvat? Un preot, pe care-l cheamă Vasile Ţepordei. Acest preot basarabean a tăiat de la maşina lui de dactilografiat literele şi ni le-a adus, într-o pungă, cu care am trecut apoi graniţa, le-am pus la o maşină de dactilografiat cu caractere şi grafie rusească şi în felul acesta am putut face în continuare numerele cu grafie latină! Vreau să-i mulţumesc aici lui Cassian Maria Spirirdon, pentru că atunci, în următoarea lună, am venit la Iaşi şi el mi-a dat maşina lui, personală, a luat-o de pe masă şi mi-a dăruit-o! Cu acele două maşini de dactilografiat noi am putut face săptămânal revista „Literatura şi Arta”, cu grafie latină, ăsta a fost un început. Dar în acea perioadă grea am avut şi susţinerea scriitorilor de la Moscova, trebuie să recunoaştem cinstit şi sincer acest lucru. La 28 iunie 1988, caz unic în tot lagărul socialist, „Literatura şi Arta” a publicat, atenţie! „Un vot de blam la adresa CC al PC din RSSM”, Comitet Central care nu mai ştia ce să ne facă. Am fost convocaţi la Moscova, la Secţia de Propagandă şi Agitaţie, unde erau un domn Egorov, şi cu secretariatul Uniunii Scriitorilor din URSS. Cei care ne-au apărat au fost scriitorii ruşi. Cu câţiva ani în urmă, când i s-a dat lui Evgheni Evtuşenko „Steaua României”, i-a dat-o Băsescu, am văzut proteste în presă şi atunci i-am povestit lui Adrian Păunescu cum ne-a apărat pe noi Evgheni Evtuşenko la acea întrunire. Secretarul general al CC al PC al Republicii noastre pentru ideologie, după ce a a intrat toată lumea, a spus că tot ce se întâmplă rău în Republica Moldova e din cauza revistei „Literatura şi Arta”. Atunci s-a ridicat Evtuşenko, şi l-a întrebat

„Cine sunteţi Dvs?”

„Cum cine sunt? Eu sunt secretarul cu ideologia!”

„Dvs. sunteţi secretarul cu ideologia? Pe timpul lui Gorbaciov? Pe timpul lui Stalin, poate mai înţelegeam!”

În felul acesta noi am ieşit victorioşi de acolo sau oricum, am scăpat. Ne-au mai apărat secretari ai Comitetului de conducere ai Uniunii Scriitorilor din URSS. Moscova scriitoricească ne-a ţinut partea. După aceea, la toate plenarele şi congresele Uniunii Scriitorilor din URSS, în Rapoartele prezentate de Vladimir Karpov, Primul secretar al Uniunii Scriitorilor sovietici, se afirma de fiecare dată următoarea frază: „cele mai bune reviste literare din URSS sunt «Literaturnaia Gazeta» de la Moscova şi «Literatura şi Arta», din Chişinău”! După una din aceste plenare, mi-a povestit acest lucru Vercenko, secretarul CC al Uniunii Scriitorilor din URSS, lui Karpov i-a telefonat acest Neculai Bondarciuk, secretar pentru ideologie, şi i-a reproşat că

„Aţi numit între publicaţiile cele mai bune şi «Literatura şi Arta» din Chişinău. De unde ştiţi că e o publicaţie bună, Dvs. o citiţi?”

Răspunsul lui Karpov a fost genial,

„De ce ar trebui să o citesc eu? Mă uit ce tiraj are!”

Ca exemplu, „Literaturnaia Russia”, organ al Uniunii Scriitorilor din Federaţia Rusă avea tirajul de 60.000 exemplare, la o populaţie potenţială de 260 milioane de cititori. „Literatura şi Arta” din Chişinău avea 260.000 abonaţi.

Scriitori condamnaţi la moarte pentru metafore

Am avut mulţi abonaţi şi datorită Comitetului Central al PC. În toamna anului 1988, CC al PC, a interzis abonarea la „Literatura şi Arta”, în august 1988,

şi atunci la Chişinău a avut loc o mare manifestare de protest, şi tocmai pentru că abonarea a fost interzisă a crescut brusc tirajul! Fiecare om de bună credinţă considera de cuviinţă să-şi aboneze rudele, prietenii, cunoscuţii, unii primeau câte 4- 5 exemplare, nici nu mai ştiau cine i-a abonat, bibliotecile satului, alţii se abonau ca protest, câte zece exemplare, alţii ca formă de sprijin, a fost o formă de solidarizare a întregului nostru popor, au fost momente bune. Eu am avut intentate procese penale, pentru o caricatură a unui pictor, Dumitru Trifan. La 1 decembrie 1988, mi s-a întocmit dosar penal, pentru că îmi băteam joc de alfabetul chirilic, în care scriu atâtea ţări (erau numite Bulgaria, Serbia, fostele republici sovietice) şi câte milioane de oameni, de care noi ne batem joc. În acea perioadă, am publicat Mircea Dinescu, „Poezii interzise", Ana Blandiana, au fost momente de entuziasm.. Să vă spun şi un banc, care circula în Chişinău în acea perioadă: un moldovean îi telefonează altui moldovean, atunci când telefoanele erau ascultate:

— Ai citit „Literatura şi Arta" de azi?

— Nu, n-am citit, da' ce-i acolo?

— Asta nu-i discuţie de telefon!

Adică în „Literatura şi Arta" se publicau lucruri care, se părea, că nu trebuie discutate nici măcar la telefon! Prin ceea ce am publicat noi, am încurajat mulţimile, în acea perioadă când era nevoie de susţinere. În 1990, la 1 martie, „Le Figaro", într-un articol semnat de Victori Lupan (fiul lui Nicolae Lupan, corespondent la Europa Liberă, noi în 1988 publicam articole ale lui Nicolae Lupan în „Literatura şi Arta") scrie că „Literatura şi Arta" din Chişinău este publicaţia literară cu cel mai mare tiraj din Europa estică, dar spune că publicaţia a jucat în mişcarea de eliberare naţională din RM acelaşi rol pe care l-a jucat Televiziunea română în Revoluţia din decembrie 1989! Din păcate, zic cu regret, cunoaştem şi noi greutăţi financiare. Anul trecut am avut o serie de manifestări dedicate aniversării a 60 de ani de la apariţia primului număr. Este publicaţia culturală din Republica Moldova cu cel mai mare stagiu. Până în 1989 în RSSM erau două publicaţii, „Literatura şi Arta" şi era „Moldova socialistă", organul Comitetului Central al Partidului, şi noi am câştigat şi prin faptul că polemizam cu acel organ de partid. Am început a vorbi despre Literatura română. Cineva a avut mari necazuri pentru că a vorbit de Mihai Beniuc, de poezia lui socialistă, comunistă, dar la noi au existat şi scriitori condamnaţi la moarte pentru metafore. Petre Ştefănucă, în 1944, pentru că spunea că limba română este limba vorbită de basarabeni, Mihail Curecheru, prozator, condamnat la moarte pentru că manuscrisele lui erau scrise în grafie latină, şi eu am fost dat afară din Universitate în anul III, pentru că mi s-au găsit conspecte pe care eu, într-o frondă, le făcusem în grafie latină. Alfabetul latin era considerat duşman în lupta de clasă.

Nicolae Ţurcanu, scriitor din Transnistria, condamnat la moarte pentru o strofă:

„Salut dulce Românie
Soră, frate, mamă, tată,
Noi îţi spunem bună ziua,
Şi adio, niciodată!" ,

poezie scrisă în 1941.

Un exemplu interesant a fost cel al unui deţinut politic, Nicolae Istrati, care a fost condamnat la moarte pentru o epigramă. În 1947, când mureau basarabenii ca muştele, în Basarabia a apărut o epigramă, scrisă de mână, transmisă de mână, de la unul la altul, în mii, zeci de mii de exemplare, toţi o ştiau pe de rost,

„Şi acest martie de mărţişoare este plin,
În astă cea mai tristă primăvară,
Aş vrea să-i dăruiesc un mărţişor şi lui Stalin,
De gât c-o piatră grea de moară!"

O epigramă mai mult tristă decît veselă. Povestea Nicolae Istrate, un tânăr de 18 ani: „Când am fost arestat, eu în viaţa mea nu am scris nici o poezie şi nici o epigramă, dar când am fost arestat şi m-au întrebat:

— Tu ai scris poezia?

Am zis:

— Eu!

Dar nu o scrisesem eu şi am fost condamnat la moarte". După aceea, i s-a comutat pedeapsa: 25 de ani de închisoare. Când era preşedinte Mihai Ghimpu, l-a decorat cu cea mai înaltă decoraţie a Republicii Moldova, Ordinul Republicii, post-mortem. Şi am aflat că de fapt trăieşte într-un sat neştiut, Ruseştii Noi. A venit la redacţie, eu am zis să-i public poezia dar el a spus din nou, dar nu am scris-o eu, iar în închisoare, acolo m-am mai întâlnit cu vreo zece autori ai acestei epigrame!

Acest fapt vorbeşte despre drama prin care a trecut literatura noastră. Spre exemplu, Mihail Sadoveanu a apărut la Chişinău, „Mitrea Cocor", „Nicoară Potcoavă", dar a fost tradus, din româneşte, erau schimbate câteva cuvinte, dar s-a pretins că s-a făcut o traducere din limba română în limba moldovenească! Faptul că am rezistat, că ne-am întâlnit, că vorbim, este o minune a lui Dumnezeu, pentru că cei care s-au lăţit peste noi în 1940, au planificat totul pentru ca atunci când ne vom revedea, să nu ne mai recunoaştem! În fosta URSS până şi siamezii aveau paşapoarte de naţionalităţi diferite! Una din misiunile omului de cultură este să popularizeze valorile acestui neam, care sunt comune de o parte şi de alta a Prutului!

A consemnat
prof. univ. asoc. ***Pompiliu COMŞA***

Un roman pamflet

Ioan Gh. Tofan
scriitor

Instituţia prozatorului Gheorghe Bacalbaşa îşi propune să urmărească pe mai departe destinul câtorva dintre personajele romanului *Domiciliu obligatoriu*, alături de acestea apărând şi nume noi, unele foarte dornice de afirmare prin orice mijloace. Acţiunea noului roman începe imediat după evenimentele tragice din decembrie 1989. În haosul instalat în instituţiile statului directorii sunt daţi jos fără multe menajamente, în locul lor instalându-se tot soiul de profitori ai momentului. Nici Institutul de Chirurgie Generală şi Reparatorie nu scapă de această schimbare brutală. Directorul general Nicolae I. Nicolae, care se afla de ani buni în fruntea instituţiei, urmându-l la tron pe Cezar Hobiţă, care fugise în străinătate (după ce îl înlocuise pe maleficul Zugrăvescu, care sucombase în plină glorie), speriat de cele care se întâmplau în Piaţa Universităţii, se grăbeşte să-şi ia Dacia neagră, cu număr mic, din garaj, şi s-o ascundă de ochii mulţimii în Mereni, comuna natală. La întoarcerea în spitalul institutului are surpriza neplăcută să afle că angajaţii, în frunte cu doctorul Horia Preda, o mai veche cunoştinţă de-a noastră, ales în fruntea Frontului Salvării Naţionale, încropit la nivel de spital, au hotărât să nu mai fie director general. Ba mai mult, doctorul Nicolae este luat la întrebări de Horia Preda. De pildă cam ce-ar putea şti dumnealui despre înfometarea deliberată a oamenilor pe vremea regimului abia înlăturat sau despre decesul femeilor care şi-au provocat singure avort. În atare situaţie directorul demis de salariaţi pleacă spre Facultatea de Medicină, unde are catedră, dar constată că şi aici domneşte anarhia. Suntem informaţi că „facultatea de Medicină arăta ca Institutul Smolnâi pe vremea revoluţiei bolşevice”. Studenţii preiau conducerea şi îl dau jos pe rector, înlocuindu-l rapid cu un ins mediocru. Nicolae I. Nicolae încearcă totuşi să-şi ţină cursul, dar este boicotat de studenţi.

La spital nu durează mult şi doctorul Preda este instalat director general cu sprijinul liderului studenţilor, Codruţ Bunea, un tânăr infatuat şi diabolic, ajuns membru al Senatului Facultăţii de Medicină. Mariana Cotoi, asistenta şefă, care se învârtise de un certificat de revoluţionară, este aleasă lider sindical al cadrelor medii şi devine mâna dreaptă şi eminenţa cenuşie a doctorului Preda, cea care înnoadă şi deznoadă, arogându-şi dreptul de a intra oricând în biroul directorial fără să bată la uşă, privilegiu de care se mai bucură doar studentul Codruţ Bunea. Cei care au citit *Domiciliu obligatoriu* nu vor fi surprinşi probabil de arivismul proaspătului director, medic excelent de altfel, spre deosebire de cel care îl persecutase cândva, tiranicul şi incompetentul Zugrăvescu. Atunci când, în trecutul tinereţii sale, doctoriţa Lujeriu a fost dată afară din spital şi expediată într-un colţ uitat de ţară, nu a sărit s-o ajute, deşi o aprecia, de teamă să nu-i calce pe urme. Când Mariana Cotoi îi propune proaspătului director general să o aducă înapoi, în clinică, este de acord, nu neaparat din empatie pentru exilul nedrept. De un chirurg bun e nevoie întotdeauna.

În paralel cu evoluţia epică a scrierii, asistăm la desfăşurarea evenimentelor politice. În capitolul 23 sunt făcute, succint, portretele lui Silviu Brucan şi Corneliu Coposu, amândoi membri importanţi ai noii elite politice, dar situaţi în tabere diferite.

Ioana acceptă să se întoarcă la clinică mai mult pentru că dorea, în felul acesta, să se rupă de un trecut care o marcase. Acolo, la exploatarea minieră, cunoscuse un bărbat pe care-l iubise, căsătorindu-se cu el, dar care se dovedise a nu fi chiar soţul ideal. Violenţa şi gelozia gratuită a acestuia, ca şi veşnicile flori pe care le aducea de fiecare dată, ca o condiţie obligatorie a împăcării, credea el, o hotărâră pe doctoriţă să divorţeze. Plecând în capitală, ar fi pus distanţă între ea şi fostul soţ, care continua s-o sâcâie cu vizite nedorite. Ioana revine într-un Bucureşti în care preşedintele Iliescu, agasat de cererile opoziţiei în frunte cu venerabilul Coposu, reacţionase cam neortodox faţă de oponentul său politic, reproşându-i, plin de indignare partinică comunistă: „Îmi băgaţi sula în coaste!”.

Prozatorul ne prezintă un Bucureşti în care „speranţa şi teama" plutesc deopotrivă în aer. Comentariile sarcastice, legate de evenimentele din ţară, tind spre pamflet. La spitalul clinicii, directorul general o întâmpină cu o îmbrăţişare de convenienţă pe Ioana Lujeriu, îmbrăţişare care nu poate şterge amintirea unui moment penibil din trecutul amândurora. Ascensiunea fulminantă a doctorului Horia Preda continuă, fiind ales conferenţiar de către senatul Universităţii format încă, în mod egal, din profesori şi studenţi. În capitolul 37 îl cunoaştem pe doctorul Andrei Câmpeanu, medic de circă în Bilciureşti până la sfârşitul anului 1989, prieten cu inginerul Tudor Stroescu, care lucrează la Staţiunea de Maşini şi Tractoare din aceeaşi comună. După revoluţie amândoi pleacă la Bucureşti, Câmpeanu dornic să se afirme în domeniu, iar Stroescu de nevoie, deoarece SMT-ul ajunge cimitir de fiare vechi. Doctorul Câmpeanu, bun profesionist, reuşeşte, în urma unui examen susţinut cu succes, să fie angajat de Institutul de Chirurgie Generală şi Reparatorie, ca medic chirurg. Aici, de-a lungul anilor, îi va fi rival, în cursa spre afirmare, Codruţ Bunea, fostul lider al studenţilor, ajuns medic între timp. Bunea e deplorabil ca medic chirurg, dar se află mereu cu un pas înaintea lui Andrei Câmpeanu datorită susţinerii lui Preda, care nu uitase cui îi datora scaunul de director, reuşind să fie trimis la specializare peste ocean, la Chicago.

În ceea ce-l priveşte pe inginerul Stroescu, prietenul lui Andrei din Bilciureşti, acesta se angajează de faţadă ca paznic, ocupându-se în timpul liber de comerţul ilicit cu odoare vechi bisericeşti. Evoluţia prieteniei dintre cei doi se va eroda în timp. Doctorul Câmpeanu, obsedat de fizicul arhitectei Irinei, soţia lui Tudor, nu ezită să şi-o facă amantă, atunci când i se iveşte ocazia.

Cititorul mai face cunoştinţă cu Armand Defereu şi Călin Stoenescu, prietenii din copilărie ai Ioanei Lujeriu, pe care doctoriţa îi reîntâlneşte la sosirea în Bucureşti. Călin e puţin ciudat. Îi place să colinde anticariatele din Bucureşti, de unde cumpără în fiecare sâmbătă o carte veche pe care, înainte de a o citi, Sultănica, soaţa lui cam ţoapă, o caută de ploşniţe şi i-o confiscă, ţinând-o afară o zi întreagă, la aerisit. Doctoriţa se ataşează de vechii prieteni, întâlnindu-i când şi când, pentru a-şi mai alunga cenuşiul existenţei.

Fenomenul Pieţii Universităţii este excelent surprins de către autor. Ioana Lujeriu şi prietenii ei din copilărie, susţinători ai opoziţiei, sunt prezenţi aici zilnic, în timpul liber. În plan politic ei simpatizează cu PNŢCD-ul lui Corneliu Coposu, Diaconescu, Ţepelea şi Galbeni, care reprezintă aripa istorică a partidului, dar nu se dezic nici de aripa condusă de Ion Raţiu şi ai lui, cei din Uniunea Mondială a Românilor, despre care unii cred că va ajunge următorul preşedinte al României. Legat de PNŢCD şi Ion Raţiu am două imagini în minte. Se ştie că Partidul Naţional Ţărănesc, s-a reîntemeiat, după revoluţie, sub numele de Partidul Naţional Ţărănesc Creştin şi Democrat. La Galaţi primul sediu al PNŢCD-ului a fost pe strada Eroilor, dacă ţin bine minte, peste drum de parcul din faţa teatrului Fani Tardini, unde este amplasat Monumentul Eroilor Revoluţiei. Programul partidului istoric, reînviat ca din propria cenuşă, avea obiective democratice absolut de neacceptat pentru vechii comunişti de frunte care nu se lăsau duşi, infiltrându-se în celelalte partide, apărute ca ciupercile după ploaie. Restituirea pământurilor confiscate de comunişti, cerută de ţărănişti, inflama spiritele, iscând aprige discuţii care uneori degenerau. Aveau să mai treacă câţiva ani până la votarea în Parlament a legii Lupu. *Vreţi pământ, hai?* mârâiau foştii nomenclaturişti. *Ei, bine, vă săturăm noi de pământ, 'mnezeii mamii voastre de mârlani!* înjurau aceştia. Aşa că într-o noapte au încărcat o basculantă cu pământ şi, la adăpostul întunericului, au descărcat-o chiar în faţa sediului PNŢCD-ului gălăţean. Comentariile, încărcate de ură, le-au scris apoi pe un afiş improvizat în pripă, pus la vedere. În ceea ce-l priveşte pe Ion Raţiu, mi-aduc aminte că prin 1990, cred, am văzut la televizor, înainte de primele alegeri libere din mai 1990, undeva prin ţară, o manifestaţie de forţă a susţinătorilor lui Iliescu, în fruntea cărora era mânat ditamai măgarul, bine hrănit şi ferchezuit, care purta la gât un papion uriaş. Aluzia batjocoritoare la Ion Raţiu, care nu ieşea în public fără să fie îmbrăcat la patru ace şi cu papion la gât, era cât se poate de evidentă.

Pe 20 iunie 1990 directorul general Horia Preda consideră că e bine să voteze cu cine are şanse reale să ajungă în fruntea statului. După alegeri, se grăbeşte să aşeze portretul lui Ion Iliescu în cabinetul directorial, exact pe locul unde atârnase, cu doar jumătate de an în urmă, cel al *genialului conducător* Nicolae Ceauşescu.

Evenimentele din Piaţa Universităţii iau asemenea amploare, încât noua putere, simţindu-se ameninţată, prin glasul preşedintelui ţării, îi cheamă pe mineri, „oamenii negri" cum li se mai spune, să restabilească ordinea în capitală. Aceştia pătrund în sediile partidelor istorice, pe care le devastează, maltratează oameni nevinovaţi pe care-i consideră dubioşi, printre aceştia numărându-se nu numai studenţi cu părul lung şi adversari politici ci şi destui intelectuali, unii celebri, ca poetul Cezar Ivănescu, care-i bătut în asemenea hal încât va avea nevoie de spitalizare îndelungată, rămânând cu sechele pentru tot restul vieţii. Nici Ioana Lujeriu nu scapă de oamenii negri. Minerii o lovesc fără să stea pe gânduri atunci când sare să-i ia apărarea unui tânăr, călcat în picioare de către aceştia. În urma celor întâmplate Ioana, umilită şi scârbită, se hotărăşte să nu se mai implice emoţional în evenimentele politice. În afara serviciului de la spital, de care se achită ireproşabil, se retrage în cochilia ei, luând hotărârea să-şi umple timpul liber, în afara întâlnirilor tot mai rare cu cei doi prieteni din copilărie, cu achiziţionarea de lucruri frumoase, icoane vechi mai ales, de care se înconjoară.

Pe alt plan, în capitolul 52, asistăm la o întâlnire de taină a unor naţionalişti xenofobi. Sunt prezenţi domnul Iancu (fost colonel de securitate), un celebru interpret de muzică populară, dar şi fostul director al Institutului de Chirurgie, Nicolae I. Nicolae, aflat pe lista de informatori a fostului securist. Artistul şi medicul vor fi prezentaţi de colonelul în rezervă celui care avea să fie supranumit Tribunul. Domnul în cauză tocmai înfiinţase un partid naţionalist care se anunţa a fi de mare anvergură. Nicolae I. Nicolae intră în partidul Tribunului şi reuşeşte, în timp, să fie ales senator al României. Va fi şi potenţial candidat la funcţia de ministru al sănătăţii.

Urmărind în continuare, cu amărăciune, dar şi cu indignare, evenimentele politice, scriitorul ne readuce în memorie a doua mineriadă, din 1991, când minerii reuşesc să-l detroneze pe primul ministru Petre Roman care apăruse la televizor în pulover, în timpul evenimentelor din decembrie 1989, aidoma lui Iliescu. Femeile de la APACA, mari admiratoare ale charismaticului Petrică, căruia îi închinaseră o poezioară savuroasă, plină de dorinţi sexuale refulate, ce circula prin viu grai mai dihai decât orice baladă populară, aveau să fie tare dezamăgite.

La spital, doctorul Câmpeanu operează, în sfârşit, alături de doctorul Dumitrescu, mâna dreaptă a lui Horia Preda. Directorul general intră tot mai rar în sala de operaţii, copleşit de celelalte sarcini. Mai nou ajunge să fie ales prorector al Universităţii de Medicină şi Farmacie.

Nicolae I. Nicolae, cel umilit de revoluţie, continuă să urce pe scara puterii, fiind ales preşedinte al comisiei de sănătate din Parlament. La un moment dat prozatorul, în acelaşi registru satiric, compară spitalul institutului cu vaporul Titanic. Medicii tineri, aflaţi la început de drum, se schimbă de hainele de oraş în halatele albe, îngrămădiţi la subsol, în faţa dulapurilor metalice înguste, pe când ceilalţi medici, mai importanţi, de la etajele I, II şi III, după cum erau şi clasele de confort de pe transatlantic, dar în ordinea inversă, se schimbă în alte condiţii, mai bune, cei mai de sus, chiar în birourile lor.

Pana scriitorului ne readuce în memorie şi vremea aşa ziselor jocuri de întrajutorare, concepute piramidal, când populaţia naivă a ţării, mai ales cea cu venituri medii, a reuşit să fie sărăcită de escroci ca Ioan Stoica şi alţii ca el. Zilnic, trenuri pline cu oameni, care abia cărau valizele sau genţile burdușite cu bani, se îndreptau atunci spre Caritas-ul din Cluj, oraşul unde ultranaţionalistul primar Gheorghe Funar vopsise băncile din parcuri, stâlpii de iluminat şi chiar unele clădiri, în culorile tricolorului românesc.

Mai aflăm că fostului director Nicolae I. Nicolae, frizerul ajuns medic în tinereţe, după ce făcuse o facultate muncitorească, i se năruie speranţele de a deveni ministru al sănătăţii. Îl urmărim apoi rătăcind, parcă fără ţintă, printr-un Bucureşti plin de blocuri cenuşii, edificii comuniste neterminate, lăsate în părăsire, dar pe străzile căruia mai sunt case şi mai vechi, unele de patrimoniu, care nu au fost încă demolate, altele mai modeste ca valoare arhitectonică, case cu etaj însă, la parterul cărora, în perioada interbelică, înflorea comerţul. Personajul, evident antipatizat de autor, este pus la colţ definitiv. La viitoarele alegeri el nu se va mai regăsi pe listele partidului naţionalist, căzând în dizgraţie. Se va pierde şi fizic, neştiut de nimeni, în anonimat.

(Va urma)

Domiciliu obligatoriu de Gheorghe Bacalbașa
Editura TIPOMOLDOVA, Iași, 2015

Lucia Pătrașcu
scriitoare

Volumul de proză ***„Domiciliu obligatoriu”,*** semnat de scriitorul **Gheorghe Bacalbașa**, editura *TIPOMOLDOVA*-Iași, ediția a II-a, colecția *OPERA OMNIA - romanul de azi,* este o frescă socială, așezată într-un timp și într-un spațiu anume, ca într-un loc geometric predestinat, în care frauda intelectuală și compromisurile politice au putere de lege, distorsionând destinele omenești.

Autorul volumului, Conferențiar Universitar Dr. **Gheorghe Bacalbașa**, autorul multor lucrări științifice de medicină, 5 volume, 49 lucrări și 110 lucrări susținute, medic primar obstetrică-ginecologie la Spitalul Clinic de Urgență „Sf. Pantelimon” din Capitală, a publicat romanele „**Domiciliu obligatoriu**”- Editura *ALMA*, 1995; „**Căprioara de gips**”- Editura *ISTRU*, 2001 și „**Instituția**” editura *TIPOMOLDOVA*, 2015.

Acest roman, aflat la cea de a doua ediție, readuce în atenția cititorului viața într-o clinică de chirurgie, mediu cunoscut scriitorului. Căci autorul așează subiectul acestui roman în lumea halatelor albe. O lume în care a trăit, trăiește, o lume în care profesionalismul și atitudinea de dăruire a tuturor celor care lucrează în acest domeniu se împletește cu acele condiții pe care timpul, locul și împrejurările sociale le impregnează asupra indivizilor. Depinde numai de calitatea omului și de voința sa de a ieși în mod onorabil de sub platoșa tuturor acelor reguli impuse ca într-un „*domiciliu forțat*” într-o vreme plină de impostură, de îngrădiri politice și de a evita dobândirea comportamentelor patologico-sociale, ce pot conduce, datorită *bolii pentru putere*, la o psihodramă.

Întâmplările din carte se petrec înainte de anul 1989, la o mare clinică bucureșteană, *Institutul de chirurgie funcțională și reparatorie*, unde, în urma unei operații, moare pacienta Ștefania B., ***„caz atipic”***, cum declară la ieșirea din sala de operație, șeful clinicii, profesorul Florin Zugrăvescu. Un eșec medical pentru care chirurgul Horia Preda se simte vinovat sufletește, deși nu fusese unul dintre cei care au participat la intervenție. Un eșec ce naște introspecția lui Horia Preda (***„imaginea Ștefaniei îl prigonea obsedantă și sâcâitoare”)*** care însoțește perturbant analizele psihologice făcute de acest medic, deschizător de drum în chirurgia reconstructivă, și prilejuiește desfășurarea unui covor de întâmplări succesive, pe care defilează colegii, oameni mai mult sau mai puțin dăruiți acestei nobile profesii: medicii Horia Preda, Ovidiu Singureni, Ioana Lujeriu, Horațiu, Cezar Hobiță, avansat *disciplinar* la o întreprindere, destine cu aripile tăiate de setea de putere a directorului. Costică Cârlan, necioplitul, poreclit „***Trei zile***” (concediu medical!), Sevastița Vârtej, care își asumă statutul de plantă agățătoare, când are nevoie, dar sprijinindu-se aprig pe statutul său de secretar de partid pe institut. Paulică Zamfiropol, slugarnic și oportunist, Gh. Ionescu, medic de întreprindere care nu acceptă ideea de ***„medicină de clasa I și medicină de clasa a II-a***”, asistentele, infirmierele - ***„soldații spitalului”***-, asistenta-șefă Mariana Cotoi, tovarășa Georgescu, secretara profesorului, și toți ceilalți. O lume plină de aspirații, intrigi, răutăți, rivalități, șicane, care se petrec în mediul halatelor albe, la institutul condus de profesorul care ***„îi disprețuia ...pe toți... pentru că nu erau oameni - om era el și cei așezați mai sus decât el***”. Nu lipsesc nici cei care trag sforile, tovarășul Dinu și Maria Pietraru, oamenii partidului, care sancționau vinovații. Căci ***Vinovăția era un act de dizgrație*** folosit pentru a ***„remodela personalitatea umană***”.

Fiecare cu destinul său dirijat, dar și asumat. Personaje multe, prizoniere *„**într-un secol al ostaticilor”*** cum îl definește autorul, cărora romancierul, cu un talent de portretizare de o finețe deosebită, le creionează personalitatea, prin trăsături fizice și comportamentale, care irump fie dintr-un gest, fie dintr-o descriere făcută de un coleg, fie dintr-o situaţie. (Profesorul dr. docent Florin Zugrăveascu, cel care *„**se cățăra în pom ca în viață”,*** om ajuns în vârful ierarhiei prin impostură și mașinațiuni politice, vrea să își asume paternitatea unei lucrări ştiinţifice a lui Horia Preda asupra unui nou procedeu de chirurgie reconstructivă și chiar îi spune acestuia nonșalant și cinic: *„**va fi moștenirea pe care o să ți-o las ție**”*). Personajele romanului sunt oamenii care nu pot ieși din *domiciliul obligatoriu* al circumstanţelor. Și acest lucru îl aflăm din jurnalele personale ale fiecăruia, în care ei (prin condeiul autorului), se autoanalizează, îi studiază pe ceilalţi, colegii lor, cu reală simpatie sau îndreptăţită aversiune, aşezându-se, ca sub o lupă, într-o lumină nedezvăluită la prima vedere. Ca într-un fel de „*Cunoaște-te pe tine însuți*!” prin compararea cu ceilalţi. Dar toate aceste secrete devoalate (cine cu cine, care și unde, cine și când) nasc întrebări, care primesc un singur răspuns. În mod paradoxal, răspunsul acesta începe el însuși cu o întrebare: *de ce*?! De ce oamenii supuși unor anumite împrejurări demolatoare, simt nevoia să *moară și capra vecinului,* chiar dacă vecinul este cel împreună cu care au construit *fântâna* din sat? De unde această *„**malformație**”* socială? Doar *„**Povestea unei vieți nu se rezumă la diplome.”*** Și tot romancierul găsește răspunsul. Totul se datorează *„**țarcului de permisivități în care suntem închiși”***, situație care conduce la pervertirea oamenilor și la setea de putere pentru a ieși din împrejmuire. Oameni care se zbat pentru viaţa lor, pentru devenirea lor, acceptând compromisuri care îi demolează sufletește și atunci, *„**ești un învins, te fărâmi pe undeva, pe dinăuntru**”*, fără a ști dacă mai există cale de revenire.

După cum afirmă autorul *„**Toate personajele sunt imaginare, în afară de cele reale**”*. Putem presupune că cele reale nu au primit numele adevărat. Dar rămâne o nedumerire. Cum ar fi fost dacă profesorul Zugrăvescu s-ar fi comportat faţă de confraţii și subalternii săi mult mai decent decât un director, un sultan atotstăpânitor al *„**haremului**”*, care se conduce după anticul *„**Sic volo!**”*, care așteaptă ca toți *„**să danseze din buric**”* după melodia sa, harem în care *„**favorita se schimbă periodic și imprevizibil**”* și în care, pentru el, singurul pericol ar putea fi *„**firmanul**”* venit de mai de sus. El, care se considera *„**alfa și omega**”* specialităţii, un *„**pisc de neatins**”* de muritorii de rând, care aduna pe lângă dosarele uzuale de cadre și acele dosare *informative* confecţionate despre patimile și metehnele supușilor, *„**dosare care stau la dospit**”* pentru a-i *zugrăvi* când s-ar fi ivit necesitatea folosirii lor în malversaţiunile sale? Cum ar fi fost ca el să se rezume la menirea nobilă de a construi oameni și a reconstrui vieți? Autorul ar fi optat poate să-l boteze profesorul Zidărescu sau Zidăreanu? Ca pe un *ziditor* al unor destine frumoase!

Profesorul Zugrăvescu, cel care se consideră *„**quintesența puterii... un mit**”* este hotărât să folosească inteligența și creativitatea fiecărui subaltern în favoarea sa. Măiestria scriitorului dezvăluie rând pe rând toate metodele folosite: persuasiune, șantaj, amenințare, ademenire, etc., peste toate tronând principiul *„**ciomagul***

și zăhărelul" și toate acestea pentru că, la fel ca alții, adunând lauri nemeritați, „***dorea să mânjească și el istoria ...cu urmele sale***". *Cireașa de pe tort* ar fi fost lucrarea chirurgului Horia Preda. Ar fi considerat-o un fel de *chef d'oeuvre* al carierei sale. O lucrare pe care nu reușește să și-o însușească, oricâte metode ar folosi. Autorul îi refuză cedarea paternității și plătește cumva, căci nu va fi numit apoi succesorul profesorului la conducerea institutului, deși merita din plin această considerare și nici nu va publica lucrarea încă. Ioana Lujeriu refuză să trădeze și este *transferată disciplinar* în Maramureș, la o întreprindere. Însuși profesorul Florin Zugrăvescu moare fără a-și împlini visul în această lume, în care „***viața curge mereu înainte și pita se mănâncă pe rând***", iar oamenii trăiesc „***de la un răgaz al istoriei la altul",*** acceptând totul „***pentru simplu motiv că viața se hrănește din viață***".

Titlul romanului „***Domiciliu obligatoriu***" este foarte sugestiv. Fiecare personaj se află închis în sistemul rigid impus de cei situați superior în ierarhie și, ca într-o *matrioșcă*, tot acest turnuleț de marionete suprapuse sunt acoperite de *ciuma* sistemului totalitar. Și se pervertește. Ce să faci cu chirurgia aici? Cum să poți vindeca de așa ceva? „***În chirurgie te poți menține ba chiar progresa fiind un croitor mai mult sau mai puțin îndemânatic, însușindu-ți câteva stas-uri, perpetuându-le până la pensie***", spune sarcastic unul dintre personajele romanului. În fapt, chirurgul Horia Preda are o singură convingere: „***mâna și mintea, acesta este binomul tragic al chirurgiei***." La care el adaugă *iubirea* și *compasiunea* față de cel aflat la un moment dat în nevoie.

Această monografie a unor vremuri nu foarte îndepărtate aduce, prin tematică și talentul lexical al autorului, un mesaj, ca un semnal de alarmă. Medicul – scriitor **Gheorghe Bacalbașa**, intercalând minijurnalele unor personaje în desfășurarea romanească a acțiunii, reușește să suscite interesul cititorului prin stările de tensiune create personajelor și transmise cititorului.

Subiectul cărții este atât de incitant, încât cel care ar dori să-și spună o părere despre ea, absorbit de analizele psihologice făcute asupra unuia sau altuia dintre personaje, ar putea scăpa din vedere *talentul descriptiv* al autorului. Interioarele cabinetelor medicale, ambientul, obiectele pline de rafinament care dau măsura gustului elevat al fiecăruia, îmbrăcămintea mai mult sau mai puțin elegantă și, nu în ultimul rând, biroul directorial cu cele două fotolii potrivite ca înălțime după rangul celor doi: șeful, directorul care credea numai în „***supunere și ierarhie***" și solicitantul sau *învinuitul,* molipsit și el de „***blestemul biroului***".

Descrierea orașului de la malul mării, care „***se întindea pe promontoriul stâncos***", descrierea cartierului plin de „***clădiri scorojite cu balcoane aruncate agresiv peste stradă ca niște sâni de matroană***", venirea primăverii „***până când într-o dimineață explodară lalelele",*** chiar prezentarea jucăușă a unui „***Ceee?***" cu „***un*** e ***de strengăriță, un*** e ***de școlar șugubăț, un*** e ***de haiduc șăgalnic***" sunt tot atâtea pauze de *respiro*, pe care autorul și le dăruiește sieși, dar și cititorului, pentru a-l scoate din marasmul analizei relațiilor interumane și intraprofesionale atât de complexe, încâlcite sub bagheta unui dirijor malefic.

Romanul „***Domiciliu obligatoriu***" este scris viguros și precis, cu o expunere clară, captivantă atât pentru cei din domeniu, dar, mai ales, pentru cei de dincolo de halatele albe, cei care sunt potențialii pacienți și care astfel vor înțelege *malpraxisul psihologic* la care pot fi supuși uneori cei care luptă pentru sănătatea tuturor pe căi mai mult sau mai puțin ortodoxe. Această frescă socială a unei perioade a umilințelor suferite de cei mulți, cauzate de neputința de a schimba lucrurile, ne prezintă o lume medicală în care ar fi fost loc de mai bine.

Și astăzi, prin mesajul său ***„Cartea aceasta este un strigăt. Oare câți au auzit strigătul și câți l-au înțeles?"***

Din cauza poeţilor din preajmă de Gelu Ciorici - Șipote (I)

Ioan Toderiță
scriitor

Motto: *„Numai cuvântul transcende „lumea ideilor” nevătămat. Noi, cei care îl rostim, murim pentru o idee. (t.i)*

Arta scrisului întruchipează „maladiile de destin” ale filosofului Gabriel Liiceanu. Prin scris, suntem „pătimitorii propriei noastre libertăţi”- locul de întâlnire a „datului natural”, cu „datul libertăţii” noastre.

Poezia epică, din volumul tipărit la Editura Axis Libri, în 2014, intitulat **„Din cauza poeţilor din preajmă”,** scris de poetul **Gelu Ciorici - Șipote**, are toate caracteristicile stilului postmodern, cu marea lui preocupare și intenție de îndepărtare (voită) față de „antic”, de „hermetic”, de „locvacitate sentimentală”.

Cartea începe cu **„10 paragrafe esențiale, despre scrisul lui Gelu Ciorici**”, prefață semnată de poetul Mihail Gălățeanu. Oarecum, în zece trepte așezând harul poetic al autorului. Considerându-l: (1) *tradiţionalist înrăit*, (2) *cu multiple accente autobiografice*, (9) *deși un om cuminte, din el rezultă un poet insurgent, care…nu se subordonează nici unei convenţii*, (6) *parcimonios cu „vorbele” sale poetice*, (7) *temele sale sunt domestice, dar apare-adesea-mama și satul Țepu, care se înființează drept toposul său predilect….*

Parcă oglindindu-se în acest portret, poetul Gelu Ciorici - Șipote își intitulează primele poezii ale cărţii astfel: Poemul I, **gherghef:** *„e vacanță de Paști, la școala unu-patru porumbei albi luminează ca un scandal televizat.* Poemul II, „**am scris cu hârtia pe scris**”, opt eseuri „istorice” din care citez:

„a venit anul nouăzeci-un ghem de sârmă ghimpată”; „visam furios… pentru că și eu căpătasem o libertate obligatorie”; „mi-am inventat o singură hrănitoare minciună-casa poeziei”; „mulți știu că nu s-a strecurat nici un timp de atunci…”; „nu am fotografii recente, dar nici nu am chelit”; „acum aterizez… pe foaia de hârtie, cu acest text pe care nimeni nu-l va citi”; „tot floare la ureche sunt, rămânând ce-am fost”; „o zodie riverană sufletului meu transformă moartea în pudră”.

Adevărat autoportret, în alb negru desenat, „sintetizat”.

Poemul III, de la care voi începe această exegeză este un „**colind**”, colind (1), cântat peste descriptivitate istorică, în limbaj / neînflorit”, dar plin de „răsturnări” semantice:

„mâine iar lumina o zideam/ în bucătărie
/unde nici prin infinit de geam/ Dumnezeu nu vine…”

De la început, ni se propune o poezie a solecismelor, a dezacordului sintactic, în favoarea celui ideatic, mult mai puternic decât: „*ceata* copiilor *au* dat năvală”.

Mâine iar lumina *voi zidi* / în bucătărie/
Unde, nici prin *geamul infinit,*/ Dumnezeu nu vine

Această formă este răsturnată de poet, prin: „o zideam” în dezacord cu „mâine”, și prin inversiunea: „infinit de geam”. Evident, antimetaforic și ironic

totodată, sugerându-ne „infinitul de siliciu", „infinitul silicos" al unui ochi de pește, a unui ochi de mort-viu.

„Colindul" continuă, tot temporal, (ne)cântat, nesonorizat de iambi și trohei, de anapest și dactil, de prozodii folclorice:

„iar tot mâine, ca în fiecare an/ vine și păstorul
și-un galilean (separarea sacrului de profan)/
unul va deschide geamul/ celălalt o faptă cu
irodul (separare inversată semantic)/
fără să-și răspundă (la o întrebare nepusă)/
cât de mult din mine/ nu ieșise Domnul (despre credința în Dumnezeu, care, în prima strofă, *nu vine*)"

Are dreptate „romanticul" Novalis, considerând că *„intelectul"* este *„chintesența tuturor talentelor"*. Revelațiile unui „intelect rece", iată, în acest poem epic, ajung să înfrunte „fantezia memoriei cristianice", Crăciunul-nașterea Dumnezeului-Fiu.

Desigur, Gelu (Gheorghe) Șipote, este sfânt și izvor de cuvinte, ca orice fiu a unei grădini Țepoase, de trandafiri și măceși primari, nativi. Poetul, din sfânt și din om, ascunde alte forme poetice, tăcerilor reverberative:

Mâine iar lumina voi zidi/ în bucătăria mea săracă,
cu horn infinit în vii/ Dumnezeu în patul meu să nască

Aș cânta și eu, pe lira poetului Gelu Ciorici, dezlănțuindu-mă prin cuvintele lui de revoltă, pe amintirea Edenului tuluceștean, din care destinul m-a alungat.

Variantă posibilă, cum ar spune Blaga, făcând parte din matricile stilistice ale Marelui Anonim - scriitorul nerostit.

Gelu Ciorici - Șipote rostește, însă, detalii concrete, reale, prin „judecăți sensibile aspre la pipăit și… judecat". Cum ar fi „judecarea iubirii netrădătoare", netrădarea fiind o „ironie depănată în cauza poeziei", în „spațialitatea ei concitadină". Uneori pedepsind *imaginea femeii* cu *sentințe caricaturale*, cu *promisiuni geo-astrale*. Iată aceste imagini:

„nu mai are nici o femeie glezne fosforescente.
martie e o lună și nu pică mereu pe pământ
din cauza bărbaților mâncați de vin între timp
e un alcool mincinos înspre mult infinit
mame nu sunt, nevestele știu ce-am făcut/ în trecut"
***(glezne de martie**, pg. 21)*

Or în stil zeflemitor, prozodic-sonor:

doar eu știu ce-am mai făcut **(solecism*)***
pentru tine (imaginea femeii) *ce nu stai la scris* (ironie I),
*descuiată de cuvinte, încă de tăcut (*ironieII*)*
nicăieri voi fi, când zici de vis
*peste tot m-ai duce să mi te arăți **(ironieIII)***
cum din mine vremea o tot dau la toți (autoironie*)*
n-am nimic mai sigur, în afara ta,
*cea care tot tace-n scriitura mea (*mitizare)

Și tot în acest poem, **orizont**, găsim, din nou, elementele metrice al geo-planietății existențiale:

veți vedea odată, când veți fi în viață (spațiul existențial)
cât de mare cearcăn este azimutul- (orizontalizarea lui)
mai mereu o fugă ne-ntâlnind norocul (destinul nefericit)
uneia prin care doar respiră fardul (al iubirii indiferente)

Oarecum, poetul, contrazicându-și „plăcerea postmodernistă" a stilului, o clipă, *femeia* să se transforme în „motiv estetic romantic", în poemul **luna de acasă** (pg. 24):

aș sta de vorbă cu tine
*până aș face din ghemul lunii (*sinecdocă*) iarăși*
ațe (ironie)
cu care să nevedim de jur-împrejurul casei (metonimie*)*
să-i strângem pereții prin de-alde noi și ei (limbaj cotidian*)*
frățișoară, mămășitată
rătăciți prin viață și moarte (mitizare, demitizare) **…**
fără umbre să fim și nord-sud (geo-cardinalitate-Barbu*)*
*est-vest dintr-o dată (*orizontalizare*)*

Poem încheiat cu *imaginea ființială a lunii*:

doar firele din ghemul lunii (recurență*) devin poveste*
noi nu, căci suntem chiar luna, ziua și secunda lui „este" (a doua mitizare).

Poemele intitulate **distilerii,** numerotate cu cifre romane, două-spre-zece, câți apostoli a avut „Cina cea de taină": „luați, mâncați, acesta e trupul meu!, beți!, acesta e sângele meu", aceste poeme purifică *sufletul poetului*, conectat *sufletului universal*, îndatoritor epifaniilor panteiste, monoteiste, maniheiste-duale:

răul și binele fiind certați o clipă, vorbind despre om, fiind veșnic împăcați, dincolo de omenesc:

când de lângă mine am plecat și am venit (eu sunt altul, *eu* din *altul*)
mănăstire-n drum m-am tot închipuit
(catahareză, figură)
smirnă și catapeteasmă (sacralizare a eului), ***mai întâi lumină*** (divinizare)
mie mi te lasă vie și cu carnea (organică, pământească)
ca Iisus de dinainte și după Iisus (întrupat și mântuit) (**distilerii III**)

Manifestarea divinității, *epifania*, subjugă și eliberează sufletul poetului, prin *Gratia perficit rationem,* credința încoronează rațiunea, mai presus de *sacrificium intellectus.*

nu se poate să ne mai învingă
dumnezeii cei de jos, când E doar sus.
El să iasă din icoane să ne strige:
-nu v-am părăsit, de aia nu-S

„Frumoasă" epifanie și dureroasă, în același timp. Cum numai un poet sensibil, înzestrat de Dumnezeu *mai întâi cu lumină*: a *reflexiei dogmatice, mistice,* poate purifica mortificarea propriilor noastre asceze.

Distincția dintre ***păstor*** și ***profet*** este deseori întâlnită pe suișul discursului epic, în aceste **distilerii**, începând această dezbatere chiar în poezia **colind.** În vers clasic, invocând ***apa***, mai presus de element primordial, ca element purificator.

apa nu mai umple marea pe pământ
sunt doar multe și albastruri moarte
seamănă c-un fel de pești aduși de vânt
care bat din aripi când înoată, poate

numai ei ne vor lipi cu cerul
celui mai dintâi și mai ascuns regres
vreau s-aud păstorul, nu ecoul,
și cum poate să ÎL prindă pe Iisus din mers

Care, epifanie, în **distilerii VII,** se înfiorează:

trec prin lumini și acatiste
cu mine, cu tine, cu Dumnezeu,
cu ce vine

Iar în **distilerii XII**, se esențializează la distih:

(Dumnezeu) *trecea/*
dar se asemăna cu sine

Limbajul vorbit: *to speak, to talk, to say* se transformă, în poezia lui Gelu Ciorici – Șipote - a „izvoarelor plurale", se prefigurează, ca limbaj al unui reportaj cinic, diogenic. Reflexie a ocupației sale de „ziarist imparțial, impetuos":

O cană de ceai de tei/ te costă aproximativ câțiva lei (răsturnarea în ambiguitate, prețul ceaiului)
Teii sunt scumpi/ numai ei și perechile de îndrăgostiți știu asta (răsturnare în sublim)
Dar numai perechile care își scriu numele în basorelief (a doua răsturnare în sublim)
Altorelieful este o frică. Nu de moarte. De a dăinui după aceea. (discurs… stoic)

Semnificatul „tei" devine semnificant socio-pauper, în același poem: Teii ca o carte fără pagini:

Plafarurile vor vinde coada șoricelului ***în*** *traista ciobanului* (natură vândută săracului)/
Dar nu în loc de flori de tei (fără a putea înlocui zeitatea teiului, eminesciană).

Și timpul se măsoară, tot în acest poem, de la nașterea unui crist etnic, spre noi contemporaneități:

În anul 101, de la Eminescu încoace/ nu au mai fost trasate sarcini/ pentru muncă voluntar-obligatorie
(iunie, 1990).

Și foarte frumoasa călătorie în mitizare și demitizare îl desprinde pe Gelu Ciorici - Șipote de notații în folosul conotațiilor filosofice:

Fiecare are un tei în el. Să-i fie culese florile și nu jupuite din interior. Câțiva trebuie să-și lepede pielea ca o experiență. Alții să moară câte puțin după fiecare asfințit. Abia atunci, floarea de tei, ca o iertare.

Prin acest volum, Gelu Ciorici - Șipote se aduce, ca rob al poeziei, la răstignire: „ago servum in crucem", scriind poeme „electricianului, cizmarului, lăcătușului, instalatorului,… necunoscutului".

În marea idee manieristă a dedicației impersonale, în marea prigoană a „seniorității și grandilocvenței" moderniste. Totuși cu aceleași întorsături semantice… meta-fizice, specifice stilului „abstract".

(Va urma)

Sora Strugaţki, fantezie dincolo de orice prag…

Doina Roman, *Pragul*, Ed. Tracus Arte, 2014

Pentru cine nu a mai citit de mult un roman fantasy, pentru cineva căruia îi este dor de un univers gen Dune, al lui Frank Herbert, de lumile lui Hayao Miyazaki și, de ce nu, Tolkien sau de trilogia Matrix, veţi vedea de ce, cartea Doinei Roman este o încântare, dincolo de mici inadvertenţe, neatenţii, care stârnesc zâmbete, dar, ţinând cont de reușita de ansamblu, le putem încadra la umorul de nestăpânit, rob al fanteziei cu adevărat incredibile a scriitoarei, vorba lui Gabriel Gherbăluţă…

Altfel, undeva, cândva, după Anul Domnului 10269, cum am ajunge la terasă la nea Sandu? Ca să luăm o bere „de doi lei” (unul dintre personaje folosește expresia, nu cred că referindu-se la bere!), într-o lume în care suntem înconjuraţi de uri (plural la „ur”), krâci, krabori, legionari, tărcaţi, gardieni, iscoade, replici, civili, velstigi, androizi, clone, katene, colectori de sentimente, oreade, un univers în care există o Agenţie mai presus de toate, adică de un Consiliu Guvernor și o Ligă în care… chiar nu „joacă” oricine! O lume în care „nu mai există arhitectură, gust, stil”, în care clanurile și nu numai nu mai au pentru artă nici un fel de respect, unde războiul mut dintre Ligă și oreade, pe de o parte, și Consiliul Guvernor, pe de altă parte, este la un pas să devină foarte… real și vocal, izbucnind la pagina 219… din cele 280 ale unei cărţi care, iată, aflăm chiar zilele acestea, este doar începutul unui proiect ambiţios, continuarea apărând sub numele „Pragul 2. Umbra martor” chiar la Bookfest 2015.

Spuneam Tolkien și se știe ce nebunie a creat apariţia Pământului său de mijloc, cu atâţia specialiști care au studiat limbile inventate, pe lângă „lumile” și personajele sale! Dacă „Pragul” va continua, se vor naște și specialiștii care îi vor analiza fenomenologia! Spuneam „Matrix” și mă gândeam la agenţii speciali de acolo, comparaţi cu legionarii Doinei Roman, aproape la fel de indestructibili!

Așadar, totul începe la o terasă, într-o vară toridă, pe o plajă dintre două lacuri, unde apar două femei… Una are o Geantă care conţine o Casetă! Desigur, o femeie trebuie să aibă o geantă, nimic mai banal, dar femeia, Lia, păstrătoare a sentimentelor pure, o Vindecătoare, crescută până la un moment dat de Clanul Călătorilor, exterminat imediat după plecarea sa, femeia aceasta este cheia întregii cărţi… Terasa te duce cu gândul la începutul „Picnicului la marginea lumii”, a fraţilor Strugaţki sau la începutul filmului „Stalker”, ecranizare a lui Tarkovski după novela fraţilor! De acolo, metamorful Pisică încearcă să-i fure Geanta și începe nebunia de carte!

O carte pe care o putem compara cu un soi de personaj, nici nu știi cum să-l încadrezi, ca mecanoform, ca ființă supranaturală, Liftul Nebun, care apare la un moment dat, un Lift care poate avea chiar copii (înduioșători copilașii săi!) – și este posibilă aici o ucenicie la școala Regelui Stephen, cel cu The Shinning, Carrie, ființele sale mașini -, un Lift frate bun (vorba vine, autoarea nu zice nimic despre părinţii lor) cu Podul care Se Termină Când Vrea EL, care răspundea, chipurile, la rugăminţi fierbinţi!

Ei bine, dacă te urcai în liftul acela, nu știai unde ajungi! Vă garantez că mai nimic previzibil nu se întâmplă când te întâlnești cu un fost Legionar, Algar, care vrea să-și recapete sentimentele, cu un mahăr krabor, Crius, îndrăgostit de Lia, dar cercând să fie soţ credincios, iubindu-și fiica nespus, când dai peste o oreadă (un fel de supermetagheișe, „specie” ciudată: „Aveau reședinţe separate conform speciei pe care o reprezentau și nu se amestecau între ele. Autoritatea supremă era aleasă pentru doi ani și avea drept de viaţă și de moarte asupra celorlalte. (…) Erau imune la tot ce înseamnă sentimentele omenești. Rețeaua subţire și extrem de fină de diamant care făcea parte din trupurile lor și care era implantată atunci când erau oficial numite ca oreade le proteja de orice trăire sau sentiment și prin ea erau hrănite și veșnic tinere.

Distrugerea acestei plase însemna moartea (…) Reţeaua era practic injectată în vene și în timp scurt se dezvolta singură în trupul gazdei.

Înlănţuia organele, oasele, nervii şi dezvolta o structură sensibilă şi puternică ce dădea trupului o rezistenţă uluitoare.

Funcţiona ca un sistem de rezervă, când ceda o bucată din organism, reţeaua prelua imediat funcţiile şi se substituia organului afectat." (p. 146-149).

Iar dacă întâlneşti krâci, prin lumea lor subterană, te mai poţi şi amuza, dar dacă dai peste un Grassen, să te fereşti, să fugi şi în chiloţi, precum face unul dintre personaje, că altfel… „Grassenul nu lasă urme nicăieri, nici măcar în memoria celor din jur. Putea să digere până la patru case pe noapte fără să se vadă ceva anume. Era ca o gaură neagră. Tot ce intra în gura lui dispărea fără urmă, după care se întorcea cuminte în cuşca lui."

Există, în această fantezie debordantă, şi multă poezie şi dacă este poezie, se ajunge la… sentiment şi chiar amor, chiar şi fără să simţi ceva, precum în cazul începutului relaţiei dintre katenă (Kat; Katena) şi Algar! Adică, ca să fiu mai clar, el este mai nesimţitor, dar încearcă să se trateze!

Şi aşa, încet, ne dăm seama că totul se plăteşte în sentimente (poate aici e principala revelaţie, iar mileniul al XI-lea este de fapt chiar mileniul nostru!), că există bănci ale colectorilor, ba chiar o Bancă mare în care se află chiar zeeantina (aha, nu ştiaţi!), paleţi cu lingouri standard de sentimente, suflete, nemurire în stare pură… Adică Zeeantinaaaaaa!

Tensiunea se împleteşte cu poezia şi inventivitatea, copacii plângători de pe malul Lacului negru sunt de neuitat şi ei, un Mima îndrăgostit de Monka este pur şi simplu fabulos (Monka era matca omizilor care secretă zeeantina), la urma urmelor poveştile de iubire şi de neiubire, posibile şi imposibile, fac şi ele deliciul, îşi aduc contribuţia la inventarea unei lumi unde nu ajungi numai mulţumită unei Gări Părăsite, alt loc magic, de unde se poate, într-adevăr, trece misteriosul Prag (la care se ajunge când personajele urcă într-un tren!) către o ţară a minunilor în care Răul este şi va fi mereu de învins, camuflat chiar şi în Bine…

Şi aici poate este cazul să ne amintim de motto-ul care deschide „Picnic la marginea drumului": „trebuie să faci binele din rău, pentru că nu ai altceva din care să-l faci"! Şi cam aşa este şi cu fantezia: trebuie să o faci din realitate…

Ceea ce reuşeşte pe deplin Doina Roman, şi prin (îndrăznim să avansăm o ipoteză) alter ego-ul său, Lia, cea care a avut grijă de Casetă şi de conţinutul ei, până la Deschiderea care a avut loc şi a dus, într-un fel, la sfârşitul, probabil provizoriu, al luptei pentru putere:

„Cetatea era plină de flori şi de cântece.

Clanurile reveniseră la normal, vedeai zâmbete, auzeai râsete, în sfârşit nimeni nu mai avea ochii sticloşi şi fără sentimente.

Şi totuşi… mulţi priveau acest lucru ca pe un credit pe termen scurt. Teama că într-o dimineaţă colectorii vor apărea din nou nu trecuse.

Se zvonea chiar că oreadele, câte mai rămăseseră, deşi slăbite şi îmbătrânite, fără vlagă, se refugiaseră, după lovitura primită la deschiderea Casetei, undeva sub cetate, sub nivelul controlat de krâci." (p. 276-277).

Încercând să nu fiu prea preţios sau pretenţios, eu, „un normal" rătăcit în lumea seducătoare, dar şi periculoasă a unui viitor posibil, declar „Pragul" o apocalipsă după Doina Roman, un tratat despre cum se poate scrie o distopie luată ca o poveste pentru oameni mari care nu vor să fie numai oameni mari…

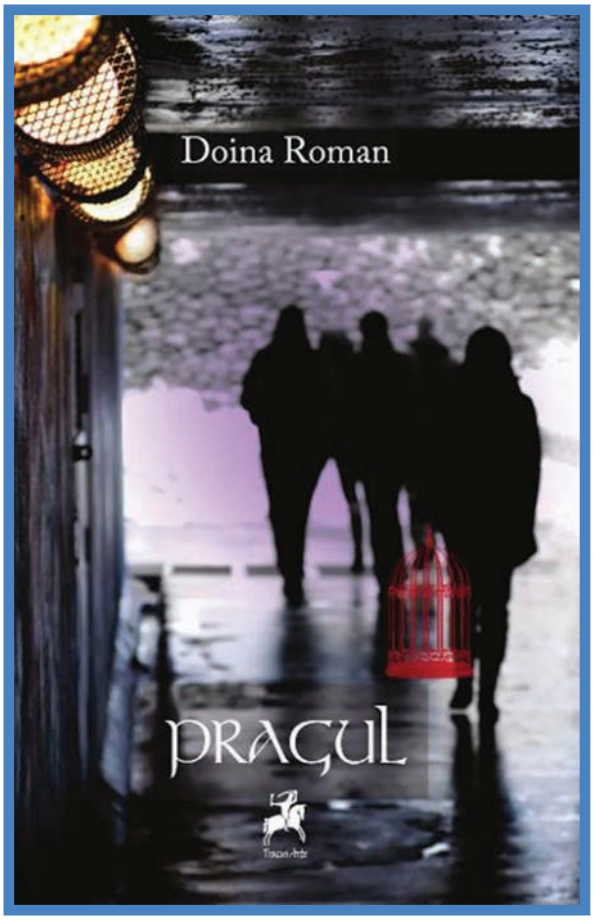

Francisc Alvoronei

SGRAFFITO
de Codrina Codruța Tudoriu

Dumitru Anghel
scriitor

Volumul de debut editorial „SGRAFFITO”, Editura InfoEst, Siliștea – Brăila, 2015, 60 de pagini, semnat de adolescenta Ioana Codruța Tudoriu, se remarcă printr-o atipică și orgolioasă încercare de a scrie literatură și altfel (!)..., altfel decât ceea ce a perceput poetesa din zona unor stereotipii lingvistice, ca o lentoare de proces geologic, și au determinat-o să propună un... model de creație novatoare și îndrăzneață, de avangardă rebelă, ușor sfidătoare, ca un experiment liric inedit.

De fapt sau mai degrabă, *un colaj* liric, epico-liric, de poezie, de proză cu impresii, reacții, atitudini, revolte; o tevatură sentimentală cu viziuni insidioase între ludic și parodic, în formule bizar-agresive, infantile sau licențioase, și cu... „refugii” salvatoare în muzică, plastică, computer și rețele de socializare de ultimă generație, cu intenții voalate de a șoca, dar și de a arăta că se poate scrie și altfel decât până la ea, poetă introvertită și nonconformistă, asumându-și nu doar „*riscul*” unui oprobiu din partea... „clasicilor”, a cuminților și puritanilor, ci și satisfacția unui tip de „*frondă*” juvenilă.

O infatuată „*risipă*” și ușor *prețioasă* cultură literară și muzicală, română și străină, de la W. Shakespeare și Aldous Huxley la Ion Barbu („Riga Crypto și lapona Enigel”) și Mircea Cărtărescu; de la V.S. Bach și Edvard Grieg la *jazz, heavy metal, blues,* cu Boris Vian și rock alternativ, cu Pink Floyd; ori cu docte trimiteri la limba engleză, folosită copios în poemele sale, de la titluri la „versuri”, și la nume sonore din cultura română și universală, Nietzsche, von Herder, Sartre, Balzac, Flaubert, Gatsby, Rainy Mood, Daniel Wisenhoff: „răsfoiesc în grabă Aldous Huxley / cu capul pe spate, desfăcându-mi mai apoi / întreg trupul. / dau o căutare rapidă pe google / Pink Floyd undeva după miezul nopții” („18 – Deep in my mind there's confusion and hope”, pag. 39).

Impetuoasă, „pusă pe fapte mari”, cu un... „je m' en fiche” de toată frumusețea, poeta adolescentă Ioana Codruța Tudoriu nu dă semne c-ar afecta-o succesul sau eșecul „experimentului” său literar, și liric, și epic!, dar, doar al ei, și este fericită: „...aceasta este contribuția mea la dezvoltarea artei literare și, după lectură, veți vedea că se poate scrie poezie... sau – mă rog!? – ceea ce cred eu că este poezie”, după afirmația sa categorică...

Până la urmă, nici n-ar fi drept să nu-i acordăm domnișoarei Ioana Codruța Tudoriu „dreptul la opinie în materie de tehnică literară”, pentru că ceea ce propune autoarea în volumul „*Sgraffito*” poate fi *poezie,* sau *proză-lirică,* sau *eseu* cu reverberații poeticești, sau *Jurnal* intim cu accente elegiace... Tânăra poetesă dovedește o matură și spectaculoasă atitudine artistică în perceperea faptului de viață banal, deturnat în conștiință, existențialism și spiritualitate, cu pusee, când bigote, când atee; cu revolte sau umiliri de circumstanță de-o sinceritate dezarmantă, pe care le pune în pagină, le scoate în evidență printr-un „arțag”, mai mult mimat decât manifest, dar pe care și-l revendică în planul creației literare ca pe un experiment, în ciuda unei aparente impresii de bramburească lirică.

Deși sunt posibile false impresii de dezordine... controlată (!), cosmetizată, volumul de literatură... experiment, semnat de Ioana Codruța Tudoriu, vine și cu o inedită formulă de echilibru valoric, marcat fantezist de desenul stilizat, frizabil și vaporos, al maestrului Hugo Stelian Mărăcineanu, asimilat cu inspirate, convingătoare și incitante *grafitti* stradale de-o intuiție semantică, semnificativă și definitorie, care completează fericit nonconformismul literar al autoarei.

Este sau poate fi o literatură... cu program, nonconformistă, cum afirmam mai sus, de tipul muzicii dodecafonice, ca o frondă, asemeni unui... *dadaism* de secol XXI, cu ifose și țâfnă de paradă, dar având girul și nevoia unui *semnal de alarmă,* care atrage atenția asupra faptului că, dintotdeauna, cele vechi și consacrate – nu mereu având asigurată valoarea absolută - trebuie să fie curățate de „zgura” obișnuinței și a stagnării. Chiar și așa, nu sunt nici eu prea convins de faptul că Ioana Codruța Tudoriu ar fi simțit nevoia de schimbare, de înnoire cu orice preț, ci, mai degrabă, o alătur, cu indulgența necesară, celebrului personaj al scriitorului francez Jean Baptiste Poquelin, zis Molière, care... „nu știa că face proză!”

Proiectul editorial al adolescentei propune, incită, protestează, amalgamează, sfidează, insinuează, acuză, ironizează, râde în hohote, arată cu degetul și se expune cu un „*sâc!*” de toată frumusețea și „nu dă doi bani” pe toată lumea din jurul său, deși... „*țipă*” după adevăr și certitudini, cu o altă exemplificare: „nirvana – sau fericirea totală. 2.21 a.m. stau pe genunchi și / privesc stelele. stau pe genunchii zdreliți pe care în somn / îmi așez visele. dorian grei în vârful unghiilor. îmi desfac / împletitura stângace. îmi alunecă / trupul de-a lungul zidului rece. îmi las capul pe spate. fragil. / kurt cobain. lent. îmi mușc buzele. sau mateescu de la a / douăspea. nebun de ciudat. adamic.” („Conjuctiv – Cause you're my fella, my guy”, pag. 12).

„*Sgraffito*”, o carte de literatură modernă, cu un limbaj îmbibat de tehnologia modernă, cultivând o metaforă rară și prețioasă din care se încheagă bizarerii și viziuni stranii și o tematică cu un pronunțat caracter ludic, impresionism și sentimentalism agresiv, nonconformism de paradă, inocență și puritate angelică, inteligență vie, talent și har artistic, induse dintr-o cultură generală peste medie, la vârsta de 18 ani a adolescentei Ioana Codruța Tudoriu.

Întoarcerea eroilor români din UITARE
(Gh. Chirtoc: romanul „Întoarcerea ultimului erou)

Năstase Marin
scriitor

Motto: *Când pâcla Uitării se așterne peste conștiințele noastre, doar cu adevăruri istorice o mai risipim. De aici apare „Nevoia de istorie”.*

De mai bine de douăzeci de ani, conștiințele noastre s-au îmbâcsit cu atâtea „cifre de afaceri” păguboase. „Cifre” care ne-au ruinat viața economică și socială, dar mai ales, cea morală, uscându-ne și puținile rădăcini care ne-au mai rămas. Așa am ajuns frunze călătoare bătute de vântul destinului prin toate coclaurile Europei.

Pe data de 7 martie 2014, la „Salonul Literar”, organizat săptămânal de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”- Galați, a fost prezentat romanul „ÎNTOARCEREA ULTIMULUI EROU” - (edit. SemnE, Buc. 2010), al scriitorului focșănean GHEORGHE CHIRTOC.

Cu mințile și memoria încărcate doar de ură și lehamite, provocate de acei politicieni pe care-i votăm din patru-n patru ani, care tot orbecăie prin întunericul tranziției, aproape că ne-am uitat istoria și faptele eroilor noștri, din care am avea ce învăța. Poate ne-ar limpezi drumul prin această continuă bâjbâială.

Să mă explic:

Romanul pomenit mai sus al scriitorului Gh. Chirtoc zugrăvește legendara epopee a ostașilor români, care au luptat pe frontul antisovietic, în cel de-al doilea război mondial.

Este un roman complex în care autorul a înlănțuit un număr mare de evenimente printr-o armonioasă „legare” de secvențe „cinematografice” dispuse pe mai multe planuri narative.

Liantul descrierilor a sudat suita de flash-uri, reprezentând momente de viață trăite în situații extreme, de aventuri cu risc maxim, printre care autorul a intercalat flashback-uri din viața eroilor implicați în acțiune.

Evenimentele narate au un caracter picaresc, fiind vorba de un batalion disciplinar format din pușcăriași, care au acceptat să fie trimiși pe front, să se cureță de păcate în purgatoriul luptelor și să fie iertați de restul anilor de pedeapsă, dacă mai scapă vii din război. Acesta era motivul aventurilor unor oameni deveniți eroi de nevoie.

Însă, dincolo de acțiunile așa zis picarești, într-un război pe care nu-l considerau al lor, acei pușcăriași din batalionul disciplinar „Sărata” s-au dovedit a fi OAMENI, cu slăbiciuni, vicii și defecte, ca ale fiecărui om normal, dar care, în acele condiții cumplite și-au dezvăluit acea OMENIE adevărată, cu sentimente și comportamente, surprinzătoare și pentru ei..

Așa au descoperit CAMARADERIA; disciplina aspră a vieții de luptător, iubirea de patrie, respectul față de comandanți, curajul și dârzenia în lupta cu inamicul, devotamentul și spiritul de sacrificiu, precum și alte calități morale, de care nimeni nu i-ar fi crezut în stare. Deși… chiar în condițiile frontului, nu-și uitaseră năravurile și meseria de hoți, ușurându-i pe nemți de proviziile alimentare, chiar și de tehnica de luptă din dotare.

Dar firul intrigii se desfășoară alert abia după o sută de pagini, când trupele române ocupă orașul Odessa. Aici, soldatul Călăreţu Marcu, un inginer evreu îndrăgit de camarazii săi și de comandantul batalionului pentru isteţimea și înţelepciunea lui, îi dezvăluie camaradului Paul Alinare, că, pentru el, războiul s-a terminat. Dorește să dezerteze ca să-și caute sora și soțul ei, deportați de ruși, undeva în străfundurile sovietice, după ocuparea Chișinăului de către ruși. De aceea îl roagă pe Alinare să-l ajute în această acțiune temerară.

În urma unor aventuri prin catacombele Odessei, soldatul evreu află că sora sa este deportată în Krasnodar, într-o fabrică de conserve. Corect și cinstit, evreul își anunță comandantul de batalion că vrea să dezerteze, spunându-i și scopul acestui gest.

În actul său extrem de riscant, evreul român îi roagă pe camarazii săi să-l ajute. Acceptă să dezerteze și să-l ajute: basarabeanul Bălteanu Vintilă, circarul Paul Alinare, țiganul Boluzan din Pliești, țiganul Andrei din Brăila și… Grivei, câinele batalionului. După ce au furat de la nemți un tanc și o motocicletă, încep nebuneasca aventură de căutare a surorii inginerului evreu, specialist în mecanică fină, cu studii la Nürnberg.

Iată cum sentimentul numit „Camaraderie”, misterios și complex, necunoscut în civilie, devine resortul care înfășoară și desfășoară firul intrigii romanului, când cinci români de etnii diferite sfidează Destinul și Moartea, pentru ajutorarea unui camarad de a-și găsi sora și cumnatul, deportați de bolșevici.

Purtată de acest fir, narațiunea brodează pe canavaua intrigii flash-urile de pe diferitele planuri narative, ale luptelor de pe front, cu cele ale aventurii dezertorilor, pelegrini pe meleaguri rusești. Autorul le împletește ingenios faptele, în momentele surprinzătoare, desfășurate în ritm alert, în care situațiile limită cu risc

maxim curg tumultuos, ca un șuvoi de lavă incandescentă, fascinant pentru cititorul care le urmărește „cu sufletul la gură".

Or, tocmai în aceste fulgerări cinematografice, autorul reușește să contureze acele tablouri tulburătoare, în care personajele își dezvăluie prin comportamente, atât firești slăbiciuni omenești, cât și caracterele care le definesc frumusețea sufletească.

Scriitura are mult farmec, nu numai atunci când autorul reușește din câteva tușe esențiale să zugrăvească atâtea portrete de personaje, plasându-le spațial prin descrieri reușite, realizate cu o bogăție de expresii plastice. Autorul intervine deseori cu observații pertinente și de bun simț, uneori sarcastice, alteori învăluite în căldură sufletească, mângâietoare.

De admirat este și arta realizării atmosferei evenimentelor, atât prin redarea limbajului specific fiecărui personaj, cât și prin frumoasele descrieri ale locurilor unde se desfășoară acele evenimente, transpunând emoțional cititorul în teatrul operațiunilor de război.

Însă valoarea romanului este amplificată de luminoasele și mobilizatoarele mesaje pe care ni le transmite autorul, pentru că:

- romanul este un document de trezire în sufletul cititorului a celor mai curate sentimente de patriotism, de scoatere din Uitare a faptelor eroilor noștri, căzuți în războiul antisovietic;

- este o adevărată istorie a tragicului război purtat de români, unde sunt descrise obiectiv faptele de arme ale ostașilor români, pe baza mărturiilor veteranilor, precum și suferințele îndurate de ei într-un război care NU ERA AL LOR. De fapt, au participat la un război al dușmanilor lor istorici. Pentru că, în cele două războaie mondiale din secolul trecut, atât rușii, cât și germanii, ne-au fost pe rând și aliați și inamici. În ambele posturi, acești „parteneri" de război mult rău au făcut țării noastre!... Mult ne-au mai ciopârțit țara cu înțelegerile și interesele lor ticăloase, provocându-ne răni… încă nevindecate!

Mai mult, ne-au obligat să le învățăm „istoria" lor de învingători, în care poporul român a fost umilit prin demonizarea eroilor și comandantului armatei sale;

- este o minunată poveste despre frumusețea sufletului românesc, relevând unele caracteristici de valoare ale românilor de diferite etnii, caracteristici între care domină OMENIA și SPIRITUL DE DREPTATE (moștenit de la strămoșii noștri geto-daci, vezi afirmația lui Herodot);

- dar, esența mesajelor transmise este: pe adevăratul român îl cunoști doar la greu, când, în cele mai disperate momente, sare în ajutorul aproapelui. Și când mă gândesc cum sunt denigrați și umiliți românii de „prietenii" noștri din UE, care îi acuză de toate defectele omenești, considerându-i niște monștri barbari, fără să țină seama că prin astfel de etichetări generalizatoare uită că toate neamurile pământului au și jigodii și ticăloși, în procente diferite.

Mai rău, astfel de acuze sunt frecvent clamate de unii „reprezentanți" ai elitei românești, chipurile, cu scopul îndreptării românilor, trăgându-și cu această ocazie, oarece merite pe epoleții lor culturali-științifici;

- descrie adevărul despre suferințele și sacrificiile îndurate de eroii noștri, trimiși să lupte în linia întâi, cu echipament vestimentar precar, slab dotați cu armament și echipament de luptă și prost hrăniți. Ah, eterna CORUPȚIE de la români, bat-o vina!..

- descrie suferințele ostașilor români, cauzate atât de aliații nemți, care i-au părăsit în luptele de la Stalingrad, lăsându-i pradă inamicilor ruși, care i-au încercuit, i-au decimat și i-au făcut prizonieri, deportându-i în gulagul siberian și deșertul Kazahstanului. Acolo, rușii i-au umilit, i-au torturat, lipsindu-i de cele mai elementare drepturi omenești. Mai mult, deși la 23 aug. 1944, soldații români primiseră ordin să nu mai lupte împotriva sovieticilor, ca urmare armistițiului declarat „încheiat" numai de partea română, rușii au luat în prizonierat în jur de o sută și optzeci de mii de soldați și ofițeri români, pe care i-au dus în lagărele siberiene, unde i-au supus unor munci în condiții înfiorătoare, contrar oricăror norme de drept internațional. În acele condiții de sclavie au fost ținuți zeci de ani, după încheierea Tratatului de Pace. În acest timp, în România comunistă se striga la mitinguri: trăiască prietenia româno-sovietică!... Chiar nimic nu avem de învățat de la „prietenii" noștri aliato-inamici și inamico-aliați?

- romanul descrie și calvarul românilor basarabeni, deportați în gulagul siberian, cu scopul vădit al lui Stalin de a schimba structura demografică în această provincie istorică românească, numită astăzi… „Republica Moldova", atât de basarabeni, cât și de noi înșine… Culmea, cică acolo se vorbește limba „moldovenească" (să ne fie rușine!).

- nu în ultimul rând, romanul este important pentru că, „Întoarcerea ultimului erou" Paul Alinare, are loc la Galați, unde își caută rădăcinile, părinții lui circari fiind trăitori pe meleaguri gălățene într-o anumită perioadă de viață.

În acest fel, autorul romanului reușește să transmită mesaje generoase cu multiple sensuri:

- prin descrierea ororilor războiului realizează un puternic mesaj al necesității apărării păcii;

- transmite mesajul-avertisment că poporul român are un singur aliat de nădejde, Marea Neagră, iar la greu… pe câinele Grivei și noi înșine, locuitorii acestui frumos teritoriu, numit ROMÂNIA. Să învățăm de la istorie că trebuie să fim uniți mereu, dacă mai vrem să ne păstrăm această țară;

- dar, cel mai prețios mesaj al romanului este cel dat de întoarcerea eroului român din calvarul războiului și prizonieratului, după aproape cincizeci de ani, de cumplită tăcere comunistă. Acest mesaj semnifică întoarcerea eroilor români în conștiința noastră, din negura Uitării cu care ne-a învăluit monstrul sovietic. Un avertisment că și astăzi încearcă unii, fie „prieteni" străini, fie de-ai noștri, să ne înnegureze conștiințele.

Inepuizabilul Rebreanu în viziunea lui Zanfir Ilie

Firiță Carp
scriitor

Recenta carte a domnului **Zanfir Ilie, *Romanul de analiză la Liviu Rebreanu***, Editura LIMES, Florești, 2014, se înscrie în rândul acelora care, odată lecturate, îți înrădăcinează sentimentele și gândurile în solul fertil al unor provocări și conexiuni definitorii. Din capul locului, ea îmi readuce în atenție cuprinzătoarea și profunda exegeză a lui **Aureliu Goci**, *Liviu Rebreanu, centrul operei și distribuția personajelor,* apărută la Editura Betta, București, 2014. Dar pertinentul tablou realizat de Zanfir Ilie al începuturilor și evoluției romanului ca gen literar, înrămat în concepte de teorie și de istorie literară consistent prezentate, mă duce cu gândul la japoneza **Murasaki Shikibu,** despre care se spune că este creatoarea primului roman din lume. Romanul se numește *Genji Monogatari (Povestea prințului Genji)*, a apărut în anul 1004, a fost tradus în mai multe limbi de circulație mondială, iar Henriette-Yvonne Stahl reușește să transpună, în limba română (1969), primele nouă capitole dintr-o variantă englezească, după cum susține **Mihai Epure**, în *Japonia, lacrimă și stea*, Editura DESTINE, București, 2014. Am făcut această scurtă digresiune fiindcă se pare că *Genji Monogatari* „*deschide în premieră drumul către romanul psihologic modern în lume*" (Mihai Epure, cartea menționată, p. 156) și are, în acest context, o legătură esențială cu strădania domnului Zanfir Ilie.

Întorcându-mă la ceea ce aș vrea să reprezinte în fond subiectul rândurilor de față, aș sublinia că domnul Zanfir Ilie izbutește, prin aserțiunile făcute și prin noutățile interpretative aduse, să situeze cititorul în cadrul urmărit și să-i trezească interesul pentru paginile sale. Pagini care, după cum se poate constata lecturând volumul, reprezintă un model de esențializare și analiză. Iar prin aportul la aprofundarea operei rebreniene, autorul acestei exegeze ilustrează convingător conceptul de gen literar oferit de **Rene Wellek** și **Austin Warren** în *Teoria literaturii*. Scriitorul valoros, susțin ei, se încadrează în exigențele genului, dar, mai ales, le îmbogățește prin amprenta personală a creației sale. Sub acest aspect consider că scrierea lui Zanfir Ilie întrunește condițiile unei reușite de netăgăduit, pașii interpretărilor sale fiind făcuți pe poteci pe care și le-a creat singur prin studiu îndelungat, aprofundat și atent. Astfel, nuanțările pe care le face deseori, mai ales în capitolele *Un motto neglijat, Naturalism psihanalitic, Un refugiu ocult,* dar și în altele, dovedesc nu doar spirit critic, ci și capacitate de a găsi și evidenția esențialul în chip original. O asemenea abordare, în contextul în care întregul demers curge în matca maturității responsabile, ne permite să subliniem contribuția majoră a cărții la revalorizarea creației rebreniene. Dacă până la citirea ei am fi putut crede că Rebreanu, mai ales în spațiul inserțiilor psihologice, a fost disecat și limpezit de exegeza literară (autorul numește el însuși o duzină de istorici și critici literari care s-au aplecat de-a lungul timpului asupra creației rebreniene), prin referiri bine documentate la *Pădurea spânzuraților* și *Ciuleandra* autorul gălățean ne dovedește că marele prozator poate oferi mereu surprize de proporții. De asemenea, aș mai zăbovi asupra armoniei cărții și echilibrului stilistic, în fapt haina de lucru a deja experimentatului, fapt demonstrat și prin precedentele cărți, critic și istoric literar Zanfir Ilie. Credem că efortul creator al exegetului gălățean se ridică la înălțimea operei analizate.

În final, subscriem întru totul ideii formulate de domnul Zanfir Ilie, conform căreia „*opera și personalitatea lui Liviu Rebreanu oferă încă teritorii vaste pentru cei dispuși să investigheze...*" (p. 103). Creația marelui scriitor, cu siguranță, este un zăcământ inepuizabil pentru toți cei care vor să-l exploateze, autorul acestei cărți oferind nu doar un exemplu, ci și un îndemn. Astfel încât, prin această lucrare, datorită acribiei și stilului utilizat, domnul Zanfir Ilie fixează un reper vizibil în câmpul cercetării literare de la noi, menit să relanseze și revigoreze genul ca atare, dar și ariile și direcțiile tematice.

Despre sentimentul zborului

Petrișor Militaru
scriitor

De la Leonardo da Vinci până la Nichita Stănescu și Constantin Brâncuși, secole de-a rândul *ideea de zbor* i-a fascinat pe artiști. „Eu nu am căutat, în toată viața mea, decât *esența* zborului. Zborul – ce extaz!" (Aforismul 100) sau „Eu nu creez *Păsări* – ci zboruri", scrie Brâncuși în cartea ce cuprinde aforismele sale. Pe de altă parte, Gaston Bachelard, explorator de seamă al imaginației materiale, în lucrarea sa despre poetica elementului aer subliniază că psihologia zborului înseamnă: ascensionalitate, sublimare, purificare, verticalitate, dematerializare, spiritualizare. Nu este de trecut cu vederea nici concepția psihoterapeutului francez Robert Desoille care vorbește în cărțile sale despre terapia ascensională, ce poate fi declanșată și prin imagini poetice, tablouri sau sculpturi ce sugerează zborul și care, uneori chiar inconștient, purifică și eliberează. Având această perspectivă pluridisciplinară în minte credem că ne va fi mai ușor să înțelegem acest al șaselea volum al Lilianei Hinoveanu[1].

Cu toate că în poemele ei vom întâlni, mai degrabă, *sentimentul de zbor*. Uneori zborul are ca punct originar erosul, o comuniune prin excelență lunară, aparținând regimului nocturn: „azi noapte am fost un cal zburător/ cu aripi uriașe/ am lăsat în urmă potcoave multe/ tocite de atâtea plecări consumate// […] așteaptă-mă/ într-o noapte voi fi tu" (*Așteaptă-mă*). La polul opus vom întâlni și un *zbor-vertij*, o mișcare interioară agonică generată de nesincronizarea cu alteritatea, ca în finalul poemului *Copii de mingi*: „ai început să te îmbraci în straturi de gheață/ până când muntele dintre noi/ a devenit un ochi sticlos pe care patinau peștii-dinozaur cu dinții coltoși// și cu aripile rotindu-se în vârtejuri de aer". Din aceeași zonă a elementului aer este și animalul totemic care reînrădăcinează *psycheul* în ritmurile unei armonii mandalice (stănescian am zice, dacă nu am ști cât de viguros apare el și în poemele din volumul *Corp transparent* al lui M. Blecher): calul, animal psihopomp în tradiția populară românească, dar care aici capătă valențe primăvăratice, ce evocă o modalitate poetică de resurecție spirituală: „calul meu verde se plimbă" (*Bucurie*) sau „am început să dialoghez cu trupul cel nou" (*Cobaiul*). Faptul că zborul este o stare sau o aspirație apare explicit în poemul care dă titlul volumului: „mă simt invadată de păsări/ și mi-aș dori să le pot împrumuta zborul" (*Doar împrumutând zborul*). Semnificativ este și faptul că, în alt poem, aripa apare ca metonimie a zborului evocând prezența angelicului, a dublului spiritual: „dacă mi-ar crește o aripă/ m-ar ajuta să mă obișnuiesc cu aerul// dacă mi-ar crește două aripi/ demonul din mine ar deveni oare înger […]" (*Cealaltă*).

Deși cuprinde numai douăzeci și nouă de poeme, volumul de față, în complexitatea sa, are și alte aspecte care îl definesc. Trecând dincolo de perspectiva criticii tematiste, poemele Lilianei Hinoveanu sunt conectate liric la rețeaua sensibilității actuale. De aceea când userul-cititor are nostalgia propriului eu își creează un surogat numit *selfie* (vezi poemul omonim). Altfel spus, în paradisul virtual din zilele noastre „șarpele D" își mușcă propria coadă fără remușcări. Apoi, aceasta îi dă eroare și nu se mai reface, iar eul este nevoit să ia jocul de la capăt cu un alt *character*. Ca și în poemul *Virtual World*, discursul liric proiectează o *altfel de lume virtuală*; tensiunea poetică fiind generată de triada realitate („clonă") – ficțiune („scrisoare") – virtualitate („cip") ce dinamizează întregul volum de versuri.

„Doar împrumutând zborul"…ne putem ridica la măsura propriilor noastre așteptări. Cum? Liliana Hinoveanu sugerează mai multe răspunsuri, important e ca fiecare să îl găsim pe al nostru. Sau cum spune Nichita Stănescu în volumul *Amintiri din prezent*: „Aripa nu poate să fie învățată, însă roata poate fi învățată. Îngerească o știi sau n-o știi, lumeasca se învață. " (*Aripa și roata*)

Note:

1. Hiroveanu, Liliana. *Doar împrumutând zborul*. Craiova: Aius, 2015.

Declarația de dragoste

(Cântarea cântărilor, comentariu asupra Capitolului I)

Alexandru Cocetov
profesor

„*Cântarea cântărilor*" testează nivelul spiritual al cititorului. [1]

„Nu este ușor să ai un suflet împărțit de idealuri și să lupți pentru fiecare din ele, nu din ambiții deșarte, ci din pasiune greu împărțită…" **Paul Sân-Petru**

În această lucrare dramatică de dragoste, Împăratul Solomon avea o vie în ţinutul deluros al lui Efraim, cam la 80 de kilometri de la Ierusalim (*Cântarea Cântărilor*, 8:11). El a lăsat-o în îngrijirile unor arendași (8:11) care erau de fapt o familie, constituită din mamă, doi fii (1:6), și două fete: Sulamita (6:13) și încă o soră mai mică a ei (8:8). Această Sulamita era un fel de „Cenușăreasa" a familiei (1:5), foarte frumoasă, dar nebăgata de seamă de nimeni. [*2, pag. 41*] Deși, alții consideră că ea era fiica lui Faraon, „*Solomon s-a încuscrit cu Faraon, Împăratul Egiptului. A luat de nevastă pe fata lui Faraon, și a adus-o în cetatea lui David, până și-a isprăvit casa lui, casa Domnului, și zidul dimprejurul Ierusalimului*" (I Împărați 3:1), deși Solomon nu dă nici o indicație clară în această privință. Iar, o a treia variantă, este, ca Abisag, Sulamita, fata, care s-a îngrijit de împăratul David, „*Împăratul David era bătrân … au căutat în tot ținutul lui Israel o fată tânără și frumoasă și au găsit pe Abisag, Sulamita, pe care au adus-o la împărat. Această fată era foarte frumoasă. Ea a îngrijit de împărat, și i-a slujit … "* (*I Împărați 1:1-4, 15*). Deși, se crede, că aceasta era o fată necunoscută din Sunema, ai cărei părinți, probabil, lucrau la Solomon.

În această primă parte (1:1-3:5) din cele 3 părți principale ale cărții *Cântarea Cântărilor* în care 33 din 39 versete sunt scrise din partea Sulamitei, pe care le menționează cu mare satisfacție față de iubitul său și față de fiicele Ierusalimului. În această primă parte sunt prezentate amintirile ei asupra lucrurilor din trecut dar și dorințelor inimei ei să se mărite cu împăratul. Ea așteaptă sosirea lui, ca el s-o ia și s-o ducă la nuntă în Ierusalim, care este descrisă în 3:6 și mai departe. [3]

Această întreagă compoziție, care este plină de culoarea și mirosul naturii, înfrumusețează aspectul întreg al dragostei celor doi, Solomon și Sulamita. Întreaga carte este plină de urma naturii, prezentată prin animale, păsări, fructe, legume, locuri geografice și altele. Aici pot menționa că și capitolul unu ne descoperă câteva din ele, cum ar fi: vinul, mirodeniile, soarele, strugurii de măliniţa, porumbei, verdeață, cedri, chiparoși.

În această frumusețe a naturii, văzută și descrisă de Solomon, care în momentul acela era împărat al evreilor. El menționează în cântarea sa frumusețea țării promise de Dumnezeu, care astăzi poartă numele - Israel.

Primul capitol începe cu tema „Declarația de dragoste", despre care vom vorbi în continuare. *Sulamita la curtea lui Solomon se gândește la iubitul ei pastor,* de care e despărțită, vorbindu-le doamnelor de la curte despre el și despre ea (1:2-8). Sulamita tânjește de dor după sărutările iubitului ei pastor. Apoi, imaginându-și că el s-ar afla lângă ea, îi spune că iubirea lui este mai de preț decât vinul. Comparând virtuțile sale cu balsamul mirositor, ea crede că acesta e motivul pentru care fecioarele o iubesc. Totuși, ea așteaptă cu înfrigurare că el să vină și s-o ia la el. În zadar vor încerca fiicele Ierusalimului să vină și ele. Regele Solomon a dus-o pe Sulamita în încăperile sale, probabil pentru a face parte din haremul său, împotriva voinței sale. Când fiicele Ierusalimului își însușesc sentimentele nutrite de ea pentru iubitul ei, Sulamita spune că aprecierea lor față de el este întru totul justificată.

Capitolul I începe prin satisfacția Sulamitei pe care o primește de la iubitul său: „să mă sature cu sărutările gurii lui! Căci toate dezmierdările tale sunt mai bune decât vinul, mirodeniile tale au un miros plăcut" (1:1). Sulamita își găsește plăcerea și bucuria în patru calități importante ale lui Solomon, ele fiind: 1. gura lui, 2. dragostea lui, 3. mirosul plăcut al mirodeniilor lui și 4. viața lui curată (după ideile lui Djon Mak-Arthur).

Versetul 4 începe cu o dorință arzătoare a Sulamitei: „trage-mă după tine", aceasta reflectând dorința ei arzătoare, și nu constatarea faptelor. Și în a doua parte a versetului 4, corul repetă cuvintele Sulamitei: „pe drept ești iubit" (este vorba de Solomon). Căci cele mai importante 4 calități ale lui reflectă la faptul că e adorat și de alte fete.

Comportarea fraților Sulamitei este reprezentată prin faptul că s-au comportat cu ea cu toată asprimea, punând-o la munci grele, așa că ea nu și-a putut păstra și îngriji prea mult frumusețea chipului (1:6). Era pusă să tundă via și să așeze curse pentru vulpile mici care

stricau via (2:15). Uneori era trimisă să pască oile (1:8). Viaţa sub arşiţa soarelui o făcuse să aibă pielea complet arsă de soare (1:5). [2, pag 41].

După câteva versete de laudă în direcţia lui Solomon, începe descrierea, prima descriere a Sulamitei. Versetul 5 începe cu o plângere din partea Sulamitei, căci este „neagră". Care e cauza? Ce a făcut? Care sunt motivele? „Nu vă uitaţi că sunt aşa de negricioasă, căci m-a ars soarele. Fiii mamei mele s-au mâniat pe mine, şi m-au pus păzitoare la vii". Aceasta îi aduce neliniște și mâhnire, căci s-a bronzat foarte tare în timpul lucrului la vie (7:12, 8:12). Și tot aici, când este vorba de vie în versetul 6, este vorba de însăși Sulamita (8:12). Versetele 5 și 6 arată că Sulamita a stat mult timp la soare, ca păzitoare a viilor, drept care este arsă și negricioasă, dar, totuși foarte frumoasă. Dar aceasta nu o împiedică să se gândească la iubitul său. În versetele 7 și 8, Sulamita se întreabă unde își paște iubitul său turma și unde se oprește pentru odihna de la amiază. Ea nu pricepe de ce nu este el alături de ea, de ce trebuie să poarte o maramă pe față în prezenţa altor bărbaţi, consideraţi de ea mult mai prejos decât iubitul său. Și aici, pe un ton sarcastic, vin fiicele Ierusalimului și îi spun că îl va găsi, poate, dacă va merge pe urmele oilor sale. [4, pag. 838]. În unele traduceri asupra versetului 7 se folosește următoarea frază: „învelit cu o maramă". Păstrând sfinţenia, ce era foarte important pentru ea, Sulamita refuza marama unei curve, în comparaţie cu Tamar din Genesa 38:14-16. Ea dorea mai bine să fie în slujba unui păstor, decât să „umblu rătăcită pe la turmele tovarășilor tăi" (1:7).

Deși în textul din română vedem că versetul 8 este menţionat de mire, unii cercetători consideră că puteau fi spuse aceste cuvinte de cor. „Cea mai frumoasă dintre femei", așa începe versetul 8. Ei i se dedică toată onoarea (5:9, 6:1). Aceasta ne amintește despre cartea *Proverbe*, în care capitolul 31 este dedicat unei *Femei Model*, „Multe fete au o purtare cinstită, dar tu le întreci pe toate", *Proverbe* 31:29.

Solomon îi face curte Sulamitei, dar ea rămâne rece la laudele sale. Versetele 9 și 10 din primul capitol arată cum Solomon începe să-i facă curte Sulamitei. El o aseamănă cu un telegar înhămat la carul lui Faraon, căutându-i obrajii aşezaţi între cercei și gâtul împodobit cu șire de mărgăritare. Iar în versetul 11, exprimându-se la persoana întâi plural (pluralul editorial) [5], el promite că va făuri pentru ea lănţișoare aurite, cu picături și cresteturi de argint. [4, pag. 838].

Trecând la a doua jumătate a capitolui 1, putem vedea descrierea pe care o dă Solomon dragostei sale, Sulamita. Și primul compliment în adresa Sulamitei este: O tu „*iapă înhămată*", versetul 9. Deși la prima vedere ni se pare ceva straniu, ciudat, vulgar, dar totuși aceste cuvinte în ţările de est semnificau niște complimente foarte frumoase pe care, în cazul de față, Solomon le adresează în special Sulamitei. A doua este „*scumpa mea*". Interesant că această frază se întâlnește de nouă ori în întregul text. Este important de menţionat că folosirea cuvântului „scumpa mea", se găsește în română doar de două ori în 1:9 și 5:2, iar în cazurile din 1:15, 2:2, 2:10, 2:13, 4:1, 4:2 și 6:4 este menţionat cuvântul „*frumoasa mea*".

De la versetul 13 trecem la descrierea mirelui, făcută, firește, de mireasa sa. „*Prea iubitul meu*" – este unul din cele aproximativ 20 de menţionări ale acestui cuvânt în Cântarea Cântărilor. Sulamita îl compară aici cu „un mănunchi de mir, care se odihnește între ţâţele ei".

Solomon o cucerește din nou, de data aceasta folosește preamărirea frumuseţii sale și comparându-i ochii cu cei ai unei porumbiţe. Din versetul 15 ne întoarcem la declaraţii de frumuseţe: „Ce frumoasă eşti, uite ce frumoasă eşti, cu ochii tăi de porumbiţă!" cuvintele lui Solomon au aprins un foc în relaţia lor. Solomon a folosit cuvântul „frumoasă" cel puţin de 10 ori în text (1:15, 2:10, 2:13, 4:1, 4:7, 6:4, 6:10, 7:6). De la evidenţierea frumuseţii ei, Solomon trece la descrierea ochilor ei, „ochii tăi de porumbiţă". Acesta este complimentul care se repetă și în 5:12. Sunt niște ochi frumoși, care ne oglindesc o frumoasă personalitate.

Și începând cu versetele 16 și 17, Sulamita pare să schimbe conversaţia, în mintea ei, spunându-i iubitului ei cât de frumos este. Pentru ea pajiștea de iarbă este patul lor, cedrii acoperiș sălășluirii, iar ca adăpost au chiparoșii. Cu alte cuvinte cadrul iubirii lor este pastoral, iar nu un palat. [4, pag. 838]. Aceasta arată foarte clar simplitatea, dragostea adevărată ... necătând la palate, bogăţii, avere, *căci adevărata dragoste iubește – și nu așteaptă doar bogaţii de la partenerul său drag*. Este foarte important că ultimele 2 versete, 16 și 17 ale capitolului 1, ne descriu și un loc geografic. Cred că locul care este descris aici, „verdeaţa … cedrii…", este vorba de pădure. Deși în aceste versete, Sulamita descrie frumuseţea lui Solomon: „ce frumos eşti, prea iubitule, ce plăcut eşti!". Dar și dorinţa de a fi împreună: „verdeaţa este patul nostru! – Cedrii sunt grinzile caselor noastre, și chiparoșii sunt pardoselele noastre."

Pe această întâmplare simplă (este vorba de întreaga carte), Solomon brodează toată măiestria lui ornamentală specifică orientului. Dragostea nu este o problemă de fapte, ci de trăiri emoţionale intense și niciodată nu a existat vreun om mai priceput ca Solomon în descrierea acestor sentimente inefabile care scapă cercetării raţionale, dar ne aprind până la incendiere inima. [*2*, pag. 41]. Tot aici, unii cercetători consideră că Sulamita putea fi de asemenea prima soţie a lui Solomon, până la păcatul săvârșit de el, „având de neveste șapte sute de crăiese împărătești și trei sute de ţiitoare..." (*I Împăraţi 11:3*).

Bibliografie:

1. John Vernon McGee. *Note de studiu, Cântarea Cântărilor*. Schiţă cărţii, pag. 1.

2. *Biblia cu explicaţii*. Ediţia a V-a. Christian Aid Ministries, 1998. Pag. 41.

3. *Biblia de studiu cu comentarii*. Asociaţia Evanghelică Slavona. *Djon Mak-Arthur*. 2004, *Cântarea Cântărilor*, pag. 934

4. Comentariul Biblic al credinsiosului. *Comentariu.*

5. Traducerea NKJV considera pronumele „noi" la propriu, drept referire la fiicele Ierusalimului.

„Baia Balkan”, o cronică socială semnată Ileana Andrei-Cudalb (Canberra, Australia)

Octavian D. Curpaş
publicist

„Baia Balkan”, romanul Ilenei Cudalb, se detaşează prin autenticitatea realităţii transpuse pe hârtie. „Baia Balkan” este o carte plină de suflet, în care nota de originalitate rezultă din rememorarea unor fapte şi întâmplări de demult. Arta autoarei se hrăneşte din crearea unor personaje neobişnuite. Eroii săi sunt oameni cu o voinţă de fier, care nu concep să înţeleagă, să accepte şi să se resemneze. Prin intermediul lor, autoarea ne dezvăluie un mod de viaţă inedit şi impresionant.

Sărbătoarea promisă

Ileana Cudalb (născută pe 21 iunie 1951) este originară din localitatea Cudalbi, judeţul Galaţi. Licenţiată a Facultăţii de Engleză – Rusă, aceasta debutează în anul 1983 în revista *Săptămâna Culturală* din Bucureşti. Debutul editorial se produce în acelaşi an cu romanul *Sărbătoarea promisă*. Printre cărţile publicate de Ileana Cudalb se numără *Yitzhak Rabin. Pacea şi-a ucis soldatul*, coautor poetul Shaul Carmel (1996), *Shimon Peres. De la Dimona la Oslo* (2001), romanele *Via Regis* (2002), *Fiica mea, America* (2002) - varianta în limba engleză *My daughter AMERICA*, traducere de Ioana Baldea, a fost publicată de Ed. Junimea din Iaşi (2007) – şi *Baia Balkan* (2007). În prezent, scriitoarea este consul la Ambasada României din Canberra, Australia.

Neamul Bălcăneştilor

Roman cu valoare istorică şi documentară, dar şi artistică, „Baia Balkan” semnat de Ileana Cudalb, prinde în ţesătura sa fire din memoria neamului Bălcăneştilor, preluând influenţe din folclor, precum şi motive din mitologia creştină şi păgână. Romanul evocă traseul celor din neamul Bălcăneştilor, ai căror paşi au pornit din „mohorâtul ţinut al Histriei, şi de acolo până la Întorsura, refăcând astfel drumul transhumanţei străbătut... din Terra Blachorum.”

Sfântul Baia, un sfânt al tuturor posibilităţilor

Bălcăneştii sunt oameni împlinitori de dreptate, răbdători în suferinţă, iubitori de adevăr, dreptate şi demnitate. Ei sunt păstrătorii unei lumi arhaice şi patriarhale şi au un acut simţ al dreptăţii şi al libertăţii, fiind apărători ai unor principii de viaţă fundamentale, bine stabilite din vremuri imemorabile. „Suntem uniţi prin sânge, dar şi prin credinţa că suntem veşnici. Călcăm fără poruncă, neabătuţi, pe acelaşi drum, de la naştere şi până la moarte, pe pământul presărat cu oasele strămoşilor din vatra satului până sus pe culmea Babiţei, unde ne închinăm în faţa troiţei ridicate înaintea intrării în Templul Sfântului Baia, un sfânt al tuturor posibilităţilor.”

Templul

„Baia Balkan” debutează ca un roman al cunoaşterii primitive, empirice, al credinţelor în mituri şi minuni. Templul ocupă locul central, ce oferă culoarea locală. În jurul acestui templu cresc tradiţiile, se nasc legendele, prind contur aventurile. Volumul se deschide cu un spectacol ceremonial ce are rolul de a ne face cunoştinţă cu ritualul iniţierii, cu unitatea dintre oameni şi zeităţi. „Dintr-o veche tradiţie se atribuie templului o istorie încărcată de personaje şi evenimente pline de semnificaţii... Ulterior, încercările cutezătorilor de a dezvălui misterele Templului au creat noi şi noi legende, ridicând tot atâtea semne de întrebare cât şi movilele tombale presărate peste tot în interiorul peşterii.”

O tradiţie care se pierdea în timp

În roman, pe lângă personajul principal, care este si narator, se detaşează figura lui Muzulie, în jurul căruia se învârteşte intriga, şi de al cărui nume se leagă episoadele eroice ale naraţiunii. El are rolul de călăuză, el este cel ce intră în corespondenţă cu trecutul, de unde absoarbe elementele ancestrale, cosmogonice, pe care le aplică în planul vieţii telurice, contemporane. „Muzulie era hotărât să repună în drepturile lui neamul nostru direct coborâtor din sângele şi carnea Palaghiei, cea pe care boierul francmason Caracostea o adusese cu peste două sute de ani în urmă înaintea intrării în Templu şi o lăsase acolo paznic al unei tradiţii care se pierdea în timp.”

A venit vremea ca lumea să audă de noi

Evoluăm într-o lume balcanică, în care motivul căutării, al împlinirii destinului colectiv şi individual este magistral redat. Muzulie este exploratorul, cel care încearcă să lămurească sensurile prezentului şi ale viitorului, lucru ce nu se poate realiza decât prin înţelegerea trecutului. „Autonomia teritoriilor noastre va fi şi ea discutată, vom supune la vot aprobarea fondurilor pentru proiectul Baia Balkan... Templul Sfântului Baia va fi zăvorul care închide şi deschide cutia Pandorei balcanice. A venit vremea ca lumea să audă de noi.”

Un spaţiu devenit vatră

Roman de o reală valoare literară, „Baia Balkan” evocă o lume arhaică, în care întâmplări de demult îşi fac locul în prezent. Eroii sunt dominaţi de un profund sentiment patriotic şi au vocaţia lucrului bine împlinit. Ei se conduc după rânduieli nescrise, după legi şi credinţe strămoşeşti şi îşi duc traiul într-un spaţiu spiritual şi fizic ce a devenit vatră. „Baia Balkan” este o carte despre oameni răbdători în suferinţă, ce ţin în sufletul lor dureri nestinse. Ei au puterea de a dovedi că platitudinea spirituală şi lipsa de iniţiativă nu fac parte din felul lor de a fi.

Elogiu filozofiei românești

Ghiorghe Moraru
scriitor

Motto: *Scribo ergo sum.*

România suferă, de prea multă vreme, de un exod de creiere. Medici – nemulțumiți de salarizare, pleacă. Ingineri – care nu își găsesc locuri de muncă, pleacă. Cercetători în varii domenii – disponibilizați de institute care se desființează, pleacă. Softiști și matematicieni – pleacă. Dar cel mai grav este faptul că cei mai buni bacalaureați se lasă racolați de univesități din alte țări. Pentru aceștia, fiindcă sunt foarte tineri, riscul de deznaționalizare este mai mare decât pentru ceilalți, mai maturi și cu o cultură mai stabilizată.

În acest context, pentru toți aceștia, eu cred că noi ar trebui să facem tot ce este posibil ca să întreținem legăturile cu românii din afara țării și să-i ajutăm să nu se deznaționalizeze. Ba, chiar mai mult. Trebuie să-i ajutăm și să-i provocăm să-și afișeze, cu mândrie, cultura națională, alături de performanțele profesionale. Sunt cunoscute foarte multe cazuri în care aceia care au procedat în maniera aceasta, au câștigat elogiile colectivităților în care s-au manifestat.

Românii, de-a lungul timpului, au reușit, cu bune rezultate, să înfrunte presiunile unor ocupanți vremelnici care încercau să le pocească numele, să-i otomanizeze, sau să-i rusifice, ori să-i nemțizeze. I-au obligat să scrie cu caractere chirilice, gotice sau arabe. I-au împiedicat să învețe limba română în școli... Dar, ce nu le-au făcut?

Este meritul Editurii PAIDEIA că, după 20 de ani, a descoperit și a tipărit ELOGIUL FILOZOFIEI ROMÂNEȘTI, Discursul de recepție la Academia Română al domnului Alexandru Surdu. Încă de atunci (15 aprilie 1994), domnia sa spunea: „Să fim pregătiți când Spiritul Absolut al filozofiei va întreba, cu glasul vreunui alt Heidegger: ...Unde sunt lateinierii?" ca să-i putem răspunde, fără nicio sfială: „Sunt aici!" Prima îngrijorare se manifestă în legătură cu „existența nucleului spiritual".

Primele elogii au fost scrise de filozofii greci, într-o antichitate foarte profundă, referindu-se la Regele Burebista, care reușise să-și apropie regii megiești, demonstrându-le că „Unirea face puterea" în fața tendințelor expansioniste ale Imperiului Roman și a presiunii neamurilor germanice.

Cel puțin la fel de elogios s-a scris și despre Zamolxe, nume tâlcuit de Nicolae Miulescu - drept „Cel întors din tărâmul morții". Despre medicii lui Zamolxe s-a scris mult și elogios, pentru că ei erau aceia care vindecau mai întâi spiritul și apoi corpul. Cultul lui Zamolxe a fost preluat și de unele popoare migratoare, în timpul contactului cu strămoșii noștri, și l-au purtat cu mândrie, regăsindu-se și în prezent ca „sfânt" în Calendarul Spaniol.

Mai puțin cunoscută este legenda marelui inițiat carpatin „Ram" care a migrat cu păstorii până în Peninsula Hindustan, unde a fost sanctificat de către localnici, astfel încât se regăsește și în prezent în Panteonul lor, sub numele „Rama". (Vezi cartea DA-KȘA de Nicolae Miulescu).

Dar, domnul Academician Alexandru Surdu aduce primul elogiu operei domnitorului savant Dimitrie Cantemir, care „a urmărit în mod consecvent o idee majoră și anume aceea a unității poporului român pe întreg teritoriul locuit de vorbitorii aceleiași limbi romanice".

Filozofia românească s-a constituit și s-a dezvoltat în căutarea de argumente logice (și nu numai) pentru unitatea românilor, pentru continuitatea lor pe teritoriul Daciei și pentru drepturile ce se cuvin. Adversarii românității n-au găsit, niciodată, contraargumente, ci au apelat, cum au făcut-o de când au ajuns pe aceste meleaguri, la reprimarea prin forță, la moarte, la chinuri și la exil.

Elogiul la adresa activității Școlii Ardelene al domnului Academician Alexandru Surdu este unul argumentat. Sunt evocate apoi operele logice și filozofice ale unor personalități ale culturii românești cunoscute și recunoscute și peste hotatre.

„Tensiunea esențială" a filozofiei românești, considera domnia sa, a constituit-o tocmai problema propriei sale existențe. Ofensiva comuniștilor contra transcendentalismului s-a extins și către filozofie, și către psihologie, și către logică. Au fost desființate institute, facultăți, au fost condamnați oameni, au fost trimise „la munca de jos," personalități de notorietate mondială ale acelor domenii.

Pragmatismul posdecembrist n-a creat condiții culturale dar, grație unor entuziaști, filozofia, logica și psihologia românească au renăscut ca Pasărea Pheonix. Mai remarcabilă a fost tendința de matematizare a țării și reușita informatizării.

În opinia mea, ar trebui ca lucrări de genul ELOGIU FILOZOFIEI ROMÂNEȘTI a domnului Academician Alexandru Surdu, să fie promovate cu obstinență, peste tot acolo unde sunt vorbitori de limbă română și persoane interesate de cultura noastră românească. Postarea lor pe Internet, acum, este o facilitate de care trebuie sa ne folosim, fără rezerve.

Cinema & Istorie

Vremea Katynului

Adrian Buzdugan
scriitor

În România filmul „Katyn" al lui Andrzej Wajda a avut premiera TV la câteva zile după tragedia din 10 aprilie 2010, prăbuşirea avionului preşedintelui Poloniei, Lech Kaczynski în apropierea… Katynului, la Smolensk. Că s-a vrut sau nu o paralelă între moartea celor optzeci şi opt de demnitari şi decapitarea elitei militare şi a intelectualităţii poloneze de acum 70 de ani, că a fost sau nu o trimitere străvezie la o posibilă implicare a ruşilor sau pur şi simplu o subliniere a faptului că demnitarii polonezi n-au mai ajuns la comemorarea evenimentelor de la Katyn, cert este că filmul a avut parte de o receptare subiectivă, defectuoasă.

Bazat pe nuvela lui Andrzej Mularczyk, „Post Mortem", filmul urmăreşte destinele câtorva familii afectate în mod direct de masacrele de la Katyn. Un general integru şi demn, interpretat de Jan Englert, un inginer răzvrătit, Piotr Baszkowski (Pavel Malaszynski), exemplarul căpitan de cavalerie Andrzej (Artur Zmijewski), care pune onoarea militară mai presus de orice (refuză să evadeze pentru a nu încălca jurământul de credinţă), sunt ofiţerii polonezi aleşi ca modele probante pentru cei aproximativ 10.000 masacraţi de poliţia politică sovietică din ordinul lui Stalin. Părinţii lui Andrzej, soţia sa (Maja Ostaszewska), sora lui Piotr (Magdalena Cielecka), generăleasa (interpretată de Danuta Stenka) întregesc cele câteva familii în jurul cărora se ţes firele dramatizării. Nu lipsesc nici personajele tipice: supravieţuitorul oportunist Jerzy (Andrzej Chyra), ocupantul omenos - maiorul Popov interpretat de Serghei Garmaş -, tânărul erou etc. numai că, deşi Wajda a dorit prin acest amplu tablou să aducă un omagiu femeilor ce au întrupat speranţa (crezând până în ultima clipă că bărbaţii lor se vor întoarce dintr-un prizonierat incert), poziţiei demne a universitarilor polonezi, verticalităţii (vecină cu inconştienţa!) a tinerilor prinşi sub ocupaţia sovietică etc. a pierdut din vedere un lucru, Katynul nu poate fi folosit ca pretext!

E clar că ar fi trebuit să renunţe la câteva din planurile secundare… Debutul peliculei, în forţă, atrage după sine şi una din marile carenţe ale acesteia. Întâlnirea a două valuri de refugiaţi pe un simbolic pod suspendat între cele două invazii, germană şi sovietică sileşte spectatorul să intre abrupt în drama poloneză din '39. Problema este că Wajda, odată ce nu optează pentru o creştere gradată a tensiunii – cum era de dorit pentru o asemenea dramă – nu mai reuşeşte să o controleze, ea ajunge să fluctueze îngrijorător, funcţie de firul narativ din fresca incompletă la care recurge. Suta de minute ce precede finalul plin de forţă al filmului e inegală,

tensiunea apare şi dispare pierzându-se adeseori în cadre statice. Dorinţa regizorului de a reflecta cât mai fidel ocupaţia Poloniei dezechilibrează şi distrage atenţia de la centrul de greutate, Katyn.

Impresionantele scene din final reprezentând decimarea elitei poloneze realizată (cu cât profesionalism!) de NKVD-işti (în „Amiralul" lui Andrei Kravciuk sunt prezentate scene similare, victime fiind ofiţerii armatei ţariste) parcă se doresc a fi o ilustrare a cinismului marca I.V.D. Stalin: „Moartea unui om este o tragedie, moartea câtorva sute de mii este doar o statistică…".

Autorul celebrei trilogii din anii '50 despre rezistenţa poloneză („O generaţie", „Canalul" şi „Cenuşă şi diamant") dovedeşte în mod cert că nu a ieşit din joc, dar cred că implicarea emoţională (tatăl său a fost unul dintre ofiţerii măcelăriţi la Katyn) l-a făcut să penduleze nesigur între realizarea unei fresce a ocupaţiei sovietice (ilustrează până şi faptul că în Polonia comunistă descendenţilor ofiţerilor ucişi la Katyn le-a fost strict interzis accesul la învăţământul superior) şi transpunerea pe peliculă a urgiei de la Katyn. În schimb, valoarea de film document a „Katynului" este incontestabilă! El trebuie privit ca o temă de reflecţie, chiar şi ca o dovadă a neputinţei noastre de a realiza o dramă despre trecutul nostru atât de înnegurat. Decât să finanţeze o fentă de doi bani ca „Boogie" (reprezentativ pentru o generaţie nulizată) sau cine stie ce altă banalitate scârboasă ori minimalism jegos, cum bănuiesc că au în vedere regizorii scriitoraşi sau regizoraşii scriitori de la noi, mai degrabă Centrul Naţional al Cinematografiei ar băga ceva bani în câteva drame cu valoare de document.

„Undeva în Est" (1991) în regia lui Nicolae Mărgineanu, „4,3,2"-ul lui Cristian Mungiu, „Autobiografia lui Nicolae Ceauşescu" (2010), cu un montaj de excepţie, scenariu şi regie Andrei Ujica, „Portretul luptătorului la tinereţe" (2010) de Constantin Popescu sunt remarcabile, însă insuficiente. „Oglinda" şi „15"-le lui Sergiu Nicolaescu au fost făcute într-o evidentă scădere de formă, scenariile proaste au dus în derizoriu ecranizările după „Cel mai iubit dintre pământeni" (1993) şi „Caravana cinematografică" (2009), iar cele câteva contaminate de atât de distructiva băşcălie nici nu mai merită pomenite!…

Dacă Stere Gulea nu mai poate fi oprit să-şi rişte cariera ecranizând *cea mai tradusă carte a anului 2009!*, „Sunt o babă comunistă", sper să nu se găsească vreun pui de filfizon care să ecranizeze şi puerila „Noaptea când cineva a murit pentru tine"!... Masacrele de la Ip, de la Fântâna Albă, luptele din '41 pentru eliberarea Basarabiei, demolarea, trei ani mai târziu, a cimitirelor şi însemnelor comemorative de război din aceeaşi Basarabie, exterminările de la Bogdanovka, dezastrul de la Cotul Donului, regizatele demonstraţii din '48 în care se cerea ca Moldova Mare (de la Nistru la Carpaţi) să se unească cu U.R.S.S.-ul!, revolta de la Braşov din 1987, experimentele de „reeducare" de la Piteşti, lovitura de stat din '89 (ce a întinat momentele de graţie ale revoltei populare) şi alte asemenea evenimente aşteaptă să spargă uitarea tămăduitoare atât de dragă românilor.

Festivalul/Târgul Internațional de Carte „Axis Libri", o sărbătoare a culturii pe meleagurile gălățene

Manifestarea culturală „Târgul Internațional de Carte" - care poartă numele revistei de cultură „Axis Libri", lansată în toamna anului 2008 - ajunsă la cea de-a VII-a ediție, a atins, încă de la început, dimensiunea de festival al cărții prin anvergura și diversitatea activităților desfășurate, reprezentând încununarea eforturilor celor mai importante instituții ale administrației locale și ale partenerilor culturali, care au răspuns și în acest an invitației de a realiza, timp de aproape o săptămână, o sărbătoare a cărții, Galațiul transformându-se, în perioada 27 mai - 1 iunie 2015, într-o reală capitală culturală.

Într-un spațiu de promenadă cu mireasmă de tei ce-și scuturau florile peste cuvântul tipărit și mângâiau primitor trecătorii însetați de lectură și cultură, festivalul și-a deschis oficial porțile pentru sute de participanți cu vârste și preocupări diferite, dar cu dorința de a-și înnobila sufletul și mintea.

Distinși oameni de cultură, colegi de breaslă și oficialități ale județului Galați au ținut să ne fie alături la serbarea lecturii unde au fost întâmpinați cu urări de **Bun venit!** în această oază de spiritualitate, în care este sărbătorită cultura și, implicit, Măria Sa Cartea.

Pentru noi, bibliotecarii, 2015 este **Anul Bibliotecii „V.A. Urechia"** pentru că, în luna noiembrie a acestui an, vom împlini 125 de ani de existență. **Târgul/Festivalul Internațional al Cărții „AXIS LIBRI"** este, spre mândria și satisfacția noastră, un cadou oferit anticipat, cu acest prilej, gălățenilor iubitori de frumos cărora le-am dăruit clipe de neuitat în compania paginilor scrise de literatură, știință, artă, dar și întâlniri cu slujitorii cuvântului: scriitori, editori, librari, anticari, bibliotecari, personalități, creatori de valori culturale.

Într-un cadru extrem de primitor, pe Aleea Domnească, Esplanada pietonală dintre „ P"-uri spre faleză, *cartea* a devenit cea mai „râvnită doamnă" a acelor zile. Expusă atrăgător, în 44 de căsuțe mobile outdoor, gen mini-librării, realizate din lemn, în stil rustic, *Frumoasa Doamnă* și-a așteptat sfioasă, tăcută, cuminte, dar mirosind a tuș proaspăt, pretendenții. Mai bogați cu experiența celor șase ediții parcurse, ne-am propus și sperăm că am reușit să amplificăm tot ceea ce s-a întâmplat frumos și s-a bucurat de succes în anii anteriori. Festivalul a găzduit 234 de edituri cu o ofertă de peste 9500 de titluri de carte, la care s-a adăugat un număr impresionant de CD-uri, DVD-uri, manuale, jocuri etc. Au avut loc aproximativ 230 de manifestări dintre care: 170 de titluri de carte și 15 reviste lansate, 17 expoziții pe diverse teme, recitaluri de muzică și poezie – susținute de invitați.

Și în acest an, în cadrul Târgului/

Festivalului s-au desfășurat: a VI-a ediție a campaniei de promovare a lecturii „**Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!**" și concursul de creație literară **„Scriitori**

de ieri, de azi și de mâine“ la care ne-am bucurat de prezența a foarte mulți copii, elevi, tineri, cadre didactice, părinți, pe care i-am primit cu drag și la manifestările dedicate **Zilei Internaționale a Copilului** – la tradiționalul **„Carnaval al cărții”**, aflat la cea de-a XXXV-a ediție, cu tema *Personaje și talente*, dar și la concursul **Cupa „Axis Libri” la șah pentru copii**.

Împreună cu teatrele gălățene, Centrul Cultural, muzeele, Casa de Cultură a Sindicatelor, alte instituții de educație din județ, am îmbogățit programul cultural care a cuprins 7 momente artistice (spectacole de muzică, dans, teatru pentru copii), astfel încât publicul participant să se bucure nu numai de lansări de carte, dezbateri, recitaluri, ci și de spectacole diverse pe gustul atât de variat al gălățenilor în slujba cărora ne aflăm, dar și al celor veniți de pe alte meleaguri, special pentru acest eveniment de anvergură.

Un număr de 110 creatori (scriitori, poeți, personalități culturale) ne-au făcut onoarea de a răspunde invitației la Festival/Târg, dintre care merită să-i amintim pe: Cassian Maria Spiridon, director al Editurii „Timpul” și președinte al Filialei USR Iași; poeta Aura Christi, redactor șef al editurii „Contemporanul. Ideea Europeană”; generalul Emil Străinu, cercetător militar, specializat în radare, arme geofizice, climatologice și fenomene OZN; profesorul Vasile Tărâțeanu; Vasile Bahnaru, director al Institutului de Filologie al Academiei de Științe din Moldova; distinsul om de televiziune Nicolae Melinescu, jurnalist, realizator și fost coordonator de programe CNN și EURONEWS la TVR; Theodor Codreanu, critic și istoric literar, membru al Academiei Internaționale „M. Eminescu” din India, membru al Centrului Academic Internațional „M. Eminescu” din Moldova; Filip Teodorescu, colonel de securitate (r), care a îndeplinit funcția de locțiitor al șefului Direcției contraspionaj din Departamentul Securității Statului; Adi Cristi - ziarist, directorul general al Grupului de Presă 24:ORE, directorul Cotidianului 24:ORE, directorul Editurii 24:ORE Iași; criticul și prozatorul Marius Chelaru, secretar al Asociației Revistelor și Publicațiilor din Europa (ARPE) și lista poate continua.

Evenimentul a fost o reușită deplină, spunem noi, raportându-ne la numărul mare de vizitatori, cifrat la 43.200 de persoane. Se cuvine să adresăm întreaga noastră gratitudine celor care ne-au înțeles, susținut și au fost alături de noi pe toată perioada desfășurării evenimentului, domnului Președinte Nicolae Dobrovici-Bacalbașa, domnului Prefect Dorin Otrocol, domnului Primar Marius Stan, colegilor din instituțiile de cultură, reprezentanților societăților care ne sprijină în organizarea manifestărilor noastre, editurilor prezente, scriitorilor, colaboratorilor, prietenilor Bibliotecii, colegilor fără de care această sărbătoare a cărții nu ar fi fost posibilă.

Redacția AXIS LIBRI

Impresii de la Festivalul Internațional de Carte „Axis Libri”
Ediția a VII-a

Axis Libri tinde spre o axis mundi. Felicitări!

Nicolae Bacalbașa

Mă bucur că putem și în acest an organiza un festival de anvergură națională, un festival pentru inimă și suflet (sper să nu interpretați ca un pleonasm!). Felicit organizatorii și invitații care ne-au onorat cu prezența lor orașul nostru drag.

Cu respect,

Marius Stan

Biblioteca Națională a României îi felicită pe colegii de la Galați pentru această inițiativă și realizare culturală.

Vă urăm mult succes!

Nicoleta Corpaci; Tina Iordache
Centrul Național ISBN-ISSN-CIP
Biblioteca Națională a României

Particip de fiecare dată cu deosebită plăcere la această manifestare culturală de excepție. Cu fiecare ediție, Festivalul crește în încărcătură spirituală, cât și în ceea ce privește calitatea participanților, cât și în paleta de activități organizate.

Felicit organizatorii și sper că acest Festival să se permanentizeze, devenind o emblemă culturală a orașului Galați!

Fiat lux!

Excelsior!

Splendid et ascendit!

Gen. dr. Emil Străinu

Întâlnirea cu cartea și cu slujitorii ei de la Biblioteca „V.A. Urechia” rămâne o sărbătoare a spiritului și un prilej de fericită comuniune spirituală.

Nicolae Melinescu

Pentru prima dată am participat la Serbările Culturale ale orașului Galați, organizate de Biblioteca Județeană Galați. Felicitări pentru ținuta culturală superioară!

Marian Vochin, București

Felicitări! Organizare deosebită, probabil cea mai importantă și frumoasă activitate culturală din Galați.

De la ediție la ediție, e mai frumos și mai atrăgător pentru gălățeni! Azi, putem spune că și la Galați se face ceva deosebit!

Felicitări!

Adrian Smărăndoiu

Revin cu neștirbită bucurie, în fiecare an, la sfârșit de mai, la cel mai frumos salon de carte, în aer liber, organizat în România actuală. Și când afirm asta, mă gândesc la ambianță – de la decorul natural la peisajul sufletesc – la densitatea și diversitatea evenimentelor și la organizarea desăvârșită datorată colectivului de la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia", condus cu măiestrie, mână forte, dar și generozitate de domnul dr. Ilie Zanfir, unul dintre cei mai puternici apărători ai cărții din arealul românesc contemporan.

Mircea Petean

Atât am așteptat această ediție, a VII-a, și venirea oaspeților de prestigiu din țară! O performanță culturală care merită toată aprecierea. Sperăm să ne regăsim și la ediția viitoare, să cunoaștem noi scriitori din țară și să ne îmbogățim spiritual.

Cu înaltă prețuire!

La multe ediții,

Cezarina Adamescu, scriitor

Viață lungă Salonului acesta al Cărții, lectori fideli și din când în când… câte un înger care să vă lumineze singura cale.

Cu dragoste,

Aura Christi

Trebuie ciulită urechea la ce se întâmplă la „Urechia". Fiindcă aici cartea și prietenii ei sunt răsfățați și puși în lumina caldă a ideii.

Radu Paraschivescu

Cu multă prețuire pentru tot ce realizați. Vă doresc mult succes și vă asigur că sentimental meu este unul de mare dragoste, atunci când mă aflu la Galați.

Flaviu George Predescu

Galațiul strălucește astăzi poate mai puțin prin prestigiul industrial de altădată, cât mai ales prin atmosfera culturală a Festivalului Național al Cărții, ajuns la a VII-a ediție, festival inițiat de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia"! La mulți ani!

Th. Codreanu

Axis Libri ne-a primit și a sfârșit prin a ne adopta. Asta ne obligă. Ce este mai important s-a produs. Cartea mută a ajuns strigătoare la cer – cultura cere cultură, iar noi suntem aici să i-o dăm.

Cu drag, azi și întotdeauna,

Marian Nencescu – Editura „Detectiv literar"

Îndatorat Bibliotecii în general, ea m-a format nu numai ca scriitor! Cu omagii bibliotecarilor de azi, colegi mie! Cu îmbrățișări pentru scriitorii de primă mână de la Biblioteca Județeană Galați, extraordinarei generozități a directorului Zanfir Ilie.

Devotat,

Liviu Ioan Stoiciu

Io, Constantin Marafet, PRINȚ al poeziei din Râmnicu Sărat, cu smerenie și plecăciune pentru oamenii Bibliotecii „V.A. Urechia", rămân gălățean pentru trai veșnic! Felicitări pentru acest mare și important FESTIVAL!

Constantin Marafet

Felicitări pentru viața culturală gălățeană de excepție!

Mioara Bahna

Cele mai adânci, profunde emoţii trezite de acest cu adevărat extraordinar Festival al cărţii în aer liber. Dorim ca aceste Festivaluri să continue, iar noi să fim prezenţi.

Dumitru Gabura

Şi de oameni ca voi bibliotecarii are nevoie lumea de azi. Puteţi şi trebuie să fiţi busole pentru dezorientaţi. Felicitări pentru ceea ce faceţi!

Dana Potorac

Ca de obicei, este o onoare să particip la această manifestare culturală de anvergură. Vă mulţumesc,

Petru Iamandi

Mulţumirile noastre pentru buna organizare a manifestării din 30.05.2015 de la Galaţi, unde am putut informa auditoriul despre activitatea Asociaţiei Rezerviştilor din Serviciul Român de Informaţii şi să prezentăm revista „Vitralii" şi ultimele două volume publicate!

Filip Teodorescu

Într-o vreme când mare parte a lumii se află „în criză", literatura rămâne în afara ei. Mii de mulţumiri organizatorilor Festivalului de poezie „Axis Libri" a cărui nivel creşte an de an şi aduce lumină iubitorilor de frumos!
Cu deo sebită recunoştinţă,

G. Tofan

Pentru cititorii mei gălăţeni, cu dragoste şi nobilă prietenie.
Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Aurel M. Buricea

Felicitări Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia" pentru întregul efort al organizării acestui festival al cărţilor şi lecturii.
Cele mai bune gânduri,

Mihai Gheorghiu

La Târgul/Festivalul Cărţii „Axis Libri", mă simt mereu minunat: se află atâta lume interesată de literatura lumii – lucru rar şi de mare preţ.
Vă doresc să continuaţi acest eveniment important nu numai pentru Galaţi, ci şi pentru „Raftul Denisei".
Cu gând bun şi cald,

Denisa Comănescu

Eveniment excelent şi mă bucur că „el" are loc la Galaţi!

Alexandru Jula

Eu sunt Ultimul Karamazov. Dar, surpriza surprizelor, ULTIMUL KARAMAZOV nu este niciodată ultimul.
Cu drag,

Mihail Gălăţanu

Încă o dată, acest festival îmbină parfumul florilor de tei cu poezia, cântecul şi dansul undelor albastre ale Dunării.
Vă mulţumesc pentru onoarea de a fi participant!

Petra Mirică

Este foarte bine că se poate face cultură sub tei. Poate va supravieţui cartea, măcar ca o adiere. Galaţiul merită un aşa eveniment! La mai multe!

Prof. Cristian Crăciun

1 Iunie – Ziua Internaţională a Copilului Carnavalul Cărţii pentru Copii

Ediţia a XXXV-a

Florica Şerban
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

De „Ziua Internaţională a Copilului”, Secţia pentru copii a Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” a organizat şi în acest an, în data de 1 iunie 2015, concursul Carnavalul Cărţii pentru copii, ediţia a XXXV-a, intitulat „Personaje şi talente”. Activitatea a fost inclusă în programul Festivalului Internaţional al Cărţii „Axis Libri”, ediţia a VII-a, Galaţi, 27 mai - 1 iunie 2015, şi a avut loc pe scena special amenajată, în zona pietonală dintre „P-uri”, pe Aleea Domnească. La fel ca şi în anii precedenţi, cuvântul de deschidere pentru eveniment a fost realizat de managerul Bibliotecii, prof. dr. Ilie Zanfir, care a fost de bun augur, animând publicul prezent, aproximativ 1000 de persoane, format din categorii sociale diverse precum: copii, părinţi, cadre didactice, bunici, oameni de cultură, artişti, interesaţi de manifestările târgului de carte şi mai ales de mult îndrăgitul carnaval al cărţii. Alături de managerul Bibliotecii, la deschidere a fost prezent Primarul Municipiului Galaţi, ing. Marius Stan, care a dăruit dulciuri tuturor copiilor prezenţi. Programul a debutat cu Formaţia „Shock Models” coordonată de instructor Claudia Doina Grăjdeanu, care a prezentat o varietate de dansuri moderne, mult apreciate de publicul spectator, recompensată cu lungi aplauze. A urmat apoi concursul propriu -zis, care anul acesta a avut două secţiuni: o paradă a personajelor (costumele fiind inspirate din opere ale literaturii române şi universale) şi etalarea talentului (literar, artistic, dramatic) în maxim 5 minute. Juriul a fost format din trei membri, fiecare membru având obligaţia de a acorda câte o notă fiecărui concurent pentru costum sau pentru interpretare. Cu mari emoţii copiii au urcat pe scenă, fiind conduşi în faţa juriului de îndrăgita colaboratoare a Bibliotecii şi în acelaşi timp cadru didactic la Şcoala Gimnazială din Smîrdan, doamna prof. Elena Iancu. Juriul a deliberat şi a acordat premii. Cele mai reprezentative personaje şi cei mai talentaţi au fost: *Miss Carnaval 2015* – Ţâmpău Mara, *Mister Carnaval* – Talpău Andrei, *Marele Premiu* – Mihai Andreea-Ana, *Premiul I pentru personaj*: Bălan Silvia-Medeea şi Bîrlea Georgiana-Teodora, Premiul I pentru talent: Grozavu Patricia, Banea Amalia şi Trupa de teatru a Şcoalii Gimnaziale nr. 16, care a interpretat „Examenul anual”, adaptare după I.L. Caragiale. Au mai fost acordate premiile II, III şi menţiuni la cele două secţiuni. O surpriză plăcută a venit din partea partenerilor şi sponsorilor noştri. Astfel, Metropolitan Life a oferit 10 cadouri pentru copiii selectaţi de juriu, Librăria Teonik şi mai multe edituri au oferit cărţi pentru premii, iar Primăria Galaţi dulciuri pentru toţi copiii.

De ziua lor copiii participanţi, dar şi spectatorii au avut parte de o zi minunată. Ne bucură de fiecare dată prezenţa numeroasă a copiilor Galaţiului la aceste manifestări, iar noi încercăm an de an să le oferim o gamă cât mai variată de activităţi şi servicii astfel încât numărul celor care ne frecventează Biblioteca să fie în continuă creştere.

Să ne întoarcem la lectură! Citește și tu!

Ediția a VI-a, 27 mai - 1 iunie 2015

Ca în fiecare an, Secția pentru copii a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" organizează campania de promovare a lecturii „Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!", derulată pe întreaga perioadă a Festivalului Internațional al Cărții „Axis Libri", în perioada 27 mai – 1 iunie 2015, pe Aleea Domnească, zona pietonală dintre „P-uri". Campania a debutat cu un program de dansuri populare regionale prezentate de Ansamblul „Noroc" din localitatea Priponești, îndrumați de doamna Florica Glod, bibliotecar. În a doua zi a avut loc un „*Atelier de lectură*" cu participarea celor înscriși la concursul de creație „Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a VII-a. Concursul a avut două secțiuni: prima secțiune „Scriitori de ieri" a urmărit completarea cunoștințelor despre moștenirea culturală locală, prin realizarea unei compuneri sau a unui eseu pe tema „Hortensia Papadat-Bengescu – Marea europeană", iar a doua secțiune „Scriitori de azi și de mâine" a avut ca scop stimularea creativității elevilor care s-au înscris cu creații literare în proză sau poezie pe una din temele: „Misterele Galaților" sau „Legendele Dunării". Participanți au fost copii și tineri din județul Galați, care au concurat pe două categorii de vârstă: 8-14 ani și 15-21 ani. Prezenți la atelier, concurenții au lecturat din propriile creații impresionând publicul prezent. Vineri, 29 mai, membrii Clubului de șah „Axis Libri", împreună cu instructorul ing. Smărăndoiu Adrian și-au făcut încălzirea pentru competiția Cupa „Axis Libri" la șah pentru copii, desfășurată timp de trei zile. În a patra zi a campaniei, micuții de la Centrul de zi pentru copii „Sf. Spiridon" au participat la un „*Atelier de origami*". Campania s-a încheiat luni, 1 iunie, cu renumitul concurs, Carnavalul Cărții pentru Copii, ediția a XXXV-a, intitulat „Personaje și talente". Concurenții, cu vârste cuprinse între 5 – 14 ani, costumați în cele mai îndrăgite personaje din poveștile citite, s-au întrecut în prezentarea cât mai fidelă a personajului, dar și în prezentarea talentelor. În perioada campaniei, în zona Târgului de carte, a fost amplasat un punct de înscriere la Bibliotecă, deschis între orele 10,00 – 18,00, astfel încât orice vizitator, doritor să folosească serviciile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" avea posibilitatea să obțină permis de acces. La activitățile campaniei au participat peste 500 de copii, tineri, cadre didactice, părinți și bunici. Pentru a avea un feedback al acțiunilor, unii dintre participanți și-au notat impresiile, gândurile, propunerile în „Jurnalul campaniei". Iată câteva dintre ele: „*Această activitate este o modalitate de a ne deschide sufletele spre creațiile literare. Sunt încântată că am participat la o astfel de campanie.*" (Podașcă Lucia); „*Aici poți să îți înfrângi frica de timiditate.*" (Năstase Vlad); „*Această campanie este una impresionantă, găzduiește numeroși copii creativi, talentați, dornici să se exprime. Mulțumesc pentru găzduirea fericirii tuturor acestor copii.*" (Grecu Emilia-Elena, clasa a V-a, C.N.M.K).

Secția împrumut la domiciliu pentru copii, Biblioteca „V.A. Urechia"

Să nu-l uităm pe Eminescu!

În ziua de 15 iunie, tot românul se întristează când își aduce aminte că în urmă cu un număr exact de ani, în anul 2015 se împlinesc fix 126, poate cel mai român dintre toţi românii se ducea alături de stele și de Luceafărul atât de drag lui! Se întristează, dar se și bucură pentru darul care i-a fost făcut de către destin: un poet creator de limbă literară!

În această zi parcă toţi teii înfloriţi se transformă în vii coroane comemorative, iar oamenii îndrăgostiţi de frumos, de poezie, de românitate se adună pentru pomenire duioasă! Gălăţenii se adună chiar în parcul care îi poartă cu mândrie numele, la primul monument care i-a fost ridicat în România, prin dragostea gălăţenilor pentru marele poet român!

Și în anul acesta s-au depus flori, începând de la autorităţi până la copii, la ceremonia de comemorare a lui Mihai Eminescu. Vorba jurnalistului Victor Cilincă: „Mulţi copii, câţiva scriitori, public, autorităţi!" Părintele Eugen Drăgoi, unul dintre fiii săi, pr. Florin Drăgoi și un grup de elevi de la Seminarul Teologic au săvârșit o slujbă de pomenire a „robului lui Dumnezeu, Mihai". Înainte, membrii fanfarei „Valurile Dunării" au ţinut un mic concert.

Directorul Bibliotecii „V.A. Urechia", scriitorul și istoricul literar Zanfir Ilie, a fost amfitrionul și moderatorul întâlnirii de suflet, evocându-l în cuvinte emoţionante pe poet la 126 de ani de la urcarea sa la Cer, subliniind că nu trebuie să-l uităm pe Eminescu și că trebuie mereu „să-l citim, să-l recitim!". Și să ne bucurăm de cuvintele poetului, conștienți de adevărul cuprins în versurile atent alese, special pentru acest moment:

„Floare de tei,
Cât de curând te treci
Ochilor mei lucind
Te-i arăta pe veci".

A urmat președintele Consiliului Județului, medicul și scriitorul Nicolae Bacalbașa, care a întărit faptul că „Eminescu este întruchiparea românismului, în sensul bun al cuvântului." Părintele care a ţinut slujba de pomenire, Eugen Drăgoi, a lăudat darurile cerești ale lui Eminescu, păstrătorul de limbă, de neegalat în 126 de ani. Au recitat actorul Lică Dănilă, dar și elevi ai Școlii nr. 28, care a purtat cândva numele de „Mihai Eminescu". Prezent și domnia sa, primarul Marius Stan i-a asigurat pe ziariști că monumentul va fi reabilitat în întregime, însă o dată cu reabilitarea întregului Parc Eminescu, care va avea și fântâni și vegetaţie adecvată: „Suntem în faza în care trebuie să aprobăm proiectarea", costurile fiind estimate în jurul sumei de două milioane de lei. În ceea ce privește emoţiile care sunt mereu legate de mâna din marmură a muzei purtând flacăra simbolică a creativităţii, anul acesta, prin grija domnului Zanfir Ilie, au fost spulberate, domnia sa comandând acum un exemplar dintr-un material mai trainic și mai dur, din ghips întărit cu rășină.

Și pentru că de oameni, și mai ales de oamenii mari, trebuie să ne aducem aminte așa cum erau ei în viaţă, iată portretul pe care i l-a făcut marele Ion Luca Caragiale:

„Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre; o frunte înaltă și senină; niște ochi mari – la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr coborât dintr-o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare. […] Așa l-am cunoscut atuncea, așa a rămas până în cele din urmă momente bune: vesel și trist; comunicativ și ursuz; blând și aspru; mulţumindu-se cu nimica și nemulţumit totdeauna de toate; aci de o abstinenţă de pustnic, aci apoi lacom de plăcerile vieţii; fugind de oameni și căutându-i; nepăsător ca un bătrân stoic și iritabil ca o fată nervoasă. Ciudată amestecătură! – fericită pentru artist, nefericită pentru om!"

Mai adaugă autorul „Scrisorii pierdute": „Acest Eminescu a suferit de multe, a suferit și de foame. Da, dar nu s-a încovoiat niciodată!"

Fie ca și dragostea noastră pentru Eminescu să nu se încovoaie vreodată!

Redacţia AXIS LIBRI

Şedinţa Consiliului ştiinţific al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi
iunie, 2015

În data de 29 iunie 2015, la Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” a avut loc o nouă întrunire a *Consiliului ştiinţific*, care a fost constituit şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu art. 55 al Legii nr. 334/2002, Legea bibliotecilor. Acesta este alcătuit din personalităţi gălăţene din diverse instituţii de cultură, învăţământ şi administraţie şi are rol consultativ în domeniul cercetării ştiinţifice, al activităţilor culturale şi în dezvoltarea colecţiilor. Ordinea de zi anunţată a inclus: prezentarea Raportului Consiliului ştiinţific pe trimestrul al II-lea al anului 2015, înaintarea propunerilor de activităţi pentru trimestrul al III-lea şi aprobarea acestora cu completările rezultate în urma dezbaterilor.

În cuvântul de deschidere, prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, a adresat urări de bun venit participanţilor şi a amintit celor prezenţi că data de 29 iunie este ziua în care se celebrează apele bătrânului fluviu care străbate meleagurile gălăţene, după care a prezentat ordinea de zi a şedinţei în curs.

Expunerea Raportului Consiliului ştiinţific pe trimestrul al II-lea al anului 2015 a continuat cu punctarea principalelor realizări ale Bibliotecii „V.A. Urechia” din perioada precedentă, începând cu editarea publicaţiilor proprii şi ale USR - Filiala Sud-Est Galaţi (*Axis Libri, Asociaţia, Antares-Axis Libri, Oameni în memoria Galaţiului*). În acelaşi context, managerul bibliotecii a semnalat apariţia volumelor *Viaţă de pilot*, autor Ioan Gh. Tofan şi *Călimara cu pixeli*, autor Ion Manea, ambele editate de Editura Axis Libri.

Prof. dr. Zanfir Ilie a subliniat succesul deosebit pe care l-a avut ediţia a VII-a a Festivalului Internaţional „Axis Libri”, la care au fost prezente 234 de edituri şi care a beneficiat de peste 40000 de vizitatori în acest an, iar cca 9000 de cumpărători au achiziţionat documente în valoare de 275-280000 euro. În cadrul Festivalului au avut loc peste 230 de manifestări organizate de Biblioteca „V.A. Urechia”.

Pe primul plan în proiectele Bibliotecii se află editarea lucrării *Rembrandt – în colecţiile Bibliotecii „V.A.Urechia”*, care va ilustra o parte din gravurile existente în celebra *Culegere de 85 de stampe originale: portrete, peisaje şi diferite subiecte desenate şi gravate de Rembrandt*, deţinută de instituţia noastră. Pregătirea programului de manifestări pentru aniversarea celor 125 de ani de existenţă a Bibliotecii „V.A. Urechia” reprezintă una dintre priorităţile instituţiei din perioada următoare.

Prof. dr. Zanfir Ilie a adus la cunoştinţă auditoriului proiectul Grădina cu cărţi – o minibibliotecă deschisă în Grădina Publică, unde se vor desfăşura, cu preponderenţă, activităţi pentru copii în timpul vacanţei de vară. În acelaşi context, managerul Bibliotecii a menţionat mutarea Filialei nr. 1 „Costache Negri” în clădirea Clubului SIDEX din Ţiglina, intenţia fiind de a da acesteia dimensiunea şi specificul unei biblioteci pentru copii, fapt determinat de stabilirea locaţiei în imediata vecinătate a Orăşelului copiilor.

Iniţierea demersurilor pentru înfiinţarea Filialei nr. 5 „Hortensia Papadat-Bengescu”, care să deservească populaţia din cartierele „Dunărea” şi „Dimitrie Cantemir” rămâne, de asemenea, ca prioritate pentru al II-lea semestru al anului.

În privinţa parteneriatului cu Universitatea „Dunărea de Jos”, directorul prof. dr. Zanfir Ilie a precizat două colocvii cu caracter internaţional.

Ca nerealizări, managerul Bibliotecii a subliniat lipsa resurselor financiare, care se reflectă la nivelul întregii activităţi a instituţiei.

Au urmat alocuţiunile membrilor prezenţi la şedinţă, începând cu cea a scriitorului Theodor Parapiru, care a apreciat în mod deosebit succesul înregistrat de cea de-a VII-a ediţie a Festivalului Internaţional de Carte „Axis Libri”, pe care îl consideră cel mai important eveniment al anului. Ca propunere pentru perioada următoare, a lansat ideea extinderii în mediul online a brandului Axis Libri, prin publicarea pe Internet a unei reviste care să conţină interviuri scurte, cronici, semnale, relatări de natură să surprindă publicul, care ajung mai greu într-o revistă trimestrială tipărită.

În privinţa *Istoriei/Antologiei literaturii de la Dunărea de Jos*, dr. Gheorghe Bugeag a remarcat că un prim pas în conceperea acesteia l-ar putea constitui realizarea *Dicţionarului scriitorilor gălăţeni*, proiect lansat în şedinţele anterioare ale Consiliului ştiinţific.

Scriitorul Corneliu Antoniu a susţinut ideea expusă de dr. Gheorghe Bugeag, considerând că, deşi pe piaţa culturală au apărut diverse materiale mai mult sau mai puţin valoroase, elaborarea unei lucrări care să urmărească fenomenul literar pe plan local ar fi de bun augur, determinând oamenii să se întoarcă la cultura scrisă.

Scriitoarea Olimpia Sava a evidenţiat rolul instituţiilor de cultură în educaţia copiilor, apreciind că trebuie să îi stimulăm mai mult pentru a-i determina să vină în contact cu cartea. În acest context, pentru a contribui la educaţia ecologică a acestora, managerul Bibliotecii a propus realizarea unui parteneriat între Editura Olimpias, Biblioteca „V.A. Urechia”, Serviciul Public Ecosal Galaţi şi Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului Galaţi, cu scopul de a responsabiliza tinerii în direcţia protejării mediului şi a menţinerii unui oraş curat.

În încheiere, prof. dr. Zanfir Ilie a mulţumit celor prezenţi pentru implicarea activă în discuţii şi a lansat invitaţia de a participa la activităţile estivale organizate de Biblioteca „V.A. Urechia”.

Consiliul ştiinţific
al Bibliotecii „V.A. Urechia”

Biblioteca Municipală pentru Copii „Costache Negri”

Lucica Veliche
responsabil, Biblioteca Municipală pentru Copii

Motto: **„Ce lucru uimitor este o carte!”**

E un obiect plat făcut dintr-un copac, cu părți flexibile pe care sunt imprimate mai multe semne caraghioase. Dar o dată ce arunci o privire în ea, ajungi în mintea altei persoane, poate cineva care a murit de mii de ani.

Peste milenii, un autor vorbește clar și tăcut în capul tău, direct către tine. Scrisul este probabil cea mai bună invenție a omului, legând oameni care nu s-au cunoscut niciodată, cetățeni din epoci distincte.

„Cărțile rup lanțurile timpului”.
Carl Sagan

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a deschis luni, 20 iulie 2015, într-un cadru festiv, o filială destinată copiilor, denumită Biblioteca Municipală pentru Copii „Costache Negri”, în clădirea Clubului Sidex situată în Țiglina I, în vecinătatea „Orășelului Copiilor”. La intrare ești întâmpinat de motto-ul de mai sus, frumos imprimat pe un banner.

Proiectul a fost posibil având sprijinul direct al Primăriei în refacerea și amenajarea modernă a spațiului, pentru a oferi atât copiilor, cât și adulților servicii de calitate. Filiala dispune de toate condițiile: spațiu primitor cu mobilier nou specific, profilat pentru serviciile moderne oferite, aer condiționat, centrală termică proprie și un spațiu generos în exterior, unde în perioada vacanțelor și nu numai,se vor desfășura clubul de vacanță BiblioVACANȚA și diferite proiecte educaționale.

Evenimentul a fost deschis prin discursul directorului Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, prof. dr. Zanfir Ilie, care a menționat că „grație sprijinului Primăriei și Consiliului Local, am reușit să deschidem această bibliotecă. Am reușit să amenajăm spațiul la nivelul cel mai înalt, la standarde europene”.

La eveniment au fost prezenți numeroși reprezentanți ai administrației locale și județene, scriitori, profesori, oameni de afaceri, iubitori de carte și copii aflați în vacanță.

Slujba de sfințire a noului sediu a fost oficiată de părintele Carp de la Biserica „Pogorârea Sfântului Duh”. A urmat tăierea panglicii pentru inaugurarea noului sediu, într-o atmosferă festivă, de către primarul municipiului Galați ing. Marius Stan, deputatul Florin Pâslaru și directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” prof. dr. Zanfir Ilie. Un grup de copii din Ansamblul

Folcloric „Doinița Covurluiului”, în costum național, i-au întâmpinat pe oaspeți cu pâine și sare la intrarea în noua locație a bibliotecii.

Spațiul destinat copiilor, dar și părinților și bunicilor, cuprinde Sala pentru împrumut, un spațiu generos dedicat lecturii, Sala pentru Internet dotată cu 12 calculatoare cu acces la Internet, Depozit pentru carte și Garderobă.

Colecția enciclopedică a Bibliotecii Municipale pentru copii cuprinde 65.000 de documente de diverse tipuri: cărți, periodice, documente multimedia. Prin intermediul acestora vor fi satisfăcute nevoile de lectură și cultură ale utilizatorilor din Galați.

Serviciile oferite de Biblioteca Municipală pentru copii sunt :

- Împrumut la Domiciliu: cărți, periodice, documente multimedia;
- Consultarea pe loc a documentelor în spațiul de lectură special amenajat : enciclopedii, dicționare, atlase și hărți, albume, ziare și reviste etc.;
- Acces la bazele de date: catalogul biobibliografic automatizat al Bibliotecii „V.A. Urechia”, cataloagele bibliografice ale altor biblioteci, legislația României;
- Acces la programe de aplicații: procesoare de text, procesoare pentru foi de calcul, procesoare pentru grafică;
- Acces la Internet: acces la resurse electronice globale de informare, acces la poșta electronică;
- Servicii specifice de informare;
- Asistență de specialitate pentru utilizarea instrumentelor de informare;
- Bibliografii la cerere;
- Serviciul de printare și copiere la cerere;
- Manifestări culturale: programe artistice, expoziții, lansări de carte, concursuri, ateliere de lucru, cluburi de vacanță etc.

Biblioteca Municipală pentru Copii „Costache Negri” oferă acces la informație, lectură, documentare, recreere și studiu, educație și instruire unei comunități formate în majoritate din copii, dar și celorlalte categorii socio-profesionale, culturale și etnice prin serviciile moderne oferite. Accesul în bibliotecă la toate serviciile este gratuit, pe baza permisului de intrare, permis valabil în toate locațiile Bibliotecii „V.A. Urechia”.

Vă așteptăm să descoperiți lumea minunată a cărților!

Richard Flanagan, *Linia*

traducere de Petru Iamandi

Petru Iamandi
traducător, conf. univ. dr. Universitatea „Dunărea de Jos" Galați

În 1943 guvernul japonez hotărăște construirea unei căi ferate între localitățile Bangkok (Thailanda) și Rangoon (Birmania) pentru a-și ajuta trupele angajate în lupta cu Aliații. La construirea „Liniei" participă un sfert de milion de civili din Asia și prizonieri de război. Condițiile infernale de lucru și de viață duc la moartea a 100.000 de asiatici și a 13.000 de prizonieri.

*În 2013 romancierul și jurnalistul australian Richard Flanagan (n. 1961) publică romanul **Linia**, bazat pe mărturii ale supraviețuitorilor acestui episod tragic din Cel de-al Doilea Război Mondial, în primul rând pe cele ale tatălui său – prizonierul 335 dintr-un lagăr de concentrare unde au murit 14.000 de oameni. Tatăl lui Flanagan se stinge la vârsta de 98 de ani chiar în ziua în care fiul își termină cartea, după doisprezece ani în care scrie nu mai puțin de cinci versiuni.*

*La scurt timp, despre romanul **Linia** se afirmă că reprezintă un moment de cotitură în literatura australiană (Peter Carey), o „adevărată capodoperă" (The Guardian) și, în consecință, autorului, considerat „exponentul generației lui" (The Economist), i se acordă cel mai important premiu literar: Man Booker Prize for Fiction (2014).*

*Desigur, succesul unei cărți poate fi explicat, până la un anumit punct, printr-o analiză rece, lucidă, a elementelor constitutive (intrigă, personaje etc.) și a interacțiunii dintre ele. În cazul romanului **Linia** însă o asemenea analiză nu e suficientă. Dacă ar fi fost conceput de o persoană neutră, neimplicată emoțional, probabil că o astfel de analiză și-ar avea rostul. Aici însă Flanagan sublimează partizan povestea tatălui său și o face cu îndârjire, cu brutalitate, fără să mimeze emoția. Este povestea unor australieni obișnuiți, victime ale sorții, care, în pofida tratamentului inuman la care sunt supuși, probează adevărul cuvintelor lui Hemingway: „omul poate fi distrus dar nu învins". Este și povestea lui Dorrigo Evans, chirurg, comandantul lor, care încearcă din răsputeri să le păstreze și să le insufle speranța.*

*Într-o altă viață, cea de dinainte de război, Dorrigo Evans este protagonistul unei idile pasionale cu Amy, tânăra soție a unchiului său. Dragostea lor, comparată de unii cu cea din **Doctor Jivago** sau **Doamna Bovary**, e punctul de sprijin al lui Dorrigo în fața morții și a cruzimii războiului. De unde și natura fragmentară a romanului, cu secvențe retrospective, menite să contrabalanseze răul cu binele, dar și cu scene din viitorul postbelic al lui Dorrigo, pline de regretul dragostei neduse până la capăt.*

Spre deosebire de alți autori, Flanagan privește atrocitățile la care sunt supuși prizonierii de război și prin ochii „stăpânilor de sclavi", comandantul lagărului și subordonații lui. Departe de a avea remușcări, aceste personaje își găsesc mereu scuze dar, după război, odată cu trecerea anilor, descoperă la cei din jur ceva ce lor le-a lipsit întotdeauna: bunătatea. E, poate, felul în care autorul vrea să-i pedepsească pe cei ce au scăpat de mâna legii și de a arăta că, totuși, oamenii, indiferent de răutatea lor, păstrează în subconștientul lor o fărâmă de om.

Atât foștii prizonieri australieni cât și foștii gardieni japonezi demonstrează cât de greu e să trăiești după ce ai supraviețuit unei traume ce ține de irațional. Neadaptarea la cursul obișnuit al vieții, obsesiile, coșmarurile, îi întorc mereu la rădăcina răului. Doar câte o floare, găsită unde nu te aștepți, cum găsește Dorrigo în noroiul lagărului de concentrare, îi mai poate împinge înainte.

Fragment din roman

În timp ce prizonierii se adunau în ploaia torențială, cu Dorrigo Evans în frunte, japonezii așteptau în sediul administrativ ca să treacă potopul. De-abia atunci își făcură apariția. Spre surprinderea lui Dorrigo Evans, printre ei era și Nakamura. Firește, locotenentul Fukuhara superviza selecția. Spre deosebire de Fukuhara, care arăta întotdeauna ca scos din cutie, uniforma de ofițer a lui Nakamura era murdară, cu cămașa plină de pete. Maiorul se opri ca să-și lege o moletieră desprinsă, care îi atârna în noroi.

În timp ce aștepta, Dorrigo Evans își flexa corpul cum făcea cândva pe terenul de fotbal, pregătindu-se de confruntare. Începu apelul, o procedură obositoare, în care fiecare prizonier trebuia să-și strige numărul dat de japonezi. În calitate de comandant al prizonierilor și al echipei de medici militari, Dorrigo Evans îi raportă maiorului Nakamura că în ziua precedentă muriseră patru oameni, în timpul nopții doi și că acum era un efectiv de 838 de prizonieri de război. Dintre acești 838, 67 aveau holeră și se aflau în țarcul construit special

pentru ei, iar alţi 179 se aflau în spital, în stare gravă. Alţi 167 erau prea bolnavi ca să execute munci grele. Arătă spre prizonierii sprijiniţi de trunchiul de copac şi spuse că mai erau 62 care anunţaseră că sunt bolnavi chiar în dimineaţa aceasta.

Mai rămân 363 de oameni pentru calea ferată, zise Dorrigo Evans.

Fukuhara traduse.

Go hyaku, spuse Nakamura.

Domnul maior spune că e nevoie de 500 de prizonieri, traduse Fukuhara.

N-avem 500 de oameni apţi de muncă, răspunse Dorrigo Evans. Holera ne decimează. Ne …

Australienii ar trebui să se spele ca soldatul japonez. O baie fierbinte în fiecare zi, zise Fukuhara. Să fie curaţi. Atunci n-ar mai da holera în ei.

Nu existau căzi. Şi chiar dacă ar fi avut, nu aveau timp să încălzească apa. Observaţia lui Fukuhara i se păru lui Evans drept cea mai cinică formă de batjocură.

Go hyaku! explodă Nakamura.

Dorrigo Evans nu se aşteptase la această reacţie. În ultima săptămână li se ceruseră 400 de oameni şi, după ultima târguială, se înţeleseseră asupra unui număr de 380. Dar în fiecare zi mureau sau se îmbolnăveau alţi prizonieri şi astfel tot mai puţini erau apţi de muncă. Acum îi lovise şi holera. El însă continuă exact cum începuse, repetând că erau numai 363 de oameni apţi de muncă.

Domnul maior spune să mai iei din spital, spuse Fukuhara.

Oamenii ăia sunt bolnavi, răspunse Dorrigo Evans. Mor dacă sunt puşi să muncească.

Go hyaku, zise Nakamura fără să mai aştepte traducerea.

Go hyaku!

380, spuse Dorrigo Evans, sperând să ajungă la o înţelegere.

San hachi, traduse Fukuhara

Yon hyaku kyu ju go, zise Nakamura.

495, traduse Fukuhara.

Târguiala se anunţa dificilă.

Continuară să se tocmească. După vreo zece minute, Dorrigo Evans hotărî că, dacă trebuia să aleagă dintre bolnavi care să meargă la muncă, alegerea să se bazeze pe cunoştinţele lui medicale şi nu pe pretenţiile absurde ale lui Nakamura. Oferi 400 de oameni, repetând numărul celor bolnavi şi detaliind bolile nenumărate de care suferă. În sinea lui însă Dorrigo Evans ştia că pregătirea lui de medic nu putea avea câştig de cauză. Simţea cum creşte disperarea în el, ca şi foamea, şi încercă să nu se mai gândească la friptura pe care o refuzase cu atâta nesăbuinţă.

Dar, dincolo de 400, conchise el, nu-i mai suntem de folos împăratului. Mulţi vor muri degeaba, pe când, dacă ar fi lăsaţi să se mai întremeze, ar da un randament mai mare. Mai mult de 400 nu avem cum să scoatem la muncă.

Înainte ca Fukuhara să apuce să traducă, Nakamura urlă la un caporal. Din sediul administrativ fu adus imediat un scaun alb. Nakamura urcă pe el şi se adresă prizonierilor în japoneză. Spuse doar câteva cuvinte şi, când termină, coborî şi îi făcu semn lui Fukuhara să-i ia locul.

Domnul maior Nakamura are plăcerea de a vă conduce pe şantier, spuse Fukuhara. Regretă că aveţi probleme serioase cu sănătatea. În opinia dumnealui, acestea se datorează absenţei unei credinţe japoneze: sănătatea depinde de voinţă! În armata japoneză cei care nu reuşesc să îndeplinească obiectivul din cauza sănătăţii sunt de toată ruşinea. Devotamentul până la moarte e cel mai bun.

Fukuhara coborî de pe scaun şi Nakamura se urcă la loc şi vorbi din nou. De data aceasta, când termină nu mai coborî, rămase pe scaun, privind de-a lungul şi de-a latul şirurilor de prizonieri.

Înţelegeţi spiritul japonez, urlă Fukuhara de la picioarele lui, gâtul lui de gâscă unduindu-se de parcă ar fi vomitat. Dacă niponii sunt pregătiţi de muncă, spune domnul maior Nakamura, australienii trebuie să muncească. Dacă niponii mănâncă mai puţin, australienii mănâncă şi ei mai puţin. Niponii regretă, spune domnul maior Nakamura, că mulţi oameni trebuie să moară.

Nakamura coborî de pe scaun.

Băga-l-aş în mă-sa, şopti Morton Capdeoaie către Jimmy Bigelow.

Se auzi un zgomot. Nimeni nu mişcă. Nimeni nu vorbi.

Un prizonier din primul rând se prăbuşise la pământ. Nakamura se apropie cu paşi mari, pe lângă şirul de prizonieri, până ajunse la el.

Kurra! urlă Nakamura.

Când nu primi nici un răspuns, şi nici la al doilea urlet, maiorul japonez îl izbi cu piciorul în burtă. Prizonierul se ridică anevoie şi apoi căzu din nou. Nakamura îl izbi şi mai tare. Din nou prizonierul se ridică în picioare şi din nou căzu la pământ. Ochii lui imenşi, îngălbeniţi, îi ieşeau din orbite ca nişte

mingi de golf murdare – obiecte ciudate, pierdute, dintr-o altă lume – și nicio lovitură, nici un urlet de-al lui Nakamura nu mai reușiră să-l miște de acolo. Fața suptă și obrajii scofâlciți făceau ca maxilarul să pară uriaș. Ca un rât de mistreț.

Malnutriție, gândi Dorrigo Evans, care îl urmase pe Nakamura și acum îngenunchea între el și prizonier. Omul zăcea în noroi, inert. Corpul lui era o ruină, acoperit de răni și ulcerații, cu pielea care se lua la cea mai mică atingere. Pelagră, beriberi și Dumnezeu mai știe ce, gândi Dorrigo. Fesele omului arătau ca două cabluri, anusul ieșind în afară ca nodul unei funii jegoase. Un lichid urât mirositor, cafeniu, i se scurgea din gambele ca niște bețe. Dizenterie amoebică. Dorrigo Evans luă în brațe simulacrul de om, se îndreptă de spate și se întoarse spre Nakamura, bolnavul atârnând de el ca o boccea mânjită de noroi, plină cu vreascuri.

399 de oameni, spuse Evans.

Nakamura era înalt pentru un militar japonez, avea poate 1,80 m, și era bine clădit. Fukuhara începu să traducă dar Nakamura ridică o mână și îl opri. Se întoarse spre Dorrigo Evans și îl plesni peste față.

Acest om este prea bolnav ca să muncească pentru niponi, domnule maior.

Nakamura îl plesni din nou. Și, în timp ce Nakamura continua să-l plesnească, Evans se concentra să nu-l scape din brațe pe bolnav. La înălțimea lui de peste doi metri, Dorrigo Evans era înalt pentru un australian. La început, diferența de înălțime îi atenuă loviturile dar, treptat, acestea începură să-și facă efectul. Încercă să stea bine pe picioare, la următoarea lovitură, să-și păstreze echilibrul, să nu accepte durerea, de parcă ar fi participat la un joc. Dar nu era un joc, era orice numai joc nu, iar el știa asta prea bine. Și, într-un fel, simțea că e pedepsit pe bună dreptate.

Fiindcă minți-se.

Fiindcă 363 nu era numărul real. Și nici 399. Fiindcă numărul real, gândi Dorrigo Evans, era zero. Nici un prizonier nu putea face ce vroiau japonezii. Toți sufereau mai mult sau mai puțin de malnutriție și alte boli. Evans juca pentru ei, cum juca mereu, fiindcă atât putea face. Știa că mai era un număr, altul decât zero, care era tot real, numărul pe care trebuia să-l calculeze acum, prin adăugarea celor care aveau să moară mai târziu la cei 362 mai puțin bolnavi. În fiecare zi această aritmetică îngrozitoare cădea în sarcina lui.

Gâfâia acum. În timp ce Nakamura continua să-l plesnească, se concentră asupra celor din spital, cei care se întremau, cei care puteau fi folosiți la munci mai ușoare; în timp ce Nakamura îl plesnea pe un obraz apoi pe celălalt, își număra în gând bolnavii din spital – în jur de 40 – care, dacă nu erau solicitați prea mult, puteau face față unor munci ușoare – numai ușoare – și cam același număr care se simțeau mai bine și puteau fi plasați în echipele de lucru. Numărul total era 406. Da, gândi el, asta-i tot ce putea să adune, 406 oameni. Dar, în timp ce Nakamura îl lovea fără încetare, își dădu seama că nu e suficient. Va trebui să-i dea maiorului mai mulți oameni.

La fel de brusc pe cât începuse, maiorul Nakamura încetă să-l mai bată și se îndepărtă de el. Se scărpină în capul ras și ridică privirea spre australian. Se uită direct și adânc în ochii lui iar australianul îi întoarse privirea și, în acel schimb de priviri cei doi exprimară tot ceea ce lipsea din traducerea făcută de Fukuhara. Nakamura spunea că își va impune oricum voința iar Dorrigo Evans răspundea că va face la fel și că nu va ceda. Și, de-abia după ce sfârși această discuție mută, se reluă tocmeala în acest straniu bazar al vieții și morții.

Nakamura spuse 430, niciun om mai puțin. Evans protestă, se ținu ferm pe poziție, protestă din nou. Nakamura începu să se scarpine în cot, furios, și spuse repede iar Fukuhara traduse:

E voința împăratului.

Știu, zise Dorrigo Evans.

Fukuhara rămase tăcut.

429, spuse Dorrigo Evans și se înclină.

Și astfel sfârși tocmeala zilei și prizonierii trecură la treabă. Dorrigo Evans se întrebă dacă pierduse sau câștigase. Jucase cât putuse de bine dar în fiecare zi pierdea tot mai mult iar pierderile se măsurau în viețile celorlalți.

Se apropie de Zidul Plângerii și îl lăsă pe bolnav lângă trunchiul de copac, alături de ceilalți bolnavi, și, când să pornească spre spital și să înceapă selecția, simți că pierduse sau rătăcise ceva.

Se uită de jur împrejur.

La fel cum acoperea trunchiurile de copaci, traversele, tulpinile de bambus căzute, șinele de cale ferată și alte obiecte neînsuflețite, ploaia se încolăcea acum pe cadavrul lui Middleton Mărunțelu. Ploua fără încetare.

N.R.: *Roman în curs de apariție la Editura Litera Internațional, București.*

Ioan Cetățianu, profesor și publicist 175 de ani de la naștere

Anul 2015 marchează împlinirea a 175 de ani de la naşterea celui care a fost profesorul şi publicistul gălăţean Ioan Cetăţianu. Primul profesor şi director al Gimnaziului din Galaţi, devenit apoi Liceul „Vasile Alecsandri", s-a născut la 16 iulie 1840, în satul Subcetatea, comuna Sântămăria-Orlea din judeţul Hunedoara. Ioan Cetăţianu urmează cursurile şcolii primare din Subcetatea şi absolvă în 1859 cursurile Liceului din Blaj, unde l-a avut ca profesor şi director, pe filologul şi scriitorul paşoptist Timotei Cipariu. După absolvirea Institutului „Sf. Ana" din Viena, specialitatea filosofie-pedagogie în 1963, Ioan Cetăţianu lucrează pentru o scurtă perioadă de timp în redacţia „Monitorului oficial" din Bucureşti (1864-1866) şi ca profesor la Liceul din Ploieşti (1866-1867), unde l-a avut ca elev pe viitorul dramaturg I.L. Caragiale. În anul absolvirii facultăţii, se căsătoreşte cu Ana Coşeriu, descendentă din familia iluministului ardelean Ion Budai-Deleanu[1], cu care a împărţit bucuriile şi greutăţile vieţii peste 35 de ani. Pe 7 noiembrie 1867, V.A. Urechia, Ministrul Instrucţiunii Publice din acea perioadă, decide deschiderea unui gimnaziu la Galaţi şi îi încredinţează lui Ioan Cetăţianu catedra de limbă română şi conducerea acestui aşezământ de prestigiu, care va fi ridicat la rang de liceu în 1887 (Liceul „Vasile Alecsandri"). Dăruit trup şi suflet profesiei, era iubit de elevi şi respectat de profesori şi colegii de breaslă, constituind un exemplu de pasiune şi abnegaţie: *„suflet blînd şi nobil, el nu avea decât sfaturi bune şi înţelepte pentru toţi cei ce se adăpau de la luminile lui. Când întristarea şi durerea, această şcoală a omenirei, îi cuprindea inima, atunci ca nişte luceferi răsăreau virtuţile lui, îşi înălţa gândirea şi înţelepciunea, vinea zâmbind şi vărsa mântuitorul balsam pe inima îndurerată; el nu era capabil de a face rău, ci numai binele"* (Cuvântarea ţinută la moartea lui Ioan Cetaţianu de Augustin Frăţilă, în acea vreme director al Liceului „Vasile Alecsandri")[2].

În cele aproape trei decenii de activitate didactică şi-a adus contribuţia la dezvoltarea învăţământului gălăţean, luptând neobosit pentru obţinerea fondurilor necesare construirii unui local propriu pentru Gimnaziul teoretic de băieţi din Galaţi, realizat între anii 1888-1890 şi pentru dotarea şcolii cu mobilier, materiale didactice şi de laborator, precum şi pentru completarea corpului profesoral cu personal de specialitate. De asemenea, a militat pentru înfiinţarea la 1 oct 1878 a unei Şcoli secundare de fete în Galaţi. A predat limba română şi latina, istoria şi geografia, retorica şi filosofia. A fost unul dintre iniţiatorii legislaţiei şcolare din România, anticipând alături de alţi dascăli marea reformă a lui Spiru Haret[3]. În paralel cu activitatea didactică participă la polemicile şi dezbaterile publicate în paginile ziarului local „Delfinul", periodic ce apărea la Galaţi în perioada 1878-1885, şi care au avut drept scop fixarea unui

sistem ortografic raţional şi accesibil. A tipărit, pentru uzul şcolar, *Elemente de gramatica limbii române, clasa a III-a primară*, apărută în 1876, la Tipografia Comercială Schenk şi *Elemente de gramatica limbii române, clasa a II-a primară*, apărută în 1878, la Tipografia G.D. Nebuneli şi Fii (ambele lucrări există în colecţiile Bibliotecii „V.A. Urechia" din Galaţi). A condus Liceul Vasile Alecsandri neîntrerupt timp de 23 de ani şi patru luni (7 nov. 1867-15 martie 1890). După pensionare, la 1 octombrie 1895 şi până la sfârşitul vieţii (30 noiembrie 1898) a predat limba română şi istoria la Institutul „Notre Dame de Sion".

Ca publicist a avut colaborări la mai multe publicaţii ale vremii precum: *Vocea Covurluiului*, *Poşta*, *Galaţii*, *Covurluiul*, *Dunărea de Jos*.

În activitatea sa s-a remarcat şi ca traducător a unor lucrări precum: *Gramatica limbii germane după o metodă nouă (1877)* şi *Liberul schimb şi comerciul engles*, apărută la Tipo-Litografia J. Schenk în 1880, autor A. Montgredien (existentă în colecţiile Bibliotecii „V.A. Urechia").

Drept recunoştinţă pentru activitatea şi meritele profesorului Ioan Cetăţianu, gălăţenii i-au ridicat în Cimitirul Eternitatea din Galaţi piatra funerară pe care stă scris:

„Aici odihnesce Ioan Cetăţianu...
Întâiul profesor şi întâiul director al Liceului din Galaţi
7 noembre 1867 – 1 octombre 1895
A consacrat întreaga lui viaţă şcolei şi culturii române. Cetăţenii gălăţeni admiratori ai calităţilor distinsului profesor şi ca omagiu de reconoscinţă pentru serviciile aduse oraşului şi ţerii i-au ridicat prin subscripţie publică această piatră..."[4]

Bibliografie:

1. Brezeanu, Ioan. *Galaţi - biografie spirituală: (personalităţi ale ştiinţei, culturii şi artei.* Galaţi : Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, 2008, p. 222-223.

2. *Cultura, ştiinţa şi arta în judeţul Galaţi : Dicţionar biobibliografic*. Galaţi : s.n., 1973, p. 61-62.

3. Chiricuţă, Gheorghe V.; Şoitu, Dumitru D.; Bourceanu, Laurenţiu. *Monografia Liceului "Vasile Alecsandri" Galaţi : 1867-1967*. Galaţi : Liceul „Vasile Alecsandri" Galaţi, 1967, p. 34-36.

4. *În memoria lui Ioan Cetăţianu, Primul profesor şi Director Liceului din Galaţi : Discursurile ţinute cu ocasiunea înmormântărei lui la 2 decembrie 1898*. Galaţi : Tipo-Lito. Antoniady, 1898, 20 p.

5. *Oameni în memoria Galaţiului : aniversări 2008*. Galaţi : Axis Libri, 2009, p. 415-421.

6. Şoitu, Dumitru D.; Ştefănescu, Gheorghe S. *Jubileu : 125 de ani de la înfiinţarea Liceului „Vasile Alecsandri" din Galaţi : 1867-1992*, p. 57-58.

Note:

1. Brezeanu, Ioan – Galaţi - biografie spirituală: (personalităţi ale ştiinţei, culturii şi artei. Galaţi : Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, 2008, p. 222.

2. În memoria lui Ioan Cetăţianu, Primul profesor şi Director Liceului din Galaţi : Discursurile ţinute cu ocasiunea înmormântărei lui la 2 decembrie 1898. Galaţi : Tipo-Lito. Antoniady, 1898, p. 13.

3. Oameni în memoria Galaţiului : aniversări 2008. Galaţi : Axis Libri, 2009, p. 416.

4. Ibidem, p. 421.

Redacţia AXIS LIBRI

750 de ani de la naștere

Un titan al literaturii Dante Alighieri

Născut în anul 1265, la Florența, decedat la 14 septembrie 1321 la Ravenna, Durante di Alighiero degli Alighieri, după numele întreg, este practic întemeietorul limbii literare italiene și, mai ales, autorul „Divinei comedii", operă de referință în istoria literaturii universale. Lumea creștină chiar nu și-ar putea imagina cum ar arăta literatura fără „Infernul", „Purgatoriul" și „Paradisul" lui Dante. Personalitate fabuloasă, implicată și în disputele politice ale vremii, când Italia încă nu era unită, a lăsat o moștenire culturală fără de care Europa creștină, catolică în primul rând, ar fi mult mai săracă. Călătoria sa cu poetul Virgiliu, apoi cu Beatrice, în cele trei lumi „de după", a fascinat generații de cititori, aici, la Galați, stârnind interesul lui Constantin Z. Buzdugan, care a fost unul dintre primii români care a îndrăznit să înceapă traducerea operei „divine". Ceilalți traducători ai operei sale au fost Nicu Gane (în versuri alexandrine), George Coșbuc, Alexandru Marcu (traducere în proză), Eta Boeriu, Giuseppe Ciffareli, Ion A. Ţundrea, George Pruteanu, Marian Papahagi, Răzvan Codrescu. Între „Lăsați orice speranță voi, cei ce intrați aici" și „cât de sublimă și imensă/ e forța-acelei veșnice puteri/ ce-n mii de-oglinzi și-mparte raza densă/ și-i una totuși, astăzi ca și ieri", în cerurile literaturii, unde „nu-ncape întâmplare", Dante este inegalabil, este precum „iubirea ce rotește sori și stele"! Sculptura din imagine face parte din colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia".

Redacția AXIS LIBRI

Cuprins

2015 - Anul Bibliotecii „V.A. Urechia” Coperta 2
ZANFIR ILIE - Galați, Orașul Teilor eminescieni 1

BIBLIO-BREVIAR
VIOLETA IONESCU - Donaţia Schwartz (scrisori, fotografii, autografe) O comoară dăruită Bibliotecii „V.A. Urechia” (VII) 5
CAMELIA BEJENARU - Jacques Callot (1592-1635), maestru al gravurii franceze (II) 9
MARICICA TÂRÂLĂ-SAVA - Clubul de vacanță – Clubul curioșilor, program educaţional de vacanță pentru copii 11
VIOLETA OPAIȚ - Grădina cu Cărţi 12
ANDREEA IORGA - Biblioteca Estivală 13

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: RECENZII
DORINA BĂLAN - Eminescu, M. *Scrisorile*. Râmnicu Sărat: Rafet, 2015 14
VIOLETA MORARU - Nazare, Ghiță. *Casa Corpului Didactic Galați: Repere monografice.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 2015 15
ANDREI PARAPIRU - Necula, Ionel. *Ceremonii maieutice. Vol. 2*. Râmnicu Sărat: Rafet, 2011 16
LEONICA ROMAN - Baicu, Mihai. *Letopiseț de familie: Însemnări din vremi apuse*. Galaţi: InfoRapArt, 2015 17
SILVIA MATEI - Rogac, Raia. *Alte punți de suflet*. București: Detectiv, 2014 18
MIHAELA PAVEL - Ghica, Vasile. *În ghearele râsului*. Tecuci: Grapho Press, 2011 19
RALUCA OANCEA - Vișoiu, Mihai. *Viața cu lupi, bani și moarte*. București: eLiteratura, 2014 20
CAMELIA GĂVĂNESCU - Predescu, Flaviu George. *Obsesia gesturilor*. Cluj-Napoca: Eikon, 2014 21
CĂTĂLINA ȘOLTUZ - Stoiciu, Liviu Ioan. *La fanion*. Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2015 22

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: EPIGRAME
VASILE MANOLE 23
IOAN FĂRCĂȘANU 24
TOADER BUHĂESCU 25

GALERIA DE ARTĂ
MARIA DUNAVĂȚU - Rouge et noir 26
TEODOR VIȘAN - Răsărit de soare pe Dunăre 27

LOCALIA
MARIA STANCIU - Pelerini în Ţara Sfântă. Cana Galileii - prima minune a Mântuitorului Transformarea apei în vin 28
EUGEN HOLBAN - Contribuții la cunoașterea pescuitului în sud-estul Moldovei (II) 31
IONEL NECULA - V. Burlacu – Monografia unui așezământ bisericesc tecucean 34

PERSONALIA
RADU MOȚOC - *Dicționaru limbii românești* de August Scriban: Etimologii, înțelesuri, exemple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme (III) 36

REFLECȚII DIALOGICE
GHIȚĂ NAZARE - Interviu cu: lect. dr. Laurențiu Ichim, directorul Casei Corpului Didactic 40

CUTIA DE REZONANȚĂ
SIMONA TOMA - Jurnal în sus și-n jos 42

CONSTANTIN MARAFET - Rebel, cu barca, prin sine - O cronică, altfel, la un eveniment cosmic 43
APOSTOL GURĂU - Trei episoade cu animale mici 45
MARIUS CHIRU - Cotul Donului 47
GHEORGHE GURĂU - Poeme 49
SĂNDEL STAMATE - Poeme 50
VIRGIL DIACONU - Poeme 51
IOAN DUMITRU TEILEANU - Poeme 53

CONFLUENȚE CULTURALE
MIHAIL GĂLĂȚANU - O poezie a cunoașterii 54
THEODOR PARAPIRU - „Om de Neanderthal"/„L'Homme de Néanderthal" „The Neanderthal Man" 55
a.g. secară - Atenţie cu Adevărul pe scările mici! 56
NICOLAE DABIJA - *Literatura și Arta* „capul de pod" al rezistenței identității naționale de dincoace și de dincolo de Prut (II) 57
IOAN GH. TOFAN - Un roman pamflet 59
LUCIA PĂTRAȘCU - *Domiciliu obligatoriu* de Gheorghe Bacalbașa, Editura TIPOMOLDOVA, Iași, 2015 62
IOAN TODERIȚĂ - Din cauza poeților din preajmă de Gelu Ciorici - Șipote (I) 65
FRANCISC ALVORONEI - Sora Strugaţki, fantezie dincolo de orice prag… 68
DUMITRU ANGHEL - SGRAFFITO de Codrina Codruța Tudoriu 70
NĂSTASE MARIN - Întoarcerea eroilor români din UITARE (Gh. Chirtoc: romanul „Întoarcerea ultimului erou") 71
FIRIȚĂ CARP - Inepuizabilul Rebreanu în viziunea lui Zanfir Ilie 73
PETRIȘOR MILITARU - Despre sentimentul zborului 74
ALEXANDRU COCETOV - *Declarația de dragoste* (Cântarea Cântărilor, comentariu asupra Capitolului I) 75
OCTAVIAN D. CURPAȘ - „Baia Balkan", o cronică socială semnată Ileana Andrei-Cudalb (Canberra, Australia) 77
GHIORGHE MORARU - Elogiu filozofiei românești 78

SCENA ȘI ECRANUL
ADRIAN BUZDUGAN - Vremea Katynului 79

EVENIMENT
Festivalul/Târgul Internațional de Carte „Axis Libri", o sărbătoare a culturii pe meleagurile gălățene 81
Impresii de la Festivalul Internațional de Carte „Axis Libri", Ediția a VII-a 83
FLORICA ȘERBAN - 1 Iunie – Ziua Internațională a Copilului - Carnavalul Cărţii pentru Copii Ediția a XXXV-a 86
Să ne întoarcem la lectură! Citește și tu! Ediția a VI-a, 27 mai - 1 iunie 2015 87
Să nu-l uităm pe Eminescu! 88
Ședința Consiliului științific al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galaţi, iunie, 2015 89
LUCICA VELICHE - Biblioteca Municipală pentru Copii „Costache Negri" 90

SEMNAL EDITORIAL
RICHARD FLANAGAN - Linia, traducere de Petru Iamandi 92

MEMENTO
Ioan Cetățianu, profesor și publicist - 175 de ani de la naștere 95
Un titan al literaturii - Dante Alighieri 97

Editura „AXIS LIBRI”

a Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi

semnalează următoarele apariţii:

2014

Românii la Odesa: Pagini de istorie (1764-2012) / Vadim Bacinski
Galații în timpul Marelui Război: 1916-1918 / George Munteanu
Poezii, epigrame, proză scurtă / Petre Grigore
Mângâiați de ploi sunt macii / Gheorghe Gurău
Galați and the Danube: Danubian essays / Zanfir Ilie
Wuhan: Viteza clipei / Zanfir Ilie
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2012-2013
Femei tinere pe calea regală / Grigore Postelnicu
Marafeturi marginale / Toader Buhăescu
Quermessa ori Mirodeniile minții / Victor Cilincă
Ocolul Pământului în 80 de schițe umoristice / Petru Iamandi
Viața începe mereu / Angela Ribinciuc
Cavadinești ’89: Lacrimi și durere / Gheorghe Marcu
Semne ale clipei / Sergiu Dumitrescu
Bilet spre inima de acasă / Mariana Eftimie-Kabbout
Anuarul evenimentelor culturale 2015 / Biblioteca „V.A. Urechia”
Din cauza poeților din preajmă / Gelu Ciorici-Șipote

2015

Itinerarii spirituale / Ghiță Nazare
Dialoguri 50+1 / Ghiță Nazare
Întâiul și ultimul senin / Gheorghe Gurău
Theodor Munteanu, o viață de artist / Laura Sava
Presa Primului Război Mondial / Cătălin Negoiță, Zanfir Ilie
Viață de pilot / Ioan Gh. Tofan
Călimara cu pixeli / Ion Manea
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2014
Dincolo de rimă / Joël Conte; Thierry Sajat
Osteoporoza și angiopatia în diabetul zaharat / Aurelia Romilă
Ţara Vrancei - O istorie a obștilor răzășești / Cezar Cherciu

◇◇◇

125 de ani de existență

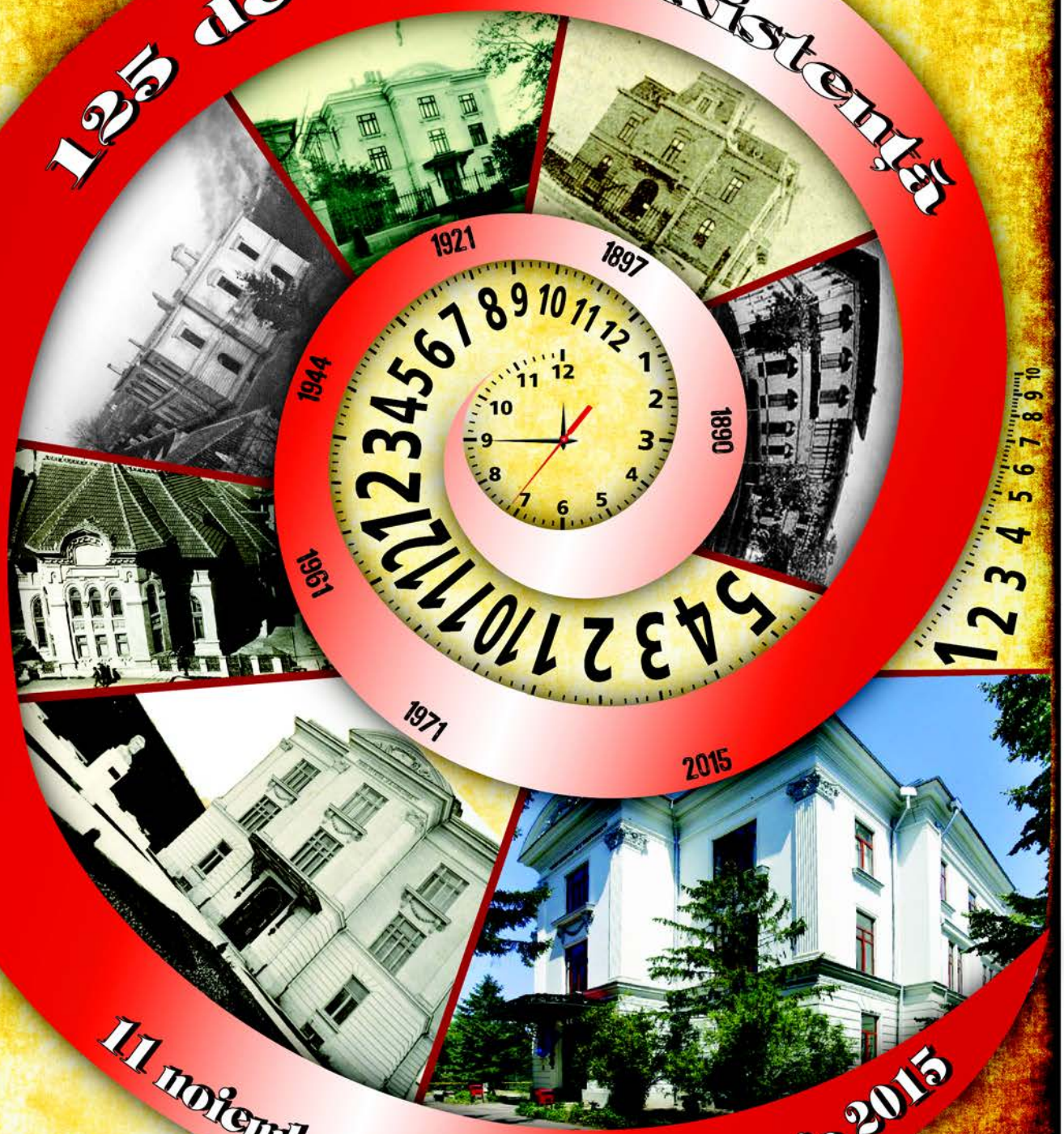

11 noiembrie 1890 - 11 noiembrie 2015

BIBLIOTECA „V.A. URECHIA"

„...cărțile nu sunt făcute pentru anume om,
ci pentru toți delaolaltă, că, precum văzduhul nu-l închide omul numai pentru sineși,
ci din el trăiesc cu toții, așa și de carte, cade-se a se împărtăși tot neamul românesc."

V.A. Urechia

Două nuduri masculine, cca. 1646
Acvaforte, nesemnată, nedatată
193 x 128 mm

Gravură existentă în albumul Recueil de Quatre-Vingt-Cinq Estampes originales dessinées et gravées par Rembrandt, Paris: Ches H.-L. Basan, [sec. XVIII], aflată în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”Galați

1844- 9603